

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы

Министерство образования и науки Республики Казахстан
Национальная академия образования им. И. Алтынсарина

**ШЖМ-ДА БІРІККЕН СЫНЫПТАРҒА АРНАЛҒАН ЖАҢАРТЫЛҒАН
БІЛІМ МАЗМҰНЫ ОҚУ ЖОСПАРЛАРЫНА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ САБАҚ
ЖОСПАРЛАРЫН ҚҰРАСТЫРУ БОЙЫНША
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
ПО СОСТАВЛЕНИЮ КРАТКОСРОЧНЫХ ПЛАНОВ УРОКА
ПО УЧЕБНЫМ ПРОГРАММАМ ОБНОВЛЕННОГО СОДЕРЖАНИЯ
ОБРАЗОВАНИЯ ДЛЯ СОВМЕЩЕННЫХ КЛАССОВ МКШ**

Нур-Султан
2019

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы Ғылыми кеңесінің шешімімен баспаға ұсынылды (2019 жылғы 26 қарашадағы № 8 хаттамасы).

Рекомендовано к изданию решением Ученого совета Национальной академии образования им. И. Алтынсарина (протокол № 8 от 26 ноября 2019 года).

ШЖМ біріккен сыныптарына арналған жаңартылған білім беру мазмұнының оқу жоспарларына бойынша қысқа мерзімді сабақ жоспарларын құрастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар.

Әдістемелік ұсынымдар – Нұр-Сұлтан: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2019. – 160 б.

Методические рекомендации по составлению краткосрочных планов урока по учебным программам обновленного содержания образования для совмещенных классов МКШ.

Методические рекомендации. – Нур-Султан: НАО имени И. Алтынсарина, 2019. – 160 с.

Әдістемелік ұсынымдарда шағын жинақты мектептердің біріккен сыныптарына арналған жаңартылған білім беру мазмұнының оқу бағдарламалары бойынша қысқа мерзімді сабақты жоспарлау ерекшеліктері, әртүрлі жастағы топтарда білім беру үдерісін ұйымдастырудың формалары мен әдістері, қысқа мерзімді жоспарларды жоспарлау ұғымдары, әртүрлі жастағы аудиторияға арналған қысқа мерзімді жоспарларды жасауға қойылатын талаптар, қазақ тілінде оқытатын мектептердің 5-9 сыныптарына арналған әртүрлі оқу пәндері бойынша қысқа мерзімді сабақ жоспарлары қарастырылған.

В методических рекомендациях рассмотрены особенности составления краткосрочного планирования урока по учебным программам обновленного содержания образования для совмещённых классов малокомплектных школ, формы и методы организации образовательного процесса в разновозрастных группах; понятия планирования краткосрочных планов, требования к составлению краткосрочных планов для разновозрастной аудитории, представлены примерные краткосрочные планы уроков по разным учебным дисциплинам для 5-9 классов школ с русским языком обучения.

© Ы. Алтынсарин атындағы
Ұлттық білім академиясы, 2019
© Национальная академия образования
имени И. Алтынсарина, 2019

Кіріспе

Қазіргі таңда Қазақстан Республикасы Білім және ғылым саласын дамытудың белгіленген басым бағыттары бойынша білім беру мазмұнын жанарту бойынша ауқымды жұмыстар жүргізілуде. Жанартудың негізгі мақсаты – орта білім беру сапасын арттыру.

Қазіргі жағдайда мектеп өзінің білім деңгейін үздіксіз арттыруға қабілетті жоғары адамгершілік, шығармашылық, сыни ойлы тұлғаны тәрбиелеуі, оқытуы және дамытуы тиіс.

Қазіргі білім беру мазмұнында болып жатқан өзгерістер – оқытудың негізгі мақсаты ретінде пәндік білімдерден, шеберліктерден және дағдылардан қызметтің әмбебап тәсілдерін қалыптастыруға, оқу іс-әрекетінің дербестігін дамытуға екпінді көшіру – оқу үдерісін ұйымдастыруда да өзгерістерге әкеп соғады.

Шағын жинақты мектептің ерекшелігіне байланысты, атап айтқанда, білім алушыларды сынып-жинақтарға біріктіру, сондай-ақ Қазақстан Республикасының нәтижеге бағытталған 12 жылдық білім беруге көшуіне байланысты, негізгі құзыреттілік түрінде көрсетілген қазіргі заманғы жалпы білім беретін мектепте білім алушылардың оқу қызметін ұйымдастырудың ұжымдық формасы ерекше маңызға ие болады [1].

Білім беру парадигмасының ауысуы заманауи талаптарға жауап болып табылады. Қазіргі заманғы мектеп білім алушыны оқытып қана қоймай, өмір бойы «өз бетінше білім алуға үйрету» керек, нағыз күш – қолданылған білімде екенін түсіну керек.

Мұғалімдер қазақ, орыс, ағылшын тілдерінде оқытылатын мектеп пәндерін оқытуда тиімді қолданылатын коммуникативтік дағдыларды дамыта отырып, үш тілді енгізуге сәйкес оқыту мазмұнын толықтырады.

Зерттеу пәні шағын жинақты мектептердің орта буынындағы біріктірілген сабақты қысқа мерзімді жоспарлау болып табылады. *Зерттеу объектісі* – білім берудің жаңартылған мазмұнының бағдарламалары бойынша білім алушылардың бірлескен сыныптардағы оқу үдерісін ұйымдастыру бойынша ШЖМ мұғалімдерінің кәсіби құзыреттілігін дамыту.

Мақсаты: шағын жинақты мектептердің біріктірілген сыныптарында (5-9 сыныптар) жаңартылған білім берудің мазмұнының оқу бағдарламалары бойынша қысқа мерзімді сабақ жоспарларын құру бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірлеу, қала және ауыл мектептерінде білім беру сапасының алшақтығын азайту үшін шағын жинақты мектептерде білім беру сапасын арттыру үшін қысқа мерзімді жоспарларды жобалау және қолдану.

Қойылған мақсатқа сәйкес *келесі міндеттер* жүзеге асырылды:

– білім беру мазмұнын жаңарту аясында жаңартылған оқу бағдарламасы бойынша қысқа мерзімді жоспарлауды құру ерекшеліктері анықталды;

– әр жастағы бірлескен топта оқу пәндерін оқытуды ұйымдастыру әдістері мен формалары қарастырылды;

– ШЖМ жағдайында білім беруді дараландыру мен саралаудың кең спектрін қамтамасыз ету үшін саралау тәсілдері көрсетілді;

- ШЖМ педагогикалық үдерісті жүйелі іс-әрекеттік тәсіл негізінде жобалау бойынша нақты ұсыныстар берілді;
- бірлескен сыныптарда ҚМЖ құрастыру бойынша ШЖМ мұғалімінің кәсіби құзыреттілігіне қойылатын талаптар сараланды;
- 5-9 сынып білім алушыларына арналған әртүрлі жастағы топтарда білім алушыларды біріктіруді, оқылатын пәнді түсіну үшін білім алушылардың академиялық тілін дамытуға бағдарлауды есепке ала отырып, қысқа мерзімді жоспар үлгілері әзірленіп ұсынылды.

Зерттеудің өзектілігі қазіргі кезеңде шағын жинақты мектептердің біріктірілген сыныптарында оқытудың мазмұны мен сапасына қойылатын талаптар, сондай-ақ әртүрлі жастағы сынып-жинақтарда оқыту бойынша нақты ұсыныстарды әзірлеу қажеттілігі арқылы анықталады.

ШЖМ жүйесін қайта ұйымдастыру 2016-2019 жж. ҚР БДМБ-да белгіленген басым және стратегиялық міндеттердің бірі болып табылады. Осы міндеттерді іске асыру үшін бірінші кезекте ШЖМ педагогының қайта құруға дайындығы, оның кәсіби дамуы талап етіледі. Білім берудің қазіргі моделі ШЖМ педагогының жұмысына жаңа талаптар қояды: өйткені педагогикалық қызметтің мақсаты мен тәсілдері, оқу үдерісін ұйымдастыру тәсілдері, бағалау тәсілдері мен нысандары, білім беру үдерісінің әдістемелік тұрғыдан қамтамасыз етілуі өзгерді. Шағын жинақты мектеп (ШЖМ) жалпы мемлекеттік білім беру жүйесінің құрамдас бөлігі болып табылады. Сондықтан Қазақстан Республикасының Білім беру жүйесінде болып жатқан барлық өзгерістер заманауи ақпараттық және педагогикалық технологиялар негізінде білім сапасын арттыру үшін елдің шағын жинақты мектептері жүйесінде міндетті түрде көрініс табады [1].

Бүгінгі күні ШЖМ білім алушыларының сапалы білім алуына және табысты әлеуметтенуіне қол жетімділіктің және тең мүмкіндіктерінің мемлекеттік кепілдіктерін қамтамасыз етуге баса назар аударылады.

Жұмыстың ғылыми жаңалығы: ШЖМ біріктірілген сыныптары үшін білім берудің жаңартылған мазмұнының бағдарламалары бойынша сабақты ұйымдастырудың тиімді әдістері мен тәсілдері анықталған. Ауыл мектептері білім алушыларының жеке тұлғасын дамыту мен оқытудың сапасын арттыру үшін түрлі жастағы оқытудың педагогикалық әдістері мен тәсілдерінің педагогикалық әлеуеті анықталды.

Тәжірибелік маңыздылығы: әзірленген ұсынымдарды ауылдық шағын жинақты мектеп жағдайында орта буында педагогтар табысты қолдана алады. Оқу құралында жаңартылған бағдарламада белгіленген оқытудың кейбір әдістері мен тәсілдері сипатталған. Дегенмен, авторлар бұл құрал ШЖМ-нің мұғаліміне бірлескен оқытудың мәнін түсінуге және оқыту мақсаттарына жету үшін білім алушылардың тиімді жұмыс тәсілдерін таңдауға, өзінің педагогикалық ұстанымын анықтауға, өзінің педагогикалық мәдениетін арттыруға көмектеседі деп үміттенеді.

Әдістемелік ұсыныстардың әдістемелік базасы әртүрлі деңгейлеп оқыту табиғатын зерттеген ғалымдардың еңбектері болып табылады. Негізгі

теориялық еңбектер М. А. Мкртчян, В. К. Дьяченко, Г. А. Цукерман еңбектері, сондай-ақ 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік нормативтік-құқықтық құжаттар, орта білім берудің жаңартылған мазмұнының оқу бағдарламалары болып табылады.

Әдістемелік ұсынымдарды дайындау барысында Ақмола, Солтүстік Қазақстан облыстарының ШЖМ мұғалімдері үшін оқыту семинарлары өткізілді, олар кейіннен ШЖМ біріктірілген сыныптары үшін нақты материал – қысқа мерзімді жоспарлар ұсынды. Нақты материал көлемі орыс тілінде 40 бірлікті және қазақ тілінде 40 бірлікті құрайды.

1 Біріккен сыныптарға арналған жаңартылған білім мазмұны оқу жоспары бойынша қысқа мерзімді жоспарларды (сабақ жоспарларын) құрастыру талаптары

ШЖМ жүйесін дамыту 2016-2019 жж. ҚР БДМБ-да белгіленген және басым және стратегиялық міндеттердің бірі болып табылады. Бұл міндеттерді іске асыру үшін бірінші кезекте ШЖМ педагогының қайта құруға дайындығы, оның кәсіби дамуы талап етіледі. Білім берудің қазіргі моделі ШЖМ педагогының жұмысына жаңа талаптар қояды: өйткені педагогикалық қызметтің мақсаты мен тәсілдері, оқу үдерісін ұйымдастыру тәсілдері, бағалау тәсілдері мен нысандары, білім беру үдерісінің әдістемелік қамтамасыз етілуі өзгерді. ШЖМ педагогтары ШЖМ жағдайында оқу үдерісін ұйымдастыру бойынша мұғалімдерге арналған құралдар мен әдістемелік ұсынымдардың жетіспеушілігінен зардап шегуде, сондай-ақ толымдылығы аз сыныптарда және әртүрлі жастағы балалар біріктірілген сыныптарда арнайы оқыту әдістемелерін қажет етеді. Аталған әдістемелік ұсынымдар ШЖМ мұғалімдеріне бірлескен сыныптар үшін қысқа мерзімді жоспарларды (сабақ жоспарларын) құрастыруда өздерінің кәсіби құзыреттілігін арттыруға көмектеседі. Сондықтан әдістемелік ұсынымдардың авторлары біріктірілген сыныптар үшін білім берудің жаңартылған мазмұнының оқу бағдарламалары бойынша ҚМЖ жасауға қойылатын талаптарды әзірлеуді қажет деп санайды. Бұл ретте барлық талаптарды, атап айтсақ санитарлық-гигиеналық, психологиялық-педагогикалық және әдістемелік талаптарға толық тоқталып өту жоспарланды.

Сабақты жоспарлауға қойылатын жалпы талаптарды іске асыру – мұғалімнің басты жұмысы. Қысқа мерзімді жоспарды құру мұғалімнің кәсіби құзыреттілігіне байланысты. Шағын жинақты мектепте сабақты ұйымдастыруға қойылатын жалпы талаптардың қарапайым мектептердегіден айырмашылығы жоқ. Санитарлық-гигиеналық, психологиялық-физиологиялық, дидактикалық, тәрбиелік талаптар толық көлемде сақталады. Санитарлық-гигиеналық талаптарға оңтайлы ауа режимі, жарықтың дұрыс түсуі, тиісті температуралық режим, оқу еңбегі түрлерінің кезектесуі, жиһаздың білім алушылардың жас және жеке ерекшеліктеріне сәйкестігі жатады.

Психологиялық-физиологиялық талаптар табиғатқа лайықтылық қағидаттарынан туындайды. Орта мектеп жасындағы балалардың анатомиялық-физиологиялық ерекшеліктерін ескеру, олардың психикалық, физикалық, әлеуметтік дамуына алғышарттар жасауға қамқорлық жасау қажет.

- Нақты оқу пәні мен нақты сабақ шегінде білім алушылардың дамуын жобалау;

- Сабақты мақсатты ұйымдастыруда алдыңғы жұмыста қол жеткен нәтижелер мен тақырыпты зерделеудің психологиялық міндетін есепке алу;

- Білім алушылардың дамуын қамтамасыз ететін әдістемелік тәсілдердің психологиялық-педагогикалық әсер ету құралдарын есепке алу [2].

Дидактикалық талаптар таным үдерісінің заңдылықтарына негізделеді және бағамдайды:

- жалпы білім беру міндеттерін және олардың құрамдас элементтерін және олардың дамытушылық және тәрбиелік міндеттермен байланысын нақты тұжырымдау. Сабақтың жалпы жүйесіндегі осы сабақтың орнын анықтау;

- оқу бағдарламасының талаптарына және сабақтың мақсаттарына сәйкес, білім алушылардың дайындық деңгейін және дайындығын ескере отырып, сабақтың оңтайлы мазмұнын анықтау;

- білім алушылардың ғылыми білімді меңгеру деңгейін, сабақта да, оның жеке кезеңдерінде де дағды мен іскерліктің қалыптасуын болжау;

- ең тиімді белсенді әдістерді, оқыту тәсілдері мен құралдарын таңдау, ынталандыру және бақылау, сабақтың әрбір кезеңінде олардың тиімді әсерін, танымдық белсенділікті, сабақта ұжымдық және жеке қызмет түрлерінің әртүрлі формаларын ұштастыруды және білім алушылардың оқуда барынша дербестігін қамтамасыз ету;

- сабақта барлық дидактикалық принциптерді жүзеге асыру;

- білім алушылардың табысты оқуына жағдай жасау;

- оқыту уәждерін мақсатты қалыптастыру;

- оқу үдерісін логикалық негізде ұйымдастыру (сабақ құрылымының кезеңдерін сақтау);

- сабақта оқытудың педагогикалық принциптерін іске асыру.

Тәрбие талаптары «Мәңгілік ел» жалпыұлттық идеясының міндеттеріне, «Рухани жаңғыру» және «Туған ел» бағдарламасына негізделген. Тәрбие компонентін арттыру, білім алушылардың адамгершілік-рухани құндылықтарды меңгеруі орта білім мазмұнын жаңартудың ерекшелігі болып табылады. Барлық оқу пәндері адамгершілік ізгілікті тұлғаны қалыптастыру құралы болып табылады. «Мәңгілік Ел» идеясы қазақстандықтардың отансүйгіштік, ұлттық сана-сезім, ұлттық рух, азаматтық және әлеуметтік белсенділік сияқты жоғары зияткерлік және бәсекеге қабілетті тұлғаға тән қасиеттерін жетілдіруге бағытталған [3].

Осыған байланысты біріктірілген сыныптар үшін білім берудің жаңартылған мазмұнының оқу бағдарламалары бойынша қысқа мерзімді жоспарларды жасауға бірыңғай талаптарды әзірлеу қажет деп есептейміз. Біріктірілген сыныптарда жұмыс істейтін ШЖМ мұғалімі білім алушылардың білім сапасына қол жеткізу үшін оқу пәнін ұйымдастырудың арнайы тетігін меңгеруі қажет. Шағын жинақты мектепте сабақты ұйымдастырудың ерекше талаптарын ұсынамыз. Бірлескен оқу және оқыту жағдайында мұғалімнің алдына келесі міндеттер қойылады:

- барлық қызмет түрлерін қамти отырып, оқытуды дұрыс ұйымдастыру;

- білім алушылардың толық жұмыспен қамтылуын қамтамасыз ету;

- сабақтың барлық кезеңдерін білу және сабақтың әр бөлімінің функцияларын білу;

- білім алушылардың әртүрлі жас ерекшеліктерін есепке алу;

- сабақ уақытын тиімді және ұтымды пайдалану;

- сабаққа мұқият дайындалу.

Мұғалім оқу үдерісін келесі түрде ұйымдастыруы қажет:

- зерттелетін материалдың көлемін айтарлықтай арттыру үшін оқу материалын ірі блоктарға біріктіру қажет;

- жүйеде жұмысты ұйымдастыруды ынтымақтастық түрінде (жұппен, ауысым құрамының жұбымен, орындалған тапсырманың өнімі сыныпқа шығарылатын жеке жұмыс) пайдалану. Қызметтің бір түрі басқа түрге көшуі тиіс: мысалы, жеке жұптық, содан кейін топтық, топаралық және сабақ соңында оқыту мақсатына жетуді көрсету үшін жеке қызмет түріне қайта оралу;

- оқулықтан, сондай-ақ өз бетінше басқа ресурстардан қойылған оқу мақсатын іске асыру үшін әртүрлі жастағы білім алушылар арасындағы қарым-қатынасты, өзара қарым-қатынасты дамытуға ықпал ететін тапсырмалар таңдау;

- әр жастағы оқыту әдістемелерін оқыту тәжірибесіне енгізу арқылы өзіндік жұмысты ұйымдастыру сапасын жақсарту: оқытудың ұжымдық тәсілі (ОҰТ), әр жастағы топ (ӘЖТ), тақырыптарды өзара беру әдістемесі (ТӨБӨ), тапсырмаларды өзара алмасу әдістемесі (ТӨАӨ), жеке тапсырмаларды өзара тексеру (ЖТӨТ). Аталған әдістемелер М. А. Мкртчянның «Ұжымдық оқу сабақтарының жалпы әдістемелері» жұмысында егжей-тегжейлі сипатталған. Осы әдістемелердің кез келгені бойынша сабақтарды ұйымдастыру үшін оқу материалы ерекше түрде құрастырылады. Білім мен білмеу және мақсатқа жету шекарасын анықтау мақсатында модульдің құрылымын зерттеу құзыреттілік бағытталған болып табылады;

- оқу мәтінімен, оқу құралдарымен жұмыс істеудің әртүрлі тәсілдеріне үйрету, оқудың әртүрлі тәсілдеріне үйрету. Оқу ақпаратын қабылдау үдерісінің нәтижелілігі мен ұғынылуы үшін мәтіндерді оқудың «оқуға дейін», «оқу кезінде», «оқудан кейін» стратегиясын қолдану;

- жүйеде әр білім алушының жеке қабілетін ескере отырып, оқытуды дараландыру үшін дифференциациялау тәсілдерін қолдану, әртүрлі дайындықтағы білім алушылар үшін топтық тапсырмалар дайындау;

- білім алушылардың тілін дамыту үшін тіректерді, кестелерді, сызбаларды, модельдерді, графикалық органайзерлерді, мәтіндік ақпаратты құру бағдарларын пайдалану қажет. Оқу материалын ұйымдастыру үшін әртүрлі графикалық органайзерлерді қолдануға үйрету;

- топтық жұмысты іздеу жұмыстары және білімді тексеру (өзара тексеру) кезінде қолданған жөн. Егер білім алушылардың өзіндік іс-әрекеті басым болса, оқытудың тиімділігі артады. Бұл тақырыпқа «ШЖМ білім алушыларының өзіндік жұмысын ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар» атты әдістемелік ұсынымдар арналған.

- мұғалімнің міндеті – сабақтағы өз қызметі мен білім алушылардың қызметін үйлестіру, тек тапсырма беру ғана емес, дескрипторлармен тапсырманы көрсету, конструктивті кері байланыс арқылы білім алушылардың жетістіктерін тіркеу;

- өзіндік жұмысты ұйымдастыру мақсатында білім алушының оқу іс-әрекеттерінің алгоритмдері нақты жазылады, әртүрлі деңгейдегі дифференциалды тапсырмалар дайындалады, тест жинақтары, өздігінен және

өзара тексеру, өзін-өзі және өзара бақылау карточкалары, білім алушылар үшін дескрипторлары бар бағандар, сәйкестіктерді іздеу кестелері, жабық немесе ашық түрдегі тест тапсырмалары, «Иә – Жоқ», «Шын – Өтірік», «Сенемін – Сенбеймін» атты алынған білімді тез бақылауға арналған кестелер құрастырылады;

- шағын жинақты мектеп жағдайында жаңа материалды қабылдауға дайындық кезінде білім алушының жеке өзіндік жұмысы басым болуы тиіс: оқулықпен жұмыс істеу, белгімен оқу, бақылау нәтижелері жазылған кесте бойынша тілдік құбылыстарды бақылау, белгілі бір тапсырмалары бар суреттерді қарау және т. б. Оқу материалын бақылау және талдау мұғалімнің түсіндіруінен басталады, оның мақсаты, тапсырмалары және оны орындау тәсілдері көрсетіледі;

- одан әрі мұғалімнің қызметі білім алушының назарын аудару үшін қажетті фактілерге, құбылыстарға, заңдылықтарға аударуға, сұрақ қою арқылы ой қорытындылауға жеткізуге, мұғалімнің алдын ала дайындап тақтаға жазған нұсқауларын, сұрақтарын, ұсыныстарын қабылдауға бағытталады. Шағын жинақты мектептегі сабақтардың ерекшелігі тарату материалдарының барлық түрлерін кеңінен қолдану болып табылады. Бұл ерекшелік өзіндік жұмыс жүргізу қажеттілігінен туындады;

- өзіндік жұмысты ұйымдастыруға қойылатын негізгі талаптар осындай. Оның мазмұны мен сипаты нақты сабақтың міндеттерімен және бүкіл тақырыпты зерделеудің мақсаттарымен анықталады, бұл ретте мазмұны күш жетерлік, шамаға шақ, ал іс-әрекет сипаты әртүрлі болуы тиіс, материалды меңгеруде қабылдау мен есте сақтаудың (есту, көру, қозғалыс) барлық түрлері қатысуы тиіс. Өзіндік жұмыс мазмұнында қиындықтарды біртіндеп ұлғайтуды қарастыру маңызды. Тапсырмалардың мазмұны білім алушыларға қолжетімді болуы тиіс. Бұл тапсырманың тұжырымдалуы нақты, қысқа, әрбір балаға түсінікті, тапсырманың сипаты білім алушының оны орындау үшін қажетті атқарушылық операцияларға, іскерліктер мен дағдыларға ие екендігін білдіреді. Сабақтың нақты міндеттеріне, мұғалім мен білім алушылардың дайындығына, оқыту құралдарымен қамтамасыз етілуіне байланысты өзіндік жұмыс оқу материалын меңгерудің әртүрлі кезеңдерінде жүргізілуі мүмкін: жаңа материалды қабылдауға дайындық кезінде; жаңа материалмен танысу кезінде; қалыптасатын білік пен дағдыларды алғашқы бекіту және жетілдіру кезінде; меңгерілгенді бақылау және қайталау кезінде [4].

Сабақтың аяқталу кезеңінде дескрипторлар немесе конструктивті қалыптастырушы бағалаудың бір түрі бойынша қалыптастырушы бағалау жүргізу қажет, онда әрбір білім алушы сабақ мақсатына жету нәтижелері туралы жазады: бұл сабақ тақырыбын түсінуге не ықпал етті, табысқа жетуіне себеп болды немесе білімнің игерілмеуіне не себеп болды деген сұрақтарға жауап беріледі. Критерийлер мен дескрипторлар бойынша қалыптастырушы бағалау өзін-өзі басқару мен өзін-өзі басқаруды дамытуға ықпал етеді, өйткені білім алушы игерілген, пысықталған материалды және мақсатқа жету үшін оған қайта пысықтауға қажетті материалды өзі іріктеп, бақылай алады.

Әр сабақта тапсырмаларды орындағаннан кейін білім алушы мұғаліммен кері байланыста болады, яғни сабақ кезінде пікір алмасу арқылы өз іс-әрекетіне жауап алады. Кері байланыста мұғалім, білім алушы, оның қатарластары болады [3.27]. Кері байланыс – білім алушыға белгіленген оқу мақсаттарына қатысты тиімділік туралы берілген мұғалімнің ақпараты. Ол оқытуды жақсартуға бағытталуы тиіс. Кері байланыс сабақ мақсатына жету үшін білім алушының іс-әрекетін қайта бағыттайды. Кері байланыс оқу қызметінің мәніне, қызмет үдерісіне қатысты болуы мүмкін.

Авторлар оқырмандардың назарын дұрыс ұйымдастырылған кері байланыс білім алушылардың үлгеріміне ғана емес, сондай-ақ білім алушылардың өзін-өзі басқару мен өзін-өзі басқаруды дамытуға әсер ететіндігіне аударады. Осылайша, жаңартылған білім беру бағдарламасын жүзеге асыратын педагог өзін-өзі басқару, қалыптастырушы бағалау мен конструктивті кері байланысты жүйелі ұйымдастыру арқылы білім алушылардың өзін-өзі басқару құзыретін дамытады.

Шағын жинақты мектептердегі біріктірілген сыныптарда жұмыс істейтін мұғалімнің пәндік құзыреттілігіне қойылатын талаптарды жазу үшін нормативтік-құқықтық құжаттарға жүгіну қажет:

Білім беру қызметін ұйымдастыруда шағын жинақталған мектептер Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңын, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын, сондай-ақ жалпы білім беру ұйымдарының (бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру) түрлері бойынша қызметінің үлгілік ережелерін, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 17 қыркүйектегі №375 бұйрығын (бұдан әрі – *Үлгілік ережелер*) басшылыққа алады [5].

ҚР «Білім туралы» Заңы шағын жинақты мектепті білім алушылардың аз контингенті, біріктірілген сынып-жинақтары және оқу сабақтарын ұйымдастырудың ерекше нысаны бар жалпы білім беретін мектеп ретінде белгілейді.

Шағын жинақты мектептер мен тірек мектептердің (ресурстық орталықтардың) қызметі үлгілік ережелер мен мектептің Жарғысына сәйкес жүзеге асырылады.

Шағын жинақты мектептегі жалпы білім беру ұйымдарының (бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру) түрлері бойынша қызметінің *Үлгілік ережелеріне* сәйкес:

- сыныптарды бір сынып-жиынтығына біріктіру кезінде әртүрлі жастағы білім алушылар саны 10 адамнан аспауы тиіс;
- үш немесе төрт сыныпты біріктіру кезінде оқу сабақтарын ұйымдастырудың жылжымалы кестесі қолданылады;
- бірінші сынып білім алушылары мен бітіруші сынып білім алушыларын бірге оқытуға жол берілмейді;
- әртүрлі жастағы оқыту әдістемелерін қолдану кезінде сыныптарды біріктіруге жол беріледі.

Сондай-ақ Үлгілік ережелердің 11-тармағына сәйкес ШЖМ-да үш немесе

төрт сыныпты біріктіру тәжірибесін ескеру қажет. Демек, сыныптарды біріктірудің ұтымды нұсқаларын мектеп анықтайды. Әдістемелік бірлестіктердің отырыстарында және мектептің педагогикалық кеңесінде сынып саны мен балалар контингентін ескере отырып біріктірілген сыныптарды жинақтау мәселелерін талқылау ұсынылады [5].

ШЖМ-ның қазіргі заманғы мұғалімінің білім беру мазмұнын жаңарту жағдайында жұмыс істеуі үшін маңызды қосымша кәсіби құзыреттіліктері болуы қажет:

- Оқу материалының мазмұны мен оқу мақсаттарын біріктірілген сынып-жинақтың шарттарына талдау, іріктеу, бейімдеу.

- Біріктірілген сынып-комплекті жағдайында оқытудың оңтайлы әдістерін бейімдеу және құрастыру.

- Сынып комплектісінде білім алушыларды басқару қызметін тек бірпәндік және бір тақырыптағы сабақтар кезінде ғана емес, әр тақырыптағы сабақтар кезінде де жүзеге асыру.

- Білім алушылардың жеке білім траекториясын жобалау.

- Білім алушылардың жеке дамуын мониторингілеу үшін бақылау-бағалау процедураларының пакетін әзірлеу.

- Білім алушыларды жергілікті қоғамдастықтың әлеуметтік-мәдени, экономикалық үдерістеріне тарту.

- Жаңартылған білім беру бағдарламасының ерекшеліктерін білу.

- Біріктірілген сыныптардың оқу бағдарламасын білу.

- Бағдарламаның спиральдылығын түсіну, оқу мақсаттарының сабақтастығын көру, оқыту мақсатын сабақ мақсатына бейімдей білу.

- Бірлескен түрде жүргізілетін тақырыптарды топтастыру және синтездеу.

- Жылжымалы кесте бойынша бөлек өткізу үшін оқытылатын сыныптарда біріктіруге жатпайтын тақырыптарды шектеуді білу.

- Мұғалім бірлескен сыныпта жұмысты ұйымдастыра отырып, әртүрлі жастағы топтарда оқыту әдістемелерін меңгеруі тиіс.

- Сабақ уақытын тиімді пайдалану, сабақ барысында оқу материалын меңгеруге қол жеткізу үшін сыныптар арасында уақытты бөлу қажет.

- Әр сынып үшін күтілетін нәтижені болжау, әр сыныптың танымдық үрдісінің логикасын бұзбайтындай етіп сынып жұмысын құру;

- Әртүрлі жастағы және әртүрлі деңгейдегі білім алушылардың жаңа білімді қабылдауын, оларды түсінуін, меңгеруін және есте сақтауын ынталандыру қажет;

- Барлық сыныптарда бір мезгілде тәрбие үдерісін жүргізу қажет;

- Білім берудің базистік компоненттерін қалыптастыру: өзін-өзі оқыту, оқу ұжымының барлық қатысушыларымен өзара қарым-қатынас жасау, жаңа білімге қажеттілікті дамыту және білім алушының субъективті ұстанымдарын қалыптастыру, алған білімдерін қолдану.

- Орта мерзімді жоспар әрбір мектепте білім алушылардың барынша рұқсат етілген жүктемесін ескере отырып дербес әзірленеді.

- Сабақтың ұзақтығы – 40 мин.

- Біріктіруге жатпайтын сабақтар жылжымалы кесте бойынша жоспарланады және әр уақытта қойылады.

- ШЖМ жағдайында сабақ кестесі вариативті компонент және инвариантты пәндер үшін бөлек құрастырылуы тиіс. Факультативтік сабақтарды міндетті сабақтар саны аз күндері жоспарлау керек.

- Факультативтік сабақтардың басталуы мен соңғы вариативтік сабақтардың арасында 45 минут үзіліс болуы тиіс.

- Сабақ кестесін құрастыру кезінде орта буын үшін жаратылыстану-математикалық және гуманитарлық цикл пәндерін кезектестіру қажет.

- Әртүрлі сыныптарда оқу мақсаттары сәйкес келген жағдайда ОМЖ-ға өзгерістер енгізуге және бірлескен сабақтарды жоспарлауға рұқсат етіледі, мысалы, 5-сыныптағы «Орыс тілі» пәнінен «Тірі организмдер: өсімдіктер» тақырыбы мен 6-сыныптағы «Тірі организмдер: жануарлар» тақырыбы, онда оқу мақсаттарының спиральдік принципі бойынша күрделене түсуі байқалады. Бұл бөлімдер ұзақ мерзімді жоспарда 3-ші тоқсанда, бірақ әртүрлі ретпен орналастырылған. Бөлім тақырыбын зерделеу кезектілігін өзгертуге және оларды біріктіру режимінде бірге жоспарлауға жол беріледі. 5-сыныптағы «Орыс әдебиеті» пәнінің бірінші бөлімі мен 6-сыныптағы «Аңыздар» және «Әлем халықтарының аңыздары» бөлімінде оқу мақсаты мен әдебиет терминдерін оқытуда көптеген сәйкестіктер бар. Бұл бөлімдерді қазақ әдебиетімен біріктіре отырып, әртүрлі халықтардың халық ауыз шығармашылығы мен әдебиетін зерттеуге қызығушылық тудыра отырып, білім алушылардың ой-өрісін кеңейтуге, оқытылатын тақырыптардың сабақтастығын жүзеге асыра отырып, біріктірілген сыныптарда жүргізуге болады.

- Жоғары сыныптарда жекелеген интеграцияланатын тақырыптарды оқыту кезінде биология, химия, физика сияқты жаратылыстану-математикалық пәндерді біріктіруге жол беріледі, онда мұғалім бейіндік оқытуға және білім алушылардың осы оқу пәндерінің өзара байланысын тұтас пайымдауға баса назар аударады.

- Үй тапсырмасы білім алушыларға келесі шектерде орындау мүмкіндігін есепке ала отырып беріледі: 5-6 сыныптарда - бір оқу пәніне 20 мин, 7-8 сыныптарда - бір оқу пәніне 30 минут.

- Ойлау дағдыларын дамытуға ықпал ететін оқытудың тиімді әдістерін, Д. Блум бойынша оқу мақсаттарына жету үшін тапсырмаларды күрделенуіне сәйкес білім алушылардың білімі мен академиялық тілін арттыра отырып таңдай білу.

- Әртүрлі ресурстармен (оқулықтар, интернет, қосымша Анықтамалық әдебиет, мәтіндер) білім алу бойынша білім алушылардың өзіндік қызметін ұйымдастыру, графикалық органиайзерлерді пайдалана отырып жұмысты, оқулықпен жұмысты ұйымдастыру.

Шағын жинақты мектеп мұғалімі сабақты ұйымдастырудың келесі дәстүрлі негізгі қағидаттарын және шағын жинақты мектептер үшін арнайы әзірленген қағидаларды басшылыққа алуы қажет:

1. Табиғатқа лайықтылық принциптерін түсіну – тапсырмалар білім

алушылардың жас ерекшеліктерін есепке ала отырып дайындалады және ақпаратты қарапайымнан күрделіге қарай, спиральділік бойынша арттыру жүргізіледі.

2. Мақсаты әр білім алушыны дамыту болып табылатын дамытушылық оқыту принципін қолдану.

3. Білім беру үдерісін кешенді-тақырыптық құру принципін қолдану.

4. Дараландыру және саралау принципі – әр жастағы білім алушылардың оқу жұмысының жалпы мазмұнына сәйкес келетін тәсілдері таңдалып алынады; әр сынып үшін топтық және жеке сабақ түрлері таңдалып алынады, оқу материалы мазмұнының ерекшелігі ескеріледі.

5. Тәрбиеленушілердің жас ерекшеліктері мен мүмкіндіктеріне сәйкес білім беру салаларын біріктіру принципі.

6. Оқу іс-әрекетін педагогтеу принципі. Аға білім алушылар кішіні оқытады, үй тапсырмасын сұрайды, тапсырманы орындауда кеңес береді. Мұғалім жоғары сынып білім алушыларын оқу үдерісін ұйымдастырушы ретінде бастауыш сынып білім алушыларымен жұмысқа дайындайды.

7. Өзара оқыту принципі, ол әрбір білім алушы және оқытушы ретінде әрекет ете алады. В. К. Дьяченко ШЖМ-ға қатысты дәстүрлі қағидаттарға қосымша төмендегілерді тұжырымдады, В. К. Дьяченко бойынша оқу үдерісін құру қағидаттарының ШЖМ үшін қолайлы жүйесін келтіреміз [4].

8. Қорытындылау принципі - оқытудың мұндай сапасында білім алушылар оқытушылардан алған білімі мен тәжірибесін жаңғыртып қана қоймай, басқаларды да соған үйрете алады.

Оқытудың аяқталуы саналы, беріктілік, белсенділік, көрнекілік, қол жетімділік, жас және жеке ерекшеліктерді есепке алу, жүйелілік, яғни дәстүрлі оқытудың барлық оң ұстанымдарын қамтиды. Аяқталу - бұл қағидаттар жүйесінің нәтижесі, бірақ бірінші орында үздіксіздік және кідірмеушілік қағидаты болуы тиіс.

9. Үздіксіз және кідірмеушілік принципі – басқа адамдарға зерделенетін және игерілетін нәрселерді беру. Егер білім алушы жаңа тақырыптың теориялық бөлігін баяндай алатын болса, теорияның тәжірибеде қалай қолданылатынын түсіндіре алатын болса, онда оның тақырыпты білуі мұғалімнің білім деңгейіне дейін көтеріледі. Оқу үдерісі үздіксіз, кідіріссіз және аяқталған болады. Мұны әрбір білім алушы оқылатын тақырып бойынша мұғалім болған және жұпта жұмыс істеген кезде ғана іске асыруға болады. Білім алушылар арасында ынтымақтастық пайда болады, ол жалпыға бірдей болады (барлық білім алушы бір мезгілде әрі білім алушы, әрі мұғалім).

10. Жалпыға ортақ ынтымақтастық және жолдастық өзара көмек принципі. Материалды барынша тиімді игеру үшін тек оқу ғана емес, басқаларды да оқыту қажет: баяндау, сұрақтарға жауап беру, түсініктеме беру, меңгеру сапасын бақылау, жауаптарды талдау және бағалау, ұсыныстар беру. Мұндай ынтымақтастық жалпыға бірдей сипатта болуы тиіс.

11. Оқу материалын игеруде тақырыптардың әртүрлілігі мен жеке алға жылжу қарқыны принципі. Алға жылжу қарқыны әртүрлі, сондықтан біреулері

алға жылжиды, ал басқалары кідіріп, едәуір артта қалады, бір жастағы балалар үшін кедергі болады, оны жою қажет, сондықтан ұжым әртүрлі жастағы және әртүрлі деңгейдегі білім алушылар болады.

12. Әртүрлі жас және әртүрлі деңгей принципі – әрбір білім алушы өзінің қабілетіне, еңбекқорлығына және мүдделеріне сәйкес алға жылжитын жоғары тиімді және табиғи жалпыға ортақ ынтымақтастықтың маңызды шарты.

Шағын жинақты мектептердің біріктірілген сыныптарында қысқа мерзімді жоспар құруға қойылатын әдістемелік талаптар:

1. Оқу бағдарламасының бірлігін және ҰМЖ, ОМЖ, ҚМЖ жоспарлаудың барлық түрлерін және әрбір кіші құрылымның мақсаттарын түсіну қажет.

2. Жоспарлау кезінде бұл үнемі қайталанатын үдеріс екенін ескеру керек, барлық ағымдағы жоспарлар алдыңғы жоспарлардың негізінде жасалады, бұл оның үздіксіздігін қамтамасыз етеді.

3. Оқу үдерісі тұрақты құбылыс емес, табиғи, маусымдық және әлеуметтік құбылыстар жоспарлауға кейбір елеусіз өзгерістер енгізе алады, сондықтан жоспарлауға тұрақтылық пен икемділік тән. Жоспар қажет болған жағдайда түзетілуі мүмкін, оған актіленген, мерекелік, карантиндік күндер себеп болуы мүмкін.

4. Қысқа мерзімді жоспардың келесі белгісі дәлдігі – оқытудың тәсілдері мен әдістерін жеткілікті түрде нақтылау, сабақтың барлық кезеңдерін сақтау, әр кезеңнің уақытын нақты есептеу болып табылады.

5. Болжамдық – жоспарлаудың кешенді сипатын қамтамасыз ету. Бөлім бойынша аралық жұмысты жоспарлау және болжау, сонымен қатар бөлім мен сабақты зерделеудегі аралық және соңғы нәтижелерді алдын ала болжау.

6. Пәндік және тілдік дағдыларды дамытуға бағытталған оқыту және дамыту мақсаттарының бірлігін қамтамасыз ету.

7. Зерттеу қызметі, графикалық организаерлермен жұмыс, ақпаратты өзгерту және өңдеу, тұтас мәтін және тұтас емес мәтіндермен жұмыс арқылы білім алушылардың өзіндік қызметін ұйымдастыру.

8. Оқытудың спиральділігін сақтау, тапсырмаларды ұйымдастырудың жоспарланған мазмұны мен формалары білімді, білік пен дағдыны арттыра отырып, қарапайымнан күрделіге қарай бірізділікпен ұйымдастырылған.

9. Критериалды бағалау білім алушымен бірге және білім алушы үшін, ол өз жетістіктерін және оқу мақсатына жету бойынша өз жұмысын түсінуі үшін жүргізіледі. Бағалау объективті болуы тиіс, өлшемдер мен дескрипторлар арқылы бағалануы тиіс.

10. Мұғалім бағалаудың болмауы – ең нашар баға екенін есте сақтаған жөн. Бағаның болмауы білім алушылардың арасына іріткі салады. Білім алушының оқу мақсаттарына жетуі үшін конструктивті уақытылы кері байланыс ұсыну ынталандырады және ұйымдастырады.

11. Мұғалім білім алушыларды оқу іс-әрекетінің әр түріне, атап айтқанда жеке, жұптық, топтық, топаралық және қайтадан жеке түріне қатыстыруы қажет. Мотивациялық аспектіні күшейту, сондай-ақ нәтижелілікті арттыру үшін

сабақты жеке қызмет түрімен аяқтау ұсынылады: «Екі минуттық эссе», «Осы сабақтың пайдалылығының үш сәті», «Менің сабақтағы жұмысым», «Мен сабақтамын», «Осы сабақта алған білімім қайда қажет болады?»

12. Игерілген тақырыпты бекітуге арналған үй тапсырмасының көлемін орындауға 20 минут есебімен жоспарлау.

13. Біріктірілген сыныптар үшін әртүрлі графикалық органайзерлермен зерттеу жұмысын ұйымдастыру қажет, одан кейін өз жұмысының нәтижелерін айтып бөлісуге мүмкіндік беріледі.

2 Негізгі орта мектеп деңгейінде ШЖМ-да біріккен сыныптарға арналған жаңартылған білім мазмұны үшін қысқа мерзімді оқу жоспарларын даярлау бойынша әдістемелік ұсыныстар

ШЖМ-дағы сабақтың тиімділігі оның дайындығы мен жоспарлауына байланысты. Сабаққа дайындала отырып, мұғалім оқу үдерісінің логикасын жақсы ойлаластыруы керек, қай жерде қиындық туындайтынын анықтап дер кезінде жұмысқа қосылуы керек. Сынып-жиынтықтардағы сабақтардың бір бөлігі жалпы кезеңнен тұруы мүмкін, барлық білім алушылар бір жұмысты орындайды - мұғалімнің түсіндіргенін тыңдайды, ойнайды, тапсырманы орындайды. Мысалы: орыс тілі сабақтарында жалпы болуы мүмкін: таза жазу сабағы, сөздік диктант, суретпен жұмыс, грамматикалық талдау және т. б. Сонымен, біріккен сыныптарды дұрыс жинақтау, сабақ кестесін шебер құру, сабақты жоспарлау, оқу жабдықтарының сипаты, оны сабақта тиімді қолдану оқу сабақтарын ұйымдастыруға, яғни шағын жинақты мектептегі оқыту сапасына әсер етеді. Жоспарлаудың әрбір түрінің функциялары мен ерекшеліктерін еске салу дұрыс деп ойлаймыз.

Білім алушыларға білім беру қызметі ұзақ мерзімді, орта мерзімді және қысқа мерзімді жоспарлауға сәйкес ұйымдастырылған. Ұзақ мерзімді, орта мерзімді және қысқа мерзімді жоспарлар арасында өте тығыз байланыс бар. Жоспарлау педагогикалық үдерістің мақсаттарына қол жеткізудің құралдары мен тәсілдерін таңдауды, белгіленген жоспарды орындау мерзімін жүзеге асырудағы субъектілердің іс-әрекетінің дәйектілігін болжайды. Жоспарлау педагогикалық үдерістің барлық қатысушыларының қызығушылығын және қызмет нәтижелерін есепке алуды қамтамасыз етуге арналған. Жоспарлаудың әрбір түрі өз қызметін орындайды.

Жоспарлаудың әр түрінің ерекшеліктеріне тоқталайық. Ұзақ мерзімді жоспар – әрбір сынып үшін стандарттарды белгілейтін құжат, ол тақырыптарды зерттеу дәйектілігін, пәндік және тілдік дағдыларды дамытудың мерзімділігі мен прогресін бейнелейді. Ұзақ мерзімді оқу жоспары мұғалімге барлық оқу жылына сөйлеу әрекетінің барлық 4 дағдысы бойынша пәндік құзыреттіліктердің мақсатты болжауды бақылау үшін қажет, әрбір дағдының дамуындағы прогресті көруге көмектеседі. Онда сабақтың тақырыбы мен мақсаты көрініс таппайды - бұл стандартты орнататын негіздемелік құжат.

Орта мерзімді жоспар неғұрлым егжей-тегжейлі және нақты, ол оқылатын тақырыптарды, өтпелі тақырыптарды, мақсаттарды, сабақтың мазмұнын, интернет-ресурстарды, қызмет түрлерін, жұмыс түрлерін және мұғалім қолданатын оқу құралдарының атауын бейнелейді. Орта мерзімді жоспарлау бөлім бөлінісінде бір тілдік дағдылардың кеңеюі мен тереңдеуін көрсетуі тиіс, сабақ сериясы бөлінісінде тақырыпты көруге мүмкіндік береді. Орта мерзімді жоспарлауды әдетте мұғалімдер тобы немесе оқу бағдарламасын жүйелі сабақтар сериясынан құрайтын жеке мұғалім жүзеге асырады.

Орта мерзімді жоспарлау ұзақ мерзімді жоспарда айқындалған бағдарларды нақтылайды және неғұрлым қысқа кезеңде жүзеге асырылады.

Орта мерзімді жоспарларда белгіленген кезеңге арналған негізгі міндеттер тұжырымдалады. Онда әр тоқсан немесе бөлімге арналған оқу тақырыптары көрсетіледі. Бөлім ішіндегі сағаттарды бөлу мұғалімнің қалауы бойынша өзгертуге болады. Біріктірілген сыныптар үшін бөлімдер сәйкес келмеген кезде зерттеу кезектілігі тәртібімен қандай да бір бөлімді зерделеу кезектілігін өзгертуге жол беріледі. Мысалы, 5-сыныпта «Тірі организмдер: өсімдіктер» бөлімінің өтпелі тақырыбы. Синтаксис және пунктуация. Лексика-грамматикалық материал бастауыш пен баяндауыштың арасына қойылатын сызықша. Бұл бөлім біріктіруге көп мүмкіндік береді, өйткені 6-сыныпта оқытылатын материалға өте жақын, мұнда мұғалімге 6-сыныпта бөлімдерді оқыту кезегін өзгертуге және оны «Спорт және диета» бөлімімен ауыстыруға рұқсат етіледі.

6-сыныптағы «Тірі организмдер: жануарлар» бөлімі. Морфология. Орфография. Есімдіктердің бірге және бөлек жазылуы. Оқу мақсаттыра тыңдалым мен айтылым бойынша сәйкес келеді. Лексикалық тақырыптарды оқу арқылы біріктірілген сынып білім алушылары тірі ағзалар, өсімдіктер мен жануарлар туралы өз ой-өрісін кеңейтеді, ақпаратты синтездейді, қоршаған орта туралы тұтас білім алады. Сонымен қатар тыңдаудың және сөйлеудің тілдік дағдыларын дамыту, дыбысты сөйлеудің «ұнайды/ұнамайды» позициясынан ғана емес, сонымен қатар сөздің мазмұны мен құрылымы тұрғысынан да бағаланады. Оқу дағдысы нақты міндетті орындау үшін ақпарат алу бойынша жұмысты ұйымдастыру арқылы дамиды, оқу кезінде мәтін түрлерінің ерекшеліктерін табу, тілдік ерекшеліктері мен сипаттарын тану жұмыстары жалғастырылады. Жазу дағдысы білім алушыларды эссе-пайымдау, эссе-баяндау және орфографиялық және пунктуациялық қателерді түзету арқылы мәтінді түзету дамиды.

Орта мерзімді жоспарларда оқытудың мақсаттары мен тәсілдеріне негізделе отырып, идеялар мен мақсаттардың прогресін көрсету үшін тақырыптар мен бөлімдер бойынша сабақтар өткізу бойынша мұғалімдерге ұсыныстар беріледі, бір тілдік және пәндік дағдылардың кеңеюі мен тереңдетілуін көрсетеді, сабақта білім алушылардың қызметін ұйымдастыруға ұсыныстар беріледі, сондай-ақ ресурстар (интернет, мәтіндер, жаттығулар, бейне және аудиоматериалдар және т. б. беріледі.)

Қысқа мерзімді жоспарлау – нақты тақырып бойынша сабақтың егжей-тегжейлі жоспары, оның нақты мақсаттары, бағалау өлшемдері, табыс критерийлері, нақты тілдік дағдыларды дамыту бойынша жұмыс түрлері бар. Қысқа мерзімді жоспарлар пән бойынша сабақ мазмұнын жоспарлауға арналған нақты әдістемелік ұсынымдарды қамтиды. Басқаша айтқанда, қысқа мерзімді жоспарлау орта мерзімді және ұзақ мерзімді жоспарларда белгіленген мақсаттарға жету үшін қажетті ресурстарды пайдаланудың нақты тәсілдерін қамтиды. Қысқа мерзімді жоспар немесе сабақ жоспарын мұғалім орта мерзімді жоспардың соңында ұсынылған үлгі үлгісі бойынша дербес жасайды.

Сабақты жоспарлау мұғалімдердің түсінуіне ықпал етеді: тізбектелген сабақтар сериясы кім үшін жоспарланады, неге үйрету қажет және бағалаудың

қандай әдісін қолдану қажет. Қысқа мерзімді жоспар сабақтың мақсатын, сабақтың міндеттерін, қолданылатын құрал-жабдықтарды және жоспар-конспектіні қамтиды. Ең дұрысы, сабақтың әрбір тармағы минут бойынша есептелуі мүмкін [3].

Біріктірілген сыныптарды ұйымдастыру кезінде шағын жинақты мектепте сабақтарды жоспарлау кезінде ескеретін жайттар бар. Мұғалім әр жастағы топ білім алушыларының ойлау іс-әрекетін жандандыру тәсілдерін анықтап, оқытудың уәждемесін арттырып, тілдік дағдыларды дамытып, қалыптастырушы бағалау бойынша іс-әрекет жасайтын білім беру үдерісіне қатысушылардың өзара қарым-қатынасы мен өзара оқуы мүмкін болатын сабақ кезеңдерін анықтауы қажет.

Мазмұнды жаңартудың келесі ерекшелігі тәрбие компонентін арттыру, білім алушылардың адамгершілік-рухани құндылықтарды меңгеруі болып табылады. Оқу пәндері адамгершілік ізгілікті тұлғаны қалыптастыру құралы болып табылады. Пән бойынша жаңартылған бағдарламаның негізінде «Мәңгілік Ел» идеясы жатыр, олар қазақстандықтардың патриотизм, ұлттық сана, ұлттық рух, азаматтық және әлеуметтік белсенділік сияқты жоғары зияткерлік және бәсекеге қабілетті тұлғаға тән қасиеттерін жетілдіруге бағытталған. «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясын жүзеге асыру контекстінде «Менің отбасым», «Менің кіші Отаным», «Қазақстан - біздің ортақ үйіміз», «Менің Отаным – Қазақстан», «Қазақстан халықтарының мерекелері мен дәстүрлері» және т.б. тақырыптар енгізілген.

Мектептегі білім беру мазмұнын жаңарту «Қазақ тілі», «Шет тілі», «Қазақстан тарихы», «Дүниежүзі тарихы», «Өзін-өзі тану», «Құқық негіздері», «Өнер», «Дүниетану», «Информатика» сияқты пәндердің басқа пәндермен пәнаралық байланысын кеңінен пайдалануды көздейді. Бұл үшін аралас немесе өтпелі тақырыптар өте қолайлы. Жаңартылған бағдарлама білім алушыларға адамгершілік-рухани өзін-өзі жетілдіруге, адамның өмірі мен мақсатын түсінуге үлкен мүмкіндік береді.

Мұғалім сабақ жоспары оның ерекшелігін көрсетуі тиіс екенін есте сақтаған жөн. Сондықтан жалпы қабылданған сабақ жоспарлау үлгісін пайдалану ыңғайлы. Оның ерекшелігі – сабақтың бір жоспарында екі немесе бірнеше сыныптағы оқу сабақтарының мазмұны мен олардың жалпы ұйымдастырылуы қатар анықталады. Жоспар барынша қысқа, бірақ ақпараттық болуы керек, онда сабақ өткізу үшін қажетті материал болуы керек.

Онда сабақтың тақырыбы, кезеңдердің мақсаты мен атаулары, сұрақтар мен т.б. нақты көрсетіледі. Жоспарда өзіндік жұмыс тапсырмаларының мазмұны көрсетілуі тиіс. Оқулықтан алынған сұрақтар, тапсырмалар, мысалдар мен есептерді көшіріп жазудың қажеті жоқ, оқулықтың беті мен тапсырмалардың нөмірін көрсету жеткілікті. Мұғалімнің өзі дайындаған тапсырмаларды жоспарға немесе жеке парақшаларға, карточкаларға жазуға болады. Сабақ жоспарында қосымша материал (сұрақтар, тапсырмалар) қосу керек, оны әңгімелесуде қолдануға болады немесе негізгі тапсырманы мерзімінен бұрын орындаған білім алушыларға беріледі. Сабақ жоспарында

қолданылған оқу құралдары көрсетілуі тиіс. Сабақтың әр кезеңінің басталуы мен аяқталуының нақты уақыты өте маңызды. Бұл балаларды ұйымдастыруды толық жүзеге асыруға көмектеседі.

Сабақ – шағын жинақты мектепте оқыту мен тәрбиелеудің негізгі түрі. Мұғалім үнемі білім алушылардың тұрақты құрамымен және белгіленген кесте бойынша сабақ жүргізеді, бірақ сынып – әртүрлі жастағы балалар. Бұл шағын жинақты мектептегі сабақтың негізгі ерекшелігі, оның артықшылықтары мен кемшіліктері, күрделілігі болып табылады. Сабақты жоспарлау бойынша қадамдық нұсқаулық мұғалімнің сынып тәжірибесінде өте қажет. Қысқа мерзімді жоспардың жалпы қабылданған үлгісінде келесі тұстарды көрсету керек:

- Сабақ бағаны сабақ тақырыбын, бөлім жүйесіндегі сабақ нөмірін көрсетеді.

- Күні

- Мұғалімнің аты-жөні

- Мектеп

- Сабаққа қатысқандардың және қатыспағандардың саны.

- Сабақ жоспарланған біріктірілген сыныптар.

- Бұл сабақтың оқытудың мақсатына қосатыны, ұзақ мерзімді жоспардан алынады, ол білім алушылардың сабақ соңында нені меңгеруі тиіс екенін көрсетеді. Бұл мақсат нақты осы сабақ үшін икемделіп бейімделеді де, SMART-мақсат болып өзгертіледі – білім алушының оқу мақсатына жету үшін не істеу керектігін көрсетеді. ШЖМ жағдайында мұғалім әртүрлі сыныптарда оқытылатын тақырыптардың өзара байланысын көрсетуге мүмкіндік береді, бұл біреулерге өткен материалды қайталауға, басқаларына белгілі бір тақырыптың дамуын болжауға мүмкіндік береді.

- Тілдік мақсат білім алушылардың сабақ соңында академиялық тілдің қандай терминдерін меңгергенін көрсетеді. Пәндік сөздікке пән мұғалімі сабақ тақырыбын түсіну мен ұғынуға ықпал ететін терминдерді, сөздер мен сөз тіркестерін енгізеді, олар білім алушының сабақ мақсатына жетуіне мүмкіндік береді. Академиялық тіл пәннің мазмұнын терең түсінудің және ойлау қызметін жақсартудың, осы пәннің ұғымдарымен жұмыс істей білудің негізгі құралы болып табылады. Ол үшін мұғалім топта жұмыс істеуге, сұрақтар қоя білуге, дәлелдер мен аргументтер келтіре білуге қажетті сөз тіркестерін ұсынады.

- Алдыңғы оқыту сабақтың үздіксіздігін, алдыңғы оқумен байланысын қамтамасыз етеді, келесі сабақ тақырыптарымен байланыстыруға жағдай жасайды. Сабақтың, саналы оқытудың нәтижелілігін арттыру үшін сабақтың басында әрбір сынып білім алушыларының алдыңғы сабақтың тақырыбын және мазмұнын жеке айту үшін уақыт беру ұсынылады, мысалы, қайталау кезеңінен кейін «Шеңбер бойынша сөйлеу», «Жұпта сөйлеу», «Әрі қарай бер» жаттығулары арқылы мұғалім оқытудың тақырыбы мен мақсаттарын байланыстыра отырып, білім алушылармен кері байланыс орнатады, бұл әр сыныпта оқытылатын тақырыптардың өзара байланысын ашуға мүмкіндік береді.

- Пәнаралық байланыстар сабақтың басқа пәндермен өзара байланысын көрсетеді, «барлығы бәрінде» деген тұтас көзқарасты қалыптастыруға көмектеседі.

ШЖМ күнделікті практикалық қызметте білу және тиімді пайдалану үшін бірқатар артықшылықтарға ие:

- білім алушылардың темпераменті мен жүйке жүйесінің типтерін, даму ерекшеліктерін, бейімділігі мен қызығушылықтарын, білім мен білік деңгейін ескере отырып, әрқайсысымен жеке қарым-қатынас жасау;

- жеке қарым-қатынас білім беру мен тәрбиелеудің мақсаты мен құралы ретінде білім алушының ішкі ұстанымын түсіну ретінде әрекет етеді. Білім алушы мен мұғалім бір-бірін «естиді»;

- ынтымақтастық, бірлескен іс-әрекетті ұйымдастыру және әртүрлі сынып білім алушыларының қарым-қатынасы үшін қолайлы жағдай бар;

- білім алушылар саны аз, сондықтан мұғалім сабақ барысында әр білім алушыдан сұрай алады, балалардың жеке ерекшеліктерін ескере алады;

- жоғары сынып білім алушыларының кішілерге көмек көрсету үшін көп мүмкіндіктері бар, өйткені олар күн сайын бір уақытта бір сынып бөлмесінде отырады, кіші білім алушыдан сұрау, сабақ тақырыбын, тапсырманы орындау тәсілдерін түсіндіру мүмкіндігі бар.

ШЖМ ерекшелігі оқу үдерісін ұйымдастыруда өзіндік ерекшеліктері жоқ емес. Сабақ – шағын жинақты мектепте оқыту мен тәрбиелеудің негізгі түрі. Мұғалім әрдайым білім алушылардың тұрақты құрамымен және белгіленген кесте бойынша сабақ жүргізеді, бірақ сынып – әртүрлі жастағы балалар. Біріктірілген сыныптағы әрбір сабақ – бұл бір уақытта жүргізілетін екі-үш сабақ. Сондықтан мұғалім:

- әрқайсысының мақсатын есте ұстай отырып, біресе бір сыныппен, біресе басқа сыныппен 4-5 рет ауыса отырып жұмыс істеуге мәжбүр;

- сабақтың басты тақырыбын меңгеруге қол жеткізу үшін сыныптар арасындағы уақытты дұрыс бөлу керек;

- танымдық үдерістің логикасын бұзбау үшін қалай әрекет етуді біледі;

- әртүрлі жастағы және дайындығы әртүрлі деңгейдегі балаларды жаңа білімді қабылдау, оларды түсіну, меңгеру, есте сақтауға ынталандыруға қабілетті;

- барлық сыныптарда тәрбие үдерісін бір уақытта жүргізу керек;

- білім берудің базистік компоненттерін қалыптастыру үшін күш салады: оқу шеберлігі, жаңа білімге деген қажеттілік және т. б.

Әр жастағы сыныптағы жұмыс тек мұғалімдер үшін ғана емес, білім алушылар үшін ол да белгілі қиындықтар мен қолайсыздықтар тудырады. Академиялық тұрғыдан жетістігі жоғары балалар үшін – бұл берілетін пәнді тереңдетудің бірегей мүмкіндігі. Өмірге қажетті әрі пайдалы білік-дағдыларды қалыптастыру оңай емес, ол үшін көп күш жұмсауға тура келеді. «Білім алушыларды өз бетінше білім алуға үйрету» - білім мазмұнын жаңартудың басты мақсаты:

- дескриптор бойынша өз тапсырмасын орындауға көңіл бөлу;

- мұғалімнің басқа сыныпқа арналған түсініктемелерін тыңдамау;
- тек оған және оның сыныптастарына арналған суреттер мен басқа да материалдарға назар аудару, басқа материалдарға алаңдамау;
- егер мұғалім ондай мақсат қоймаса, басқа сынып білім алушыларының жауаптарын тыңдамау;
- мұғалімнің назарының өзгеруіне қарай өз назарын мұғалімге жылдам аудару білу.

Аралас сыныптар мен әртүрлі жастағы біріктірудің өз қиындықтары бар: педагог әртүрлі жастағы біріктірілген сынып білім алушылары бір сабақта екі, ал кейбір жағдайларда үш тақырып бойынша толыққанды білім алатындай оқу үдерісін құру қажет. Ол үшін оқыту мақсаттарымен жұмыс істеу, біріктіруге болатын сәйкес келетін спиральді мақсаттарды іздеу, сондай-ақ оқу үдерісіне барлық балалардың толық қатысуын қамтамасыз ететін екі (үш) сабақ жоспарын біріктіру талап етіледі. Осыған байланысты біз бірлескен аудитория үшін бір сабақ жоспарын құруды ұсынамыз. Оқу қызметін ұйымдастыру кезінде ШЖМ мұғалімдерінің алдында білім алушылардың жеке ерекшеліктерін, олардың өз бетінше жұмыс істей алуын есепке ала отырып, уақытты дұрыс бөлу және пайдалану, мұғалімнің басшылығымен және өз бетінше жұмыс істеуді оңтайлы кезектестіре отырып сабақты жоспарлау сияқты өзекті мәселелер тұр.

Қысқа мерзімді жоспар кезеңдерде бағытталған: сабаққа шақыру, сабаққа толық кірісу (тереңдеу), рефлексия. Бұл сатылар құрылым арқылы іске асырылады: басы, ортасы, соңы, олардың әрқайсысының өз мақсаттары мен функциялары бар.

Сабақтың басталуы «стартап/сабақтың басы» жұмысты бастауға бағытталады, сабақтың тақырыбын түсіну үшін белсенді, уәждейтін тапсырманы, балалармен бірге сабақтың мақсатын қоюды, сабақтың мазмұнымен танысуды қамтуы тиіс. Бұл кезең өткен тақырып бойынша білімін жаңартуға көмектеседі, білім алушыларды ынталандырады және іске жұмылдырады. Бұл кезеңде білім алушылар алдыңғы тақырыппен өзара байланыс орната отырып, сабақтың тақырыбы мен мақсатын әрбір жас тобы үшін жеке және жалпы біріктірілген сынып үшін ажырататын болады. Мұғалім қандай тапсырмалар арқылы білім алушылардың қойылған мақсатқа жететінін, оларға күтілетін нәтиже немесе дескриптор ұсынатынын айта алады. Бұл кезеңде алдыңғы сабақтың мазмұны бойынша жұпта сөйлеуге тапсырма беру, белгілі бір мәселе бойынша ми шабуылын жүргізу тиімді. Бұл сөзжұмбақтар, ребустар, анаграммалар, шарадалар болуы мүмкін.

Тиімді сұрау және сабаққа дайындығын тексеру үшін алдыңғы сабақтың мазмұнын «Шеңбер бойынша сөйлейміз» жаттығуы арқылы беру ұсынылады, онда жүргізуші үй тапсырмасының параграфынан бірінші сөйлемді бастайды, келесі білім алушы «Жұпта сөйлеуді», «Ары қарай жалғастыр» жаттығулары арқылы жалғастырады. Мұғалім үшін бұл жаттығу әр білім алушының сабаққа дайындығын тексеруге мүмкіндік береді, білім алушылар үшін сабақтың мазмұны бойынша фондық білімін теңестіруге мүмкіндік береді, сөйлеу мен

тындау дағдысын дамытады, оқу материалының мазмұнына көңіл бөлінеді. Мұғалім жеке немесе жұптық орындау үшін бақылау тест сұрақтарын ұсына алады. Сәйкестіктерді іздеуге арналған жаттығу ойлау әрекетін белсендіреді, зерттелген тақырыпты түсінуді дамытуға және жаңа материалды зерттеуге дайын болуға ықпал етеді. Еске салайық, сабақтың басталу кезеңі 5-6 минуттан аспауы керек. Осы уақыт ішінде мұғалім білім алушылардың жаңа ақпаратты қабылдауға дайындығын қамтамасыз етеді.

Сабақтың орта кезеңінде негізгі жүктеме орындалады. Белсенді бастауды проблемалық жағдай, интерактивті әдіс, ойын қамтамасыз ете алады. Кезеңнің ерекшелігі оқу материалының қарапайымнан күрделіге қарай градациясы болып табылады. Сабақ барысында мұғалім білім алушыға жеке, жұппен, кіші топта жұмыс істеуге мүмкіндік беруі қажет. Сабақ аяқтау кезеңінде білім алушы өз прогресін анықтау үшін жеке жұмысқа қайтадан оралуы керек. Сабақта іс-әрекет түрлерін оқу материалымен өз бетінше жұмыс істеуді дамытуға ықпал ететіндей етіп таңдау қажет. Сабақ барысында мұғалім әр сынып білім алушылар алдына мақсат қойып, бағалау критерийлерін, дескрипторларды көрсетеді. Білім алушылар жұмыс істейді және өз жұмысының дескрипторларға сәйкестігін/сәйкес еместігін нақты қадағалайды. Бұл мұғалімнің жұмысын жеңілдетеді және нәтиже үшін жауапкершіліктің мұғалімнен білім алушыға ауысуын қамтамасыз етеді. Біріктірілген сыныптағы мұғалім сабақтың мақсатын түсіндіруге ерекше тоқталу керек, осы мақсаттың прогресін көрсету керек, мысалы, 5 және 6 сыныптардағы білім алушылар тапсырмаларың «қарапайымнан күрделіге» спираль орамына ұқсас күрделенетінін көруі тиіс. Сабақта өзара қарым-қатынасты ұйымдастыру үшін жоғары сынып білім алушыларының төменгі сынып білім алушыларынан сабақ сұрауды, үлкендердің өзара оқытуын, дескрипторлар бойынша тапсырмалар тексеруді, сұрақтар құрастыру бойынша жұмыс жасатуға болады. Әр жастағы балалардың осындай өзара қарым-қатынасын ғана тиімді біріктіру деп санауға болады, онда біреулерінің өткен материалды қайталауға мүмкіндігі бар, басқалары озық оқу мүмкіндігіне ие.

ШЖМ біріктірілген сыныптарында оқытудың жаңартылған әдістемесі бойынша жұмысты ұйымдастыру білім алушының әлеуметтенуіне және негізгі құзыреттілігін қалыптастыруға ықпал етеді, бұл:

№	Негізгі құзырет	Түсініктеме
1	ақпараттық	ақпаратпен жұмыс істеуге, оны оқулықтан және басқа да көздерден алуға, мысалы, білім беру сайтынан, оны өңдеуге, өзгертуге дайын болу;
2	коммуникативтік	ақпараттық құзыреттілік негізінде басқа адамдармен қарым-қатынас жасауға дайын болу қалыптасады, бір сынып білім алушысы ресурстық орталыққа келген кезде басқа жастағы немесе басқа ауылдың білім алушысымен қарым-қатынас жасайды және бірге оқиды;

3	кооперативтік	алдыңғы айтылған екі негізде басқа адамдармен ынтымақтастыққа дайындық қалыптасады;
4	проблемалық	алдыңғы айтылған үш негіздің негізінде проблемаларды шешуге дайындық қалыптасады.

Негізгі құзыреттілікті анықтаудың бұл тәсілі ЮНЕСКО құжаттарында тұжырымдалған білімнің іргелі мақсаттарын түсінуге сәйкес келеді.

Біріктірілген сыныптарда оқу үдерісін жоспарлау кезінде оның өзгешеліктері, ерекшеліктері туралы есте сақтау қажет:

- түрлі деңгейлі бағдарламалар бойынша оқыту [6];
- оқу материалының өту қарқынының әртүрлілігі;
- материалдың өту жылдамдығын есепке алу;
- білім алушылардың әртүрлі жас топтарының психологиялық ерекшеліктерін есепке алу, осы кезеңде олардың даму және дайындық деңгейі;
- мұғалімнің бір және басқа сынып білім алушыларымен жұмыс істеуде сабақ уақытын дұрыс бөлу [7]. 1-қосымшаны қараңыз.

Осылайша, ШЖМ педагогынан мазмұнды жанарту жағдайында сынып толымдылығы аз, жинақтылық жағдайында жауапкершілік, ұтқырлық, жаңа әдістемелерді қолдана білу талап етіледі. Білім берудің қазіргі моделі ШЖМ педагогының жұмысына қойылатын жаңа талаптарды талап етеді, өйткені педагогикалық қызметтің мақсаты, мазмұны, оқытудағы инновациялық тәсіл, білім беру үдерісін оқу-әдістемелік және ресурстық қамтамасыз ету, білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау жүйесі өзгерді [8, 9, 10, 11, 12].

Бірлескен сыныпта әрбір білім алушы ұлы Коменский кеңес бергендей білім алушы, тексеруші, жаттаушы позициясында болады. Өзінің «Ұлы дидактика» атты кітабында Ян Амос Коменский «оқу мен оқытудың беріктігі (негізділігі)» жайында жазды. Ұлы ғалымдықтың сыры «Көп нәрсені сұрау, меңгеру және басқаларға үйретуде». Я. А. Коменский мұғалімнің айтып түсіндіретінін қайталай алатын әр білім алушыны сабақ уақытында басқаларға үйретуші жағдайына қоюға тырысты. Ал қалғандарына мектептен тыс, демалыс, серуендеу кезінде немесе үйде басқаларға үйретуге кеңес берді, өйткені топтық тәсіл кезінде әрбір білім алушыға жаңа ғана түсінгенін қайтадан айту, басқаға үйрету мүмкіндігі берілмейді. Басқаларға үйрете отырып, ол өзі оқиды және тез дамиды. Баланың дамуы мен қалыптасуы білім беру үдерісінің барлық қатысушыларымен өзара қарым-қатынас жасағанда ғана орын алатыны жалпыға мәлім.

Ұжымдық сабақтың негізгі белгілері: жалпы фронттың болмауы, білім алушыларды алға жылжытудың әртүрлі бағыттары (екінші кезеңде – жаңа материалды бекіту кезеңінде). Ұжымдық сабақтар – бұл әр бала табысты білім алатын, «беске» оқитын, оның жеке ерекшеліктеріне сәйкес келетін құралдар мен тәсілдер есебінен оқитын топтағы оқу сабақтары. Оқу үдерісін басқаруды (яғни оқу жағдайларын ауыстыруды) мұғалім ғана емес, басқару функцияларын мұғалімдер мен білім алушылар бірлесіп орындайды. Әр бала тек оқып қана қоймай, оқытып қана қоймай, әр баланы басқару қызметіне қосылған. Ол үшін

оқу үдерісінде оқу сабақтары кеңістігінен» басқа да «рефлексия және бағдарламалау» үшін арнайы орын болуы керек. Рефлексия, бағдарламалау және жобалау және т.б. есебінен, оған барлығы – педагогтар да, білім алушылар да кіреді, оқу-тәрбие үдерісін басқару жүргізіледі. Білім алушылар ұйымдастыру, рефлексия және оқу үдерісін басқаруға тұрақты немесе ауысымды құрам тобы, командирлер кеңесі, жалпы жиын сияқты құрылымдар арқылы енгізілген. Сонымен қатар оқу үдерісінде олар әртүрлі функцияларды атқара алады, мысалы, есеп жүргізу, кезекші мұғалімге көмек көрсету, жиынтық жасақтардың командирлері болуы мүмкін. Тек ұжымдық оқу сабақтарын ұйымдастыру кезінде ғана білім алушыларда қызметтің әмбебап тәсілдерін немесе негізгі құзыреттерді қалыптастыруға болады.

Оқудың тиімділігі білім алушының зейініне тікелей байланысты. Сондықтан мұғалімдер сынып-жиынтықтардағы білім алушылардың өз бетінше жұмыс істей білуіне ерекше көңіл бөлуге мәжбүр. Сабақтың ең маңызды ерекшелігі – сынып жиынтығында, біріккен сыныпта білім алушылардың өз бетінше жұмыс істеуі. Егер бір сыныпта ғана сабақ беретін мұғалім оқытылатын материалдың сипатын анықтай отырып, білім алушылардың өзіндік жұмысы үшін тапсырманы сабаққа қосуы немесе қоспауы мүмкін болса, шағын жинақты мектеп мұғалімінің мұндай таңдауы жоқ. Екі - үш сыныптың болуы осындай тапсырмалардың қажеттілігін анықтайды, олар сабақтың әрбір кезеңінде жүргізілуі шарт. Келесі ерекшелік балалардың өзіндік жұмысының көлемі мұғалімнің басқа сыныппен жұмыс көлеміне байланысты. Мұндай жағдайда өзіндік жұмыс басқарылмайтын сипатта болады, себебі тапсырмаларды орындау барысында білім алушылар басқа сыныппен жұмыс істеп жатқан мұғалім тарапынан көмек күте алмайды. Осы себепті шағын жинақты мектептегі сабақ кезектесетін екі анық айқындалған компоненттен тұрады – білім алушылардың мұғалімнің басшылығымен жұмыс істеуі және білім алушылардың өзіндік іс-әрекеті [4].

ШЖМ-да дербес жұмысты ұйымдастыру кезінде педагог әдеттегі мектептегі негізгі талаптарды басшылыққа алу керек, атап айтқанда:

- Өзіндік жұмыс бағдарламалық талаптарға сай болуы тиіс;
- Өзіндік жұмыс логикалық ойлауды дамытуы керек, яғни білім алушының ой-өрісін дамыту керек;
- Барлық өзіндік жұмыс білім алушылар үшін шамасы жетерлік болуы керек; бұл жағдайда ол саналы түрде орындалуы мүмкін.

Өзіндік жұмыстың түрлері формасы мен мазмұны бойынша әртүрлі болуы керек. Өзіндік жұмысты ұйымдастыру кезінде жүйелілік принципін сақтау керек: әрбір өзіндік жұмыс тексерілуі және бағалануы тиіс. Өзіндік жұмыс тек білімді бекіту кезінде ғана емес, сонымен қатар сабақтың басқа да кезеңдерінде де орын алуы тиіс.

Балаларды жұмысты өз бетінше орындауға дайындай отырып, білім алушыларға өзіндік жұмысты орындау әдістерін түсіндіру, қажет болған жағдайда жұмыс үлгісін беру керек. Нашар оқитын білім алушыларға ерекше көңіл бөлу, мүмкіндігінше оларға қосымша түсінік беру, ал жақсы оқитын білім

алушылар үшін қиындатылған қосымша тапсырмалар дайындау қажет. Бұл тапсырмаларды алдын ала тақтаға, плакатқа немесе жеке карточкаларға жазып дайындауға болады. Мұғалімнің бірнеше сыныппен бір мезгілде жұмыс істеу жағдайында білім алушылардың өзіндік жұмысын орындау барысын тұрақты бақылау мүмкін емес, сондықтан балаларды өзін-өзі бақылауға үйрету маңызды. Өзін-өзі бақылау дағдыларын дамыту үшін өзара тексеру әдісі үлкен маңызға ие. Балалар сыныптастарының жұмысын өз бетінше тексеру үшін бір-бірімен орындалған жұмыстарымен алмасады. Зерттеулер көрсеткендей, шағын жинақты мектептердегі сабақтарда балалардың өзіндік жұмысы оқу уақытының 50% - нан астамын алады, ал толық мектепте өзіндік жұмысқа сабақтың 20% - ға жуығы бөлінеді [4]. Сондықтан педагог балаларды өз бетімен жұмыс істеуге үйретуі керек. Өзіндік жұмыстың негізін білім алушылар білімін, іскерлігін, оларды қолдану тәсілдерін меңгеру үшін орындауы тиіс жаттығулар құрайды. Бүгінде білім беру жүйесінде бұл жетекші тренд болып табылады.

Қазіргі уақытқа дейін жаңа білімді меңгеруді ұйымдастырудың келесі түрлері басқалардан жиірек қолданылады:

1) мұғалім материалды түсіндіреді, өзінің түсіндіргенін көрнекілікпен бекітеді, ал білім алушылар меңгереді және есте сақтайды.

2) балалар мұғалімнің басшылығымен іздеу іс-әрекеті, эвристикалық әңгімелесу, бақылау, талдау, фактілерді салыстыру барысында жаңа білім алады. Аталған формалар қажетті нәтиже бермейді, өйткені бұл мұғалімнен білім алушыға бір бағытта оқыту болып табылады. Білім алушылар арасында қарым-қатынас жоқ, байланыс жоқ. Өзін-өзі бақылау дағдыларын дамыту үшін оқу материалын меңгерудің нәтижелілігін арттыратын, алған білім үшін уәждеме мен жауапкершілікті арттыратын өзара тексеру әдісі үлкен маңызға ие. Балалар сыныптастарының жұмысын өз бетінше тексеру үшін бір-бірімен орындалған жұмыстарымен алмасады.

Біз жаңартылған оқу бағдарламасы ұсынатын мәтінмен өзіндік жұмыстың келесі түрлерін көрсеткіміз келеді. Дәстүрлі түрде оқулықтағы оқу материалы тұтас және қарапайым мәтін түрінде ұсынылған. Өзіндік жұмыс кезінде мұғалім оқу мәтінімен жұмысты ұйымдастырады. Білім алушылардың оқу мәтіндерін оқуы бойынша жұмыстарының нәтижесі мұғалімнің шеберлігіне байланысты. ШЖМ-да білім алушылардың оқырман құзыреттілігін дамыту бойынша жұмыс әдістері көбінесе әдеттегі мектептегі оқыту әдістерімен сәйкес келеді. Естеріңізге сала кетейік, оқу – бұл ақпаратты қабылдау тәсілі, сондықтан «оқу» бөлімі білім алушыларға ақпаратты түсінуге, мәтіннің құрылымдық бөліктерін анықтауға және негізгі ойды анықтауға, оқылған мәтінде лексикалық және синтаксистік бірліктерді қолдануды түсінуге, сұрақтарды тұжырымдауға және оқылған материалды бағалауға көмектеседі [13.13 б.]. Біз ақпарат тасқыны жағдайында өмір сүреміз, сондықтан қажетті ақпаратты оқу және алу, оны ұғыну, қызмет барысында қайта өзгерту және пайдалану қабілеті аса маңызды іс болып табылады. Оқу барлық мектепте оқытылатын пәндерді түсінумен және меңгерумен байланысты. Бұл өмір бойы табысты оқудың кепілі. Мұғалімнің міндеті – баланы «дұрыс», «тиімді»,

«нәтижелі» оқуға үйрету. Білім алушылардың оқу құзыреттілігін дамыту үшін нәтижелі оқу технологиясы тағайындалған. Бұл өте танымал технология екеніне қарамастан, көптеген мұғалімдерге оны қолдану белгілі бір қиындықтарды тудырады. Білім алушы материалды қандай мақсатпен оқығанын білу керек, сондықтан оқу алдында міндетті түрде оқу мақсатын қою керек. Тиімді оқу бойынша жұмысты бастауыш буыннан бастау және барлық сыныптарда жұмыс жүргізу көзделеді. Орта буында тиімді оқу стратегиясын қолдану ерекшеліктерін көрсетеміз. Оқу жұмысын келесі кезеңдерге бөлу қажет: мәтінге дейінгі оқу, мәтінді оқу және мәтіннен кейінгі оқу. Пән алдындағы кезеңде мұғалім білім алушыларға келесі тапсырмаларды ұсынады: «Мәтіннің атауы не туралы ойлануға мәжбүрлейді? Бұл мәтінде не туралы айтылады деп ойлайсыз? Мәтінге берілген иллюстрацияны қараңыз және осы мәтін не туралы екенін айтыңыз? Осы мәтінде кездесетін 5 сөз немесе терминдерді жазыңыз». Мәтінді оқу кезінде мұғалім негізгі сөздерді, белгілі және белгісіз ақпаратты жазып алуды, бес сөйлеммен көрші білім алушыға абзацтың мазмұнын жеткізуді ұсынады. Белгілі, қызықты, белгісіз ақпарат деген белгісі бар тапсырмалар орынды. Әрбір абзацқа тақырып қой деген тапсырма білім алушыға оқу мәтінінің мазмұны бойынша жоспар жасауға көмектеседі. Мәтінді оқу кезеңінде көптеген жұмыс жоспарлауға болмайды, өйткені оқу ақпаратын қабылдау үдерісі жүреді.

Мәтіннен кейінгі оқу кезеңінде мұғалім жұпта немесе мәтін мазмұны бойынша кіші топта бір-біріне сұрақтар қоюды ұсынады. Осы кезеңде біріктірілген сыныптағы өзіндік жұмыстың жоғары сынып білім алушылары:

- бастауыш сынып білім алушыларына сұрақ қою;
- жазылған кілт сөздерді тексеру;
- мәтінмен қалай жұмыс істегенін тексеру;
- абзацқа қандай атау берілді;
- сұрақтардың мәтін мазмұнына сәйкестігін бақылау;
- жіберілген қателіктерді тексеру, оларды түсіндіру;
- ұсынылған дескрипторлар мен өлшемдер бойынша жұмысты бағалау.

1-кесте. Оқу мәтінін оқу стратегиясы

«Оқығанға дейін»	«Оқу кезінде»	«Оқығаннан кейін»
Мәтін атауы не туралы ойлауға итермелейді	Оқу және кілт сөздерді табу	Абзацты бір сөйлеммен беру
Мәтінде кездесетін 5 сөзді табыңыз	Абзацтың мазмұнын 5-6 сөйлеммен беріңіз	Мәтінге сұрақтар ойластырыңыз – сұрақтармен жұмыс
Иллюстрациялармен жұмыс (суретке қарап жобалау).	Белгілер бойынша оқу.	Көрші білім алушы үшін жазба қағаз дайындаңыз, ол оқу материалының мазмұнын айта

		алатын болсын.
Атауына қатысты ассоциациялар жазу	Абзацқа ат қойыңыз	Белгілер бойынша оқу және маркирлеу. Инсерт стратегиясы.
Иллюстрацияларды көріп болған соң кластер құрастырыңыз.	Жаңа сөздерді түсіндіру бойынша сөздікпен жұмыс	Проблема (негізгі ой) түсініктемелер.
Тақырып бойынша ребус шешу	Стоп-кадр. Мұғалім сурет бойынша «дейін» және «кейін» не болғанын сұрайды	Материалмен танысқанға дейінгі сіздің ойыңыз қандай еді?
Алдын ала сөздік жұмысы.	Тоқтатып отырып оқу. Мұғалім оқуды тоқтатып, оқылған абзац бойынша сұрақ қояды, әрі қарай не болатынын жобалауды ұсынады.	Басқа кейіпкер атынан оқиғаны қайтадан баяндау
	Графикалық органайзер, кесте толтыру, тірек сызба жасау, ақпаратты топтастыру, ақпаратты бағанға бөлу.	Иллюстрацияларды оқиға желісіне сай орналастыру, бір үзігін /фрагментін/ баяндау, сипаттау.
	БББ кестесін толтыру	Оқу мақсатына сай графикалық органайзер құрастыру.
		ПОПС, РАФТ формалары бойынша хат, эссе жазу.

Бұл кесте мұғалімге білім алушыларға арналған тапсырма дайындауға көмектеседі. Мұғалім өз қалауы бойынша әр стратегиядан бір тапсырма бойынша таңдай алады, бұл өнімді/нәтижелі оқуға мүмкіндік береді.

Нәтижелі оқу - оқылатын мәтіннен ақпаратты мақсатты түрде ұйымдасқан түрде іздейді. Нәтижелі оқудың нәтижесі – түсіну. Оқудың екінші нәтижесі оқылған мәтінді қабылдау болып табылады. Мәтінді қабылдау деп адамның оқуға тартылуы немесе қосылуы түсініледі. Әдебиет сабағында оқуға қосылу дегеніміз:

- Оқу - және кейіпкерлер мен суреттерді көз алдына елестету.
- Оқу - және өзін кейіпкерлердің орнына қою.
- Оқу - және уайымдау.
- Оқу - және іс-әрекетке қатысу.
- Оқу - және мазмұны туралы ойлану.
- Оқу - және оқиғаның аяқталуын болжау.

- Оқу - және оқылғанға жауап: күлу, қайғыру.
- Оқу - және таң қалу, қуану-эмоцияларды сезіну.

Мәтіннен кейінгі кезеңде мұғалім білім алушыларға тірек сызбасын, кестені, кластерді, графикалық организерді құру арқылы тұтас мәтінді қатесіз етіп өзгертуді ұсынады. Түрлендіру үдерісі жоғары деңгейдегі талдау, синтездеу, топтастыру, таңдау жұмысын жүргізу дағдыларын талап етеді. Осылайша, өзіндік жұмыс кезінде «оқуға дейін», «оқу кезінде», «оқудан кейін» оқу стратегияларын тиімді пайдалану кіріс ақпаратын дұрыс меңгеруге ықпал етеді, оқылған мәтінді түсіну бойынша одан әрі жұмыс істеуге білім алушыларды дайындайды. Енді ШЖМ-ның орта буынындағы мәтіннің қате емес (дискретті) және аралас түрлерін пайдалануды қарастырайық. Жаңартылған бағдарламалар бойынша оқулықтарда білім алушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту мақсатында мәтіндер саны айтарлықтай кеңейтілді. Қазақстанның PISA, PIRLS халықаралық зерттеулеріне қатысу нәтижелерін талдау негізінде оқу пәндерін оқыту өмірлік міндеттерді шешу үшін білімді нақты пайдалану жағына қарай өзгерді. Бүгінгі күні білім беру ұйымдары мен педагогтардың ұраны – «өз бетінше білім алуға үйрету», орта білім берудің мақсаты - дербес және өз бетінше өмір сүре алатын тұлғаның қалыптасуына ықпал ету [2. 5].

Білім алушылар бірінші сыныптан бастап қарапайым емес мәтіндермен кездеседі - қоршаған шындыққа жанаспайтын мәтіндерді табуға үйренеді: жол қозғалысы Ережелері, мектеп ғимаратынан эвакуациялау схемасы, мектептің сынып кабинеттерінің схемасы. Барлық пәндер бойынша жаңартылған оқу бағдарламалары бойынша жасалған оқулықтарда ондай мәтінде көп. Мәтінмен жұмыс білім алушылардың жоғары деңгейдегі дағдыларын дамытады [1. 4]. Шағын жинақты мектеп пен біріктірілген сыныптар жағдайында мәтіннің осы түрлерімен жұмысты назардан тыс қалдыруға болмайды. Жадағай мәтінмен жұмыс істеу кезінде білім алушылар осы мәтінді жасау мақсатын, мәтіннің мақсатты аудиториясын, мәтіннің мақсатына жету құралдарын, қаралатын мәселенің ерекшеліктерін анықтай білуі тиіс.

Естеріңізге сала кетейік, бұл жадағай мәтіндерге:

- графиктер;
- диаграммалар;
- сызбалар (кластерлер);
- кестелер;
- географиялық карталар мен жергілікті жердің карталары;
- үй-жайдың, жердің, құрылыстың жоспары;
- кіру билеттері, жол жүру билеттері;
- көлік қозғалысының кестесі;
- сайт карталары жатады.

Білім алушыларға тапсырмалар ұсынылады:

- осы мәтінді жасау мақсатын анықтау;
- мәтіннің мақсатты аудиториясын анықтау;
- мәтіннің мақсатына жету құралдарын анықтау;

- қаралатын мәселенің ерекшеліктерін табу;
- мәтіннің мазмұнын айту;
- мәтінге сұрақтар құрастыру;
- жоспар құрып мәтінді мазмұндау, бұл жағдайда, мазмұндау барысында алған білімдерін қалай пайдалатыны қарастырылады;
- мәтіннің мазмұнын бағалау (не пайдалы, қажет болуы мүмкін, бұл мәтінді қалай және қайда қолдануға болады));
- мәтіннің мазмұны бойынша қорытынды жасау. Авторлар оқу нәтижелігін арттыруға ықпал ететін кез келген мәтінді оқу кезінде қойылатын сұрақтарды көрсеткісі келеді:
 - Автор не туралы жазады? (пән)
 - Автор бұл туралы неге жазады? (мәтін мақсаты)
 - Автор кім? (авторлық дауыс)
 - Автор кімге жазады? (мақсатты аудитория)
 - Автор кімге жазады? (пікірталас)
 - Мәні неде? (бекіту)
 - Осыдан не керек? (қорытынды)
 - Автор мұны қалай дәлелдейді? (дәлелдеме)
 - Автор оқырманды қалай сендіруге тырысады? (сенім техникасы).
 - Мұның артында не тұр? (жасырын болжамдар).

Мәтінді оқығаннан кейін өз бетінше жұмыс істеу кезінде білім алушыларға графикалық органайзерлермен жұмыс ұсынуға болады. Графикалық органайзер (бұдан әрі - ГО) - оқу материалын түсінуді, меңгеруді, есте сақтауды, талдауды жақсарту мақсатында қағаз бетінде ақпаратты ұйымдастыруға көмектеседі. Графикалық органайзер ұйымдастырылған оқыту үдерісіне ықпал етеді, білім алушылардың оқу мақсаттарына жетудегі білім алу қажеттіліктерін қанағаттандыруға ықпал етеді. Мұғалімдердің біліктілігін арттыру бағдарламасы мұғалім үшін басшылық: «графикалық ұйымдастырушы – білімді, ұғымды, ойды немесе идеяларды және олардың арасындағы қарым-қатынасты білдіру үшін визуалды нышандарды пайдаланатын құрал. Ол білім алушылардың ойлауын шоғырландыруға, сызбалар жасауға және өз ойларын басқаларға ұсынуға ықпал етеді. Графикалық ұйымдастырушылар жоспарлауды, түсінуді және қарым-қатынасты қолдау үшін пайдаланылуы мүмкін» деген анықтама береді [13. 21 б.].

ГО-мен жұмыс істеу ерекшеліктерін және олардың кейбіреуін көрсетеміз. ГО сыни талдау, салыстыру, қорыту, себеп-салдарлық байланыстарды көрсету, құбылыстарды жіктеу, логикалық және сыни пайымдаулар, ой-пікір білдіру, тұжырымдар жасау дағдыларын қалыптастыру міндетін атқарады. ГО-мен жұмыс коммуникативтік дағдыларды дамытуға, көркем шығарма мен теориялық мәтінді терең түсінуге және талдауға ықпал етеді. Білім алушылардың функционалдық сауаттылығын дамытады, сыни ойлауды дамытуға, мәтіндік сипаттағы ақпаратты басқа түрде беру (визуализация) дағдыларын дамытуға ықпал етеді. ГО пайдалану қажеттілігі, ең алдымен, сабақтарда білім алушыларға есте сақтау және толық меңгере алмайтын үлкен

ақпарат ағынымен жұмыс істеуге тура келеді. А. А. Леонтьев: «...біз мәтінді түсінуге үйретуіміз керек» деп жазды [13. 21 б.].

Оқу пәндерінің мазмұнын жаңарту бойынша біліктілікті арттыру курстарында курстық дайындық кезеңінде мұғалімдер мынадай графикалық органайзерді қолданады: «БББ – білдім, білгім келеді, білді», «Бағдаршам», «Жетістік баспалдағы», «Жалғыз көпіршік», «Қос көпіршік», «Венн диаграммасы» және бұрын пайдаланылмаған графикалық органайзерлерді оқыту тәжірибесіне енгізеді. Сонымен қатар оларды пайдаланудағы қиындықтарды көруге болады, өйткені әрбір ГО өз міндеттерін орындауға және ақпаратты ұйымдастыруға арналған.

Мұғалімдер мен білім алушылар пәндік білім мен тілдік дағдыларды дамыту үшін ГО-ны пайдалана алады, өйткені білім алушы ГО-ны пайдалану кезінде өзінің жеке зерттеулерін жүргізу мүмкіндігіне ие болады, беймәлім әлемге өзінің алғашқы қадамын жасайды. ГО мұғалімге білім алушының зерттеу қызметін басқаруда, білім алушыны оқыту мақсатына жетуде және білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыруда қолдау көрсетуге мүмкіндік береді.

Оқу мақсаттарына сәйкес ГО пайдалану маңызды. Пәнді оқыту мақсаты жүйесі арқылы типтік оқу жоспарын пайдалана отырып көрсетеміз. ГО рет-ретімен енгізуді ұсынамыз, біріктірілген сыныптарда бір органайзер бойынша тапсырма беруді ұсынамыз. Мұғалім білім алушыларға зерттеу жүргізу үшін кемінде 10 минут уақыт береді. Жұмыс кезінде мұғалім топқа «Сіз қазір немен айналысасыз?» деген сұрақ қояды. Сіз не істейсіз? Сіз мұны қалай жасайсыз?» Бұл сұрақтар мұғалімге білім алушылардың өз қызметін түсінетінін білуге және диалог пен қолдау арқылы саралауды жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Алдымен екі сыныпқа бір органайзерді беруге болады, өйткені бұл бір оқу мақсатына жетуге көмектеседі. Постермен жұмыс аяқталғаннан кейін білім алушылар жұмысты қорғайтын спикерді таңдайды, қорғауға 3-4 минут бөлінеді. Басқа топтар бағалайды, бұл сөйлеу, тыңдау, бағалау дағдыларын дамыту үшін маңызды кезең, оған 2-3 минут кетеді. Мұғалім сабақ уақытын тиімді пайдаланып, оған білім алушыларды үйретуі қажет. Осыдан кейін осы тапсырманы орындауда жетістіктер пен қиындықтарды көрсету үшін кері байланыс беру қажет. Осыған ұқсас тапсырмаларды одан әрі орындауға ұсыныстар. Кері байланыс оқу үдерісінің барысы туралы түсініктерді қалыптастыру құралдарының бірі болып табылатынын, оқытудың мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізу деңгейін анықтауға мүмкіндік беретінін, мұғалімді білім алушылардың жетістіктері мен қиындықтары туралы хабардар етеді. Тиімді кері байланысты ұйымдастыру табысты оқытудың негізі болып табылады [13. 16 б.].

Біртіндеп біріктірілген сыныпта екі топқа екі органайзер беруге болады. Мысалы: «Тарих тауы» және «Судағы шеңбер». Жұмысты орындағаннан кейін мұғалім «Карусель» тәсілін қолданады: жұмыстың бір түрін орындаған топқа ақпаратты нақтылау және кеңейту үшін жұмыс алмасуды ұсынады. Бұл білім алушыларға өз көзқарасын білдіруге және басқа топтың көрінісімен

салыстыруға, қорытынды жасауға, өзін-өзі және өзара бағалауды жүргізуге мүмкіндік береді, ақпаратты түсінуді кеңейтуге және тереңдетуге ықпал етеді.

Біріктірілген сыныптарда білім алушылар әр органайзердің мақсатын есте сақтаған кезде бірден бірнеше органайзерді беруге болады. Білім алушылар жұмысты тек бір ғана маркердің түсін пайдалана отырып орындайды. Топта өзіндік жұмыс аяқталғаннан кейін бір топ орындаған органайзер топтан топқа «көшеді». Білім алушылар көрші топтың (сыныптың) жұмысымен танысады, басқа түсті маркермен ақпаратты толықтырады, нақтылайды. Әрбір топта органайзер 5-7 минуттай болады. Бұл уақыт танысу және толықтырулар енгізу үшін жеткілікті. Органайзерлер барлық топтарда болған соң, толықтырулармен танысу үшін оның алғашқы жасаушыларына қайтарылады. Талқылау кезеңі басталады. Білім алушылар өз жұмыстарын стендте орналастырады және өз позициясын, басқа топтар толықтырған ақпаратты айтады, нақтылағаны үшін алғыс білдіреді. Бұл жұмысты әртүрлі органайзерлермен бір мезгілде жұмысты «ақпаратты кеңейту» деп атауға болады.

Басқа оқу пәндері үшін графикалық органайзер қолдануды қарастыруға көшеміз. Графикалық органайзермен жұмыс жаратылыстану және гуманитарлық цикл пәндерін оқу үшін қажет әмбебап оқу дағдыларын дамытады.

Графикалық органайзер барлық оқу пәндері бойынша өзіндік жұмыстарды ұйымдастыруға қолайлы. Сонымен қатар кейбір тілдік пәндер мен әдебиет сабақтарында қолдану үшін жақсы, мысалы, «Оқиға тауы», «Эмоциялар кестесі», «Шам», «Қабырғадағы кейіпкер», «Қабырғадағы Силуэт», «Сюжеттік кесте», «Оқырман күнделігі».

Біз оларды 2-кестеде көрсетеміз.

2-кесте. 5-9 сынып аралығындағы тілдік сабақтар мен әдебиет үшін графикалық органайзерлерді қолдану мақсаты.

№	Графикалық органайзер	«Қазақ тілі», «Орыс тілі», «Ағылшын тілі» пәндерінің оқу мақсаты	«Қазақ тілі», «Орыс тілі», пәндерінің оқу мақсаты
1.	«Судағы шеңберлер» - кішіден үлкенге дейін өсу бойынша орналасқан бес шеңбер. Маңызды және негізгі ақпарат маңыздылықтың төмендеу дәрежесіне сәйкес орталықтан шетіне қарай орналасады.	7. Тыңдалым және айтылым. 1-тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу.	7. Түсіну, жауап беру 2- көркем шығарма туралы жалпы түсінік алу, басты және екінші дәрежелі ақпаратты түсіну, белгілі және белгісіз ақпаратты қоса алғанда, бөлшектердегі

			көркем туындыны түсіну.
2.	« Пияз » - идея мен тақырыптан мазмұнға, керісінше - мазмұннан тақырып пен идеяға талдау жасауға мүмкіндік береді.		7. талдау және интерпретациялау кейіпкерлердің әрекеттері туралы өз пікірін білдіре отырып, шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау
3.	« Тарих тауы » - көтерілу жолында орналасқан төртбұрыш болып табылады. Жебе ең биік фигурасынан соңғы төртбұрышқа төмен бағытталған. «Тарих тауларын» толтыру солдан оңға қарай басталады: бастау, оқиғалар, оқиғалар. «Таудың» шыңында жұмыстың шарықтау шегі жазылады, одан оқ дөңгелек шеңберге түседі. Графикалық организатор жұмысы логикалық ойлауды дамытуға ықпал етеді, білім алушылар оқиғалардың дәйектілігін қалыптастырады, шығарманың құрылымын көреді және қорытынды жасайды.	7. Тыңдалым және айтылым б-тыңдалған материалдың мазмұнын, материалды мазмұндау логикасы мен құрылымын назар аудару үшін тілдік құралдарды пайдалану тұрғысынан бағалау;	7. Талдау және интерпретациялау 3-шығарманың мәтінінде композиция элементтерін ерекшелеу, эпиграфтың рөлін және оның мағынасын түсіндіру;
4.	« Қабырғадағы кейіпкер »/ « Қабырғадағы Силуэт » туындының болжамды кейіпкері	7. Оқылым 8-композиция мен тілдік ерекшеліктерді, мақсатты аудиторияны ескере отырып, әр түрлі	7. 4-талдау және интерпретациялау басты және екінші дәрежелі кейіпкерлердің

<p>болып табылады. «Силуэттің» ішіне білім алушылар ол туралы не білетінін толық жазады. Силуэттің сыртына олар мәтінге осы кейіпкерді қойғысы келетін сұрақтарын жазады. Графикалық организермен жұмыс мұқият оқуға, одан әрі талдау үшін жеке кейіпкер туралы ақпаратты алуға ықпал етеді, «жуан» және «жіңішке», проблемалық мәселелерді құрастыруда, туынды кейіпкерлерінің іс-әрекеттерінен адамгершілік сабақ алуды үйретеді. Сұрақтар арқылы білім алушы шығарманың идеясын, шығарманың кейіпкерлерінің әрекетінің себептерін ұғынуды үйренеді. Білім алушы тек осы кейіпкерге қатысты ақпаратты таңдайды, оны басқа кейіпкерлермен салыстырады.</p>	<p>мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін салыстыру; 7.3-жазылым ақпаратты иллюстрациялар, комикстер түрінде, оның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып ұсыну, ақпаратты түрлі схемалар, кестелер, диаграммалар түрінде ұсыну.</p>	<p>сипаттамасы үшін маңызды эпизодтарды прозалық, драмалық және лирикалық шығармаларда талдау; талдау және интерпретациялау 5-талдау және интерпретациялау мәтіннің бөлшектері мен дәйексөздері негізінде туындының кейіпкерлерін сипаттау; 6-талдау және интерпретациялау сюжет пен композицияны, көркем бейнелерді талдау және кестелерде, сызбаларда, кластерлерде, презентацияларды және т.б. өз көрінісін рәсімдеу; 8-талдау және интерпретациялау көркем мәтіндегі (аллитерация, ассонанстар, аллегориялар, инверсиялар, анафоралар) поэтикалық синтаксистің бейнелік құралдары мен фигураларын, комикалық (сатира, әзіл, гротеск, мазақ,</p>
---	--	---

			сарказм және т. б.) негізгі тәсілдерін талдау.)
5.	<p>«Эмоция кестесі» - бұл эмоцияны білдіретін график. Нөлден жоғары - оң, ал нөлден төмен – теріс эмоция. Көлденең сызық оқиғаларды көрсетеді. Білім алушылар шығарма кейіпкерлерінің оқиғалары мен эмоционалдық жағдайын салыстыра отырып, талдайды. Сабақтың әр түрлі оқу мақсаттарын жүзеге асыруға мүмкіндік береді: Біріншіден, мәтіннің құрылымы мен композициясын көруге; екіншіден, бүкіл мәтін бойы кейіпкерлердің эмоциялары мен сезімдерін сипаттауға, оларды динамикада, жүйеде көруге; үшіншіден, шығарманың тұтас суретін көруге және түсіндіруге көмектеседі, тақырыпты және шығарманың идеялық ойын түсінуге әкеледі. Осының бәрі білім алушыларға оқылатын материалды сапалы меңгеруге және түсінуге, коммуникативтік дағдыларды дамытуға</p>	7. 3-жазылым ақпаратты иллюстрациялар, комикстер түрінде, оның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып ұсыну, ақпаратты түрлі схемалар, кестелер, диаграммалар түрінде ұсыну.	7. 1-мазмұнын түсіну Кейіпкерлер мен оқиғалар туралы пікір білдіре отырып, шығарманы талқылауға қатысу; б-талдау және интерпретациялау сюжет пен композицияны, көркем бейнелерді талдау және кестелерде, сызбаларда, кластерлерде, презентацияларды және т.б. өз түсінігін рәсімдеу.

	мүмкіндік береді.		
6.	<p>«Балық қаңқасы»/Фишбоун шығармадағы себеп-салдарлық байланыстарды анықтауға мүмкіндік береді. Балықтың бас бөлігінде идея жазылады, себеп-салдарлық байланыстар балықтың қаңқасын толтырады және құйрығында туынды бойынша қорытынды жазылады.</p>	<p>7. 5-оқылым себеп-салдар негізінде сұрақтарды тұжырымдау, тұжырымдар мен қорытындылар жасау, нәтижелі оқу дағдысын дамытады;</p>	<p>7. 2-түсіну және сұрақ қою көркем туындының белгілі және белгісіз ақпаратты қоса алғанда, нақты түсіну;</p> <p>7. 5-түсіну және сұрақ қою туындының мазмұнын немесе үзіндісін (қысқаша, нақты, іріктеп), кейіпкерлер мен оқиғалар туралы өз пікірін білдіре отырып;</p>
8.	<p>«Сюжеттік кесте» немесе «Оқырман күнделігі» - кім? Не? Не болып жатыр? Қайда? Қалай? Қашан? Білім алушы мәтінді оқиды және бағандарды толтырады. Бұл ақпаратты қабылдау дағдысын дамытады, ақпаратты 90%-ға дейін есте сақтауға мүмкіндік береді. Егер шығармада бірнеше кейіпкерлер болса, онда олардың іс-әрекеттерін көруге және туындының кейіпкерлерін талдауға шығуға мүмкіндік береді.</p>	<p>7. 3-оқылым ақпаратты иллюстрациялар, комикстер түрінде, оның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып ұсыну, ақпаратты түрлі схемалар, кестелер, диаграммалар түрінде ұсыну;</p>	<p>7. 2-түсіну және сұрақ қою арқылы көркем туындыны белгілі және белгісіз ақпаратты қоса алғанда, нақты түсіну;</p> <p>7. 5-түсіну және сұрақ қою арқылы туындының мазмұнын немесе үзіндісін (қысқаша, нақты, іріктеп), кейіпкерлер мен оқиғалар туралы өз пікірін білдіре отырып;</p> <p>7. 6-талдау және интерпретациялау сюжет пен композицияны, көркем бейнелерді талдау және кестелерде, сызбаларда, кластерлерде,</p>

			презентацияларда және т.б. өз түсінігін рәсімдеу.
9.	<p>«Венн диаграммасы» қос/үш Қос «Венн диаграммасы»</p> <p>тақырыпты толық, тұтас көруге мүмкіндік береді, жеке-жеке талдауға, ерекшеліктерді, ұқсастықтар мен айырмашылықтарды анықтауға мүмкіндік береді.</p> <p>Үш «Венн диаграммасы»</p> <p>қарастырылып отырған барлық үш құбылыстың арасындағы жүйелік байланыстарды көруге, сондай-ақ жақын орналасқан екі салыстырмалы заттардың немесе құбылыстардың арасындағы ұқсастықты анықтауға мүмкіндік береді.</p>	<p>Барлық дағдыларды дамытады: тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым.</p> <p>7. 7-оқылым</p> <p>Мақсаты мен мақсатты аудиторияны, композициялық және тілдік ерекшеліктерді ескере отырып, әр түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін салыстыру;</p>	<p>7. 6-талдау және интерпретациялау сюжет пен композицияны, көркем бейнелерді талдау және кестелерде, сызбаларда, кластерлерде, презентацияларда және т.б. өз түсінігін рәсімдеу;</p>
10.	<p>«Жалғыз көпіршік» «Қос/үш көпіршік»</p> <p>Кейіпкердің, тұлғаның, құбылыстың немесе оқиғаның ерекшеліктерін анықтауға мүмкіндік береді.</p>	<p>7. 3-оқылым</p> <p>ақпаратты иллюстрациялар, комикстер түрінде, оның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып ұсыну, ақпаратты түрлі схемалар, кестелер, диаграммалар түрінде ұсыну.</p>	<p>7. 6-талдау және интерпретациялау сюжет пен композицияны, көркем бейнелерді талдау және кестелерде, сызбаларда, кластерлерде, презентация және т.б. өз түсінігін рәсімдеу.</p>
11.	«Радиалды	7. 3-ақпаратты	7. 6-талдау және

	<p>диаграмма» «Абай жолы», «Қан мен тер», «Анна Каренина» және т. б. сияқты үлкен көпжоспарлы шығарманы тұтастай көруге арналған.</p>	<p>иллюстрациялар, комикстер түрінде, оның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып ұсыну, ақпаратты түрлі схемалар, кестелер, диаграммалар түрінде ұсыну.</p>	<p>интерпретациялау сюжет пен композицияны, көркем бейнелерді талдау және кестелерде, сызбаларда, кластерлерде, презентацияларда және т. б. өз көрінісін рәсімдеу.</p>
12.	<p>«Уақыт тізбегі» одан әрі талдау үшін шығармадағы оқиғалардың реттілігін көруге мүмкіндік береді.</p>	<p>7. 1-тыңдалым және айтылым мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, басты және екінші дәрежелі, белгілі және белгісіз ақпаратты алу.</p>	<p>7. 6-талдау және интерпретациялау сюжет пен композицияны, көркем бейнелерді талдау және кестелерде, сызбаларда, кластерлерде, презентацияларды және т.б. өз түсінігін рәсімдеу.</p>
13.	<p>«Айсберг» Ашық және жасырынды ақпаратты, мәтінді және кіші мәтінді анықтауға мүмкіндік береді. Мұғалім білім алушыларға су мен су астында айсбергтің бейнесін ұсынады. Жоғарғы жағында білім алушылар ашық ақпаратты, айсбергтің төменгі бөлігінде жасырынды ақпаратты және көтерілген проблемаларды жазады.</p>		<p>ашық және жабық ақпаратты, мәтінді және сөздің астарын анықтау.</p>

Жаратылыстану-математикалық цикл сабақтарында қолдану үшін жақсы, мысалы, графикалық органайзер «Венна диаграммасы», «Радиальды диаграмма», «Жеке, қос, үш көпіршік», «Балық сүйек/Фишбоун», «Деңгейлік

саты», «Судағы шеңбер», «Уақыт сызығы», «Кестелер мен тірек схемалары», «Ментальды карта», «Кластер». Біз оларды «Математика», «Жаратылыстану», «Физика» пәндері бойынша оқу мақсаттарымен бірге № 3-кестеде ұсынамыз.

3-кесте. 5-9 сыныптар аралығында жаратылыстану-математикалық цикл пәндері үшін графикалық органайзерлерді қолдану мақсаты.

№	Графикалық органайзер	«Математика», «Жаратылыстану», «Физика» пәндерін оқыту мақсаты	«Математика», «Жаратылыстану», «Физика» пәндерін оқыту мақсаты»
1.	«Судағы шеңберлер» - бұл кішіден үлкенге дейін өсу бойынша орналасқан бес шеңбер. Маңызды және басты ақпарат маңыздылығы азаю дәрежесі бойынша орталықтан шетке қарай орналасқан.	мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты, белгілі және белгісіз ақпаратты алу;	көркем шығарма туралы жалпы түсінік алу, басты және екінші дәрежелі ақпаратты түсіну, белгілі және белгісіз ақпаратты қоса алғанда, егжей-тегжейлі түсіну;
2.	Екі, үш бағаннан тұратын кесте Ақпарат санаты немесе топтары бойынша топтастырылады және орналастырылады.	«Математика» 5.1.1.2 тақ және жұп сандар ұғымдарын меңгеру «Жаратылыстану» 5-6 сыныптар 5.6.1.1 экожүйенің құрамдас бөліктерін анықтау; 5.6.1.2 экожүйе түрлерін жіктеу; 5.6.2.1 ағзаларды тірі табиғат дүниесіне жіктеу; 5.6.2.2 біржасушалы және көпжасушалы ағзаларды сипаттау	«Математика» 6.1.1.1 екі санның қатынасы нені көрсететінін түсіну; «Жаратылыстану» 5-6 сыныптар 6.6.2.1 өсімдіктер мен жануарлардың түрлерін анықтау үшін ағзалардың өзіндік ерекшеліктерін қолдану; 6.6.2.2 жергілікті экожүйелердегі тірі ағзалардың алуан түрлілігін зерттеу
3.	«Жалғыз, қос көпіршік» Құбылыстың немесе оқиғаның ерекшеліктерін анықтауға мүмкіндік береді, бір құбылыстың немесе екі және одан да	«Жаратылыстану» 5-6 сыныптар 5.6.1.1 экожүйенің құрамдас бөліктерін анықтау; 5.6.1.2 экожүйе	«Жаратылыстану» 5-6 сыныптар 6.6.1.3 экологиялық пирамидада энергия мен заттардың ауысуын түсіндіру;

	көп құбылыстардың қасиеттерін салыстыруға және ажыратуға үйретеді.	түрлерін жіктеу; 5.6.1.4 табиғи және жасанды экожүйелерді салыстыру 5.4.2.1 тірі ағзалардың ортақ қасиеттерін сипаттау; 5.5.1.2 температура мен жылу энергиясын ажырату	6.5.1.2 энергияны шығарумен және оның жұтылуымен байланысты үдерістерді атау және мысалдар келтіру;
4.	«Балық қаңқасы»/Фишбоун шығармадағы себеп-салдарлық байланыстарды анықтауға мүмкіндік береді. Балықтың бас бөлігіне идея жазады, себеп-салдарлық байланыстар балықтың қаңқасын толтырады және құйрығында туынды бойынша қорытынды жазылады.	«Жаратылыстану» 5-6 сыныптар 5.6.1.3 экожүйеге экологиялық факторлардың ықпал етуін түсіндіру; 5.6.3.2 өз аймағының экологиялық мәселелерін зерттеу;	«Жаратылыстану» 5-6 сыныптар 6.6.1.1 экожүйе құрамдас бөліктерінің өзара байланысын графикалық түрде көрсету және түсіндіру; 6.6.1.2 экожүйелердің ауысу себептерін түсіндіру; 6.6.1.3 экологиялық пирамидада энергия мен заттардың ауысуын түсіндіру;
5.	Айналымды үлгілеу Тақырыбы: өлі табиғаттағы процестер. Құбылыстардың реттілігі мен спиральдығы құрылады.	«Жаратылыстану» 5-6 сыныптар 5.4.1.1 өлі табиғатта болатын үдерістерді атау (табиғатта заттардың айналымы, тау түзілу, үгілу, климаттық үдерістер);	«Жаратылыстану» 5-6 сыныптар 6.4.1.1 өлі табиғаттағы болып жатқан үдерістерді модельдеу (тау түзілу, үгілу, заттардың табиғаттағы айналымы);
6.	Түсініктердің деңгейлік сатысы Тақырыбы: Тірі табиғаттағы үдерістер.	«Жаратылыстану» 5-6 сыныптар 5.4.2.2 тірі ағзалардың	«Жаратылыстану» 5-6 сыныптар 6.4.2.2 тірі ағзаларға тән үдерістерді

	Даму деңгейін немесе ұғымдардың деңгейін, белгілі бір иерархияны, оқиғалар мен құбылыстардың күрделенуін көруге көмектеседі	құрылымдық деңгейлерін сипаттау;	түсіндіру; 6.4.2.3 ағзалардың қоректену типтерін ажырату; 6.4.2.4 толыққанды тамақтану рационын құру; 6.4.2.5 азық-түлік өнімдердегі органикалық заттардың болуын тестілеу
7.	<p>«Венн диаграммасы» қос/үш</p> <p>Құбылыстың немесе оқиғаның ерекшеліктерін анықтауға мүмкіндік береді, сипаттарды салыстыруға және ажыратуға үйретеді. Шеңбердің жалпы бөлігіне білім алушы зерттелетін материалдың сәйкес келетін қасиеттері мен сапасын жазады, сыртқы шеңберге салыстырмалы құбылыстардың ерекшеліктерін жазады.</p>	<p>«Жаратылыстану» 5-6 сыныптар</p> <p>5.6.1.1 экожүйенің құрамдас бөліктерін анықтау;</p> <p>5.6.1.2 экожүйе түрлерін жіктеу;</p> <p>5.6.1.4 табиғи және жасанды экожүйелерді салыстыру;</p> <p>5.4.2.1 тірі ағзалардың ортақ қасиеттерін сипаттау;</p> <p>5.5.1.2 температура мен жылу энергиясын ажырату.</p> <p>«Физика» 7-сынып</p> <p>7.2.2.3 пластикалық және серпімді деформацияларды ажырату, мысалдар келтіру</p>	<p>«Жаратылыстану» 5-6 сыныптар</p> <p>6.6.1.3 экологиялық пирамидада энергия мен заттардың ауысуын түсіндіру;</p> <p>6.5.1.2 энергияны шығарумен және оның жұтылуымен байланысты үдерістерді атау және мысалдар келтіру;</p> <p>«Физика» 9-сынып</p> <p>9.2.2.3 ауырлық күші, серпімділік күші, және үйкеліс күші табиғатын түсіндіру</p>
8.	<p>«Тарих картасы» немесе «уақыт сызығы»</p> <p>Әрі қарай талдау үшін мәтінде оқиғалардың реттілігін көруге мүмкіндік береді, жауап жоспарын құруға, досына жауап беру</p>	<p>«Физика» 7-сынып</p> <p>7.2.1.7 бірқалыпты қозғалған дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен</p>	<p>«Физика» 9-сынып</p> <p>9.2.1.10 теңайнымалы және бірқалыпты қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдана</p>

	үшін шпаргалка жасауға көмектеседі.	жылдамдығын анықтау	отырып, горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын сипаттау. 9.2.1.13 дененің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысын сызықтық және бұрыштық шамалар арқылы сипаттау
--	-------------------------------------	---------------------	--

Мұғалім сабақта графикалық органайзерлерді дұрыс қолдануы сабақ әр түрлі, болжанбайтын деген қорытынды жасауға болады, бұл білім алушылардың пәнді оқуға деген ішкі уәждемесін және танымдық іс-әрекетке, өз бетінше ізденуге деген қызығушылығын арттырады, ұжымда жұмыс істеу дағдыларын, дәлелдемелер бере отырып, көпшілік алдында сөйлеу дағдыларын дамытады, логикалық ойлау қабілеттерін дамытады, зерттеу дағдыларын дамыту үшін кең жол ашады, жоғары тәртіп дағдыларын дамытады.

Жалпы мәтіннің ақпаратын өңдеу және визуализациялау қабілеті – бұл білім алушылардың функционалдық сауаттылығын дамытудың тағы бір мүмкіндігі болады. Графикалық органайзерлермен жұмыс білім алушылардың жеке қажеттіліктерін қанағаттандыруға қолдау көрсетеді, шағын жинақты мектеп білім алушыларының өзін-өзі танытуына жағдай жасайды. Білім алушылар графикалық органайзер бойынша жұмыстан кейін жеке, жұппен немесе шағын топта не істегенін айтуға мүмкіндік беруі қажет. Графикалық органайзер жұмысы аяқталғаннан кейін қалыптастырушы бағалау жүргізу қажет, онда білім алушылар өздерінің жетістіктері мен табысқа жеткенін, графикалық органайзер жұмысы қойылған оқу мақсатына қалай қол жеткізуге көмектеседі.

Біз оқырмандардың назарын білім алушыларды оқуға үйрету – бүгінгі білім берудің басты мақсаттарының бірі екеніне аудардық. «Оқу шеберлігі» ұғымына көптеген дағдылар кіреді. Бұл бастапқы ақпаратты қабылдау, қабылданған білімге, іскерлікке, тәсілге ой салу, есте сақтау, меңгеру, білімді қайта құру және қолдану [13.17 б.].

Сондай-ақ нәтиженің, үдерістің сапасын бақылау және бағалау:

- білім мен әрекетті үлгімен, эталонмен салыстыру;
- сыртқы үлгі бойынша тексеру;
- ішкі нормамен салыстыру (әрекет, нәтиже нормасын бөлу, оны артикулдау, рұқсат етілген, рұқсат етілмеген ауытқуларды бөлу);
- шешім барысын, пайымдауларды қалпына келтіру, түсіну;
- күшті, әлсіз жақтарын, дұрыс-дұрыс емес шешім, нәтиже;
- тиімділікті, сапаны, пайдалылықты (өзекті, перспективалық) бағалау;

– өз жұмысын және серіктесін бағалау үшін өлшемдерді әзірлеу [14.22 б.].

Білім алушылардың өзіндік жұмысы кезінде мұғалім саралауды ұмытпайды. ШЖМ оқу үдерісін саралау және дараландыру үшін үлкен мүмкіндіктер береді. Оқытудағы саралау деп – әртүрлі білім алушыларды бір сыныпта орналастыру үшін сабақтардың әртүрлілігі тәжірибесін түсінеді. Мысалы, білім алушылардың қажеттіліктеріне, қабілеттері мен қызығушылықтарына сәйкес және олардың түрлі білім деңгейлерін қанағаттандыру үшін нұсқауларды орналастыру [10]. Оқытудың саралауы жеке тұлғаның жеке ерекшеліктерін есепке алу негізінде оқу үдерісін ұйымдастыруға, барлық білім алушылардың білім беру мазмұнын барлық инвариантты бөліктер үшін міндетті меңгеруін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Саралау үшін мұғалім бір материал береді, бірақ әрбір білім алушыдан әртүрлі қорытынды нәтиже күтіледі: біреуі толық және сыпайы сұрақтар қояды, екіншісі білім алушы пікір немесе шпаргалка жоспарын жасай алады, ол бойынша көрші парталасымен мәтіннің мазмұнын айта алады, үшінші білім алушы тірек сөздер жазып, басты және екінші кезектегі ойды анықтайды.

Бұл ретте барлық білім алушыларға нұсқау бере отырып, әрбір адам одан күтілетін нәтиже түсінетініне көз жеткізу керек. Тіл немесе әдебиет сабағында шығармашылық тапсырманы жалғастыруға болады. Мұғалім өз бетінше жұмыс істеу кезінде мынадай сұрақтар қояды: «Сіз немен айналысасыз? Сіз мұны қалай орындайсыз? Тапсырманы қай ретпен орындайсыз және қалай шешесіз? Егер білім алушылар бірден жауап беретін болса, олар не істеу керектігін түсінеді. Осылайша мұғалім диалог пен қолдау көрсету арқылы саралау әдісі жүзеге асырады. Мұғалім темп бойынша саралау әдісін қолдана алады, білім алушылар үшін бірнеше қосымша тапсырмалар бере алады, ал баяу жұмыс жасайтын білім алушылар үшін қосымша уақыт береді. Кейбір білім алушылар күрделі дереккөздермен жұмыс істейді. Деректер ауқымы пікірталастар үшін мәтіндерден күрделі мәтіндерге дейін өзгереді. Мұғалім сөздіктерді немесе сайттарды алдын ала дайындап алады, білім алушы әр түрлі дереккөздерден терминдерді қарап, жұмыс істеуді, олардың ұқсастығы мен айырмашылықтарын көруді ұсынады. Білім алушыда түрлі дереккөздермен жұмыс істеу мәдениеті қалыптасады – бұл дереккөздер бойынша саралау әдісі болады. Мұғалім өз білім алушыларының білім деңгейін біледі, бұл оған күрделілігі әртүрлі тапсырмаларды дайындауға мүмкіндік береді, ол үшін оларға Блум таксономиясы қолданылады. Саралаудың келесі тәсілі – бағалау. Білім алушылар үнемі репликалар арқылы бағаланады (Сіз дұрыс бағыттасыз, сіз жақсы жұмыс істеп жатырсыз, көзқарасты өзгерттіңіз, ақпаратты басқаша қалай жасауға болатынын, қандай шешімді табуға болатынын нақтылаңыз).

Өзіндік жұмыс кезінде және одан кейін формативті бағалаудың әртүрлі түрлерін жүргізу маңызды. Мектепте білім беру мазмұнын жаңарту жағдайында білім алушылардың қызметін бағалау жүйесі де өзгереді. Бағалау принциптері өзгерді. Білім алушының жетістіктерін бағалау жетістік критерийлеріне сәйкес жүргізіледі, қалыптастырушы және жиынтық бағалау арқылы жүзеге

асырылады (бағалау төменде талқыланады). Естеріңізге саламыз, қалыптастырушы бағалау критериалды бағалаудың құрамдас бөлігі болып табылады.

ШЖМ мұғалімдерінің қалыптастырушы бағалаудың түрлерін білмеуі толымдылығы аз сыныптарда оқыту нәтижелеріне әкеледі немесе гипербақылаудың пайда болуына, нәтижесінде білім алушылардың жоғары деңгейге жетеді. Осы себептен біз бағалаудың осы түріне тоқталамыз.

Қалыптастырушы бағалау – бұл үздіксіз жүргізілетін және мұғалім мен білім алушылар арасындағы кері байланысты қамтамасыз ететін бағалау түрі, бұл оқу үдерісін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді, бұл ретте нәтижелер баға түрінде бекітілмейді [11. 22 б.].

Бағалауды өткізер алдында мұғалім білім алушыларды оқыту мақсаттарымен және табыс өлшемдерімен таныстыру маңызды. Қалыптастырушы бағалау кезінде білім алушы қате және оны түзетуге құқылы. Бұл білім алушының мүмкіндігін анықтауға, білім алушы қиындық көріп отырған кезеңді анықтауға, ең жақсы нәтижелерге қол жеткізуге көмектесуге, оқу үдерісі кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

Бағалау оқыту мақсаттарымен тікелей байланысты: дамытқан дағдыларды бағалайды. Бағалау дағдыны, білімді түзетуге, білім алушының уәждемесін арттыруға, әрбір білім алушының жетістіктерін анықтауға бағытталған. Бір жыл ішінде оқу үлгерімі мен прогресі туралы мәліметтерді жинау үшін бағалаудың екі түрі жүзеге асырылады: қалыптастырушы және ішкі жиынтық бағалау, олар мектепшілік бағалауды құрайды. Қалыптастырушы бағалауды мұғалім сабақта нақты қойылған мақсатқа жеткенін күнделікті бақылау үшін және осыны ескере отырып келесі сабақты жоспарлау үшін қолданады. Ішкі жиынтық бағалау мұғалімдер мен білім алушыларға әр тоқсан мен оқу жылының соңында білім алушылардың үлгерімі туралы ақпарат беру үшін әзірленеді.

Жаңартылған бағдарлама бойынша жұмыс білім алушыларға тілдік нормаларды меңгеруге, өздерінің оқу дағдыларын жетілдіруге көмектеседі. Білім алушыларға кез келген жағдайда алған білім мен дағдыларын қолдануға мүмкіндік береді. Критериалды бағалаудың барлық жүйесі білім алушының дамуына, оның қызығушылығын арттыруға және оқуға ынталандыруға бағытталған. Егер әрбір білім алушы мен оның ата-аналасына түсінікті, бағалаудың анық және өлшенетін критерийлерін белгілесе, критериалды бағалауға қол жеткізуге болады. Критериалды бағалаудың мақсаты бағалау критерийлері негізінде білім алушыларды оқыту нәтижелері туралы объективті ақпарат алу және оны оқу үдерісін одан әрі жетілдіру үшін барлық мүдделі қатысушыларға ұсыну болып табылады. Критериалды бағалау жүйесін жақын арада енгізілген және критериалды бағалау бойынша үйлестірушілер барлық мектептерде жоқ, сондықтан оны педагогикалық және ата-аналар қоғамдастығы үшін түсіндіру қажеттілігі бар.

Әріптестерінің сабақтарындағы бағалау үдерісін бақылау барлық мұғалімдердің қалыптастырушы бағалау мүмкіндіктерін дұрыс қолданбайтынын көрсетті. Көп жағдайда үдеріс «ұнайды/ұнамайды»

лайктарымен, «дұрыс/бұрыс» түсті белгілермен шектеледі, бұл білім алушылардың аналитикалық және сыни ойлауы мен сөйлеуінің дамуына мүлдем ықпал етпейді.

Бұл тәсілдер білім алушылардың уәждемесін қолдауға арналған, Біз дескрипторлардың көмегімен сабақтың мақсатына жетуге және оқытуды қолдауға көмектесетін қалыптастырушы бағалауға мұғалімдердің назарын аударғымыз келеді. Мұғалім қалыптастырушы бағалау түрлері эмоционалдық, ынталандырушы, конструктивті және сәйкесінше олардың сабағына дұрыс таңдалғанын ажырата білуі керек.

Сабақ басында алдыңғы оқытумен байланысты қамтамасыз етілгеннен кейін немесе ребуспен, кроссвордпен жұмыс істегеннен кейін білім алушылардың уәждемесін арттыру, сабаққа жағымды көңіл-күй қалыптастыру үшін эмоционалды қалыптастырушы бағалау өткізіледі: «Қол шапалақтауы», «Смайликтер», «Жұлдызшалар», «Көңіл күй градуснигі». Бұл жағдайда мұғалім тек нәтижені ғана емес, сонымен қатар білім алушының ынтасын да бағалай алады.

Бұл ұмтылысты қолдау, мақтау, көшемет жасау, мақұлдау арқылы жүзеге асырылуы мүмкін. Көбінесе мұғалімдер білім алушылардың эмоциялық жағдайын анықтау үшін қалыптастырушы бағалауды қолданады. Ол әдетте «Смайлик» (оң немесе теріс эмоциялар), «бағдаршам»: жасыл түс, сабақ тақырыбын жақсы түсінуге көмектесті; сары түс, мен түсінбедім; қызыл түс, тақырыпты түсінуге кедергі келтірген, менде қандай қиындықтар пайда болды. Онда мақсат пен нәтижені біріктіруге үйрету қажет: не істеу керек және не болды. Білім алушылардың жауаптары кезінде мұғалім өзіне мейірімді болуды немесе өзіне қатал болуды, өзіне және жолдастарына объективті болуға үйретуді сұрайды. Қалыптастырушы бағалау мұғалім қолданған оқыту әдістері мен тәсілдеріне жауап бере алады. Қалыптастырушы бағалау белгілі бір тақырып бойынша жұмыстан кейін де білім алушылардың эмоционалдық жағдайына жауап бере алады, ал өткен материалдың мазмұнына кері байланыс бере алады және тақырыпты меңгеру деңгейін көрсете алады.

Жұптық жұмыстан кейін білім алушының ауызша жауап бергені үшін, ынталандырушы қалыптастырушы бағалауды жүргізген дұрыс: «Досын мадақтау және мақұлдау», «Екі жұлдыз және бір тілек», «Жұптасына көшемет жасау», «Сэндвич». Бұл білім алушының ынтасын бағалау үшін, ол дұрыс бағытта келе жатқанына сенімді болу үшін жүргізіледі. Тапсырмалар «қарапайымнан күрделіге» принципі бойынша құрастырылатындығы туралы әңгімелестік. Мұғалімге әр тапсырма үшін критерийлер мен дескрипторларды таңдаудың қажеті жоқ, бірақ ең маңызды жаттығулар мен тапсырмаларды таңдап, сол үшін дескриптор құрастыру маңызды. Сабақтың соңында конструктивті қалыптастырушы бағалауды жүргізу керек, онда білім алушылар өз жұмыстарын жеке көрсетеді, жетістіктерін талдайды, қиындықтар мен әлі де жұмыс істеу керек сәттерді атап өтеді.

Орыс, қазақ, ағылшын тілдері, гуманитарлық пәндер сабақтарында қолдануға болатын тыңдау және сөйлеу дағдыларын дамыту кезінде

қалыптастырушы бағалаудың келесі стратегиялары бар: «Бинго», «позицияны алу», «жауап парағын толтыру», «фигураны сал», «автобус аялдамасы», «өзін-өзі бағалау парағы», «үлгі бойынша бағалау», «сарапшыны бағалау», «екі жұлдыз, бір тілек», «сигнал қолмен», «бағдаршам», «мұғалімнің сөйлеу үлгілері» және т.б.

«Жетістік баспалдақ сатысы»: білім алушыларға «Мен бәрін түсіндім, мен барлығын дерлік түсіндім, бірақ сұрақтар бар, барлығы түсінікті емес» деген белгілері бар баспалдаққа өз смайликтерін орналастыру ұсынылады. Білім алушылар «Мен білемін, білгім келді, білдім» кестесін толтырған кезде оқу материалдарының мазмұнына жауап бере алады - жауаптың бұл түрі сыни ойлауды, саналы оқытуды дамытуға ықпал етеді. Оқу барысында бағалау үдерісінің үздіксіздігіне назар аударғымыз келеді. Дәстүрлі бағалаудан айырмашылығы, мұғалім сабақ соңында үкім ретінде баға қойған кезде, қалыптастырушы бағалау сабақтың әр кезеңі аяқталғаннан кейін өткізіледі және міндетті түрде тапсырманың алдына қойылған мақсатпен сәйкес келеді.

Мұғалім білім алушыларға: «Біз не істеуіміз керек? Тапсырманы қандай мақсатпен орындадыңыз? Мақсатқа жеткеніңізді қайдан білдіңіз? Дұрыс істегендігіңді қайдан білдің?

Мұғалім мақсатқа жету деңгейін түсінуге көмектесетін білім алушылардың жұмысын бақылайды. Егер білім алушы өзінің қателігін байқаса, оны түзетуге және қойылған мақсатқа жетуге мүмкіндігі бар.

Қалыптастырушы бағалау – білім алушының дұрыс бағытта қозғалатынын түсінуі үшін оқу бағдарламаларын оқыту мен оқытудың бір бөлігі ретінде оқыту мақсаттарына сәйкес жүргізілетін ағымдағы бағалау.

Қалыптастырушы бағалау мұғалім де, білім алушылар да өткізе алады, сонымен қатар бағалаудың әртүрлі түрлері қолданылады: өзін-өзі бағалау, өзара бағалау, мұғалімнің бағалауы.

Білім алушы өзін-өзі бағалау кезінде өзіндік іс-әрекетін оқу тапсырмасына байланыстыруды үйренеді: «Ертегіде не туралы айтқанын тыңдап, түсінуіміз керек. Мен ертегіде адамдардың барлығы қалқанды қалай тартқандығын туралы айтылғанын білдім, сондықтан мен жақсы жұмыс істедім». «Мен жақсы жұмыс жасадым, өйткені ертегінің суреттерін дұрыс орналастырдым». Өзара бағалау кезінде білім алушылар жолдастарының жұмысына дәлелді баға беруге үйренеді. Бұл жастағы білім алушылар жақсы баға қойғысы келеді, бірақ қалай қоятынын білмейді. Өзара бағалауда мұғалім білім алушының жұмыс нәтижесін тапсырманың мақсаттарымен байланыстыруға көмектесу керек, сонда білім алушылар объективті баға бере алады: «Ол жақсы жұмыс істеді, себебі ол сұрақтарға дұрыс жауап берді, ол сөздерді дұрыс таңдап алды». Білім алушы сөйлемейді: «ұнайды немесе ұнамайды», ал дескрипторларға сәйкес объективті баға беруге тырысады. Қалыптастырушы бағалау кезінде білім алушы қателікке, оны түзетуге құқылы, бұл білім алушының мүмкіндігін анықтауға, жетістіктердің деңгейін дер кезінде анықтауға, оқу үдерісін түзетуге мүмкіндік береді. Жоғары сыныптарда қалыптастырушы бағалау келесі сұрақтармен күрделенеді: «Бұл

тапсырмада не түсініксіз болды, сіз оны қалай шешесіз?». Немесе толықтыру қажет фразалар ұсынылады:

1. Маған қызықты болды....
2. Бүгін мен білдім.....
3. Бүгін мен қолдануға үйреттім....
4. Менің қолымнан келді...
5. Маған қиындық тудырды....
6. Мен сезіндім немесе түсіндім...
7. Мен ойлауға тырысамын...

Бағалау үдерісінің тағы бір ерекшелігі бар. Ол оқуға деген уәждерді қалыптастыруда маңызды рөл атқарады. Бағалау кезінде уәждемесі жоғарылайды немесе төмендейді. Бірақ білім алушыға бағаның жоқтығына теріс әсер етеді, білім алушы ересектердің тарапынан немқұрайлылықты көреді және оқуға деген қызығушылықты жоғалтады, сондықтан балалардың педагогтар тарапынан да, ата-аналар тарапынан да қызығушылық танытуы өте маңызды.

Белгілі ресейлік зерттеуші Б. Г. Ананьев былай деп жазады: «бағаның болмауы бағалаудың ең нашар түрі болып табылады, өйткені бұл әсер бағдарланбайтын, ал бағдарланатын, оң ынталандырмайтын, ал күйзеліске ұшырайтын объект, адамды шынайы білімі көрсетілген объективті бағалау негізінде емес, ал тұспалдаудың субъективті түсіндірулерінде, жартылай түсініксіз жағдайларда, педагог пен білім алушылардың мінез-құлқында өзіндік бағалау құруға мәжбүрлейтін» [15, 16, 17, 18].

Тапсырмада дескрипторлар мұғалімнің бағалау кезіндегі шешімі объективті болуы үшін анық, дәл болуы тиіс. Сонымен қатар, дескрипторлар білім алушының тапсырманы орындау кезеңінде қиындық көретінін анықтауға мүмкіндік береді. «Дәстүр және фольклор» бөлімінде тыңдаудың дағдыларын дамыту бойынша келесі мақсаттар берілген: күнделікті өмірге қатысы бар таныс сөздердің мағынасын түсіну, түсініктеме беру, сұрақтар қою арқылы түсінуді көрсету. Оқу дағдысын дамыту бойынша мақсаты: бір сөзбен оқу. Дескрипторды тапсырмаға келтіреміз: «Наурыз» тақырыбы бойынша сөздердің мағынасын түсінеді, бейнероликке түсініктеме береді және осы тақырыпқа қатысты сөздерді табады, сұрақтарға жауап береді және тақырып бойынша сұрақтар қояды.

Тапсырманың қандай жолмен бағаланатынын ойластыру маңызды, олар білім алушыларға үйреншікті әрі қызықсыз болмас үшін формативті бағалау нысанын өзгертіп отыру керек.

Мұғалім әр тапсырмадан кейін пленарлық отырыс ретінде кері байланыс жасайды, олар сабақта болып жатқан жағдайды ұғынуды мақсат етеді. Кері байланыс барысында білім алушылар өздерінің не істегенін, қалай істегенін, ненің жақсы болғанын және одан да жақсы болуы мүмкін екендігін, неліктен осындай нәтижеге қол жеткізгені туралы жеке пікірін айтады.

Мұғалім кері байланыс – бұл нақты іс-әрекет, жағдай, мақсатқа бағыттау, қабылдау процесі, сонымен қатар мазмұнды мәселелер мен проблемаларды түсіну екенін ұмытпауы керек. Кері байланыс үшін пікірлер:

1. сіз/сен бірнеше сөйлеммен жауапты талап ететін тапсырмаларды орындады.

2. сізде/сенде құрастыра алдың....

3. сәйкестікті таба алды,

4. алған білімдерін қолдана алды

5. белгілері бойынша дұрыс топтастыра алды,

6. қажетті ақпаратты ала алды

7. Ережені қолдануды нақтылау қажет...

8. Тақырыпты қайталау...

9. Жоспарды құрастыруға көмектесетін негізгі сөздерді табуға үйреніңіз.

10. Сәйкестікті табу.

11. Сөздіктерде жаңа/түсініксіз/таныс емес сөздердің мәнін белгілері бойынша топтастыруды үйреніңіз.

12. Емлені жазуға, ережелерді қолдануға мұқият қарау.

13. «Бірақ», «білмейсің, түсінбесің, жасай алмайсың, орындай алмадың, жасай алмай жатырсын» осы сөздерді қолдануға болмайды.

Естеріңе түсіріңдер, кері байланыс – бұл білім алушыға белгіленген оқу мақсаттарына қатысты тиімділік туралы берілген мұғалімнің ақпараты. Ол оқытуды жақсартуға бағытталуы тиіс. Кері байланыс сабақ мақсатына жету үшін білім алушының әрекетін қайта бағыттайды. Кері байланыс оқу қызметінің мәніне, қызмет үдерісіне қатысты болуы мүмкін.

Кері байланыс – оқу үдерісінің барысы туралы түсінуді қалыптастыру құралдарының бірі болып табылады, оқытудың мақсаттары мен міндеттеріне жету деңгейін анықтауға мүмкіндік береді, мұғалімді білім алушының табыстары мен қиындықтары туралы хабардар етеді. Тиімді кері байланысты ұйымдастыру табысты оқытудың негізі болып табылады.

Авторлар оқырман назарын дұрыс ұйымдастырылған кері байланыс білім алушының жетістіктеріне ғана емес, сонымен бірге білім алушының өзін-өзі басқару мен өзін-өзі басқарудың дамуына әсер ететіндігіне аударады. Осылайша, қалыптастырушы бағалау баланы оқуға үйрету үшін қажет деген қорытындыға келуге болады. Мұғалім білім алушылардың оқуға деген жағымды уәждемесін қалыптастыру үшін әр тапсырманың қалыптастырушы бағалау өткізу үшін форма мен тәсілді таңдап алуы қажет. Мұғалім тек қана нәтижені ғана емес, сонымен қатар білім алушының тырысуын да бағалау қажет екенін есте сақтаған жөн. Мұғалім критериялды бағалау принциптерін есте ұстауы керек, атап айтқанда, бағалау оқыту мен бағалаудың өзара байланысын жүзеге асыратынын, ол анық және қолжетімді болуы тиіс, білім алушыны дамытуға бағытталған білім алушы үшін үздіксіз жүргізілуі тиіс. Мұғалім білім алушы өзінің үлгерімін, өз жетістігін көре алатындай жасай алады. Табысқа жететіні белгілі. Мектепте оқуда жолы болмаған білім алушы

болмауы керек, сондықтан мұғалімнің басты міндеті – білім алушының алға ұмтылған кішкентай үлгерімін байқап, оған қолдау көрсету.

Біз жаңартылған білім беру бағдарламасын жүзеге асыратын педагог өзін-өзі басқару, қалыптастырушы бағалау мен конструктивті кері байланысты жүйелі ұйымдастыру арқылы білім алушылардың өзін-өзі басқару құзыретін дамытатынын айта аламыз.

4-кесте. Қалыптастырушы бағалаудың түрлері

Қалыптастырушы бағалау		
Эмоционалдық	Ынталандыру	Конструктивті
		Дескрипторлармен тапсырма
Смайліктер	Мақтау	Таным ағашы
Қол шапалақтау	Кері байланыс	Блоб ағаш
Көңіл-күй термометрі	Екі жұлдыз бір тілек	Табыс сатысы
Басбармақ	Қошеметтеу	Бағдаршам
Үміт, қуаныш, сәттілік, уайымдау, мұңдану, түңілу аралдары	Сэндвич	Төңкерілген пирамида
		Шабадан, ет тартқыш және себет
		Рефлексивті нысана
		Қос шеңбер
		Шығыс билеті
		Сұрақтар қабырғасы/сұрақтар тұрағы
		Бес саусақтар
		Плюс, минус, қызықты
		Бинго

5-кесте. Құрылымдық қалыптастырушы бағалау ерекшеліктерін түсіндіру:

№	Қалыптастырушы бағалаудың тәсілдері	Білім алушының әрекеті
1.	Бағдаршам	Білім алушы осы тақырыпта не болғанын және қиындықтар туындаған не сәтсіз болғанын жазады;
2.	Төңкерілген пирамида	Білім алушы сабақтан алған үш ұпайын, екі қиын сәтін және қойғысы келген бір сұрағын жазып алады;
3.	Таным ағашы	Ағаштың бір жағында білім алушы қандай іс-шараларға қатысқанын, екінші жағынан, сабақтың мазмұнынан не білгенін, түсінгенін,

		оны қолданатынын жазады;
4.	Блоб ағашы	Сабақтың барлық тапсырмаларын орындағаннан кейін білім алушы өзінің адамын ағаштың әр жерінде орналастыру арқылы өз жұмысының нәтижелілігін көрсетеді. Білім алушы өз адамын неғұрлым жоғары орналастырса, соғұрлым жоғары оқу мақсатына жетуді алға тартты.
5.	Шабдан, ет тартқыш, себет	Білім алушы сабақ ақпаратын одан әрі пайдалы, қайта өңдеу қажет және қажет емес етіп бөледі;
6.	БББ кестесі	Білім алушы белгілі және белгісіз ақпаратты жазып, осы тақырып бойынша оқуды жоспарлап отырғандығын жазады;
7.	Табыс сатысы	Білім алушы баспалдақтың төменгі баспалдағында қиындық тудырған сұрақтарды екінші баспалдаққа жазып алады және жоғарғы баспалдаққа оның түсінгенін, меңгергенін - білім алған ақпаратты жазады.;
8.	Сұрақтар қабырғасы/ сұрақтар тұрағы	Білім алушылар алдыңғы сабақтың мазмұны бойынша жауап береді, бұл алдыңғы оқытумен байланысты қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.
9.	Бес саусақ	Мен бүгін қандай білім, тәжірибе алдым? Б (атаусыз) – мақсатқа жақын жеттім. Мен бүгін не істедім және мен не нәрсеге қол жеткіздім? С (орта) - көңіл күйі. Менің басымнан өткен көңіл-күй, бүгінгі жай-күй қандай болды? У (сұқ саусақ) - қызмет, көмек. Қалай көмектестім, не ұнады, қандай үлес қосты? В (үлкен) - күшті, физикалық нысаны. Менің бүгінгі жағдайым қандай болды? Мен денсаулығым үшін не істедім?
10.	Рефлексивті нысана	Білім алушы сабақ тақырыбын түсінуге, мұғалімнің қызметін бағалауға (оның көмегі қандай болды), өз қызметін бағалауға көмектесті. Білім алушының көрсеткіші орталыққа қаншалықты жақын болса, білім алушы табысқа соғұрлым жақын;
11.	Плюс, минус, қызықты	Білім алушы ақпаратты «плюс, минус, қызықты» бөлімдері бойынша бөледі және өзінің жақын дамуының аймағын анықтайды.
12.	Шығыс билеті	Мұғалім дескрипторлармен бірнеше тапсырма береді, білім алушы орындайды,

		тексереді. Барлық тапсырмаларды орындау және жұппен тексеру кезінде шығу билетін алады. Бағалаудың бұл түрі тайм менеджмент пен жауапкершілікті дамытады, пәнді оқуға қызығушылығын арттырады.
--	--	--

5-6 сынып «Қазақ тілі» пәнінің жаңартылған мазмұндағы ұзақ мерзімді жоспардың 1-2 тоқсан оқу мақсаттары мен тақырыптарын салыстыру үлгісі

Қазақ тілі пәнінің жаңартылған мазмұндағы ұзақ мерзімді жоспардың 1-2 тоқсан оқу мақсаттары мен тақырыптарын салыстыру кезінде біз ортақ тақырыптар жоқ екенін байқадық, сондықтан 5-6 сынып арасындағы сәйкестендіруді оқу мақсаты арқылы ұйымдастыруға мүмкіндік береміз.

1-тоқсанда 5.1.2.1 және 6.1.2.1 - әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән, мәтін, жарнама) көтерілген мәселені түсіндіру, және талдау бойынша сәйкестендірілген.

5.2.4.1 және 6.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру, тілдік ерекшелігін салыстыру сәйкестірілген.

5.3.2.1 және 6.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай рәсімделуі мен құрылымын сақтап, хат құрастырып жазу, және стильдік ерекшелік сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, өмірбаян құрастырып жазу.

5.2.2.1 және 6.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану және қолданылған тілдік құралдар арқылы тану сәйкестірілген.

5.1.5.1 және 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны түсіну, негізінді сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру, детальды ақпаратты анықтау.

5.2.1.1 және 6.2.6.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау және оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, 1 тоқсанда рольге бөліп оқу жақсы сәйкестендіріледі.

5.2.1.1 және 6.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау және мәтіннен негізгі және қосымша детальды ақпаратты анықтау, түсіндіру сәйкестендіріледі.

5.3.1.1 және 6.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру және әртүрлі мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру спиральдік сәйкестендіруге жатады.

5.3.5.1 және оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып жинақы мәтін жазу сәйкестендіріледі.

5.1.1.1 және 6.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау және мәтіннің атауын талқылылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау сәйкестіріледі.

5.3.4.1 және 6.3.4.1 эссе, кіріспе, негізгі қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу және эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу («келісу», «келіспеу» эссесі) сәйкестендіру.

Екі сынып арасында мәтінді мазұндап беру, оқу мәтін мазмұны бойынша бір-біріне сұрақ жауап алмасу, мәтіннен іріктеп терме жұмыс орындау, қарапайым немесе күрделі жоспар құру, термин аталуы мен оның анықтамасын сәйкестендіру, бірнеше сөздер қатарынан артық сөзі немесе ұғымды алыптастау, фонетикалық, лексикалық, морфологиялық, синтаксистік талдау жұмыстарын орындау. Негізгі ой мен қосымша ақпарат және детальді ақпарат іріктеу. Графикалық органайзерге ақпаратты ауыстыру.

Әртүрлі оқу пәндері бойынша шығармашылық топ мүшелерінің бірлескен сыныптарына арналған қысқа мерзімді жоспар (ҚМЖ) үлгілері

ҚМЖ №1

«Қазақ тілі» пәнінен шағын жинақты мектептің 7-8-шы біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ

Күні:	Мұғалімнің аты-жөні: Брімжанова Қ.Б.	
Сынып: 6-8	Қатысқандар саны:	Қатыспағандар саны:
Сабақ негізделген оқу мақсаты (мақсаттары)	6.2.4.1. Шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау 8.2.4.1. Идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру. 6.4.1.1. Мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, түсініктеме жазу. 8.4.1.1. Мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу.	
Сабақтың тақырыбы:	6-сынып Қазақстанның құстары мен жануарлары. 8-сынып Қазақстандағы жануарлар әлемі	
Сабақ мақсаттары:	Барлық білім алушылар: мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттай алады. Білім алушылардың басым бөлігі: мәтін мазмұны бойынша оқиғалар желісін бақылай алады. Кейбір білім алушылар: шағын мақала жазады	
Тілдік мақсат	Білім алушылар орындай алады: Негізгі сөздер мен тіркестер:	

	Сыныптағы диалог/жазылым үшін пайдалы тілдік бірліктер: Құстар әлемі, құстардың түрлері, үй құстары, жабайы құстар Талқылауға арналған тармақтар: Құстар қайда мекендейді? Құстардың жануарлардан ерекшелігі неде? Сіз неліктен...екенін айта аласыз ба? <i>Құстар: суда да, жерде де мекендейді. Көбіне олар топ болып ұшып жүреді. т.б.</i>	
Ойлау дағдыларының деңгейі	Білу, түсіну, қолдану.	
Құндылықтарға баулу		
Пәнаралық байланыс	Қазақ әдебиеті, биология, география	
Алдыңғы оқу	Құстар біздің досымыз	
АКТ-мен байланыс	Құстардың даусын аудиожазба арқылы тыңдату.	
Жоспарланған уақыт	Жоспарланған жаттығулар (төменде жоспарланған жаттығулармен қатар, ескертпелерді жазыңыз)	Ресурстар
Басталуы 2 мин 2 мин 7 мин Ортасы 3 мин	Ұйымдастыру кезеңі Білім алушылармен сәлемдесу. Зейіндерін шоғырландыру. «Ыстық алақан» Үй тапсырмасын тексеру: «Интервью» әдісі арқылы. Қызығушылықтарын ояту. «Миға шабуыл». (жұмбақтарды шешу) Өзі сақ, өзі ұсақ, Шықылықтап тұрмайды Құйрығы ұзын, өзі ала Бұл қандай құс? (Сауысқан) Көлдің көркі, сәні екен Ұшқанда сазды ән екен. Ақындар оны мақтаған Адамдар қорғап сақтаған Бұл қандай құс? (Аққу) Тоқ - тоқ етіп Ағашты ояды. Ондағы құрттарды	Дереккөзі: https://www.zharar.com/kz/shyg

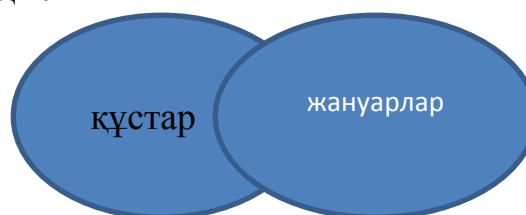
<p>10 мин</p>	<p>Тауысып қояды. (Тоқылдақ) Жер көкті кезіп Тамағын табады. Үйіме үйін Балшықтан салады. (Қарлығаш) - Адам қай құсты аң аулауға пайдаланады? (Бүркіт) - Білім алушылар бұлардың бәрі нелер? - Құстар. Ендеше, білім алушылар бүгінгі тақырыбымыз «Қазақстанның құстары мен жануарлары. Қазақстандағы жануарлар әлемі деп аталады. Білім алушыларды топқа бөлу. /Құстардың суреттері арқылы/</p>	<p>arma/2434-dosym.html © www.ZHARAR.com</p>
<p>3 мин</p>	<p>Сөздікпен жұмыс. Тақтаға құстардың суреттерін іліп орысша баламасын жазып қоямын, білім алушылар қазақшасын суретке қарап отырып, табуға тырысады. (немесе көмек көрсетемін)</p>	
<p>5 мин</p>	<p>Жаңа сөздерді сөздік дәптерлеріне жазып алады.</p> <p>Мәтінмен жұмыс. Саралау бойынша қорытынды. Құстардың түрлері өте көп. Олардың көбі пайдалы. Мысалы: егістікке зиян келтіретін зиянкестермен қоректенеді. Құстарға қызығып қарамау мүмкін емес. Өйткені құстар сымбатты да сұлу, алуан түрлі сыртқы бейнесімен орманның, саябақтардың сәнін келтіреді. Құс атаулының бәрі пайдалы. Құстардың қайсысын болса да қорғау керек. Құстардың ұясын бұзып, жұмыртқасын жарудан аулақ болуымыз керек. Міне, қыс айы келді. Бұл кезде жылы жаққа ұшып кетпей, қар жауып, аяз түссе де туған жерінде қалған құстарға ерекше мейіріммен қарағанымыз дұрыс болар еді. Құстарды қорғайық! Құстар - біздің досымыз.</p>	<p>Оқулық 6 сынып «Қазақ тілі мен</p>

Қазақстанда құстар ғана емес жануарлардың да көп түрі мекендейді. Мысалы: ақбөкен, қарақұйрық. Ақбөкен – Қазақстан табиғатының белгісі, шөл мен шөлейт ландшафтысының жануары. Жүздеген жыл бұрын Қазақстан жерінен Қара теңізге дейінгі қуан далаларды мекендеген. 60-70 жылдары ақбөкеннің саны кенеттен өсіп 1 миллионға жеткен. XX ғасырдың басында оның саны мен мекен ететін жері күрт азайып, 2006 жылы Қазақстанның Қызыл кітабына енгізілді. Қарақұйрық - сымбатты, жіңішке аяқтары бар әсем жұп тұяқты жануар. Аталығының басында ұзындығы 40 см жіңішке мүйізі болады, аналығы – мүйізсіз.

Топтық жұмыс:

1-тапсырма.

1 топ. Мәтін бойынша Венн диаграммасын толтырады.

2 топ. Мәтін бойынша «Блум таксономиясы» оқиғалар желісіне бақылау жасайды.

I. Білу

II. Түсіну

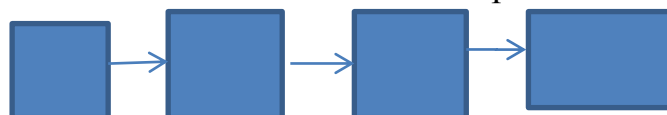
III. Қолдану

IV. Анализ

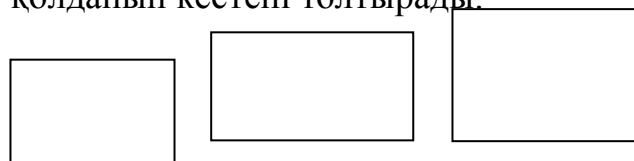
V. Синтез

VI. Бағалау

3 топ. Мәтін бойынша «Тарих картасы» әдісін қолданып кестені толтырады.

4 топ. Мәтін бойынша «Таулар тарихы» әдісін қолданып кестені толтырады.

әдебиеті»
Ф.Ш.Оразбаева
, Ж.Т.Дәулетбекова,
«Көкжиек-Горизонт»
баспасы 2018,
Қазақстанның құстары мен жануарлары. 68 бет,
Оқулық а«қазақ тілі мен әдебиеті»
Косымова Г.,
Сатбекова А.,
Арын.Е,
Рахимжанов К.
Алматы
«Мектеп»
2018,
Қазақстандағы жануарлар әлемі

ҚБ: Білім ағашы бойынша топ бір - бірін бағалайды

2 тапсырма:

Топтық жұмыс: Мағынаны тану: «Синквейн» әдісі арқылы аққуды, ақбөкен, қарақұйрықты сипаттайды.

1. Зат есім - аққу
2. Сын есім - әдемі, аппақ
3. Етістік- суда жүзеді, ұшады, сыланады
4. Төрт сөзден тұратын сөйлем жазу - Аққу көлде әдемі сыланып жүзеді

3 тапсырма: 1 топ. Солтүстік Қазақстан облысында мекендейтін аң-құстар туралы мақала жазу.

2 топ. Мәтіннің әр абзацына түсініктеме жазады.

3 топ. Мәтіндегі құстар мен жануарларға мінездеме жазады.

Қалыптастырушы бағалау жұмысы

Топ бір-бірінің қатесін тексереді, қателері болса дұрыстайды, бағалайды.

Бағалау критерийі:

Бағ лау критерийі	Дескриптор
- мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттай алады.	Жеке эпизодтарды сипаттай алады
- мәтін мазмұны бойынша оқиғалар желісін бақылай алады.	Мәтіннің мазмұнын оқиға желісі бойынша бақылайды
шағын мақала жазады	Шағын мақала жазады

Аяқталуы 3 мин 1 мин	«БББ» кестесі <table border="1" data-bbox="437 197 1107 360"> <tr> <td data-bbox="437 197 644 282">Білемін</td> <td data-bbox="644 197 884 282">Білдім</td> <td data-bbox="884 197 1107 282">Білгім келеді</td> </tr> <tr> <td data-bbox="437 282 644 360"> </td> <td data-bbox="644 282 884 360"> </td> <td data-bbox="884 282 1107 360"> </td> </tr> </table> Үйге тапсырма: Құстар туралы қызықты мәліметтер жинау			Білемін	Білдім	Білгім келеді			
Білемін	Білдім	Білгім келеді							
Қосымша ақпарат									
Саралау – Сіз қосымша көмек көрсетуді қалай жоспарлайсыз? Сіз қабілеті жоғары білім алушыларға тапсырманы күрделендіруді қалай жоспарлайсыз?	Бағалау – Білім алушылардың үйренгенін тексеруді қалай жоспарлайсыз?	Қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелері							
2- тапсырма	«БББ» кестесі арқылы бағалау								
Рефлексия Сабақ/оқу мақсаттары шынайы ма? Бүгін білім алушылар не білді? Сыныптағы ахуал Қандай болды? Мен жоспарлаған саралау шаралары тиімді болды ма? Мен берілген уақыт ішінде үлгердім бе? Мен өз жоспарыма қандай түзетулер енгіздім және неліктен?		Төмендегі бос ұяшыққа сабақ туралы өз пікіріңізді жазыңыз. Сол ұяшықтағы Сіздің сабағыңыздың тақырыбына сәйкес келетін сұрақтарға жауап беріңіз.							
Қорытынды бағамдау Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)? 1: 2: Қандай екі нәрсе сабақты жақсартта алды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)? 1: 2: Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген білім алушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?									

Қысқаша талдау. Ұсынылған ҚМЖ 6-8 біріктірілген сыныпқа Қазақстан құстары мен жануарлар әлемін ашуға арналған, сабақ мақсаты мәтіннің эпизодтарын сипаттау. Мақсатқа жету үшін 4 бірдей тапсырма құрастырылған. Сабақ барысында өзіндік, жұппен, топпен жұмыс түрлері жоспарланған. Өздік жұмыс кезінде «Тарих тауы» мен «Тарих картасы» бойынша жұмыс ұйымдастырылады. Сабақ соңында қалыптастырушы бағалау «Білім ағашы» арқылы ұйымдастырылады.

ҚМЖ №2

«Қазақ тілі» пәнінен шағын жинақты мектептің 5-6-шы біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ

Сабақ : № 17	Мектеп: Надежка орта мектебі							
Күні :	Мұғалім: Баймұханова Жанар Адильбековна							
6-сынып	Доспамбет жырау «Қоғалы көлдер, қом сулар» толғауы							
5-сынып	«Асанқайғының жерге айтқан сыны» аңызы							
Сынып: 5-сынып, 6-сынып Т1	Қатысқан білім алушылар саны:10	Қатыспағандар:						
Сабақ мақсаты	<p>5.1.2.1. Әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау. Көркем шығармада көркем ауыстыруларды (топтарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау</p> <p>Күтілетін нәтижесі:</p> <table border="1"> <tr> <td>Барлық білім алушылар орындай алады:</td> </tr> <tr> <td>Мәтіннің мазмұнын түсінеді. Тақырыбы мен идеясын анықтайды</td> </tr> <tr> <td>Білім алушылардың басым бөлігі орындай алады:</td> </tr> <tr> <td>Асанқайғының жерге айтқан сынын түсініп, өз ойын дәлелдейді.</td> </tr> <tr> <td>Кейбір білім алушылар орындай алады:</td> </tr> <tr> <td>Асан қайғының ойын тұжырымдай отырып, түйінді идеяны бағалайды.</td> </tr> </table>		Барлық білім алушылар орындай алады:	Мәтіннің мазмұнын түсінеді. Тақырыбы мен идеясын анықтайды	Білім алушылардың басым бөлігі орындай алады:	Асанқайғының жерге айтқан сынын түсініп, өз ойын дәлелдейді.	Кейбір білім алушылар орындай алады:	Асан қайғының ойын тұжырымдай отырып, түйінді идеяны бағалайды.
Барлық білім алушылар орындай алады:								
Мәтіннің мазмұнын түсінеді. Тақырыбы мен идеясын анықтайды								
Білім алушылардың басым бөлігі орындай алады:								
Асанқайғының жерге айтқан сынын түсініп, өз ойын дәлелдейді.								
Кейбір білім алушылар орындай алады:								
Асан қайғының ойын тұжырымдай отырып, түйінді идеяны бағалайды.								
Құндылықтарды игерту:	<ul style="list-style-type: none"> • адамгершілік • сыйластық • құрмет 							
Бағалау критерийлері:	<ul style="list-style-type: none"> • Көркем ауыстыруларды біледі • Толғаудан таба алады. <p>Білім алушылар мәтіннің тақырыбы мен идеясын анықтайды; Мәтіндегі тірек сөздердің көмегімен мәтіннің мазмұнын талдайды; Мәтіндегі тірек сөздердің мәнін ашып, зерттейді Білім алушылар мәтінді түсіне отырып, өз ойларын айтып дәлелдейді. Мәтіндегі түсіндіруді қажет ететін сөздерді іріктеп саралайды.</p>							
Тілдік мақсаттар:	<table border="1"> <tr> <td>Білім алушылар: Мәтіндегі тірек сөздерді теріп жазады.</td> </tr> <tr> <td>Пәнге қатысты сөздік қор мен терминдер: Желмая, ат төбеліндей, шідер, өңгеру, бөктеру</td> </tr> <tr> <td>Тірек сөздер Менінше, осындай ой туындайды, дәлелдей аламын Алшайту, кілшейту, борату</td> </tr> </table>		Білім алушылар: Мәтіндегі тірек сөздерді теріп жазады.	Пәнге қатысты сөздік қор мен терминдер: Желмая, ат төбеліндей, шідер, өңгеру, бөктеру	Тірек сөздер Менінше, осындай ой туындайды, дәлелдей аламын Алшайту, кілшейту, борату			
Білім алушылар: Мәтіндегі тірек сөздерді теріп жазады.								
Пәнге қатысты сөздік қор мен терминдер: Желмая, ат төбеліндей, шідер, өңгеру, бөктеру								
Тірек сөздер Менінше, осындай ой туындайды, дәлелдей аламын Алшайту, кілшейту, борату								
Қажетті	Қазақстан картасы, А3 қағаздар, түрлі-түсті маркерлер							

ресурстар		
Осыған дейін меңгерілген білім	«Тайбурылдың шабысы» жатқа айту «Ыстық бауырсақ» әдісімен сұрау Доспамбет жырау «Айналайын, Ақ Жайық» толғауы	
Жоспар		
Жоспарла натын уақыт	Жоспар бойынша орындалуы тиіс іс-әрекеттер	Дерек-көздер
Сабақтың басы 3-4 мин	<p style="text-align: center;">Қызығушылықты ояту кезеңі</p> <p>Сыныпта психологиялық ахуал жасау. Асанқайғының жерге айтқан сындары. Аңыз әңгімедегі жер-су аттарымен топқа бөлу. Білім алушылар жеке-жеке Доспамбет жыраудың «Қоғалы көлдер, қом сулар» толғауын оқып шығып, дәптеріне мағынасын түсінбейтін, мағынасы көмескі сөздерді жазып шығады. Тізімдеген сөздерін мұғалім көмегімен қолданыста бар сөздер және көнерген сөздер деп екі бағанға жіктейді. Сынып түсіндірме және көнерген сөздіктермен жұмыс істейді. Сабақ тақырыбын жариялау, мақсатымен таныстыру</p>	6-сынып Оқулық Қазақ әдебиеті Б.Керімбекова Ж.Мұқанова, «Мектеп баспасы» 2018 ж, 5-сынып Оқулық Қазақ әдебиеті С.Ч.Тұрсынғалиева, Р.Зайкенова «Арман-ПВ» баспасы 2017 ж.
Сабақтың ортасы 5 – 7 минут 5 минут Саралау тапсырмасы	<p style="text-align: center;">Мағынаны тану кезеңі</p> <p>1-тапсырма: «Жигсо» әдісі. «Асанқайғының жерге айтқан сыны» аңызынның өздеріңізге берілген бөліктерін оқып шығып, топпен талқыландар. Түйінді идеяны анықтаңдар. Бөліктерден аңыздың толық бөлігі шығатындай етіп басқа топтар құрылымдау. Топпен талқылау, топтан бір білім алушы шығып жинақталған түйінді идеяны сыныпқа жариялау.</p> <p>2-тапсырма: «Егіздер әдісі» 1-тапсырма желісі бойынша тақырыпты сәйкестендіреді.</p> <p>Е) «Басы байтақ, аяқ тайпақ қоныс екен, Қаратауды жайласам, Сырдың бойын қыстасам, қоныс болуға сонда ғана дұрыс екен», -депті.</p> <p>1-тапсырма Толғау қай шақта жазылған: осы шақта ма, өткен шақта ма? Адам қай кезде өкінбейді дейді жырау?</p> <hr/>	

7 минут	<hr/> <hr/> <hr/>													
<p>Ауызша кері байланыс 3 мин</p>	<p>2-тапсырма: «Егіздер әдісі» 1-тапсырма желісі бойынша тақырыпты сәйкестендіреді. Е) «Басы байтақ, аяқ тайпақ қоныс екен, Қаратауды жайласам, Сырдың бойын қыстасам, қоныс болуға сонда ғана дұрыс екен», - Бағалау: Экранда сәйкестендірудің дұрыс нұсқасы көрсетіледі. Білім алушылар жұптарымен өз жауап парақтарын алмастырады, бірін-бірі бағалайды.</p> <p>2-тапсырма Доспамбет жыраудың толғауларында қандай үндестік бар? Ортақ идея қандай? Жұпта, топта ой бөліс.</p>	презентация												
<p>10 минут</p> <p>Ауызша кері байланыс беру 2-минут</p>	<p>Саралау тапсырмасы Мұғалім қолдауын қажет ететін білім алушыға арналған тапсырма. Қандай іс істесең өкінбес едің? Доспамбет жырау ізімен қарасөзбен толғап жаз.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>													
	<p>3-тапсырма: «Ара» әдісі. Топпен пікірлесе отырып, өтілген тақырып бойынша тірек сөздерді толтыру. Бағалау. Экранда «Ара» әдісінің дұрыс нұсқасы көрсетіледі. Топтар бір-бірімен парақшаларын алмасып, «Бас бармақ» әдісі арқылы бағалайды.</p> <p>3-тапсырма Кестені толтыр.</p> <table border="1" data-bbox="331 1653 1157 1993"> <thead> <tr> <th></th> <th>теңеу</th> <th>аллитерация</th> <th>ассонанс</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Торы төбел ат мініп, Той тойлаған өкінбес.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Арыстандай екі бұтын алшайтып, Арғымақ мінген өкінбес.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		теңеу	аллитерация	ассонанс	Торы төбел ат мініп, Той тойлаған өкінбес.				Арыстандай екі бұтын алшайтып, Арғымақ мінген өкінбес.				
	теңеу	аллитерация	ассонанс											
Торы төбел ат мініп, Той тойлаған өкінбес.														
Арыстандай екі бұтын алшайтып, Арғымақ мінген өкінбес.														

Қан жусандай егілсе, Аққан судай төгілсе			
---	--	--	--

4-тапсырма: Пирамидаға түйінді идеяларды жазындар, идеяны бағалаңыздар.

«Пирамида әдісі»

Асанқайғы

Желмая мініп,

Сарыарқаны аралап айтқаны

Ертісті, Түндікті, Қызылтауды, Баянауылды,

Шідертіні, Есілді, Нұраны, Торғайды, Терісаққанды

Жеті қоңырды, Ұзын аққан Сыр бойына

бүкіл алты алаштың жер-суына баға беріпті

4-тапсырма

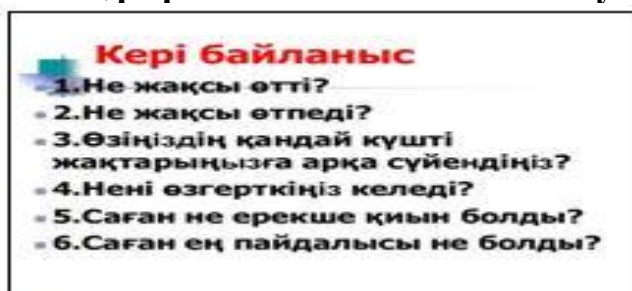
Толғауға сүйене отырып, Доспамбет жырауды көркем ауысуларды пайдаланып сипаттап жаз.

Бағалау дескрипторы

Көркем ауыстыру түрлерін біледі.	✓
Толғаудан көркем ауыстыруларды таба алады.	✓
Доспамбет жырауды сипаттап жазады	✓

Сабақтың соңы
3 минут

Сабақ рефлексиясы өзін-өзі бағалау

Мұғалімнің кері байланысы 5-сыныпқа оқу мақсатына жетуге не себеп болды? Асан қайғы аңызын оқыған кезде қандай өзіңізге құндылықтар алдыңыз?

6-сыныпқа. Сабақ мақсатына жетуге қандай кедергі болды, кездесті?

Доспанбет Жырау қандай мәселе көтерді, осы

автордың шығармашылығымен танысқыңыз келеді ме? Неліктен?		
Қосымша ақпарат		
Саралау – Сіз білім алушыларға көбірек қолдау көрсету үшін не істейсіз? Қабілеті жоғары білім алушыларға қандай тапсырма беруді көздеп отырсыз?	Бағалау – Білім алушылардың ақпаратты қаншалықты меңгергенін қалай тексересіз?	Пәнаралық байланыс Қауіпсіздік ережелері АКТ-мен байланыс Құндылықтармен байланыс (тәрбиелік элемент)
Ойлан Сабақ мақсаттары/оқу мақсаттары жүзеге асырымды болды ма? Бүгін білім алушылар нені үйренді? Сыныптағы оқу атмосферасы қандай болды? Саралауды жүзеге асыру қолымнан келді ме? Мен жоспарланған уақытымды ұстандым ба? Мен жоспарыма қандай өзгерістер енгіздім және неліктен?		Төменде берілген бөлімді осы сабақ туралы ойларыңызды жазу үшін пайдаланыңыз. Сол жақ бағанда берілген сабағыңызға қатысты ең маңызды сұрақтарға жауап беріңіз.
Жалпы баға Сәтті өткен екі нәрсені атап көрсетіңіз (сабақ беру және оқытуға қатысты)? 1. Конспектілеуді пирамидалық тәсіл арқылы бергенім дұрыс, ұтымды болды? 2. Қандай екі нәрсе сабақтың одан да жақсы өтуіне ықпалын тигізеді (сабақ беру және оқытуға қатысты)? 3. Осы сабақ барысында сынып немесе жеке білім алушылар туралы менің келесі сабағыма дайындалу үшін қажет болуы мүмкін қандай ақпарат алдым?		

Қысқаша талдау. Ұсынылған ҚМЖ 5-6 біріктірілген қазақ тілі пәні бойынша сыныпқа Доспанбет жырау және Асан Қайғы аңызын талдау арқылы мәтіннің тақырыбы мен идеясын анықтау болып табылады. Оқу мақсатына жету үшін «Жиксо», «Егіздер», «Ара», «Пирамида» әдістері бойынша жұмыс түрлері ұйымдастырылады. Сабақ соңында қалыптастырушы бағалау «кері байланыс» арқылы ұйымдастырылады.

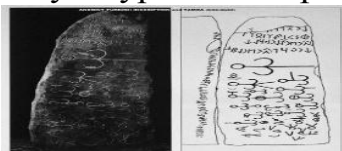
ҚМЖ №3

«Қазақ әдебиеті» пәнінен шағын жинақты мектептің 7-8-шы біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ

Сабақтың тақырыбы: 7-сынып. Бұлт. Жаңбыр 8-сынып. Көне түркі жазуы және жазба ескерткіштері		Мұғалімнің аты-жөні: Смаилова Ж.Б. Күні:
Пән: Қазақ	Қатысқан білім алушылар	Қатыспаған білім алушылар саны:

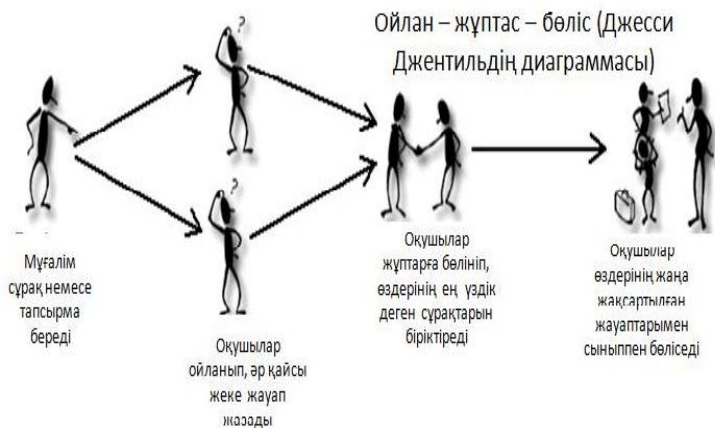
тілі	саны:	
Сабақ негізделген оқу мақсаттары	7.Т/А.1 Мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау. 7.ЖЗ. Мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу. 8.1.1.1 - мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.4.1.1 - тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу.	
Сабақ нәтижесі:	<p>Білім алушылардың барлығы мынаны орындай алады: Оқулықта берілген және қосымша тапсырмаларды орындайды. Жазба жұмыс жасайды. Сұраққа жауап береді.</p> <p>Білім алушылардың көбісі мынаны орындай алады: Топтық жұмысты бірлесе орындайды. Өз бетінше жұмыс жасайды. Сұраққа жауап береді. Қосымша үлестірме ресурстармен жұмыс жасайды.</p> <p>Білім алушылардың кейбіреуі мынаны орындай алады: Оқулықтан тыс берілген қосымша тапсырмалады орындайды, тақырып бойынша қосымша мәліметтер мен дәлелдер келтіре алады.</p>	
Бағалау критерийі	Жеке, жұптық, топтық тапсырмаларды орындай алады. Сабақ барысында тыңдаушының назарын өзіне аудара алады. Дәйексөз бен тірек сөздерді анықтау.	
Тілдік құзіреттілік	Бұлт. Жаңбыр Пәннің лексикасы мен терминологиясы: VIII ғасырда тасқа қашап жазылған ескерткіш, руналық жазба, антропонимдер топонимдер, зонимдер, астронимдер, хрононимдер, идеонимдер Диалог пен жазба жұмыстарындағы тілдік қолданыс: менің ойымша....., дегенмен....., бұл пікір қаншалықты дұрыс деп ойлайсың?... Жұптық тапсырмада көне түркі жазуы туралы әңгімелеседі.	
Ресурстар	Оқулық, суреттер, топқа бөлуге арналған кеспе қағаздар және әртүрлі заттар, топтық тапсырмалар, кері байланыс, стикер.	
Әдіс-тәсілдер	Сұрақ-жауап, әңгімелеу, түсіндіру, ойын, көрнекілік. Рефлексия.	
Пәнаралық байланыс	Музыка, қазақ тілі. Тарих, әдебиет	
Алдыңғы оқу	Желдің пайда болуы	
Сабақтың жоспары		
Жоспарланған уақыт	Сабақ барысы:	Бағалау түрлері

<p>Басталуы 5 минут</p>	<p>Ұйымдастыру кезеңі 2 минут Топтарға бөлу. «Қағаз қиындылары» Бірнеше құттықтау қағаздарын топ құрамындағы білім алушылар саны бойынша беске, алтыға жыртып, оларды араластырып, білім алушыларға таратып беру керек. Білім алушылар қиықтарды құрастырып бүтін сурет шығарады. Сол арқылы топтарға бөлінеді. Психологиялық ахуал қалыптастыру: 3 минут «негізгі ой» кластер Мәтіннің негізгі ойын не арқылы анықтай аламыз? Тірек сөздер, кілтті сөздер арқылы, сұрақ арқылы, жоспар арқылы. Өткен сабақ тақырыбымен байланыс орнату</p>	<p>1-топ: Жазушылар 2-топ: Зерттеушілер 3-топ: Суретшілер «негізгі ой» кластер» құрастыру</p>
<p>Жаңа білім 10 минут</p>	<p>Білу және түсіну Берілген мәтіндерді балалар оқып алады. Жаңбыр бұлттың пайда болу жолы: - алдымен желдің әсерімен шоғыр бұлттар топтастырылады. - кейін сол бұлттардан үлкен бұлт пайда болады. - сонан соң жоғары тартыс күштің арқасында бұлтты дене жоғары қарай өсіп, нәтижеде бұлт қабаттары пайда болады. Осы жағдай бұлт атмосфераның салқын аудандарына жайылуына ықпал етіп, онда су тамшылары пайда болады. Кейін салмағы ауырлағаннан кейін су жаңбыр болып жауады. «Жариялау» әдісі (Әрбір топ берілген сұрақ бойынша өз позициясын жариялау керек. Бұл үшін топ ішінен спикер берілген уақыт ішінде (3 минут) басқа қатысушылар алдында сөйлеп, топ ұстанымын жеткізеді.) Тұсаукесу. «Суреттер галереясы» әдісі. Сынып қабырғасына көне түркі жазуына қатысты суреттер ілінеді. Білім алушылар суреттерді кезегімен көріп, аралайды. Өзіне жақын тұрған білім алушымен тарихи ескерткіштер, көне түркі жазуы туралы ойларын айтып әңгімелеседі.</p>	<p>Оқулық, мәтіндер.</p>

	<p>Мұғалім білім алушылардың ойын тақырыпқа алып келу мақсатында төмендегі сұрақтарды қояды:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Көне түркі жазба ескерткіштерінің құпиясы не? • Қазақстандағы «Мәдени мұра» бағдарламасы қандай мақсатта құрылған? 				
<p>Ортасы 20 минут</p>	<p>Қолдану Оқулықта берілген жаттығуларды орындау</p> <p style="text-align: center;">Талдау</p> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div> <p>«Ыстық орындық» орындық әдісі (Бір білім алушы алдыңғы жақта, орындықтар оны айнала қоршай орналастырылады.) Жаттығудың сипаттамасы:</p> <p>Бір білім алушы алға шығып өз пікірін айтып және тақырып бойынша сұрақтарға жауап береді. Сұрақты анағұрлым мазмұнды қылу үшін, білім алушылар белгілі бір пікір бойынша бірлесіп алға шығып сөйлей алады.</p> <p>1-тапсырма. Алдымен, білім алушылар мәтіннен берілген үзіндіні тыңдап, көтерілетін мәселеге болжам жасайды.</p> <div style="border: 1px solid orange; border-radius: 15px; padding: 10px; text-align: center; margin: 10px 0;"> <p>VIII ғасырда тасқа қашап жазылған ескерткіш – жырларды әдебиеттану ғылымы тұрғысынан жан-жақты зерттеген кісі совет ғалымы И.В. Стеблева болды...</p> </div> <p>2-тапсырма. Аудиомәтінді толығымен тыңдап, өз болжамымен салыстырады.</p> <p>Мәтінмен жұмыс кезеңі. Білім алушылардың жұптық тапсырмасы: Тыңдалым мәтініндегі туындаған мәселені анықтап, төмендегі кестені толтырады.</p> <p>Үлгі:</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td style="background-color: #f4a460;">Көтерілген мәселе</td> <td style="background-color: #f4a460;">Себептері</td> <td style="background-color: #f4a460;">Менің пікірім</td> </tr> </table> </div> </div>	Көтерілген мәселе	Себептері	Менің пікірім	<p>Оқулық, қабырғаға ілінген ватмандар, түрлі-түсті маркерлер «Ыстық орындық» орындық әдісі, сұрақтар, орындық.</p> <p>Аудиомәтінге қажетті медиаматериалдар, https://massaget.kz/forum/vi ewtopic.php?f =142&t=1174</p>
Көтерілген мәселе	Себептері	Менің пікірім			

	<p>Күлте-гін, Білгі қаған және Тоны өк ескерткіштері көркем әдебиетке, соның ішінде поэзияға ешбір қатысы жоқ</p>	<p>Әдебиетші ғалымдар арасында екі түрлі көзқарастың болуы</p>	<p>Ежелгі түркілердің өзіндік әдеби дәстүріне негізделген көркем туынды</p>																							
	---	---	---																							
	---	---	---																							
	--	---	---																							
	<p>Саралау: Әдебиетші ғалымдар арасында әр түрлі көзқарастың бірізділігіне зерттеу жүргізеді.</p>																									
	<p>Бағалау критерийі:</p>																									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="411 1294 639 1337">Т/А8.1.3.1 – Мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау</th> <th data-bbox="639 1294 1034 1337">Дескриптор</th> <th data-bbox="1034 1294 1161 1337">Балл</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="411 1337 639 1379"></td> <td data-bbox="639 1337 1034 1379">Білім алушы:</td> <td data-bbox="1034 1337 1161 1379"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="411 1379 639 1509"></td> <td data-bbox="639 1379 1034 1509">Дәйексөздерге сүйеніп, мәселені анықтау</td> <td data-bbox="1034 1379 1161 1509">3</td> </tr> <tr> <td data-bbox="411 1509 639 1597"></td> <td data-bbox="639 1509 1034 1597">Тірек сөздердің қызметін түсіну</td> <td data-bbox="1034 1509 1161 1597">3</td> </tr> <tr> <td data-bbox="411 1597 639 1684"></td> <td data-bbox="639 1597 1034 1684">Сұраққа дәлелді әрі дұрыс жауап беру</td> <td data-bbox="1034 1597 1161 1684">2</td> </tr> <tr> <td data-bbox="411 1684 639 1765"></td> <td data-bbox="639 1684 1034 1765">Сөйлеу мәдениеті</td> <td data-bbox="1034 1684 1161 1765">2</td> </tr> <tr> <td colspan="3" data-bbox="411 1765 1161 1832">Барлығы 10</td> </tr> </tbody> </table>					Т/А8.1.3.1 – Мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау	Дескриптор	Балл		Білім алушы:			Дәйексөздерге сүйеніп, мәселені анықтау	3		Тірек сөздердің қызметін түсіну	3		Сұраққа дәлелді әрі дұрыс жауап беру	2		Сөйлеу мәдениеті	2	Барлығы 10		
Т/А8.1.3.1 – Мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау	Дескриптор	Балл																								
	Білім алушы:																									
	Дәйексөздерге сүйеніп, мәселені анықтау	3																								
	Тірек сөздердің қызметін түсіну	3																								
	Сұраққа дәлелді әрі дұрыс жауап беру	2																								
	Сөйлеу мәдениеті	2																								
Барлығы 10																										
<p>Сергіту сәті 2 минут</p>	<p>https://www.youtube.com/watch?v=mvolys8aLaw</p>				<p>миды шынықтыруға арналған логикалық сұрақтар.</p>																					

<p>Аяқталуы Сабақты бекіту 5 минут</p>	<p align="center">Синтез «Ойлан – жұптас – бөліс» әдісі</p> <p align="center">Ойлан – жұптас – бөліс (Джесси Джентильдің диаграммасы)</p> <p>Мұғалім сұрақ немесе тапсырма береді</p> <p>Оқушылар ойланып, әр қайсы жеке жауап табады</p> <p>Оқушылар жұптарға бөлініп, өздерінің ең үздік деген сұрақтарын біріктіреді</p> <p>Оқушылар өздерінің жаңа жақсартылған жауаптарымен сыныппен бөліседі</p>	<p align="center">«Ойлан – жұптас – бөліс» әдісі</p>
--	--	---

<p>Бағалау 5 минут</p> <p align="center">Бағалау парақшасы Дұрыс жауапқа 5 балл.</p> <table border="1" data-bbox="399 840 1189 1198"> <thead> <tr> <th>Білім алушының аты-жөні</th> <th>«Жариялау» әдісі</th> <th>«Салыстыру кестесі»</th> <th>«Ыстық орындық» орындық әдісі</th> <th>«Ойлан – жұптас – бөліс» әдісі</th> <th>Балл</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table> <p>«Рефлексиялық шеңбер» Білім алушылар шеңберге тұрып, төмендегі сұрақтарға жауап береді.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☀ Сабақ барысында көңіл-күйіңіз қандай болды? Неліктен? ☀ Бүгін не білдіңіз? Сіз үшін не жаңалық болды? ☀ Сабаққа қатысуыңызды қалай бағалайсыз? ☀ Сабақта қандай қиындықтар туындады? ☀ Сабақ аяқталғанда көңіл-күйіңіз қандай? Неліктен? 	Білім алушының аты-жөні	«Жариялау» әдісі	«Салыстыру кестесі»	«Ыстық орындық» орындық әдісі	«Ойлан – жұптас – бөліс» әдісі	Балл																									<p align="center">Бағалау парақшасы</p> <p align="center">Рефлексия- лық шеңбер</p>
Білім алушының аты-жөні	«Жариялау» әдісі	«Салыстыру кестесі»	«Ыстық орындық» орындық әдісі	«Ойлан – жұптас – бөліс» әдісі	Балл																										

<p>Қосымша ақпарат</p>		
<p>Саралау – Сіз қосымша көмек көрсетуді қалай жоспарлайсыз? Сіз қабілеті жоғары білім алушыларға тапсырманы күрделендіруді қалай жоспарлайсыз?</p>	<p>Бағалау – Білім алушылардың үйренгенін тексеруді қалай жоспарлайсыз?</p>	<p>Пәнаралық байланыс Қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелері АКТ-мен байланыс Құндылықтардағы байланыс</p>

<p>Рефлексия Сабақ/оқу мақсаттары шынайы ма? Бүгін білім алушылар не білді? Сыныптағы ахуал қандай болды? Мен жоспарлаған саралау шаралары тиімді болды ма? Мен берілген уақыт ішінде үлгердім бе? Мен өз жоспарыма қандай түзетулер енгіздім және неліктен?</p>	<p>Төмендегі бос ұяшыққа сабақ туралы өз пікіріңізді жазыңыз. Сол ұяшықтағы Сіздің сабағыңыздың тақырыбына сәйкес келетін сұрақтарға жауап беріңіз.</p>
<p>Қорытынды бағалау Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)? 1: 2: Қандай екі нәрсе сабақты жақсартта алды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)? 1: 2: Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген білім алушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?</p>	

Қысқаша талдау. Шағын жинақталған мектепке арналған қазақ тілі мен әдебиеті пәнінен қысқа мерзімді жоспар. Сабақ мақсаты мәтін үзінділерін талдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау, көтерілетін мәселені болжау, сабақ барысында сол мақсатқа жету үшін бірнеше тапсырма ұйымдастырылған. Мақсаты ұқсас болғанмен тақырыбы сай келмейді, сондықтан мұғалім алдын ала болжам жасау дағдысын дамытамыз деп естеріне салғаны жөн, сонда ғана білім алушылар бір біріне бөгет жасамай мақсатқа жетуді көздейді. Сонда ғана жоғары сынып білім алушылары төмен сынып білім алушыларына көмектесе алады, қарым-қатынасқа түсе алады.

ҚМЖ №4

«Қазақ әдебиеті» пәнінен шағын жинақты мектептің 5-6-шы біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ

<p>Пән «Қазақ әдебиеті»</p>	<p>Мектеп: Социал негізгі мектебі. Мұғалімнің аты-жөні: Султанова Г. М</p>	
<p>Тақырып:</p>	<p>5-сынып: Ы.Алтынсарин «Атымтай Жомарт» 6-сынып Абай Құнанбайұлы «Бірінші сөз»</p>	
<p>Күні:</p>		
	<p>Қатысқандар:</p> <p>5-сынып</p>	<p>Қатыспағандар:</p> <p>6-сынып</p>
<p>Осы сабақ арқылы жүзеге асатын оқу мақсаттары</p>	<p>5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.2.1.1 әдеби</p>	<p>6.1.1.1 - әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 - әдеби шығармада</p>

	шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу;	көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру;	
Сабак мақсаттары:	Барлық білім алушылар орындай алады: <i>«Жомарт» сөзінің мағынасын бере алады</i>	<i>Қарасөз туралы теориялық түсінік бере алады</i>	
	Білім алушылардың көпшілігі орындай алады: <i>Шығарманың талдауын жасай алады.</i>	<i>Тақырыптық жағынан талдау жасай алады,</i>	
	Кейбір білім алушылар орындай алады: <i>Әңгіме желісіне қарай өз пікірлерін жазып, өмірмен байланыстыра алады.</i>	<i>Өзіндік ерекшеліктерін, мағынасын аша алады</i>	
Тілдік мақсаттар	Портрет, бейне, образ, мінез		
Пәнаралық байланыс	Әдебиет, тарих		
Бағалау критерилері	Білім алушылар орындай алады: <i>Сұрақтарға жауап береді, мақал-мәтелдер айтады, ой толғау жаза алады</i> Пәнге қатысты сөздік қор мен терминдер: <i>еңбекқорлық, жомарт, байлық, адамгершілік</i>	Білім алушылар орындай алады: Сюжетін анықтай алады; Көтерілген мәселелерін түсіну; <i>Адамгершілік, жомарттық</i>	
Құндылықтарды дарыту	Жомарт тұлғалар, адам күні адаммен, достық, ынтымақ ұғымдары барлық халық үшін маңызды.		
Алдыңғы оқу	Ы. Алтынсарин және оның әңгімелерін біледі.	Абайдың қара сөздері тақырыбы мен идеясы	
Жоспар			
Жоспарланған уақыт	Жоспарланған жаттығу түрлері	Жоспарланған жаттығу түрлері	Ресурстар
Басы 8 минут	Психологиялық жағымды ахуал туғызу Сергіту сәті:	Білім алушылар өздері білетін адамгершілік туралы мақал-	Оқулық: 6-сынып А.С. Ақтанова, А.К.

	<p>«Шаттық шеңбері» Балалар бойларындағы қасиеттермен бөліседі.</p> <p>Топқа бөлу «Өзен», «Жаз», «Бақша ағаштары», «Таза бұлақ», «Дүние не етсең табылады?», «Бай баласы мен жарлы баласы», «Өнер - білім бар жұрттар», «Әке мен бала», «Кел, балалар, оқылық», «Бір уыс мақта», «Залым төреге» 1-топ «Ыбырай өлеңдері» 2-топ «Ыбырай әңгімелері» «Тапқырлар аялдамасы» интеллектуалды ойыны арқылы үй тапсырмасын сұрау.</p> <p>Ұяшықтағы сұрақтар: 1. «Қыпшақ Сейіткүл» әңгімесінің идеясы қандай? 2. Қыпшақ Сейіткүл қандай адам болды? 3. «Қыпшақ Сейіткүл»</p>	<p>мәтелдерді айтады.</p> <p>Өткен тақырыпты пысықтау кезеңі. а) «Сен - маған, мен - саған» ойыны. Топтар бір - біріне өткен тақырып бойынша сұрақ қояды. ә) «Бөшкеден шыққан бас қатырғылар» Абайдың қазақ әдебиетіндегі орны туралы ғалымдардың қандай пікірін білесіңдер? Абайдың ән өлеңдерін атаңдар. Реалистік сипаттағы шығармаларына қандай өлеңдері жатады? Абайдың алғашқы өлеңі қандай? Махаббат лирикасына жататын шығармаларын атаңдар. Ақынның «Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін» деуінің мәні неде? Ақын өлеңдерінің өміршеңдігі туралы айт.</p>	<p>Жундибаева, Л.К. Жұмекенова 5-сынып «Арман-ПВ» баспасы</p> <p>Үлестіріме қағаздар</p> <p>Интербелсенді тақта</p>
--	--	--	--

	<p>әңгімесі неге үйретеді? 4. «Еңбек» сөзіне синоним сөздер? 5. Әңгімедегі кейіпкерлерді ата? 6. Қыпшақ Сейітқұл ел алдында қандай құрметке ие болды?</p>		
<p>Ортасы 22 минут</p>	<p>«Миға шабуыл» әдісі бойынша тақырыптың атын ашу</p> <p>Суретте не бейнеленген? Тақтада сөздер көрсетіледі, қайсысы суретке сай сөз екенін білім алушылар табады: мейірім, жақсылық, жомарт «Жомарт» деген сөзге түсінік берейік?</p> <p><i>Тақырыбы мен мақсатын анықтау.</i> 1-тапсырма</p>	<p>Интербелсенді тақта</p> <p>Интербелсенді тақта</p>	

	<p><i>Мәтінді оқиды.</i> Мәтінді оқып, сатылай кешенді және композициялық талдау жасалады.</p> <p>1 топ: Сатылай кешенді талдау <i>Шығарма аты:</i> <i>Жанры:</i> <i>Тақырыбы:</i> <i>Идеясы:</i> <i>Кейіпкерлері:</i> <i>Тәрбиелік түйіні:</i></p> <p>2 топ: 1. Әңгіменің басталуы: 2. Әңгіменің дамуы: 3. Әңгіменің байланысы: 4. Әңгіменің шиеленісуі: 5. Шарықтау шегі: 6. Әңгіменің шешімі:</p> <p style="text-align: center;">6-сынып</p> <p>Мағынаны тану. Ой шақыру. Қарасөз туралы теориялық түсінік беру. Қара сөз (проза) – көркем әдебиеттің үлкен бір саласы. Өлең сөзден бір айырмашылығы – онда сөз ырғағы еркін, өлеңдегідей қандай да бір белгілі өлшемдер болмайды. Қарасөздер саясат, публицистика, философия тұрғысында жазыла береді. Қара сөзбен жазылған көркем шығармада өмір құбылыстарын, әр түрлі уақиғаларды баяндау тәсілі айрықша болады. Ал Мұхтар Әуезов қарасөз туралы: «Жалпы алғанда Абайдың қарасөз дейтін мұралары көркем прозаның өзінен бөлек, бір алуаны болып қалыптасады. Бұлар сюжетті шығармалар емес. Стилль, мазмұн жағынан алғанда осы шығармалар Абайдың өзі тапқан, бір алуаны көркем сөз түрі. Кейде бұлар сыншылдық, ойшылдық және көбінше адамгершілік, мораль мәселелеріне арналған өсиет, толғау тәрізді» [М. Әуезов. 20 томдық шығармалар</p>	<p>Оқулық</p> <p>Стикерлер</p>
--	---	--------------------------------

жинағы 20 - т., 218 - 219] деп пікір айтқан. Демек, Абайдың қара сөздерінің өзіндік ерекшелігі – олар нақыл, өсиет түрінде келеді.

Мәтінмен жұмыс. Топтарға Абайдың қара сөздерін бөліп оқыту.

1 - топ тапсырмасы: Абай қара сөздерінен қандай ерекшеліктерді байқадың? Тұжырым жасау.

Сөйлемдері қысқа, мағынасы терең;— Білім алушыға ой саларлық, ғибрат беруді көздей құрылған;—

Қара сөздерінің көпшілігінде философиялық сұрау беріп, сол сұрауға өзі жауап беруге тырысады;—

Кейбір қара сөздері өзімен-өзі кеңесу, ой - пікір білдіру үлгісінде құрылады. Бұл – Батыс, орыс ойшылдарының көп қолданған әдісі. Ғылым, көркемөнер, этика мәселелері туралы өз көзқарастарын білдіруде олар осы әдісті кеңінен пайдаланған.—

2 - топ тапсырмасы: Абай қара сөздерінің тақырыптары қандай?

Қара сөздерін оқу, тақырыбына қарай топтастыру.

ҚБ:

Бағалау критерийлері	ойлау деңгейі	дескрипторлар
Мәтіннің мазмұны мен тақырыбын ашады	Білу, түсіну, талдау	<ul style="list-style-type: none"> • Мәтінді оқиды • Шығармаға сатылай және композициялық талдау жасайды

2 - тапсырма

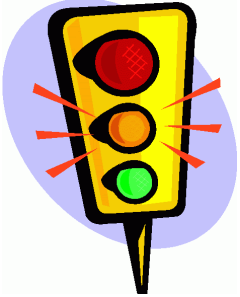

Шығарманың идеясын ашатын мақал-мәтелдер айтады.

ҚБ:

3 тапсырма.

«Екі жақты күнделік» стратегиясы.

Әңгімеден алған әсерім	Пікірім

	 <p>ҚБ:</p>	
<p>Соңы 10 минут</p>	<p>Қорытындылау. «Ыстық орындық» әдісі арқылы әр топ әңгіме сюжеті бойынша 3 сұрақ құрып, орындықтағы балаға қоя отырып, сабақты қорытындылайды.</p> <p>САБАҚҚА КЕРІ БАЙЛАНЫС: «Бес саусақ» әдісі арқылы жүзеге асады</p> <p>Үй жұмысы:</p>	<p>Қолдың суреті</p>
<p>Қосымша ақпарат</p>		
<p>Саралау – Сіз қосымша көмек көрсетуді қалай жоспарлайсыз? Сіз</p>	<p>Бағалау – Білім алушылардың үйренгенін тексеруді қалай жоспарлайсыз?</p>	<p>Пәнаралық байланыс Қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелері АКТ-мен байланыс</p>

<p>кабілеті жоғары білім алушыларға тапсырманы күрделендіруді қалай жоспарлайсыз?</p>		<p>Құндылықтардағы байланыс</p>						
<p>•Т/Д Мәтінді қайта оқыту О/Д – қайта бағыт сұра Ж/Д-қосымша ресурстар</p>	<p>• Бағалау критериалды бағалау арқылы жүзеге асты.</p> <table border="1" data-bbox="523 539 1042 1061"> <thead> <tr> <th data-bbox="523 539 699 651">Бағалау критерийлері</th> <th data-bbox="699 539 850 651">ойлау деңгейі</th> <th data-bbox="850 539 1042 651">Дескрипторлар</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="523 651 699 1061">Мәтінің мазмұны мен тақырыбын ашады</td> <td data-bbox="699 651 850 1061">Білу, түсіну, талдау</td> <td data-bbox="850 651 1042 1061"> <ul style="list-style-type: none"> • Мәтінді оқиды • Шығармаға сатылай және композициялық талдау жасайды </td> </tr> </tbody> </table> <div data-bbox="539 1106 778 1400" style="text-align: center;"> </div>	Бағалау критерийлері	ойлау деңгейі	Дескрипторлар	Мәтінің мазмұны мен тақырыбын ашады	Білу, түсіну, талдау	<ul style="list-style-type: none"> • Мәтінді оқиды • Шығармаға сатылай және композициялық талдау жасайды 	<p>• Пәнаралық байланыс дене шынықтыру пәнімен болды. «Қимыл – қозғалыс – ол тіршілік» Негізгі құндылық білім алушылар бойында еңбекқорлыққа, адалдыққа, адамгершілік қасиеттерге тәрбиелеу АКТ сабақ барысында байланыс.</p>
Бағалау критерийлері	ойлау деңгейі	Дескрипторлар						
Мәтінің мазмұны мен тақырыбын ашады	Білу, түсіну, талдау	<ul style="list-style-type: none"> • Мәтінді оқиды • Шығармаға сатылай және композициялық талдау жасайды 						
<p>Рефлексия Сабақ /оқу мақсаттары шынайы ма? Бүгін білім алушылар не білді? Сыныптағы ахуал қандай болды? Мен жоспарлаған саралау шаралары тиімді болды ма? Мен берілген уақыт ішінде үлгердім бе? Мен өз жоспарыма қандай түзетулер енгіздім және неліктен?</p>	<p>Төмендегі бос ұяшыққа сабақ туралы өз пікіріңізді жазыңыз. Сол ұяшықтағы Сіздің сабағыңыздың тақырыбына сәйкес келетін сұрақтарға жауап беріңіз.</p>							
<p>Қорытынды бағалау Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)? 1: 2 Қандай екі нәрсе сабақты жақсартта алды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)? 1:</p>								

2

Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген білім алушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?

1.

2

Қысқаша талдау. Шағын жинақталған мектепке арналған «қазақ әдебиеті» пәнінен ҚМЖ. Сабақ мақсаты тақырыбы мен идеясын, сюжетін, жанрын анықтау, екі нәрсені салыстыра отырып, қарама-қарсы суреттер әлеуметтік идеяларды түсіну. Сабақ барысында сол мақсатқа жету үшін бірнеше тапсырма ұйымдастырылған. Өткен сабақтың тақырыппен байланыс орнатып, интеллектуалды ойын арқылы өткізеді. Сабақ ортасында «Миға шабуыл» сын тұрғысынан ойлау қабілетін дамытады, «Ыстық орындық» сөйлеу дағдысы дамытады және кластермен жұмыс сабақ тақырыбының мазмұнын ашады. Қалыптастырушы бағалау критерийлер және «Бес саусақ», «Бағдаршам» арқылы ұйымдастырылады.

ҚМЖ№ 5

«Қазақ әдебиеті» пәнінен шағын жинақты мектептің 6-8-шы біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ

Пән: қазақ тілі мен әдебиеті	Мектеп: «№9 орта ресурстік мектеп» КММ	
Тақырыбы:	6-сынып. Ө. Тұрманжанов «Қарлығаш, дәуіт, жылан» етістіктің шақтары. 8-сынып. М.Әуезов «Көксерек» Демеулік шылаулар.	
Күні:	Мұғалімнің аты-жөні: Раисова Нұргүл Сүннатқызы	
Сынып: 6	Қатысқандар:	Қатыспағандар:
Осы сабақ арқылы жүзеге асатын оқу мақсаттары	6.Т1.1.1. Тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау. 6.О.3.1.1. Мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру. 6.Ж. 5.1.5. Етістіктің шақтарының (ауыспалы осы шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану. 8.1.3.1. Оқу –еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну. 8.3.1.1. Перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау. 8.Ж.5.1.5. демеулік шылаулардың (болымсыздық немесе қарсы мәнді, нақтылау) қызметтерін білу, ауызша және жазбаша жұмыстарында орынды қолдану.	
Сабақ мақсаттары:	Барлық білім алушылар орындай алады: 6-сынып. Мәтінді тыңдап, тірек сөздермен жұмыс	

	<p>жасайды. Сұрақтарға жауап береді. Мәтіннің мағынасын түсінеді. Етістіктің шақтары. Ауыспалы осы шақ жазба, ауызша жұмыстарда қолданады.</p> <p>8-сынып. Оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсінеді.</p> <p>Білім алушылардың көпшілігі орындай алады: Мәтіндегі көтерілген мәселені анықтайды, болжайды. Мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтайды.</p> <p>Кейбір білім алушылар орындай алады: Мәтіндегі мәселенің бірнеше шешу жолын ұсынады. Өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстырады.</p>			
Тілдік мақсат	<p>Білім алушылар орындай алады: мәтінді түсініп, мәселені анықтайды, шешу жолын ұсынады.</p> <p>Пәнге қатысты сөздік қор мен терминдер: қанатын тосады, өрмелейді, шарасыздан, қарлығаштың амалы тауысылып, сылқ етіп, тап береді. Дәуіт-шегірткеге ұқсас жыртқыш жәндік.</p> <p>Диалог құруға/шығарма жазуға арналған пайдалы тіркестер: қанаты қатпаған балапандар, қарлығаш, жауыз жылан, дәуіт, айнымас дос.</p> <p>Талқылауға арналған сұрақтар: Қарлығаштың қандай достары болды? Қандай досы нағыз дос болып шықты? Неліктен?</p> <p>Ишара: бас изеу</p>			
	Алдыңғы оқу: Жануарлар, достық туралы ертегілер, әңгімелер.			
	Жоспар			
	Жоспарланған уақыт	Жоспарланған жаттығу түрлері	Ресурстар	
	Басы 3 минут	<p>Психологиялық ахуал туғызу. «Шеңберде сырласу» өткен сабақ мазмұның еске алу әдісі. Білім алушылар бір-біріне жақсы тілек айтады.</p> <p>6-сынып. «Суретті жинау» әдісі арқылы білім алушылар топқа бөлінеді. Жиналған сурет анықталады, сурет бойынша ой айтылады. Сабақ тақырыбы ашылып, мақсаттармен таныстырылады. Бағалау критерийлері</p> <p>Сабақ басында білім алушыларға критерийлер ілініп қояды.</p>	<p>Жүрек суреті.</p> 	
	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Бағалау</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">дескриптер</td> </tr> </table>	Бағалау	дескриптер	
Бағалау	дескриптер			

		<p>критерилері</p> <p>Мәтінді тыңдап, тірек сөздермен жұмыс жасайды.</p> <p>Сұрақтарға жауап береді.</p> <p>Мәтіннің мағынасын түсінеді.</p> <p>Етістіктің шақтары.</p> <p>Ауыспалы осы шақ жазба, ауызша жұмыстарда қолданады.</p> <p>Оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсінеді.</p>	<p>Мәтінді тыңдап тірек сөздермен жұмыс жасай алады.</p> <p>Сұрақтарға жауап бере алады.</p> <p>Мәтіннің мағынасын түсінеді.</p>	
<p>Ортасы</p> <p>10 минут</p>	<p>1-тапсырма. «Жұбын тап» әдісі. Тыңдалым алды тірек сөздермен жұмыс. Суретке тиісті сөз тіркесін табады. Болжам жасайды: бұл сабақта біз суретпен жұмыс жасай білдік. Кейіпкерлермен таныстық. Сабақтың тақырыбын анықтадық.</p> <p>6-сынып. Тірек сөздер: қанаты қатпаған балапандар, қарлығаш, жауыз жылан, дәуіт, айнымас дос.</p> <p>8-сынып. Көкжал – жыртқыш, қасқырдың арланы.</p> <p>Арлан – қасқыр, ит тұқымдастарының еркегі.</p> <p>Итмұрын - раушангүлдер тұқымдасына жататын жапырақ тастайтын бұта не шырмауық өсімдіктер туысы.</p> <p>Итаяқ - итке тамақ құйып беретін ыдыс.</p> <p>Қоршаған ортаға, табиғаттағы жануарлар</p>	<p>Интербелсенді тақтада тірек сөздер, сурет</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=jWXcsmLPjfg</p>		

<p>10 минут</p>	<p>мен құстарға адам еш уақытта өз дегенін істетуге немесе олардың өміріне кіріп ,өз дегенін жасата алмайды, себебі олар жабайы және табиғаты бойынша қолға үйретіп, қолға ұстауға да қолайсыз.</p> <p>«Стоп-кадр» әдісі. Білім алушылар мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы негізгі ойды анықтайды, көтерілетін мәселені болжайды.</p> <p>1. Мәтінді тыңдаңдар. Осы сурет мәтіннің қандай эпизодтын көрсетеді? Осы оқиғаға дейін не болды? Осы кадрдан соң қандай оқиға болады?</p>	
<p>10 мин Мәтінді тоқтап оқу, болжау.</p>	<p style="text-align: center;">Қарлығаш</p> <p>Қарлығаш биік жардың басына ұя салады. Қарлығаш қарманып жүр ұя салып, Биікке жылан жетпес қия салып, Сазынан саздау жердің балшық илеп, Өзгеше көрпіш етіп құя салып.</p> <p>Бір күні қарлығаш ұясына жылан өрмелейді. Мұны көрген қарлығаш шырылдап, көмек іздейді - дейді. Қарлығаш: «Көкек, маған көмек берші балапандарымды жылан жейін деп жатыр!»- дейді.</p> <p>1 тоқтау. Не білдің, ары қарай не болады? - Бүркіт қонаққа шақырып еді, уақытым жоқ-дейді Көкек. Қарлығаш Қарғаға келеді. - Қарғажан, маған көмек берші. Балапандарымды жылан жейін деп жатыр,- дейді жылап. Қарға қарлығашқа қарамастан: - Мен үйленейін деп жатырмын, мазамды алма! - дейді.</p> <p>2 тоқтау. Не білдің, ары қарай не болады?</p> <p>Қарлығаш шарасыздан Дәуітке келеді: -Улы жылан балапандарымды жейін деп ұяма өрмелеп барады.</p> <p>3 тоқтау. Не білдің, ары қарай не болады? - Олай болса мені тезіре жеткіз дейді. Дәуіт. Қарлығаш қанатына отырғызады. Олар көзді</p>	<p>1.Қосымова Г. Қазақ тілі мен әдебиеті оқулығы «Мектеп» баспасы 83-84 бет Ө. Тұрманжанов «Қарлығаш, дәуіт, жылан»</p> <p>2. «Көкжиек – Горизонт» 2018, авт. Ф.Ш.Оразбаева, Ж.Т.Дәулетбекова, А.Қ.Рауандина, Р.С.Рахметова, А.Н.Юсуп.132-135 бет. Ө. Тұрманжанов «Қарлығаш» 133 бет.</p>

5 минут	<p>ашып жұмғанша ұясына жетеді. Дәуіт ұяға жақындаған жыланға тап береді. Жыланның көзін шұқып алады. Жылана сылқ етіп жерге құлайды. Дәуіттің ерлігіне сүсінген қарлығаш онымен айнымас дос болады. Содан бері Қарлығаш пен Дәуіт бір ұяда тұрып, бірге өмір сүретін болған еді.</p> <p>6-сынып. Қарлығаштың балапандарымен не болады? Оқиға қалай жалғасады? БО: мәтінді тыңдап, болжам жасады, тірек сөздерді анықтайды, ОК: Сұрақтарға жауап береді, мәтіннің мағынасын түсінеді. КО: көтірілген мәселені анықтады, шешуін болжайды.</p>	Жасыл, сары, қызыл түсті карточкалар
5 минут	<p>8-сынып.</p>	Конверт, есімдіктер жазылған карточкалар
3 минут	<div data-bbox="406 996 973 1310" data-label="Diagram"> <p>Ауыл өмірі 2 мезгіл ас ішеді, иттердің бәрі Өш, тұрғындарға да ұнамайды. Ұрлап жесе ұрады.</p> <p>Тағылық өмір Емін-еркін өмір сүреді. Жортуылдарға шығады. Малға шабады. Ұяластарымен табысты. Еркіндікте.</p> </div> <p>2-тапсырма «Сұрақ сандығы» әдісі. Мәтінді оқиды. Мәтінге жуан жіңішке сұрақ құрастырып, сандыққа салады, сандығымен алмасады. Топтар сұрақтарға жауап береді. (ТЖ) БО: мәтінді түсініп оқиды тұрақты сөзтіркестер анықтайды. ОК: сұрақтар құрастырады, сұрақтарға жауап береді, КО: мәтіндегі мәселенің бірнеше шешу жолын ұсынады, перфраз жасайды.</p> <p>8-сынып. 1. Дала тағылары мен адамдар іс-әрекетіндегі ұқсастық неде? (мыс. қаталдығынды) н/е «жауыздығында», «нәзіктігінде») Себебін дәлелдеңіздер. 2. Көксеректің жойқын дүлей күшке айналу</p>	А3 қағазы, маркер

<p>3 мин</p>	<p>себебі. («тағылығы», «қаталдық» т.б.) Себебін дәлелдеңіздер.</p> <p>3. Құрмаштың қайғылы тағдырына кім кінәлі? («Көксерек», «әкесі», «өзі», т.б.) Себебін дәлелдеңіздер.</p> <p>4. Жалпы табиғатқа шабуыл жасау, оның тылсым тыныштығын бұзу мәселесіне қалай қарайсындар? («қарсымын», т.б.) Себебін дәлелдеңіздер</p> <p>3-тапсырма 6-сынып білім алушылары тапсырмаларды орындағаннан кейін, 8-сынып білім алушылары тапсырмаларды тексереді, бағалайды, ережені түсіндіреді.</p> <p>«Ғажайып конверт» әдісі. Конвертте етістіктің шақтары. Ауыспалы осы шақ жазылған карточкалар. Етістіктің түрін анықтайды, олармен сөз тіркестер, сөйлем құрастырады (ЖЖ).</p> <p>БО: Етістіктің жұрнақтарын ажыратады. ОК: етістіктермен, демеулік шылаулармен сөз тіркестерін, 3 сөйлем құрастырады. КО: Ауыспалы осы шақ жұрнақтарын қатыстырып 5-8 сөйлем құрастырады. Мәтіндегі шылауларды теріп жазып 5-8 сөйлем құрастырады.</p> <div data-bbox="432 1290 687 1541" data-label="Image"> </div> <p>Кері байланыс (ҚБ): «жоғары сынып білім алушысы төмен сынып білім алушысын тексереді» әдісі.</p> <p>4-тапсырма «Постер» әдісі. «Амал достық пен адал достық» мақалдың мағынасын түсініп, постер жасайды. БО: мақалдың мағынасын түсінеді, ОК: мақалдың мағынасын түсіндіреді, өмірден мысал келтіреді, КО: өмірдегі кейбір жағдаяттармен</p>
--------------	---

байланыстырады.

Кері байланыс (ҚБ): Анкета «Мен сабақта...»

*Сабақта мен неге жеттім.....

*Маған қызықты болды, себебі.....

*Менің білгенім.....

*Мен үйрендім.

*Қиыншылық туғызған.....

*Сабақтағы ақпарат маған келешекте қажет....

*Сабақ соңындағы көңіл күйім....

Бағалау критерийлер	дескриптор
Мәтінді тыңдап, мағынасын түсіне алады, көтірілген мәселені анықтай біледі, шешуін болжайды.	- мәтінді тыңдайды; -тірек сөздермен жұмыс жасайды; - мағынасын түсінеді; - көтірілген мәселені анықтады, шешуін болжады
Білім алушылар тірек сөздерді пайдаланып мәтінді түсініп оқи алады, мәтінге сұрақ құрастырып, жауап бере алады, Етістіктің шақтарын ажырата алып, ауызша жұмыстарда қолдана алады.	- мәтінді оқиды; - сұрақтарға жауап береді; Етістіктің шақтарын ажыратады; Ауыспалы осы шақ жұрнақтарымен 3-8 сөйлем құрастырады.
Мақалдың мағынасын түсініп, өмірдегі кейбір жағдаяттармен	- мақалдың мағынасын ашады; - достық тақырыбына

	байланыстыра алады.	постер құрастырады.	
Соңы 2 минут	Рефлексия. «Кері байланыс» мұғалім білім алушыларға береді. Үй тапсырмасына 3 жақтан мазмұндау, және әңгімені жалғастыру.		
Қосымша ақпарат: «Достық» тақырыбына мақал-мәтел айту.			
<p>Саралау – білім алушыға мейлінше қолдау көрсетуді қалай жоспарлайсыз?</p> <p>Қабілетті білім алушыға тапсырманы қалай түрлендіресіз?</p> <p>Саралау деңгейлік тапсырмалар арқылы болды.</p> <p>Барлық білім алушылар: мәтінді тыңдайды, мағынасын түсінеді, мәтінді түсініп оқыды, Етістіктің шақтары, Ауыспалы осы шақ етістігін ажырата алады, мақалдың мағынасын түсінеді.</p> <p>Білім алушылардың көбі: көтерілген мәселені анықтады, сұрақтар құрастырады, сұрақтарға жауап береді, ауыспалы осы шақтағы етістікпен сөйлем құрастырады, мақалдың мағынасын түсіндіреді, өмірден мысал келтіреді.</p> <p>Білім алушылардың кейбіреулері: көтерілген мәселенің шешуін болжайды, өз сұрақтарында, жауаптарында етістіктің шақтарын, ауыспалы осы шақ етістігін пайдаланады, етістікпен сөйлем құрастырады, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстырады.</p>	<p>Бағалау – білім алушы білімін тексеруді қалай жоспарлайсыз?</p>	<p>Пәнаралық байланыс – Денсаулық және қауіпсіздік. АҚТ-мен байланыс. Құндылықтар мен байланыс «тәрбие элементі».</p>	
<p>Рефлексия</p> <p>Сабақтың мақсаты мен оқу міндеттері орындалды ма?</p> <p>Бүгін білім алушылар не үйренді?</p> <p>Сабақ қалай өтті, қандай деңгейде өтті?</p> <p>Жоспарланған саралау жақсы іске асты ма? (тапсырмалар сәйкес болды ма?)</p> <p>Уақытты қалай пайдаландым?</p> <p>Жоспарыма қандай өзгеріс енгіздім және неге?</p>			
<p>Қорытынды бағалау</p> <p>Ең жақсы өткен екі нәрсе (оқыту мен оқуға қатысты)</p> <p>1:</p> <p>2:</p>			

Қандай екі нәрсе немесе тапсырма сабақтың одан да жақсы өтуіне ықпалын тигізер еді (оқыту мен оқуға қатысты)?

1:

2:

Осы сабақтың барысында барлық сынып немесе жекелеген білім алушылар жөнінде келесі сабағыма қажет болуы мүмкін қандай ақпарат білдім?

1:

2:

Қысқаша талдау. Ұсынылған шағын жинақталған мектепке 6-8 сыныпқа арналған «қазақ тілі мен әдебиеті» пәнінен сабақ жоспары мәтінді тоқтап оқу және болжам жасау, түйін шығару, жетекші сұрақтар арқылы болжау, мәтінге перифраз жасау, тұрақты сөздер табуды мақсатын қойған. Сол мақсатқа жету үшін бірнеше тапсырмалар жоспарланған. Сабақ басында жуппен жұмыс, сабақ ортасында топпен жұмыс және болжам жасау. 6-8 сынып білім алушылар арасындағы қарым-қатынас етістіктің шақтарын тексеру мен түсіндіру арқылы ұйымдастырылады. Сабақта білім алушылар өздерін дескриптор арқылы және конструктивті қалыптастырушы бағалау арқылы жасалады. Жоспардың тиімді жағы мәтін мазмұны достық тақырыбына арналған, жұмыс түрі бірдей, сол арқылы біріктіруге жағдай туындайды.

Кері байланыс кезінде, рефлексия өткізген кезде сабақ мақсатына жету мүмкіндігі анықталады.

ҚМЖ №6

«Қазақ әдебиеті» пәнінен шағын жинақты мектептің 6-8-шы біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ

Күні:	Мектеп: КММ «Куприяновка негізгі мектебі»	Мұғалім: Габбасова Гулим Сайлауқызы
Сынып: 6, 8	Қатысқан білім алушы саны:	Қатыспаған білім алушы саны:
Сабақтың тақырыбы:	6-сынып М. Әуезов «Абай жолы» романы, «Қайтқанда» тарауы (үзінді) 8-сынып Т.Сұлтанбеков «Ғажайып планета» (үзінді)	6-сынып «Қазақ тілі мен әдебиеті» Авторы: Ф.Ш.Оразбаева, Ж.Т.Дәулетбекова, Р.С.Рахметова, А.Қ.Рауандина, А. Юсуп. Көкжиек – Горизонт баспасы..2018. 8-сынып оқулық «Қазақ тілі мен

		әдебиеті» Косымова Г., Сатбекова А., Арын Е., Рахимжанов К., Мектеп бапспасы,- 2018 жыл
Сабақ мақсаты:	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілген мәселені болжау; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау; 8.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілген мәселені болжау; 8.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау	
Бағалау критерийлері	-тірек сөздер, тұрақты тіркестердің мағынасын ашады, көркемдегіш құралдарды қолданып мәтіндер құрайды; -идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісін бақылайды, мазмұндағы негізгі ойды талдайды;	
Тілдік мақсат:	<p>Білім алушылар орындай алады: түсінеді, біледі, қолданады, сұрақтарға жауап береді, мәтіндерді ажыратады, дәлелдей алады, жаза алады.</p> <p>Кейбір білім алушы орындайды: өз пікірін қосады, білім туралы ой айта алады.</p> <p>Барлық білім алушы: мәтінді түсінеді, тірек сөздер анықтайды.</p> <p>Пәнге қатысты сөздік қор мен терминдер: 6-сынып пәруэрдігер, асық, фатика, ержету, қатал, қазірет.</p> <p>8-сынып космос, анабиоз, механик, экипаж, планета, электронды, кординат, галактика</p> <p>Диалог құруға, шығарма жазуға арналған пайдалы тіркестер: жас әйел, тілеуін тілеп, аттан түсті, ержетіп қалыпсың, әке мінезі, үлкен кісі.</p> <p>Талқылауға арналған сұрақтар: Бөлім не үшін «Қайтқанда» деп аталады, қалай ойлайсыңдар? Шығармада отбасындағы қандай қазақы тәрбиені көруге болады? Абайдың ауылға қайтқан кездегі көңіл-күйі, сезімі қандай болды?</p>	
Құндылықтар	Тарих, мәдениет және тілдің біртұтастығы	
Пәнаралық байланыс	Ортақ тақырыптарға негізделген пәндер	
Сабақтың кезеңдері 40 мин	Жоспарланған жаттығулар	Ресурстар

<p>Сабақтың басы: 5-7 мин Мотивациялық кезең</p>	<p>6-сынып білім алушылар жұпта бір-бірімен өткен сабақ мазмұнын ексе түсіріп 2 мин «Мұхтар Әуезовтың өмірбаянын», талқылайды. 8-сынып білім алушыларға С.Мұратбеков туралы кластер құрайды. 6-сынып тындап оларға сұрақ қояды. Алдыңғы оқуды талқылауға арналған сұрақтар: Білім алушыларға «Сұрақ-жауап» әдісі арқылы төмендегі сұрақтарды беріледі: М.Әуезов кім? М.Әуезов қайда дүниеге келген? М.Әуезовтың қандай романын білесіңдер? Қ/Б: Ауызша бағалау. Жарайсың! Тамаша! Керемет! Сабақ тақырыбын анықтау, мақсаттаруын таныстыру, жетістік критерийлерін әр сыныпқа ілу</p>	<p>«Қазақ тілі мен әдебиеті» Авторы: Ф.Ш.Оразбаева, Ж.Т.Дәулетбекова, Р.С.Рахметова А.Қ.Рауандина, А. Юсуп. Баспа: Көкжиек – Горизонт.. 2018 жыл «Сұрақ-жауап» әдісі</p>
<p>Сабақтың ортасы: 20 мин</p>	<p>Жұп-жұпқа бөлініп әр жұп өз абзацын не түсінгендерін айтады. Әр жұп, басқа жұптарды толықтырады.</p> <p>Мәтінді тыңдау Абай жолы романын үзінді білім алушыларға аудиожазбаны тыңдату. Тыңдау алдында тапсырма беріледі, білім алушылар мұқият тыңдайды.</p> <p>Талап Сұлтанбеков 1930 жылы Алматы облысының Ақсу ауданында мұғалімдер отбасында дүниеге келген. Алғашқы шығармаларын спорт тақырыбына арнаған.</p> <p>Ғылыми қиял (фантастика) жанрына қалам тартып жүрген жазушы шығармаларының тақырыбы сан алуан. Жас өспірімдерге арналған «Көшпелі алтын», «Жүрек тулайды», «Жұлдыз ат», «Лұқпан</p>	<p>«Түртіп алу» әдісі</p> <p>8-сынып оқулық «Қазақ тілі мен әдебиеті» Косымова Г., Сатбекова А., Арын Е., Рахимжанов К.,-Алматы: Мектеп,- 2018жыл</p>

Хакім», «Тізгін», «Темір еліне саяхат» әңгімелері білім алушыны қиялға, арманға жетелейді. Ол өз оқырманын ғылымның табиғи сырына үңілуге, адам миы арқылы оның құдірет күшін танып білуге, тіпті оны тізгіндеп бағындыруға да болатынын айғақтайды.

Әр топқа әріптер жазылған карточкалар таратылады.

Әріптерден сөз құрап біріктіріп жаңа тақырыпты ашады.

8-сынып білім алушылары «Ғажайып планета» әңгімесінің үзіндісін оқиды.

Топтық жұмыс:

6-8сынып білім алушылары әр топ бір-біріне сұрақ қояды. Мәтіндегі негізгі ойды анықтайды.

Абай неге асықты?

Абайды туысқандары көргенде қандай күйде болды?

Неліктен Абайдың, әжесі Зере бірінші әкеңмен амандас деді?

Оқылым тапсырмасы «Түртіп алу» әдісі.

- Әңгіме не туралы деп ойлайсыңдар?
- Ғарышкеме қайда бет алды?
- Кенетен не сарпап қоя берді. Оған кенет кім оянды?
- Мәтіндегі кейіпкерлер кімдер? Оларға мінездеме беріндер?

Дескриптор

- Мәтіннің ішіндегі тірек сөздерді ажыратады;

- Тірек сөздерге сүйеніп, мәтіннің негізі ойына екі сөйлем құрастырылады;

- Тірек сөздерге сүйеніп мәтіннің негізгі ойына сөйлем құрастырады;

Кері байланыс: 6-8 сынып «Көршінді бағала» әдісі арқылы кері байланыс орнату. Көршінің жауабы неліктен жақсы, қандай кемшілік жіберді.

Қ/Б: Топтық графикалық бағалау. «Дұрыс немесе бұрыс» әдісі арқылы бағалау.

	<p>Жеке жұмыс. «Еркін жазба» әдісі. 2-тапсырма. Мәтінге сүйеніп, «Абайдың ата-анасы қандай?» деген сұраққа жауап беріңдер. Абайдың ата-анасына шағын мінездеме жазыңдар. Қазақ отбасындағы әдеп туралы айтыңдар. Әр кейіпкерге класттер жасайды. 8-сынып білім алушылары тапсырма арқылы саралау: мәтін құрастырады.</p> <p>Кері байланыс. Балдық шкала арқылы бағалау: Әр білім алушы бірін-бірі бағалайды.</p> <p>Дескриптор:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 6 сөйлемнен тұратын шағын мінездеме жазды; - 5-6 сұраққа жауап берді; - қазақ отбасындағы әдеп туралы өз ойын 5-6 сөйлеммен айтты. - Кластерде кейіпкерге 5-6 сипаттама берді. 	
<p>Сабақтың соңы: 15 мин</p>	<p>6-сынапқа Бақылау кезеңі. Тест тапсырмасы беріледі. М.Әуезов нешінші жылы дүниеге келді? А)24 қазан ә)28 қыркүйекте б)14 тамызда 2.Мұхтардың сүйікті ақыны? А)Абай ә)Мағжан б)Ахмет 3.Абай жолы романының бірінші бөлімі не туралы? а)туған жер ә)қоғам б)балалық шақ 4. Абайдың әжесінің есімі кім? А)Ұлжан ә)Күміс б)Зере 5.Абай Құнанбаевтың қандай шығармасын білесің? Сабақты бекіту:</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> - Биолог Туранов неге қуанды? - Қазіргі ғылым жетістіктері туралы не білесіңдер? <p>Рефлексия</p> <p>«Табыс баспалдағы» әдісі: 1-баспалдағы «Мен..... БІЛЕМІН» 2-баспалдағы «Мен..... ТҮСІНЕМІН» 3-баспалдағы «Мен..... ЖАСАЙ АЛАМЫН». 4-баспалдағы «МенӨЗГЕЛЕРГЕ ТҮСІНДІРЕ АЛАМЫН»</p>	<p>«Ойлан, жаз!» әдісі</p> <p>«Кім жылдам» әдісі</p> <p>«Табыс баспалдағы» әдісі</p>

	<p>Үй жұмысы: 6-сынып «Әке көрген оқ жонар шеше көрген тон пішер» тақырыбында шағын эссе жазып келу.</p> <p>8-сынып Жазушының өмірі мен шығармасы негізінде, «Ғажайып планета» әңгімесі негізінде тест құрастыру. (10 сұрақ, 4 жауап нұсқасымен)</p> <p>Білім алушыларға кері байланыс беру арқылы жетістікке қалай жетті неліктен жете алмады</p>	
Қосымша ақпарат		
Рефлексия Сабақ барысында оқу мақсатына қол жеткізіледі ме? Оқу мақсатына қол жетпедің себебі неде? Бүгін білім алушылар не біліп, не үйренді? Сыныптың ахуалы қандай түзетулер енгіздім? Неліктен?		
Қорытынды бағалау:	<p>Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуда да, оқуды да ескеріңіз)?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2. <p>Қандай екі нәрсе сабақты жақсартта алады (оқытуда да, оқуды да не ескердіңіз)?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 	

Қысқаша талдау. Шағын жинақты мектепке арналған «қазақ әдебиеті» пәнінен қысқа мерзімді жоспар. Сабақ мақсаты тақырыбы мен идеясын, сюжетін, жанрын анықтау, тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау. Сабақ барысында сол мақсатқа жету үшін бірнеше тапсырма ұйымдастырылған. Өткен тақырыппен байланыс жұппен сұрақ –жауап алмасу арқылы орнатылады. Сабақ негізгі кезеңінде мәтінді бөліп береді білім алушыларға, жұпта өздері оқып, мазмұнын түсіндіреді, сұрақ құрастырады. Оқылым тапсырмасы «Түртіп алу» әдісі сын тұрғысынан ойлау қабілетін дамытады. Ұсынылған тапсырмалар сабақ тақырыбын ашады. Қалыптастырушы бағалау критерийлер және «Табыс баспалдағы», кері байланыс арқылы ұйымдастырылады.

ҚМЖ№ 7

«Қазақ әдебиеті» пәнінен шағын жинақты мектептің 6-8-шы біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ

<p>Бөлім Қазіргі қазақ ауылы мен қаланың тыныс-тіршілігі Сауда жасай білесің бе?</p>	<p>Мектеп: «Красногорка негізгі мектебі» КММ</p>
---	---

Күні:	Оқытушының есімі: Баймолдина Назым Ертаргыновна	
Сынып: 6, 8	Қатысқандар саны: 8	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Бәтенке, шұжық, балқаймақ (6-сынып) Базарға қарап тұрсам әркім барар (8-сынып)	
Сабақ негізделген оқу мақсаты (мақсаттары)	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау 8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау 6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану	
Сабақ мақсаттары	Барлық білім алушылар:	
	Ә.Дүйсенбиевтің және А.Құнанбаевтың шығармалары бойынша тыңдалған мәтіннің негізгі ақпараттарды анықтайды	
	Білім алушылардың басым бөлігі:	
	Автордың өлеңдері бойынша тірек сөздердің көмегімен мәліметтерді жинақтай отырып постер, сызба-кестелер жасайды	
	Кейбір білім алушылар:	
	Мәтін бойынша мәліметтерді жинақтап эссе жазады.	
Бағалау критерийі	тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсінеді, мәтіндегі негізгі ойды білдіретін тірек сөздерді табу. тірек сөздерді - пайдаланып, тыңдаған мәтін арқылы постер, сызба-кестелер жасау. Мәтін бойынша мәліметтерді жинақтап эссе жазу.	
Құндылықтарды игерту:	Өзіне және өзгелерге құрмет мұғалім мен білім алушылардың бір-бірімен амандасуында, сыпайы, ойын ашық білдіріп, тыңдауда, сабақты уақытында бастап, аяқтауда, тапсырмаларды нұсқалық бойынша орындауда, бір-біріне қолдау көрсетуінде көрініс табады.	
Тілдік мақсаттар	- Автор өлеңдері бойынша тірек сөздердің көмегімен мәліметтерді жинақтай отырып сызба-кестелер жазады. Пәнге қатысты сөздік қор мен терминдер: Сөздік Ұрысу – ругаться Тепкілеу – пинать Шұжық – колбаса Шындық – правда Арам – нечестный, запретный, поганый Мықты – сильный Мінеу – критиковать Керкілдесу – затевать ссору Керісу – спорить	

АКТ-ны қолдану дағдылары:	PowerPoint таныстырылымы,	
Алдыңғы тақырып	Менің үйім тау етегінде	
Жоспар		
Жоспарланған уақыт	Жоспарланған жаттығулар (төменде жоспарланған жаттығулармен қатар, ескертпелерді жазыңыз)	Ресурстар
Басталуы 1 мин 4 мин	1. Амандасу, топ білім алушыларын түгендеу. Ширату. «Шаттық шеңбері» әдісі Мақсаты: білім алушылардың шеңбер бойында өткен сабақ мазмұнын қайталау, сөйтіп байланыс орнату. Топқа бөлу: Әр білім алушыға қима қағаздары таратылады. «Пазл әдісі» бойынша суреттерді құрау арқылы екі топқа бөлінеді.	
Ортасы 2 мин 3 мин	I. Үй тапсырмасын тексеру. - «Жұппен жұмыс». Білім алушылар бір-біріне үй тапсырмасын айтады, бір-бірін бағалап, «Бағалау парағына» бағасын қояды. II. Жаңа сабақты меңгерту. Тақырыпты суреттер арқылы ашу Сонымен бүгінгі өтетін тақырыбымыз «Бәтеңке, шұжық, балқаймақ», «Базарға қарап тұрсам, әркім барар»	«Бағалау парағы» Интерактивті тақта
	ҚБ. (эмоционалды) Байланыс терезесі бойынша білім алушылар өз-өздерін бағалайды 	Мәтіндер Сурет, маркерлер Плакат, маркерлер,

10 мин

- 1 – тапсырма: ТЖ.** Әр топқа мәтін оқылады
Мәтінді екі рет тыңдап, «Миға шабуыл»
Сұрақтарға жауап береді
- Қандай сезімде болдыңдар?
 - Бұл өлеңді, ертегіні бұрын естідіңдер ме?
 - Осы өлеңнің, ертегінің сөзін жазған кім деп ойлайсыңдар?
 - Ә.Дүйсенбиев туралы не білесіңдер?
 - А.Құнанбайұлы туралы не білесіңдер?
 - Осы тақырыптар неге байланысты деп ойлайсыздар?

I топ «Дара диаграмма» арқылы «Бәтеңке, шұжық, балқаймақ» мәтіндегі негізгі тірек сөздерді тауып диаграммаға түсіреді.

Бәтеңке,
Шұжық,
Балқаймақ,
Дүкенде тұрып ұрысты.
Бәтеңке шықты айғайлап:
Айту керек дұрысты!
Сен екеуің кімсіңдер,
Мені айтыңдар мүлік деп,
Құр мақтанып жүрсіндер,
Жұрт та сырттан күліп көп.
...Білмейсіңдер, өмірге
Кім пайдалы, кім мықты,
Кәне, екеуің жеңіл де,
Мойындаңдар шындықты.
...Таласты олар ұзақ түн,
...Кетті айтыс ұзап тым,
Бір бітімге келмеді...
Бақта оянды әнші құс,
Ай да қалғып барады.
Шымқай тартты күн шығыс,
Алтын арай тарады,
Бәтеңке, Шұжық, Балқаймақ,
Жатыр әлі айғайлап...

II топ «Дара диаграмма» арқылы «Базарға қарап тұрсам, әркім барар» тыңдалған мәтінінен детальды ақпараттарды анықтап диаграмманы толтырады.

А4
парақтары
плакат

Базарға, қарап тұрсам, әркім барар,

Базарға, қарап тұрсам, әркім барар,
Іздегені не болса, сол табылар.

Біреу астық алады, біреу - маржан,

Әркімге бірдей нәрсе бермес базар

Әркімнің өзі іздеген нәрсесі бар,

Сомалап ақшасына сонан алар.

Біреу ұқпас бұл сөзді, біреу ұғар,

Бағасын пайым қылмай аң-таң қалар.

Сөзді ұғар осы күнде кісі бар ма?

Демеймін жалпақ жұртқа бірдей жағар.

Жазған соң жерде қалмас тесік моншақ,

Біреуден біреу алып, елге тарар.

Бір кісі емес жазғаным, жалпақ жұрт қой,

Шамданбай-ақ, шырақтар, ұқсаң жарар.

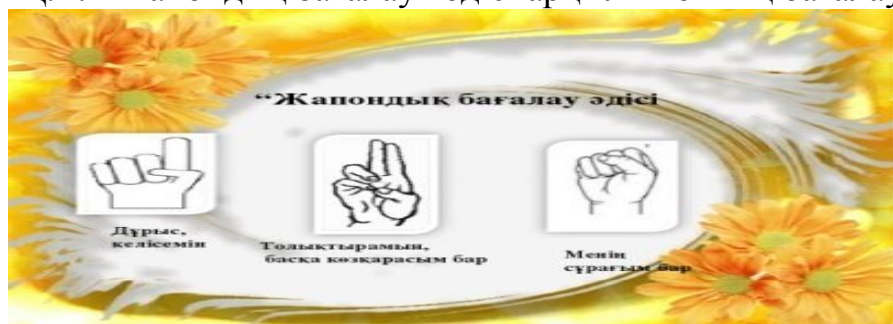
«Ит маржанды не қылсын» деген сөз бар,

Сәулесі бар жігіттер бір ойланар.

Дескриптор

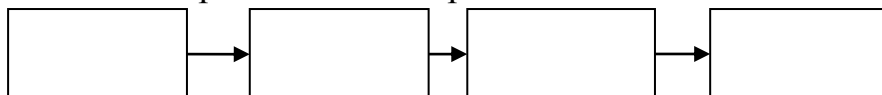
Білім алушы

- мәтінді тыңдайды;
- мәтін бойынша негізгі тірек сөздерді табады
- детальды ақпаратты анықтайды.
- Қ.Б: «Жапондық бағалау» әдісі арқылы топтық бағалау

Сергіту сәті: «Қызыл гүлім-ай» би

2 тапсырма: ТЖ. I топ «Бәтеңке, шұжық, балқаймақ» ертегі-хикасын бойынша «Хикая картасы» әдісі қолданып ертегі желісін картаға салады

II топ: «Базарға қарап тұрсам, әркім барар» өлеңінің мазмұнын жинақтап ПОСТЕР-ға жазады.

Дескриптор:

- Тірек сөздердің көмегімен хикая картасын толтырады
- Ертегі желісі бойынша картаны толтырады
- Өлеңді түсінгені бойынша постерға салады

ҚБ: «Алақан жазбасы» арқылы топпен бірге бағалау. /Әр топ параққа алақан суретін салады. Постерға, кестеге жазған мәліметтердің: *ұқыпты, қатесіз, толық мәлімет, безендірулі, мазмұнды* болғандығын ескеріп топпен бағалайды\

3-тапсырама: Жеке жұмыс. Бүгінгі өткен тақырып бойынша шағын эссе жазады. Берілген мәтіндегі ойды осыған дейінгі алған білімдерімен толықтырып, кеңейтіп жазады.

ҚБ: Бірін – бірі тексеріп бағалайды.

Аяқталуы
4мин

Бағалау:
Рефлексия : Бутерброд әдісі

Мен өзімді мақтағым келеді.

Себебі мен.....

Мен өзіме ескерту айтқым келеді. Себебі мен

Мен өзіме рахмет айтқым келеді. Себебі мен

Көңіл күйлерін бейнелеген стикерге сабақтан алған әсерлері мен ұсыныстарын жазу тапсырылады.

Үй тапсырмасы: Эссе жазып әкелу.

Қысқаша талдау. Ұсынылған шағын жинақты мектепте 5-6 сыныпқа арналған қазақ тілі пәнінен сабақ жоспары «Қуат көздері» (6-сынып), «Энергетикалық дағдарыс» (8-сынып) қоршаған орта туралы білімін кеңейтетін тақырыпқа арналған. Тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау, Пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беруді мақсатын қойған. Сол мақсатқа жету үшін бірнеше тапсырмалар жоспарланған. Сабақ басында кубизм ойыны арқылы өткен тақырыппен байланыс орнату, сабақ ортасында «Кел ойланайық» ізденіс жұмыс ұйымдастырылады, жұппен, топпен жұмыс негізгі мазмұнын тірек сөздер және көңіл күй сөздер арқылы анықтауға болатынын түсіндіреді. Білім алушылар табиғи және жасанды энергияны ажырата білу қажет, өзінің ойын дәлелдеу үшін сұрақ қойып қарым-қатынасқа түседі. Кері байланыс кезінде, рефлексия өткізген кезде сабақ мақсатына жету мүмкіндігі анықталады.

ҚМЖ№ 8

«Русский язык -Я2» пәнінен шағын жинақты мектептің 5-6-шы біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ

5 класс:		6 класс	
2-я четверть Раздел 3		2-я четверть Раздел 3	
Тема раздела: Ценности: дружба и любовь		Тема раздела: Климат: погода и времена года	
Дата:		Ф.И.О. учителя: Искакова Л.С.	
КЛАСС: 5-6		Количество присутствующих:	Количество отсутствующих:
Тема урока: 5 класс С. Михалков. «Мы с приятелем друзья», 6 класс Надежда Бичурина «Чей гриб?»			
Цели обучения, которые необходимо достичь на данном уроке			
5.1.3.1- понимать основное содержание произведений фольклора и литературы/ фрагментов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определять тему; 5.2.1.1 - владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы; 5.4.5.1 - писать эссе (объем 60-80 слов) по данному началу/концу, учитывая особенности текста повествования;		6.1.1.1- понимать основную информацию сообщения продолжительностью до 2-4 минут, определяя ключевые слова; 6.2.1.1- владеть словарным запасом, включающим паронимы, заимствованные слова; 6.4.5.1- писать эссе (объем 80 -100 слов) по картине/ теме, учитывая особенности текста-описания	

Цели урока	
Все учащиеся смогут:	Все учащиеся смогут:
пользуясь поддержкой учителя смогут понимать основное содержание произведений фольклора и литературы/фрагментов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определять тему;	Учащиеся понимают основную информацию сообщения продолжительностью до 2-4 минут, определяя ключевые слова; опираясь на поддержку учителя. использовать простые и сложные предложения, выражающие изъяснительные отношения;
Большинство учащихся смогут:	Большинство учащихся смогут:
использовать словарный запас, включающим синонимы, антонимы, омонимы; представлять информацию в виде схемы;	использовать словарный запас, включающим паронимы, заимствованные слова; представлять информацию в виде схем, иллюстраций, сюжетных рисунков, комиксов, в т.ч. с использованием ИКТ;
Некоторые учащиеся смогут:	Некоторые учащиеся смогут:
использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения, сомнения.	использовать простые и сложные предложения, выражающие изъяснительные отношения;
Языковая цель	Учащиеся могут: - писать эссе (объем 60-80 слов) по данному началу/концу, учитывая особенности текста повествования; писать эссе (объем 80 - 100 слов) по картине/ теме, учитывая особенности текста-описания.
Ключевые слова и фразы:	лексические и грамматические единицы, паронимы, заимствованные слова;
Полиязычие: <i>приятель</i> – жакын таныс, ДОС; <i>пяточок</i> – монета; <i>чиж</i> – шымшык; <i>настежь</i> – айқара, шалқасынан; <i>ашық тұр</i> ; <i>управдом</i> – управляющий домом (үй басқарушысы); <i>юннаты</i> – табиғат зерттеуші жас есірімдер; <i>расписка</i> – қолхат	
Основные термины и словосочетания: Уж, этаж, чертёж, ёж, чиж, зоопарк, юннат, зоосад, поздний, сторож	
Предыдущее обучение	
Учащиеся учились определять тему, сформулировать основную мысль текста; согласовывать имена	Учащиеся учились понимают содержание рассказов, поэтических произведений/фрагментов, содержащих знакомые лексические и

прилагательные с именами существительными в единственном числе; составлять предложения, используя предложенные слова;	грамматические единицы, определяя тему и основную мысль,	
План		
Планируемое время	Запланированная деятельность	Ресурсы
Начало 1 мин.	К Психологический настрой. Учащиеся поворачиваются друг к другу: Я на друга погляжу: «Здравствуй!- весело скажу,- С добрым утром! Как дела?» «Все отлично, как всегда!»	Набор букв Пословицы о дружбе ИКТ blob:4E87CD3F-8953-43A3-A52B-E6B444CFD1FB
1 мин.	П. В паре задают друг другу вопросы по содержанию предыдущего урока. II. Актуализация знаний. К ЗАДАНИЕ 1. Какое слово зашифровано: РАДБУЖ ? Расставьте буквы так, чтобы получилось слово.	
2 мин.	Подумайте, что каждый из вас знает об этом слове и что вы хотите узнать. (Деятельность учащихся) К Прогнозирование учащимися темы урока. ФО Словесная похвала(Молодцы) Целеполагание: Деление на группы: Стратегия «Пазлы». Группы «Исследователи», «Умники» собирают пословицы в соответствии с темой урока. 5 класс собирает пословицу, 6 класс объясняет значение пословицы, могут привести еще примеры пословиц о дружбе.	
Середина урока 5 мин	III. Изучение нового материала. К ЗАДАНИЕ 2: Какие ассоциации вызывает у вас слово «дружба». Назовите по одному слову (5 класс), выраженному именем прилагательным, Согласованным словосочетанием (6 класс) Стратегия «Ассоциации» ФО мотивирующее «Похвала учителя» (Г) работа в группах Предтекстовая работа О чем будет этот	Учебник 6 класса «Русский язык и литература»

	<p>ролик? Кто участники данной истории? К. просмотр видеоролика Надежда Бичурина «Чей гриб?» На лесной опушке Ссорились подружки. За грибами пошли, Лишь один гриб нашли. Чей же гриб? Как им быть? Как грибочек поделить? Говорит одна: «Он мой, Я возьму его домой». Отвечает ей другая: «Ой, ты хитрая какая! Лучше я его возьму, Своей маме отнесу». Долго спорили они, Поделить гриб не могли. Смотрят – а на веточке Сидит мама-белочка, Рядышком бельчата – Весёлые ребята. Удивились девочки, Улыбнулись белочке. Сразу спор они решили – Грибок белке подарили. Помахали ей рукой И отправились домой. Очень рада белочка: «Ах, какие девочки! Свою дружбу сохранили, И бельчат накормили».</p>	<p>«Сундучок вопросов» с вопросами</p>
5 мин	<p>К. ЗАДАНИЕ 2 Послетекстовая работа через использование стратегии «Сундучок вопросов»</p>	<p>Раздаточный материал:</p> <p>Пустая таблица «Лист взаимооценивания»</p> <p>Карточка – информатор</p>
3 мин.	<p>Почему поссорились девочки? О чем вы переживали, когда смотрели ролик? Чему радовалась белочка? Почему вы разделяете эту радость? Чему вас научила эта история? В вашей жизни были такие случаи? Как название стихотворения отражает тему произведения? -Определите основную мысль стихотворения? ФО «Две звезды одно пожелание» за</p>	

ответы и рассуждения
УЧАЩИЕСЯ 6 КЛАССА
И ЗАДАНИЕ 3 «Закончи предложение»:
Учащиеся определяют идею произведения,
закончив предложения:
Стихотворение учит нас, что в жизни
нужно...
В стихотворении звучит мысль о том, что
друзья,,,
Ключевыми словами стихотворения
являются...

6 класс Самостоятельно выполняют
Упр. 1. Ознакомиться с информацией.
Упр. 4.(Найти паронимы)

ФО лист взаимооценивания 6 класс
проверяет 5 классников, исправляет
ошибки и объясняет. 5 класса рассказываю
правила о синонимах, омонимах,
антонимах.

Слово учителя: мы вместе работали с
видеороликом, теперь перейдем к чтению
текста. Вспомните тему урока, сделайте
прогноз о чем будет второй текст? Поэт С.
В. Михалков написал замечательное
стихотворение о дружбе. Прочитайте
отрывок из стихотворения. Найдите
ключевые слова.

УЧАЩИЕСЯ 5 КЛАССА самостоятельно
читают стихотворение

С.Михалкова «Мы с приятелем друзья»,

Мы с приятелем вдвоем
замечательно живем!

Мы такие с ним друзья —
куда он.

Туда и я!

Мы имеем по карманам:

две резинки,

два крючка,

две больших стеклянных пробки,

двух жуков в одной коробке,

два тяжелых пяточка.

Мы живем в одной квартире,

Все соседи знают нас.

Только мне звонить — четыре,

Учебник 5
класса «Русский
язык и
литература»

А ему — двенадцать раз.
И живут в квартире с нами
Два ужа
И два ежа,
Целый день поют над нами
Два приятеля-чижа.
И про наших двух ужей,
Двух ежей
И двух чижей
Знают в нашем новом доме
Все двенадцать этажей.
Мы с приятелем вдвоем
Просыпаемся,
Встаем,
Открываем настежь двери,
В школу с книжками бежим...
И гуляют наши звери
По квартирам по чужим.
Забираются ужи
К инженерам в чертежи.
Управдом в постель ложится
И встает с нее дрожа:
На подушке не ложится —
Под подушкой два ежа!
Раньше всех чижи встают
И до вечера поют.
Дворник радио включает —
Птицы слушать не дают!
Тащат в шапках инженеры
К управдому
Двух ужей,
А навстречу инженерам
Управдом несет ежей.
Пишет жалобу сосед:
«Никому покою нет!
Зоопарк отсюда близко.
Предлагаю: всех зверей
Сдать юннатам под расписку
По возможности скорей».
Мы вернулись из кино —
Дома пусто и темно.
Зажигаются огни.
Мы ложимся спать одни.
Еж колючий,

<p>Закрепле- ние: 5 мин.</p> <p>12 мин.</p>	<p>Уж ползучий, Чиж певучий — Где они? Мы с приятелем вдвоем Просыпаемся, Встаем, По дороге к зоопарку Не смеемся, не поем. Неужели зоосад Не вернет зверей назад? Мы проходим мимо клеток, Мимо строгих сторожей. Сто чижей слетают с веток, Выбегают сто ежей. Только разве отличишь, Где какой летает чиж! Только разве разберёшь, Где какой свернулся ёж! Сто ужей на двух ребят Подозрительно шипят, Сто чижей кругом поют, Сто чижей зерно клюют. Наши птицы, наши звери Нас уже не узнают. Солнце село. Поздний час. Сторожа выводят нас. - Не пора ли нам домой? Говорит приятель мой. Мы такие с ним друзья - Куда он, Туда и я!</p> <p>6 класс Самостоятельно выполняют Упр. 205 Сколько слов записано в опорных схемах? Что вы можете рассказать о своей дружбе? Почему нужно беречь друга? Учащиеся 6 класса на основе знаний, полученных ранее, совместно с учащимися 5 класса заполняют графический органайзер «Гора истории». Карточка-информатор: что общего в прочитанных стихотворениях? К.П. (Деятельность учащихся) Ученики выполняют</p>	<p>бумага, фломастеры графический органайзер «Гора истории».</p>
---	--	--

	задания, проводят взаимооценивание по стратегии «Анкета я на уроке».	
Конец 1-2 мин	Дифференцированное домашнее задание: - Выучить пословицы о дружбе - Написать интересный случай, произошедший с твоим другом или подругой - Сделать зарисовку или картинку /комиксы по теме «Дружба»	
2 -3мин	Рефлексия. Прием «Лесенка успеха» Нижняя ступенька – у меня ничего не получилось. Средняя ступенька – у меня были проблемы. Верхняя ступенька – мне все удалось.	

Қысқаша талдау. Орыс әдебиеті сабағында қазақ тілінде оқытатын 5-6 сынып үшін тақырып пен оқу мақсаттары тиімді пайдаланылды: шығарманың тақырыбы мен идеясын, мақсатқа жетудің тілдік құралдарын анықтау. Білім алушылар мазмұны мен құндылықтарына жақын мәтіндерді оқиды, соның арқасында үлкендер мен кіші білім алушылар арасында қарым-қатынас орнату, жана сөздерді бекіту, өзара жауап алу оңай. «Тарих тауы» графикалық органайзерін құру бойынша топпен жұмыс, сөздік жұмыс, жұппен жұмыс жоспарланды. Бекіту диалог арқылы жұпта жүреді. Формативті бағалау «Мен сабақта» және «Жетістік сатысы» сауалнамасының көмегімен жүргізіледі.

ҚМЖ №9

«Ағылшын тілі» пәнінен шағын жинақты мектептің 6-7-шы біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ

Unit 6. , Unit 2. Holidays and travel		School: № 10	
Date:		Teacher's name: Orazkhan A	
Class: 6, 7 B		Number present:	absent:
Theme of the Lesson:	Revision of Unit 6. Holidays and Travel		
Learning objective(s) that this lesson is contributing to	6 B 6.6.8.1 use future form will to make offers, promises, and predictions on a growing range of familiar general and curricular topics		

<p>Learning objective(s) that this lesson is contributing to</p>	<p>6.6.10.1 use present continuous forms with present and future meaning and past continuous forms for background and interrupted past actions on a limited range of familiar general and curricular topics 7 B 7.C8 develop intercultural awareness through reading and discussion 7.L8 understands supported narratives including some extended talk, on a range of general and curricular topics 7.S7 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics, and some curricular topics</p>
<p>Lesson objectives</p>	<p>6 B To revise “to be going to” through various exercises To use topic-related vocabulary To practice writing skill through writing information for a tourist brochure 7 B present 1 sketch using simple vocabulary explain the customs with peer support answer to 3 sketch questions remember at least 3 new words</p>
<p>Assessment criteria</p>	<p>6 B A learner can understand most of the conversation answer at least 3-5 questions of each task A learner can use topic-related vocabulary in speaking A learner can provide feedback 7 B A learner contributes to group work. A learner presents ideas clearly and responds appropriately to others’ ideas A learner demonstrates understanding of the topic and relates it to prior knowledge.</p>
<p>Value links</p>	<p>Cooperation, respect to each other, collaborative work, lifelong learning Diversity Have awareness of similarities and differences between people Value and respect for diversity valuing differences and equality Globalization and interdependence awareness of different places</p>

Cross curricular links	Geography, Travelling	
Previous learning	Checking in for a flight, Unexpected trip	
Plan		
Planned timings	Planned timings	Resources
Beginning	<p align="center">Organizational moment</p> <p>Greeting students. Students discuss learning objectives. Teacher focuses students on the main goal of the lesson.</p> <p align="center">Warm –up.</p> <p>Teacher attracts learners’ attention the task. The activity is for vocabulary revision. Learners look at the pictures and match them with the words given.</p> <p><i>Answers: 1 d. 2 c. 3 f. 4 b. 5 e. 6 a</i></p> <p>(W)Introduction of Lesson theme</p> <p>Students are given a short quiz to understand whether they would be a responsible traveller. Before taking the quiz, students get acquainted with unknown words in the quiz. A teacher can give examples of sentences with new words and students deduce meaning from the context.</p> <p>Permission - I asked for permission to record a video of the concert, but it was said that we were not allowed to do that.</p> <p>A way of living – Ancient Kazakhs were nomads. It was their way of living.</p> <p>Locally produced goods – when I was in Germany I bought locally produced chocolate because in my country it is more expensive.</p> <p>Endangered animals – if we buy products of endangered animals, they will extinct forever</p> <p>To drop litter - if everyone drops litter in the streets, our streets will be dirty.</p> <p>To disturb animals – please, do not disturb monkeys, they can bite you!</p>	<p>PPT Slide 1</p> <p>PPT Slide 2</p> <p>Excel for KZ Grade 6 Workbook</p> <p>V.Evans, J.Dooley, B.Obee page 44</p> <p>Hand out “Quiz”</p> <p>Excel for Kazakhstan grade 7.</p> <p>Student’s book, page 40</p> <p>PPT 3</p>

<p>Middle</p> <p>7-12</p>	<p style="text-align: center;">Focus on grammar</p> <p>Focus learners' attention on the structure "to be going to" and ask learners to read the instructions and complete the exercise.</p> <p>Fill in the correct verb from the list.</p> <p>Answers: 1) swim 2) eat 3) take 4) sit 5) stay 6) send 7) go 8) visit 9) relax</p> <p>Exercise 3. Fill in: <i>cosmopolitan, precious, accommodation, attractions, ceremony.</i></p> <p>Answers:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Accommodation 2. Attractions 3. Cosmopolitan 4. Ceremony 5. Precious. <p><i>Excel for KZ Grade 6, Workbook V.Evans, J.Dooley, B.Obee, Ex 2 page 44</i></p> <p>Assessment: <i>-answers at least 3 questions correctly</i></p>	<p>Excel for KZ Grade 6 Workbook V.Evans, J.Dooley, B.Obee, Ex 2 page 44 PPT Slide 3 Handout 1</p> <p>Handout 1 PPT Slide 4</p>
<p>12-20</p>	<p>Pre speaking (W)</p> <p>T introduces the information presented below:</p> <p style="text-align: center;">Cultural difference</p> <p>Before you travel to a foreign country, it is a good idea to learn a few things about the customs and gestures of the people. These may be very different from yours and if you are not familiar with them, you might make a fool of yourself or even get into trouble!</p> <p>T asks the meaning of the words "customs, gesture, to be familiar, make a fool of oneself, get into trouble", if they are not familiar with them, a teacher can ask to research these words.</p>	<p>Handout 1 PPT Slide 5</p> <p>PPT 4</p>
<p>20-35</p>	<p>Exercise 8. <i>Excel for KZ Grade 6, Workbook V.Evans, J.Dooley, B.Obee, Ex 2 page 45</i></p> <p>Ask learners to read the instruction of exercise 8 and do the task.</p> <p>Answers</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Take 	<p><i>Excel for KZ Grade 6, Workbook</i></p>

	<p>2. <i>Feed</i> 3. <i>Go on</i> 4. <i>Stay</i> 5. <i>Visit</i> 6. <i>Try</i> 7. <i>See</i> 8. <i>Go</i> 9. <i>Walk through</i></p> <p>Assessment: -answers at least 5 questions correctly</p> <p>Speaking (P) Students are divided into groups of 3 or 4 and let discussion on following questions Why is it important to be a responsible traveller? Each student says it is important to be a responsible traveller and provide reasons Can you think of a time when you did something inappropriate in a social situation and you were embarrassed? What happened? T monitors them and makes notes</p> <p>Exercise 9. Ask learners to imagine that they are writing a short paragraph about their city for a brochure. Write: what sights/attractions tourists can see there, how they can get around, what food they can try and where they can stay.</p> <p>Assessment criteria. -writes at least one paragraph (about 50 words) -uses present tenses correctly -uses topic – related vocabulary</p> <p>After learners have finished their writing task, ask them to swap their copy books or sheets and assess them.</p> <p>(P) Roleplay: Reading + Speaking</p> <p>Students are divided into pairs; each pair is given a card. Their task is to model the situation, described on the card and present it to the whole class.</p> <p>Other students should watch a sketch of the</p>	<p><i>V.Evans, J.Dooley, B.Obee, Ex 2 page 45</i></p> <p>Handout 1</p> <p>PPT 5</p> <p>Hand out “Situational cards”</p>
--	--	--

	<p>pair and guess what was inappropriate in the situation and why. Students who show a sketch should introduce new words which they will use in a play.</p> <p>(3 minutes for pair preparation, and 3 minutes for each pair presentation and whole class discussion) Teacher monitors students' work.</p>	
End 35-40	<p>At the end of the lesson, learners reflect on their learning: What was the most interesting task? What was the most challenging task? Why?</p> <p>Plenary Distribute Hand out "Comprehension questions" to students where they need to reflect on sketches played on the lessons Homework: Tasks students to write a reflection on a cultural difference to identify how much learning and understanding about cultural differences occurred during the lesson.</p>	<p>PPT Slide 6</p> <p>Hand out "Comprehension questions"</p>
DIFFERENTIATION – how do you plan to give more support? How do you plan to challenge the more able learners?	ASSESSMENT – how are you planning to check learners' learning?	Health and safety rules
<p>As it is a revision lesson, learners need to assess individually what they have learnt. Students will work in pairs and support each other. The students will be supported by the teacher during independent work.</p>	<p>Monitoring learners' while doing different activities during the lesson and providing different types of feedback (on the spot or delayed). Self-assessment and peer-assessment The students will play a situation using new vocabulary Ss learning assessed by comprehension questions</p>	<p>Make sure power cords are not a tripping hazard Everyday classroom precautions ICT</p>

<p>Reflection</p> <p>Were the lesson objectives/learning objectives realistic? Did all learners achieve the LO? If not, why? Did my planned differentiation work well? Did I stick to timings? What changes did I make from my plan and why?</p>	<p>Use the space below to reflect on your lesson. Answer the most relevant questions from the box on the left about your lesson.</p>
---	---

ҚМЖ № 10

«Математика» пәнінен шағын жинақты мектептің 5-6-шы біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ

Математика пәні	Мектеп: Қаратомар №30 негізгі мектебі	
Күні:	Мұғалімнің аты-жөні: Мусабаяева С.Ж.	
Сынып: 5-6	Қатысқандар: -	Қатыспағандар:-
Сабақтың тақырыбы	5-сынып. Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды табуға берілген есептер. 6-сынып. Санның модулі.	
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	5.1.2.4 санның бөлігін табу және бөлігі бойынша санды табу; 5.5.1.4 санның немесе шаманың бөлігін табу және бөлігі бойынша санды немесе шаманы табуға арналған есептерді құрастыру және шығару; 6.1.1.9 санның модулі анықтамасын білу және оның мәнін табу; 6.2.1.11 $ a - b $ өрнегінің геометриялық мағынасын түсіну; 6.3.3.1 координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығын табу;	
Сабақтың мақсаты	Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды есептер шығару барысында қолданады;	

	<p>Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды табуға арналған есептер құрастырады;</p> <p>Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды табуға есептерді өздері құрастырып, алгоритм жасап, сәйкестендіреді;</p> <p>Санның модулі ұғымын, оның мәнін табуды біледі;</p> <p>Санның модулін табуды қолданып есептер шығара алады.</p>
Бағалау критерийі	<p>Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды есептер шығару барысында қолдана алады;</p> <p>Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды табуға арналған есептер құрастырып алгоритм арқылы сәйкестендіре алады;</p> <p>Санның модулі ұғымын біледі;</p> <p>Санның модулін таба алады.</p>
Тілдік мақсаттар	<p>Білім алушылар:</p> <ul style="list-style-type: none"> - санның (шаманың) бөлігін және бөлігі бойынша санды (шаманы) табуға берілген есептердің шығарылуын түсіндіреді; - мәтінді есептерде әріпті өрнектердің құрастырылуын сипаттайды; - мәтінді есептердің шешімін түсіндіреді; - практикалық есептердің математикалық моделін сипаттайды. <p><u>Пәнге қатысты лексика мен терминология:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - бөлік; - шама; - жылдамдық, уақыт, қашықтық; - уақыт, өнімділік, жұмыс; - баға, саны, құн; - оң сан, теріс сан, нөл, санның модулі, модуль таңбасы
Құндылықтарға баулу	<p>«Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясының 4-інші құндылығы «Индустрияландыру мен инновацияларға негізделген экономикалық өсу» арқылы өндірісті, білім мен ғылымды біріктіру, өмір бойы оқуға дайын болу.</p>
Пәнаралық байланыс	<p>Қазақ тілімен байланыс. Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды табу ережесін дұрыс айта алады. Мәтін есептерді түсініп оқып, шартын дұрыс, сауатты құрады. Шыққан есептің жауабын сөйлемдермен сауатты жазып жеткізеді.</p>

<p>Тақырып бойынша алдыңғы білім</p>	<p>Жай бөлшектерге арифметикалық амалдар қолдану дағдыларының болуы. Оң сандар, теріс сандар, бүтін сандар, рационал сандар, рационал сандарды координаталық сәуледе кескіндеу</p>	
<p>Сабақ барысы</p>		
<p>Сабақтың жоспарланған кезеңдері</p>	<p>Сабақтағы жоспарланған жаттығу түрлері</p>	<p>Ресурстар</p>
<p>Сабақтың басы</p>	<p>I. Жүппен. Ұйымдастыру кезеңі II. Психологиялық ахуал: «Киіз үй» Дөңгеленіп тұрайық Керегені құрайық Уықтар боп иіліп Шаңыраққа киіліп Киіз үйді құрайық. Киіз үйден мұғалім екі білім алушыға бір есеп береді, жұп жауабын айтады, шешу жолын айтады және орнына отырады Осылай өткен сабақпен байланыс орнатылады. Топпен жұмыс. Таңдаған ленталарының түстеріне байланысты 3 топқа бөлу</p>	<p>Оқулықтың авторы керек</p>
<p>Сабақтың ортасы</p>	<p>I. «Бір минуттық әңгіме» тәсілі бойынша әр топқа тапсырма беріледі. 1-топ. 32 санының $\frac{1}{4}$ бөлігіне 25 санының $\frac{3}{5}$ бөлігін қосыңыз. 2-топ. 24 санының $\frac{5}{6}$ бөлігінен 64 санының $\frac{1}{8}$ бөлігін азайтыңыз. 3-топ. 42 санының $\frac{3}{7}$ бөлігіне 36 санының $\frac{5}{12}$ бөлігін қосыңыз. Дескриптор: Білім алушы - санның бөлігін есептейді; - қосуды/азайтуды орындайды. Қалыптастырушы бағалау арқылы білім алушыларды бағаланады, яғни, бас бармақ әдісі арқылы өзін-өзі бағалайды. Жоғары сынып білім алушылары төмен сынып білім алушыларын тексереді, қиын сұрақтарына жауап беруге тырысады. II. Саралау. Деңгейлік тапсырмалар арқылы саралаудың тапсырма тәсілін</p>	

алдым. Топтарға олардың меңгерген білімдеріне негізделген әр түрлі тапсырмалар беріледі. Аса қабілетті балаларға айтарлықтай жоғары деңгейде ойлауды дамытуға мүмкіндік беретін, мәселелерді шешу қабілеттері мен зерттеу қабілетін пайдалануды талап ететін күрделі тапсырмалар беруге болады.

1-топқа.

А) Қасқырдың массасы 60 кг. Борсықтың массасы қасқыр массасының $\frac{2}{5}$ -сін құрайды. Борсықтың массасын табыңдар.

В) Пойыз 1 сағатта 40 км жол жүре отырып, 3 сағатта жолдың $\frac{1}{5}$ -ін жүріп өтті. Жолдың ұзындығын табыңдар.

С) Тікбұрышты параллелепипедтің ұзындығы 9 см, ені ұзындығының $\frac{2}{3}$ бөлігін, ал биіктігі енінің $\frac{1}{2}$ бөлігін құрайды. Тікбұрышты параллелепипедтің көлемін табыңдар.

2-топқа.

А) Саябақта 639 ағаш бар. Қайыңдар барлық ағаштың $\frac{7}{9}$ бөлігін, ал қалғанын шыршалар құрайды. Саябақта қанша қайың және қанша шырша бар?

В) Тұсқағаздың бір орамасының ұзындығы 25 м. Қабырғаға жапсырғанда әр ораманың $\frac{1}{25}$ бөлігі бөлігі артылып отырды. Тұсқағаздың қанша сантиметрі қиынды болған?

С) Шөп кепкен кезде массасының $\frac{2}{3}$ -сін жоғалтады. 5 $\frac{1}{6}$ шөптен қанша тонна пішен алуға болады?

3-топқа.

А) Шаянның ұзындығы 18 см, ол сарышаян ұзындығының $\frac{1}{6}$ -ін құрайды. Сарышаянның ұзындығын табыңдар.

В) Дүкенге әр қорабына 6 кеседен салынған 60 қорап және кеселер санының $\frac{1}{3}$ -іне тең тостаған әкелінді. Дүкенге барлығы қанша тостаған әкелінген?

С) Қант ұнтағынан кесек қант жасағанда ол өзінің $\frac{2}{5}$ массасын жоғалтады. 26 кг кесек қант алу үшін қанша килограмм қант ұнтағы керек?

Дескриптор: Білім алушы

- есептің шарты бойынша өрнек құрастырады;

- санның бөлігін есептейді/бөлігі бойынша санды табады;
 - есептің шешімін табады.
 Осы дескрипторлар арқылы бағалау парағы бойынша бағалаймын.

топ	A	B	C	Қорытынды
I				
II				
III				

III. Сергіту сәті.

«Жауабын шеш» ойыны. Мұғалім формула көрсетеді, білім алушылар шешімін айтады.

№330.Тепе-теңдікті дәлелдендер.

№331.Модулі берілген санына тең санды координаталық түзуде кескіндендер.

Сабақтың соңы

Сабақты қорытындылау мақсатында білім алушыларға мынадай тапсырмалар ұсынамын:
 «Миға шабуыл» стратегиясы
 Сұрақ белгілерінің орнына тиісті санды табыңыз:

№ 1. 7, 15, 31, ?

№2.

4	12	6	18	?
4	2	6	3	?

Дескриптор:

Есептеуді жүргізеді

Есептің шешімін табады

Өзін-өзі бағалау сұрақтарға жауап беру.

ҚБ: өзі-өзін бағалау өткен соң, Ауызша кері байланыс беремін.

Саралау – Сіз қандай тәсілмен көбірек қолдау көрсетпексіз? Сіз басқаларға қарағанда қабілетті білім алушыларға қандай тапсырмалар бересіз?	Бағалау – Сіз білім алушылардың материалды игеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлап отырсыз?	Денсаулық және қауіпсіздік техникасын сақтау
Тапсырма орындау кезінде, қиналатын білім алушыларға қолдау көрсету. Білім алушыларға бірін-бірі оқытуына жағдай жасау арқылы көшбасшылық қабілеттерінің оянуына септігін тигізу. Шығармашылық қабілетін жандандыруға жағдай жасау.	Бағалау критерийлері бойынша әр тапсырма бағаланады.; өзін-өзі және бірін-бірі, сонымен қатар топты бағалау және қалыптастырушы бағалау іске асырылады.	Балалар сабақ бойы интерактивті тақтамен жұмыс істейтін болғандықтан, сабақта сергіту жаттығуларын жүргізу, қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау.

Қысқаша талдау. Ұсынылған шағын жинақталған мектепке арналған 5-6 сынып математика пәнінен қысқа мерзімді жоспарда біріктірілген мақсат: санның бөлігін табу және білім бөлігі бойынша санды табу, санның модулі анықтамасын білу және оның мәнін табу көздейді және оған есеп шығару арқылы жетуге жоспарлайды. Сабақтың әр кезеңі дұрыс ұйымдастырылады. Жұппен өткен сабақ тақырыбымен байланыс орнатылады. «Бір минуттық әңгіме» арқылы миға шабуыл жасалады, 4 топ есеп шешу жолын сыныпқа ұсынады. Жоғары сынып төмен сыныпты тексеруде, жаңа тақырып бойынша есеп шығаруға көмектеседі. Әр топқа өз деңгейіне сай тапсырма беріледі, сөйтіп саралау жүргізіледі. Білім алушылар өз деңгейін анықтап есеп шығарады. Сабақ соңында конструктивті рефлексия жүргізіліп, кері байланыс орнатылады.

ҚМЖ № 11

«Математика» пәнінен шағын жинақты мектептің 5-6-шы біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ

Мектеп:	Қосшоқы ауылының №13 негізгі мектебі	
Күні:	Мұғалімнің аты-жөні: Үмітбек М.Ү.	
Сынып: 5, 6	Қатысқандар саны:	Қатыспағандар саны:
Сабақ тақырыбы:	5-сынып Жай бөлшек. Жай бөлшектерді оқу және жазу.	6-сынып Санның модулі
Сабақтың түрі	Жаңа материалмен таныстыру, түсіндіру.	

Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	5.1.1.9 жай бөлшек ұғымын меңгеру; 5.5.3.1 жай бөлшектерді оқу және жазу;	6.2.1.11 $ a - b $ өрнегінің геометриялық мағынасын түсінеді. 6.3.3.1 координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығын табу.
Сабақ мақсаттары	- жай бөлшек ұғымын меңгереді, жай бөлшектерді оқи және жаза біледі.	- берілген координаталық түзуде екі нүктенің арақашықтығын табуды үйренеді. - координаталық түзу бойында екі нүктенің ара қашықтығын табу формуласын біледі; - координаталық түзудегі екі нүктенің ара қашықтығын табуды формуласын қолданады.
Бағалау критерийлері	- жай бөлшектің алымын дұрыс атай біледі; - бөлшектің бөлімін дұрыс атай біледі; - бөлшектің алымын да, бөлімін де дұрыс түсінсе және жаза алса, мақсатына жетеді.	- модульдің геометриялық мағынасын қолданады координаталық түзу бойында екі нүктенің ара қашықтығын табу формуласын біледі; - координаталық түзудегі екі нүктенің ара қашықтығын табуды формуласын қолданып есептер шығара алады.
Тілдік мақсаттар	- бұрыс бөлшектерді аралас сан түрінде және керісінше жазуды түсіндіре алады; - жай бөлшекті алымын және бөлімін нұсқай отырып оқи алады;	сан модулінің мәнін қалай есептеу керектігін түсіндіреді; айнымалысы модуль таңбасы ішінде берілген теңдеулердің шешімін түсіндіреді;
<u>Пәнге тән лексика мен терминология:</u>	- үлес; - жай бөлшек; - бөлшектің алымы мен бөлімі; - жартысы, ширегі, сегізден бірі(т.с.с)	- оң сан; - теріс сан; - бүтін сан; - қарама-қарсы сандар; - рационал сан; - бүтін сандар жиыны; - рационал сандар жиыны; - координаталық түзу;

<u>Пәнге тән лексика мен терминология:</u>		<ul style="list-style-type: none"> - санақ басы; - бірлік кесінді; - оң бағыт; - нүкте координатасы; - оң/теріс жарты ось; - санның модулі;
<u>Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер:</u>	<p>- бүтін және бөлшек бөліктен тұратын сан ... деп аталады;</p> <p>- жай бөлшектің бөлімі..., ал алымы... білдіреді;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a санының модулі деп ... аталады; - 5 жазуын «5 санының модулі» деп оқимыз; - $a - b$ жазуын «a мен b-ның айырмасының модулі» деп оқимыз; - $a + b$ жазуын «a саны мен b санының модульдерінің қосындысы» деп оқимыз; рационал сан ... түрінде жазылуы/ұсынылуы мүмкін; - координаталық түзуде.... санын белгілеу үшін, бірлік кесінді... - координаталық түзудің санақ басының оң (сол) жағына...
Құндылықтарды дарыту	<p>Білім алушыларды өз бетінше есеп шығаруға, ізденуге, шығармашылықпен еңбек етуге, бірін бірі сыйлауға баулу. Білім алушыны ұқыпты тыңдауға, сұрақтарға нақты жауап беруге, практикамен ұштастыруға, тез шешім қабылдауға, өз білімін көрсете алу қасиеттерін азаматтық жауапкершілікке үйрету, топпен жұмыс жасай алу, сынға дұрыс қарау.</p>	
Пәнаралық байланыстар	<p>Физика пәнінде жай бөлшектер қолданылады, бөлу ретінде.</p> <p>Санның модулінің геометриялық мағынасын түсіну физика пәнінен өтетін траектория, жол, орын ауыстыру сияқты физикалық терминдердің мағынасын түсінуге ықпал етеді.</p>	
АКТ қолдану дағдылары	<i>Презентациямен жұмыс жасау</i>	
Бастапқы білім	<p>Натурал сандар ұғымын меңгереді және натурал сандарға арифметикалық амалдар қасиеттерін қолданады.</p> <p>Координаталық түзу, рационал сандар түсінігі, қарама қарсы сандар, санның модулі.</p>	
Сабақ барысы		

Сабақтың жоспарланған кезеңдері	Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет		Ресурстар
Сабақтың басы 5 минут	<p align="center">5-сынып</p> <p>1. Білім алушылармен сәлемдесу; 2. Жұпқа бөлу: қағаз қиындыларында жазылған санды және әріпті өрнектерді дұрыс табу арқылы білім алушылар жұптарға бөлініп отырады. 3. Жұптағы білім алушылар дәптерлерін алмастыру арқылы ұсынылған дайын жауаптарды қолданып бір-бірінің үй жұмысын тексеріп, комментарий жазу арқылы бағалайды</p>	<p align="center">6-сынып</p> <p>1. Білім алушылармен сәлемдесу; 2. Жұпқа бөлу: қағаз қиындыларында жазылған қарама-қарсы сандарды дұрыс табу арқылы білім алушылар жұптарға бөлініп отырады. 3. Жұптағы білім алушылар дәптерлерін алмастыру арқылы ұсынылған дайын жауаптарды қолданып бір-бірінің үй жұмысын тексеріп, комментарий жазу арқылы бағалайды.</p>	
Сабақтың ортасы 10 минут	<p align="center">5-сынып</p> <p><i>Жаңа сабақты түсіну.</i> Сыныппен жұмыс. Сабақтың мақсатын ашу: Білім алушыларға 2x2 өлшемдегі шаршы салуды ұсыныңыз және оны тең төрт бөлікке қалай бөлуге болатынын көрсетіңіз. 1. Шаршының бір бөлігін боятыңыз. 2. Шаршының қандай бөлігі боялғанын және қандай бөлігі боялмағанын анықтауды ұсыныңыз. Білім алушылар өздігінен жай бөлшек ұғымын</p>	<p align="center">6-сынып</p> <p><i>Жаңа сабақты түсіну.</i> Сыныппен жұмыс: Сабақтың мақсатын ашу: Білім алушыларға сұрақтар қою және өткен сабақты қайталау мақсатында жаттығулар орындау арқылы сабақтың тақырыбы мен мақсатын ашылады. 1. Қандай сандар қарама-қарсы сандар деп аталады? 2. Оң санға қарама-қарсы сан қандай сан? Мысал келтіріңіздер. 3. Теріс санға қарама-</p>	

	<p>тұжырымдайды. Мұғалім жай бөлшек ұғымының анықтамасын береді.</p>	<p>қарсы сан қандай сан? Мысал келтіріңіздер. 4. Координаталық түзуде екі санды белгілейікші. 5. Осы екі санның арақашықтығын қалай дұрыс табуға болады ? 7. Бүгінгі сабақтың тақырыбы мен мақсаты қандай болады деп ойлайсыз? <i>Осыдан соң сабақтың тақырыбы мен мақсаты және бағалау критерийлері айтылады. Бағалау критерийлері білім алушылармен таңдалады.</i></p>	
	<p>Жұптық жұмыс <i>Кітаппен тапсырма беру арқылы, тақырыпты тереңдету.</i> Бір-бірінің дәптерлерін ауыстыру арқылы тексереді.</p>	<p>Жұптық жұмыс. <i>Кітаппен тапсырма беру арқылы, тақырыпты тереңдету.</i> Бір-бірінің дәптерлерін ауыстыру арқылы тексереді.</p>	
	<p>Топтық жұмыс <i>Тапсырмаларды топта орындау процесін пікір алмасуға, бағалауға негіздей ұйымдастыру.</i> <i>Тапсырма</i> 1. 1 м лентаны, тең екі бөлікке бөліп, ал 2 м лентаны тең 4 бөлікке бөлді. Әр жағдайда бір бөліктерінің ұзындықтары қандай (метрмен)? 2. Лентаны ені 5 мм-ге, ал ұзындығы сәйкесінше 4 және 8 см-ге тең</p>	<p>Топтық жұмыс <i>Тапсырмаларды топта орындау процесін пікір алмасуға, бағалауға негіздей ұйымдастыру.</i> <i>Тапсырма</i> 1. Сандар түзуінде белгіле: а) координаталық түзу бойынан А(-4) нүктесін белгілеңіз. А нүктесінің санақ басынан (О нүктесінен) бірлік кесінді есебімен қашықтығын табыңыз. б) координаталық түзу бойынан В (5) нүктесін</p>	

	<p>тік төртбұрыш түрінде көрсетіп, суретін салыңдар.</p> <p>2.</p> <p>а) ұзындықтары $\frac{1}{2}$ және $\frac{2}{4}$ болатын, кесінділерді салыстырыңдар.</p> <p>б) $\frac{1}{2}$ және $\frac{2}{4}$ бөлшектерді салыстырыңдар.</p> <p>Жауаптары интерактивті тақтада көрсетіледі.</p> <p>Жеке жұмыс</p> <p>1. Жай бөлшек түрінде жаз: жетіден екіні бестен үшті алтыдан бірді сегізден бесті онна тоғызды жүзден үшті</p> <p>2. «Қайталау оқу-анасы». Ауызша сұрақ-жауап алу.</p> <p>1. Натурал санның белгіші дегеніміз не?</p>	<p>белгілеңіз.</p> <p>В нүктесінің санақ басынан (О нүктесінен) бірлік кесінді есебімен қашықтығын табыңыз.</p> <p>с) координаталық түзу бойынан Е (-3) және F (3) нүктесін белгілеңіз. Е (-3) және F (3) нүктелерінің санақ басынан (О нүктесінен) бірлік кесінді есебімен қашықтығын табыңыз.</p> <p>2. $a - b$ және $b - a$ өрнектерінің мәнін есептеңіз. Мұндағы</p> <p>1) $a=9, b=5$</p> <p>2) $a=9, b=-5$</p> <p>3) $a=-9, b=5$</p> <p>4) $a=-9, b=-5$</p> <p>Жауаптары интерактивті тақтада көрсетіледі.</p> <p>Жеке жұмыс</p> <p>1. - 5,1 және 7,3 сандарының арасындағы барлық бүтін сандарды жазыңдар;</p> <p>2. - 3,5 саны қандай көршілес екі бүтін сандар аралығында кескінделеді?</p>	
--	---	--	--

<p>20 минут</p>	<p>2. Натурал санның еселігі дегеніміз не? 3. Натурал санның қандай бөлінгіштік белгілері бар? 4. Жай сан және құрама сан дегеніміз не? 5. Құрама санды жай көбейткішке жіктеу дегеніміз не? 6. ЕҮОБ және ЕКОЕ дегеніміз не? <i>Дәптерге жазбаша орындайды. Мұғалім тексереді.</i> Дескриптор: Білім алушы жазбаша берілген бөлшекті жай бөлшек түрінде жазады, боялған бөлікті бөлшек түрінде өрнектейді боялмаған бөлікті бөлшек түрінде өрнектейді алымын қатесіз табады бөлімін қатесіз табады</p> <p>Мұғалім сұрағы: Барлық тапсырмаларды орындай алдыңыздар ма? Қандай қиындық туындады?</p>	<p>3. Санның модулі дегеніміз не? Санның модулі қалай жазылады? Теріс санның модулі неге тең? Оң санның модулі неге тең? Қандай санның модулі 0-ге тең?</p> <p><i>Дәптерге жазбаша орындайды. Мұғалім тексереді.</i> Дескриптор: Білім алушы санның модулінің анықтамасын қолданады; модулі бар өрнектердің шешімін бағалайды. координаталық түзудегі екі нүктені кескіндейді, ара қашықтығын табады; координаталық түзудегі екі нүктенің ара қашықтығының формуласын қолданып квадраттың периметрін табады; ара қашықтығы бойынша нүктені табады; шартты қанағаттандыратын бүтін сандарды табады. Мұғалім сұрағы: Барлық тапсырмаларды</p>	
-----------------	--	--	--

	Қиындық есептің шешімі қалай табылды?	орындай алдыңыздар ма? Қандай қиындық туындады? Қиындық есептің шешімі қалай табылды?	
Сабақтың соңы 5 минут	<i>Сабақ соңында білім алушылар рефлексия жасайды:</i> - кім біледі, неге үйрендік - не түсініксіз болды - әлі немен жұмыс істеу керек <i>Білім алушылар өзінің және сыныптастарының, жұмыстарын белгілі критерийлер бойынша бағалай алады.</i>		
Саралау–білім алушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары білім алушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	Бағалау – білім алушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?	Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы	
Баяу орындайтын білім алушылар мұғалімнен консультация алады немесе жақсы оқитын білім алушылардан көмек сұрайды.	Негізгі баға білім алушылардың белсенділігін байқау және тапсырмаларды орындағанда жетістіктеріне қарап қойылады	<i>Дұрыс отыруларын қадағалау</i>	
Сабақ бойынша рефлексия Сабақ мақсаттары/оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба? Білім алушылардың барлығы ОМ қол жеткізді ме? Жеткізбесе, неліктен? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме? Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма? Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?		Бұл бөлімді сабақ туралы өз пікіріңізді білдіру үшін пайдаланыңыз. Өз сабағыңыз туралы сол жақ бағанда берілген сұрақтарға жауап беріңіз.	
		<i>Сабақтың мақсаттары оқу бағдарламасына сай дұрыс қойылды. Сабақ мақсатына жетті.</i>	

Жалпы баға

Сабақтың жақсы өткен екі аспектісі (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)?

1:

2:

Сабақты жақсартуға не ықпал ете алады (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)?

1:

2:

Сабақ барысында сынып туралы немесе жекелеген білім алушылардың жетістік/қиындықтары туралы нені білдім, келесі сабақтарда неге көңіл бөлу қажет?

ҚМЖ №12

«Қазақстан тарихы» пәнінен шағын жинақты мектептің 5-6-шы біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ

Пән: Қазақстан тарихы	Мектеп: №13 негізгі мектеп	
Күні:	Мұғалімнің аты-жөні: Тоқтыбаева Амина Тулюбаевна	
Сынып: 5-6	Қатысқандар саны:	Қатыспағандар саны:
Сабақ тақырыбы	Қандай дерек көздері сақтар туралы мәлімет береді.	
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	5.3.1.1 картадан тайпалық одақтардың орналасуын көрсету	6.4.2.2 Ұлы Жібек жолының халықаралық қатынастардың дамуындағы орнын анықтау
Сабақ мақсаттары	Сақ тайпасының тарихының маңызын атай алады;	Сақтар туралы негізгі тарихи фактілерді ажырата алады.
Бағалау критерийлері	Картадан тайпалық одақтарды атайды: <ol style="list-style-type: none"> 1. Сақ-тиграхауда 2. Сақ-парадарайа 3. Сақ-хаумаварга 4. Сақ-исседон 5. Сақ-аргиппей 6. Сақ-аримаспа 7. Сақ-дайлар 	

Тілдік мақсаттар	<ul style="list-style-type: none"> - тақырыпты ауызша және жазбаша түрде талқылай алады. - сақтардың тарихтағы рөлін ауызша түсіндіре алады. - сабақ барысында өз ойын айтады және ой қоса алады. <p>Пәнге тән лексика мен терминология: Зерттеу нысаны, зерттеу мәселесі, анықтама. зерттеу</p>	
Құндылықтарды дарыту	<ul style="list-style-type: none"> • Білім алушылар топта, жұпта жұмыс жасау арқылы бір-біріне көмек көрсетуге, сенімді, әділетті, шыншыл болуға үйренеді. • Тақырып бойынша тірек сөздерді үш тілде қабылдау арқылы көптілді орта қалыптастырылады. • Білім алушылардың әдеби дүниетанымдарын кеңейту, мәнерлеп оқу дағдыларын дамыту, пәнге деген қызығушылықтарын арттыру жұмыстары жүргізіледі. • Сабақ сыйластықты, ынтымақтастықты, академиялық шындықты дарытуға бағытталған. <p>Құндылықтарды дарыту жұптық жұмыстарды ұйымдастыру, жеке жұмыстарды орындау барысында жүзеге асады.</p>	
Пәнаралық байланыстар	<p>Сабақ тақырыбы: Сақтар болғандықтан, бұл сабақта барлық (география, биология, әдебиет) байланыста болады.</p> <p>Білім алушылар, пәндер арасындағы байланысты көре алады.</p>	
АКТ қолдану дағдылары	<p>Топтық презентация дайындау барысында ноутбуктарды қолдану; Ғаламтор арқылы қажетті ақпараттарды таба алу; Өз бетінше ізденіс</p>	
Бастапқы білім	<p>5-7 сынып, Сақтар туралы Шілікті мен Бесшатыр қорғандары туралы айтады.</p>	
ЖОСПАР		
Сабақтың жоспарланған кезеңдері	Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет	Ресурстар

<p>Сабақтың басы</p> <p>0-5 мин</p>	<p>1. Ой толғау Жұппен жұмыс. Өткен сабақ мазмұнын еске түсіру.</p> <p>2. Миға шабуыл. Бейне роликтерді көрсету арқылы сабақ тақырыбы анықтау.</p> <p>Сұрақтар: 1-сұрақ Бейне көрсетілімде не туралы айтылды? 2-сұрақ: Сіздер бұл бейне көрсетілім бойынша не айта аласыздар?</p> <p>Білім алушылардың ойларын тыңдағаннан кейін сабақ тақырыбымен оқу мақсаттары айтылады.</p> <p>Қалыптастырушы бағалау:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мұғалім бақылауы және комментарий; - мұғалімнің кері байланысы. 	<p>Презентация</p>		
<p>6-11 мин</p>	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center;"> <p>Дескрипторлар <i>Білім алушылар</i></p> </td> </tr> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> - Сақ патшасы Томирис туралы - Сақ әскерінің македондықтарға қарсы қолданған тәсілі қандай болды? </td> </tr> </table>	<p>Дескрипторлар <i>Білім алушылар</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Сақ патшасы Томирис туралы - Сақ әскерінің македондықтарға қарсы қолданған тәсілі қандай болды? 	<p>№ 1 слайд</p>
<p>Дескрипторлар <i>Білім алушылар</i></p>				
<ul style="list-style-type: none"> - Сақ патшасы Томирис туралы - Сақ әскерінің македондықтарға қарсы қолданған тәсілі қандай болды? 				

Сабақтың ортасы	<p>3. Жаңа тақырыпты ашу Білім алушыларды мазайка әдісі арқылы топқа бөлу.</p> <p>1.Зергерлер 2. Зерттеушілер</p>	
12-17 мин		
18-19 мин	<p>4. Сабақтың тақырыбы мен мақсатын анықтау Сабақтың тақырыбы мен мақсатын білім алушылар мен бірлесе отырып анықтау. Осыдан кейін білім алушыларды топқа бөлу арқылы жұмыс атқаруын ұйымдастыру.</p>	
20-28 мин	<p>5. Топтық жұмыс Әр топқа тапсырмалар беріледі. Топқа бөлу, топ басшыларын тағайындау. Топ ережесін, атын даярлау. (білім алушылар презентация дайындайды, оны топта талқылап, ауызша талдайды).</p>	<p>Қосымша 2</p> <p>Топтардың презентациясы</p>
29-36 мин	<p>6. Топтық презентация Бағалау критерийлер Топ мүшелерімен жұмыс: Сұрақтарға жауап береміз. 12-16 ұпай топ мүшелері оқу мақсатын Жетті. 8-11 ұпай топ мүшелері оқу мақсатына Тырысады. 0-7 оқу мақсатына жеткен жоқ. Осы 4 категория бойынша топтар бірін-бірі бағалайды. Қалыптастырушы бағалау: - мұғалім бақылауы және комментарий; - критерий бойынша топтардың бағалауы - мұғалімнің кері байланысы. Нақты бағалау критерийлері қосымшада көрсетілген.</p>	

	<p style="text-align: center;">Дескрипторлар</p> <p><i>Білім алушылар</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - зерттеу нысаны мен сұрағын анықтайды; - тақырып бойынша дайындық деңгейін көрсетеді; - берілген уақытты тиімді пайдаланып жұмыс жасайды және презентация уақытын үнемді пайдаланады; - топ мүшелерімен тығыз байланыста жұмыс жасайды. 	
<p style="text-align: center;">Сабақтың соңы 37-40 мин</p>	<p>7. Кері байланыс «Тастарды жина» әдісі Тастарды жина сабақтың басында мұғалім білім алушыларға екі-үштен тастарды таратады. Сабақтың соңында мұғалім білім алушылардың қолындағы тастарды кімге бергісі келетінін сұрайды. Білім алушылардың қолындағы тасты өздерінің ойы бойынша білім алушыларға табыстайды. Білім алушылар өздерінің жасаған таңдауларын дәлелдейді.</p> <p>8. Үйге тапсырма Білім алушылар барлық мәліметтерді жинақтап, сақтар туралы 100 сөзден тұратын эссе жазады.</p>	<p style="text-align: center;">Кері байланыс</p>
<p>Саралау – білім алушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары білім алушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?</p>	<p>Бағалау – білім алушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?</p>	<p>Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы</p>

<p>Барлық білім алушылар Жаратылыстану ғылымдарының зерттеу нысандарының тізімдерін атай алады.</p> <p>Білім алушылардың көпшілігі Тақырып бойынша алынған білімін қолданып, зерттеу жұмысын жоспарлайды.</p> <p>Кейбір білім алушылар Барлық топтардың мәліметтерін жинақтап, жаратылыстану ғылым рөлі сұрағына 100 сөзден тұратын эссе жазады.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Сабақ барысындағы мұғалімнің қолпаштау сөздері; «жарайсың», «тамаша», «осылай жалғастыр» т.б • Топтық жұмысты-өзара бағалау • Білім алушылар теория жүзінде алған білімдерін өздік және қалыптасты-рушы бағалау кезінде қолданып, 80% дұрыс тапсырмаларды орындаса оқу мақсатына жетеді. • Білім алушылар жаратылыстану ғылымдарының зерттеу нысандарын салыстыру барысында сыни ойлау дағдыларын қолдану арқылы сәйкестендіру тапсырмасын орындайды 	<p>Денсаулық сақтау технологиялары.</p> <p>Сабақ барысындағы сыныпта қауіпсіздік техникасының ережелерін еске сақтау</p> <p>Компьютермен жұмыс жасау барысында қауіпсіздік ережесін есте сақтау.</p>
<p>Сабақ бойынша рефлексия Сабақ мақсаттары/оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба? Білім алушылардың барлығы ОМ қол жеткізді ме? Жеткізбесе, неліктен? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме? Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма? Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?</p>		
<p>Жалпы баға Сабақтың жақсы өткен екі аспектісі (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)? Сабақты жақсартуға не ықпал ете алады (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)? Сабақ барысында сынып туралы немесе жекелеген білім алушылардың жетістік/қиындықтары туралы нені білдім, келесі сабақтарда неге көңіл бөлу қажет?</p>		

Қысқаша талдау. Шағын жинақты мектепке арналған қазақстан тарихы пәнінен қысқа мерзімді жоспар. Сабақ мақсаты картадан тайпалық одақтардың орналасуын көрсету Ұлы Жібек жолының халықаралық қатынастардың дамуындағы орнын анықтау, Сабақ барысында сол мақсатқа жету үшін бірнеше тапсырма ұйымдастырылған. Сабақ басында өткен тақырыппен байланыс

орнату, сабақ ортасында «миға шабуыл», топтық презентация жасау, карта бойынша мекен табу. Дескрипторлар арқылы оқу жетістігі бағаланады.

ҚМЖ № 13

Пән: Қазақстан тарихы	Мектеп: №13 негізгі мектеп Мұғалімнің аты-жөні: Тоқтыбаева Амина Тулюбаевна Тақырыбы 5.2В. Сақтар. Берел қорымы 6.2. Халықаралық байланыстардың дамуындағы Ұлы Жібек жолының рөлі	
Күні:		
Сынып: 5-6 біріккен сынып	Қатысқандар саны: 7	Қатыспағандар саны: 0
	5-сынып: Оқулық авторы: С.Р. Ахметова, А.М. Ибраева, А.М. Марқабаева НИШ 2017	6-сынып: Т. Омарбеков. Т. Каратаев, М. Ноғайбаева «Мектеп» баспасы 2018 жыл.
Сабақ тақырыбы	Сақтар туралы тарихи мәліметтер. Ұлы Жібек жолының халықаралық қатынастардың дамуындағы орнын анықтау	
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	5.3.1.1 картадан тайпалық одақтардың орналасуын көрсету	6.4.2.2 Ұлы Жібек жолының халықаралық қатынастардың дамуындағы орнын анықтау
Сабақ мақсаттары	Білім алушылар: <ul style="list-style-type: none"> • Сақ тайпасының тарихының маңызын атай алады; • Сақтар туралы негізгі тарихи фактілерді ажырата алады. Білім алушылар Ұлы Жібек жолының пайда болу тарихын түсінеді, халықаралық қатынастардың дамуындағы рөліне баға береді.	
Бағалау критерийлері	Білім алушылар: Картадан тайпалық одақтарды атайды: <ol style="list-style-type: none"> 1. Сақ-тиграхауда 2. Сақ-парадарайа 3. Сақ-хаумаварга 4. Сақ-исседон 5. Сақ-аргиппей 	

	<p>6. Сақ-аримаспа 7. Сақ-дайлар 1. Ұлы Жібек жолының тарихи маңызын жіктейді. 2. Ұлы Жібек жолының халықаралық қатынастарды нығайтудағы рөліне баға береді.</p>
Тілдік мақсаттар	<p>Білім алушылар: - тақырыпты ауызша және жазбаша түрде талқылай алады. - сақтардың тарихтағы рөлін ауызша түсіндіре алады. - сабақ барысында өз ойын айтады және ой қоса алады.</p> <p>Пәнге тән лексика мен терминология: Зерттеу нысаны, зерттеу мәселесі, анықтама. Зерттеу Білім алушылар мәтінді оқып, талдайды (оқылым дағдысы). Пікір-таласта өз пікірлерін қорғайды (айтылым дағдысы). Жібек, жібек құрты, Ұлы Жібек жолы, Қытай, сауда, керуен жолы, айырбас сауда, елшілік, көш, тауар;</p> <p><u>Диалогқа және жазуға қажетті сөздер тізбегі:</u> Ұлы Жібек жолының пайда болуына әсер еткен себептер... Ұлы Жібек жолы халықаралық байланыстардың күшеюіне әкелді, себебі ... Ұлы Жібек жолы арқылы дамыды.</p>
Құндылықтарды дарыту	<ul style="list-style-type: none"> • Білім алушылар топта, жұпта жұмыс жасау арқылы бір-біріне көмек көрсетуге, сенімді, әділетті, шыншыл болуға үйренеді. • Тақырып бойынша тірек сөздерді үш тілде қабылдау арқылы көптілді орта қалыптастырылады. • Білім алушылардың әдеби дүниетанымдарын кеңейту, мәнерлеп оқу дағдыларын дамыту, пәнге деген қызығушылықтарын арттыру жұмыстары жүргізіледі. <p>Білім алушылар Ұлы жібек жолы тармақтарының еліміздің аумағы арқылы өткендігімен мақтанады. Құндылықтар: патриотизм, өз елі үшін мақтаныш, ұлттық сана-сезім, тәуелсіздік.</p>

Пәнаралық байланыстар	Сабақ тақырыбы Сақтар болғандықтан, бұл сабақта барлық (география, биология, әдебиет) байланыста болады. Білім алушылар, пәндер арасындағы байланысты көре алады. картамен жұмыс арқылы географиямен байланысты жүзеге асыру	
АКТ қолдану дағдылары	Топтық презентация дайындау барысында ноутбуктарды қолдану; Ғаламтор арқылы қажетті ақпараттарды таба алу; Өз бетінше ізденіс	
Бастапқы білім	Сақтар туралы Шілікті мен Бесшатыр қорғандары туралы айтады. Қыпшақ хандығының қоғамдық, әлеуметтік құрылысы мен шаруашылығын салыстыра алады.	
ЖОСПАР		
Сабақтың жоспарланған кезеңдері	Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет	Ресурстар
Сабақтың басы 0-5 мин	1.Ой толғау Жүппен өткен сабақ мазмұнын қайталау, бір біріне сұрақ қою.	Презентация
6-11 мин	2. Миға шабуыл. Бейне роликтерді көрсету арқылы сабақ тақырыбы анықтау. Сұрақтар: 1-сұрақ Бейне көрсетілімде не туралы айтылды? 2-сұрақ:Сіздер бұл бейне көрсетілім бойынша не айта аласыздар? Білім алушылардың ойларын тыңдағаннан кейін сабақ тақырыбымен оқу мақсаттары айтылады. 1. Ұлы Жібек жолының тарихын бүгінгі өмірмен қалай байланыстыра аламыз? <i>Сабақтың оқу мақсаты мен бағалау критерийлерін таныстыру</i>	№ 1 слайд

Қалыптастырушы бағалау:

- мұғалім бақылауы және комментарий;
- мұғалімнің кері байланысы.

Дескрипторлар*Білім алушылар*

- Сақ патшасы Томирис туралы
- Сақ әскерінің македондықтарға қарсы қолданған тәсілі қандай болы?

Ұлы Жібек жолының тарихи маңызы

Саяси	Экономикалық	Мәдени

Топтардың бірін-бірі бағалауы.

Бағалау критерийі: Ұлы Жібек жолының тарихи маңызын жіктейді

Дескрипторлар:

Ұлы Жібек жолының саяси маңызына сипаттама береді;

Саяси маңызына екі дәлел келтіреді;

Ұлы Жібек жолының экономикалық маңызына сипаттама береді;

Экономикалық маңызына екі дәлел келтіреді;

Ұлы Жібек жолының мәдени маңызына сипаттама береді;

Мәдени маңызына екі дәлел келтіреді.

Ұлы Жібек жолының картасы
http://hameleons.com/uploads/posts/2012-10/1349886170_istoria-jibek.jpg

Байпақов. К.,
 Нұржанов А.
 Ұлы Жібек жолы және ортағасырлық қалалар – Алматы, 2005 ж.

<p>Сабақтың ортасы</p> <p>12-17 мин</p> <p>18-19 мин</p> <p>20-28 мин</p> <p>29-36 мин</p>	<p>3. Жаңа тақырыпты ашу Білім алушыларды мазайка әдісі арқылы топқа бөлу. 1. Зергерлер 2. Зерттеушілер</p> <p>4. Сабақтың тақырыбы мен мақсатын анықтау Сабақтың тақырыбы мен мақсатын білім алушылар мен бірлесе отырып анықтау. Осыдан кейін білім алушыларды топқа бөлу арқылы жұмыс атқаруын ұйымдастыру.</p> <p>5. Топтық жұмыс Әр топқа тапсырмалар беріледі . Топқа бөлу, топ басшыларын тағайындау. Топ ережесін, атын даярлау. (білім алушылар презентация дайындайды, соны топта талқылап, ауызша талдайды)</p> <p>6.Топтық презентация Бағалау критерийлер Топ мүшелерімен жұмыс: Сұрақтарға жауап береміз 12-16 ұпай топ мүшелері оқу мақсатын Жетті 8-11 ұпай топ мүшелері оқу мақсатына Тырысады 0-7 оқу мақсатына жеткен жоқ. Осы 4 категория бойынша топтар бірін-бірі бағалайды</p> <p>Қалыптастырушы бағалау: - мұғалім бақылауы және комментарі; - критерий бойынша топтардың бағалауы - мұғалімнің кері байланысы.</p>	<p>Қосымша 2</p> <p>Топтардың презентациясы</p>
--	--	---

Дескрипторлар

Білім алушылар

- зерттеу нысаны мен сұрағын анықтайды;
- тақырып бойынша дайындық деңгейін көрсетеді;
- берілген уақытты тиімді пайдаланып жұмыс жасайды және презентация уақытын үнемді пайдаланады;
- топ мүшелерімен тығыз байланыста жұмыс жасайды.

Нақты бағалау критерийлері қосымшада көрсетілген.

Б 2-тапсырма. Ұлы Жібек жолы халықаралық қатынастарда экономикалық (сауда байланыстары) қатынастарды күшейтті ме, әлде саяси (дипломатиялық қатынастар, әскери шарттар) байланыстарды күштірек нығайтты ма? сұрағын беріп, пікірталас ұйымдастырыңыз.

Экономика-лық байланыстар	Саяси қатынастар
---------------------------	------------------

Мұғалімнің бағалауы

Бағалауы критерийі: Ұлы Жібек жолының халықаралық қатынастарды нығайтудағы рөліне баға береді.

Дескрипторлар:

Ұлы Жібек жолының саяси не экономикалық саладағы байланыстарды дамытуы туралы пікірін білдіреді;

Саяси/ экономикалық байланыстарды дамытудағы маңызына кемінде екі дәлел келтіреді;

	Қарама-қарсы пікірге контраргумент келтіре алады.	
Сабақтың соңы 37-40 мин	<p>7. Кері байланыс «Тастарды жина» әдісі Тастарды жина сабақтың басында мұғалім білім алушыларға екі-үштен тастарды таратады. Сабақтың соңында мұғалім білім алушылардың қолындағы тастарды кімге бергісі келетінін сұрайды. Білім алушылардың қолындағы тасты өздерінің тасты өздерінің ойы бойынша білім алушыларға табыстайды, білім алушылар өздерінің жасаған таңдауларын дәлелдейді.</p> <p>8. Үйге тапсырма Білім алушылар барлық мәліметтерді жинақтап, сақтар туралы 100 сөзден тұратын эссе жазады. Ұлы Жібек жолы бойындағы көне қалалар туралы мәліметтер жинау</p>	Кері байланыс
Саралау – білім алушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары білім алушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	Бағалау – білім алушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?	Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы
Барлық білім алушылар Жаратылыстану ғылымдарының зерттеу нысандарының тізімдерін атай алады.	<ul style="list-style-type: none"> Сабақ барысындағы мұғалімнің қолпаштау сөздері; «жарайсың», «тамаша», «осылай жалғастыр» т.б 	Денсаулық сақтау технологиялары.

<p>Білім алушылардың көпшілігі Тақырып бойынша алынған білімін қолданып, зерттеу жұмысын жоспарлайды. Кейбір білім алушылар Барлық топтардың мәліметтерін жинақтап, жаратылыстану ғылым рөлі сұрағына 100 сөзден тұратын эссе жазады.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Топтық жұмысты - өзара бағалау • Білім алушылар теория жүзінде алған білімдерін өздік және қалыптастырушы бағалау кезінде қолданып, 80% дұрыс тапсырмаларды орындаса оқу мақсатына жетеді. • Білім алушылар жаратылыстану ғылымдарының зерттеу нысандарын салыстыру барысында сыни ойлау дағдыларын қолдану арқылы сәйкестендіру тапсырмасын орындайды 	<p>Сабақ барысындағы сыныпта қауіпсіздік техникасының ережелерін еске сақтау</p> <p>Компьютермен жұмыс жасау барысында қауіпсіздік ережесін есте сақтау.</p>
<p>Сабақ бойынша рефлексия <i>Сабақ мақсаттары/оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба? Білім алушылардың барлығы ОМ қол жеткізді ме? Жеткізбесе, неліктен? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме? Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма? Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?</i></p>		
<p>Жалпы баға Сабақтың жақсы өткен екі аспектісі (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)? Сабақты жақсартуға не ықпал ете алады (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)? Сабақ барысында сынып туралы немесе жекелеген білім алушылардың жетістік/қиындықтары туралы нені білдім, келесі сабақтарда неге көңіл бөлу қажет?</p>		

ҚМЖ №14

«География» пәнінен шағын жинақты мектептің 6-8-шы біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ

<p>Мұғалімнің аты-жөні:</p>		<p>Күні: Сырымов Аманжол Азаматович</p>
<p>СЫНЫП: 7-8</p>	<p>Қатысқан білім алушылар саны: 10</p>	<p>Қатыспаған білім алушылар саны: 0</p>

Сабақтың тақырыбы:	7-сынып Географиялық тәжірибелер	8-сынып Географиялық модельдер
Сабақ негізделген оқу мақсаттары	7.1.1.4- географиялық нысандардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтайды	8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
Сабақ нәтижесі:	<p>Білім алушылардың барлығы мынаны орындай алады: Оқулықта берілген және қосымша тапсырмаларды орындайды. Жазба жұмыс жасайды. Сұраққа жауап береді.</p> <p>Білім алушылардың көбісі мынаны орындай алады: Топтық жұмысты брлесе орындайды. Өз бетінше жұмыс жасайды. Сұраққа жауап береді. Қосымша үлестірме ресурстармен жұмыс жасайды.</p> <p>Білім алушылардың кейбіреуі мынаны орындай алады: Оқулықтан тыс берілген қосымша тапсырмалады орындайды, тақырып бойынша қосымша мәліметтер мен дәлелдер келтіре алады.</p>	Білім алушы мынаны орындай алады: Сұрақтарға жауап беріп, өз бетімен жұмыс істей алады
Бағалау критерийі	Жеке, топтық тапсырмаларды орындай алады.	
Тілдік күзiреттiлiк	Географиялық тәжірибелер, модельдер	
Ресурстар	Оқулық, суреттер, топқа бөлуге арналған кеспе қағаздар және әртүрлі заттар, топтық тапсырмалар, кері байланыс, стикер.	
Әдіс-тәсілдер	Сұрақ-жауап, әңгімелеу, түсіндіру, көрнекілік. Рефлексия.	

Пәнаралық байланыс	Тарих		
Алдыңғы оқу	Географиялық дерек көздері		
Сабақ жоспары			
Жоспарланған уақыт	Сабақ барысы:	Бағалау түрлері	
Басталуы 5 минут	Сәлемдесу. Топқа бөлемін: «Құттықтау хаттары арқылы» топқа бөлінеді. Білім алушыларды құттықтау хаттарын алып, 1,2 топтарға бөлініп отрады. 	Сәлемдесу Жеке жұмыс. Өткен тақырып бойынша кесте толтыру бойынша тапсырма беріледі. 	Құттықтау хаттары арқылы топтарға бөлу.
Жаңа білім 10 минут	Білу және түсіну Берілген мәтіндерді балалар оқып алады. Географиялық тәжірибелер «Жариялау» әдісі (Әрбір топ берілген сұрақ бойынша өз позициясын жариялау керек. Бұл үшін топ ішінен спикер берілген уақыт ішінде (5 минут) басқа қатысушылар алдында сөйлеп, топ ұстанымын жеткізеді.)	Географиялық модельдер бойынша бейнеролик сұрақ құрастыру Блум таксономия бойынша.	Интерактивті тақта Оқулық, мәтіндер.
Ортасы 10 минут	Қолдану Оқулықта берілген тапсырмаларды орындау. Географиялық тәжірибелерге мысалдар келтіру. 7 – сынып Әр топқа деңгейлік	8-сынып сұрақтарға жауап береді Сұрақтарға қысқаша жауап беру 1.Модель және модельдеу	Оқулық, қабырғаға ілінген ватмандар, түрлі-түсті маркерлер Топтық жұмысқа

	<p>тапсырмаларды тест түрінде беріледі. Топ жетекшілеріне топ мүшелерін бағалау үшін критерийлер беріледі. Білім алушылар тест шешіп, критерий арқылы топ жетекшісі топ мүшелерін бағалайды, топ жетекшісін топ мүшелерінің бірі бағалайды.</p>	<p>дегенді қалай түсінесіңдер? 2.Географиялық модельдердің түрін атаңдар. 3.Модельдеу күнделікті өмірде қажет пе?</p>	арналған ресурстар
<p>Аяқталуы Сабақты бекіту 5 минут</p>	<p>Ой қорытуу 7- сынып Пицца пісіру әдісі арқылы сабақты қорытындылау</p>	<p>8- сынып Бумеранг әдісі бумерангта орналасқан сұрақтарға жауап береді</p>	Тақырып бойынша түйген білімдерін жазады.
<p>Бағалау 5 минут</p>	<p>«Білім ағашы» кері байланыс</p> 	<p>Сабақтан алған әсерлерін стикерге жазып, ағашқа жабыстырады.</p>	
<p>Кері байланыс</p>			
<p>Қосымша ақпарат</p>			
<p>Саралау – Сіз қосымша көмек көрсетуді қалай жоспарлайсыз? Сіз қабілеті жоғары білім алушыларға тапсырманы күрделендіруді қалай жоспарлайсыз?</p>	<p>Бағалау – Білім алушылардың үйренгенін тексеруді қалай жоспарлайсыз?</p>	<p>Пәнаралық байланыс Қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелері АКТ-мен байланыс Құндылықтардағы байланыс</p>	
<p>Рефлексия Сабақ / оқу мақсаттары шынайы ма? Бүгін білім алушылар не білді? Сыныптағы ахуал қандай болды?</p>		<p>Төмендегі бос ұяшыққа сабақ туралы өз пікіріңізді жазыңыз. Сол ұяшықтағы Сіздің сабағыңыздың тақырыбына</p>	

Мен жоспарлаған саралау шаралары тиімді болды ма? Мен берілген уақыт ішінде үлгердім бе? Мен өз жоспарыма қандай түзетулер енгіздім және неліктен?	сәйкес келетін сұрақтарға жауап беріңіз.
Қорытынды бағамдау Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)? 1: 2: Қандай екі нәрсе сабақты жақсартта алды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)? 1: 2: Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген білім алушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?	

Қысқаша талдау. Ұсынылған география пәні бойынша ҚМЖ 7-8 сынып біріктіріліп оқытылатын сыныптарға арналған. Сабақ «Географиялық модельдер мен нысандар тақырыбына арналған, сабақ мақсаты: географиялық нысандардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтау. Сабақ мақсатын жету үшін жеке, топтық тапсырмаларды ұйымдастырылады, мәтінмен жұмыс ұйымдастырылады, сұрақ-жауап арқылы тапсырма тексеріледі. Өздік жұмыс мәтіннен соң тапсырма орындалады. Сабақ соңында кері байланыс «Білім ағашы» әдісімен жүргізіледі.

ҚМЖ №15

«Жаратылыстану» пәнінен шағын жинақты мектептің 5-б-шы біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ

Батыс Қазақстан облысы, Бәйтерек ауданы, Железнов ауылы, Ульянов ЖОББМ	
География пәнінің мұғалімі Б.Т.Шатунова	
Сабақтың тақырыбы: «Материктер мен мұхиттар»	Сабақтың тақырыбы: «Материктердің және дүние бөліктерінің табиғат жағдайлары»
Мақсаты: 5.2.6.1 материктер мен дүние бөліктерін игеру және зерттеу тарихын сипаттау 5.2.6.2 мұхиттарды зерттеу тарихын сипаттау Білім алушыларға материктер мен мұхиттардың зерттелуін, ашылған жаңалықтар мен заңдылықтарын жөнінде түсіндіру.	Мақсаты: 6.2.6.1 жоспар бойынша материктер мен олардың физикалық-географиялық аймақтарының табиғат ерекшеліктерін анықтау 6.2.6.2 жоспар бойынша мұхиттар табиғатының ерекшеліктерін анықтау Материктер мен мұхиттар, табиғат

<p>Жетістік критерийлері: білім алушының оқу нәтижелерін білім беру мақсаттары мен мазмұнына сәйкес келетін үдеріс. Білім алушылар материктер мен мұхиттар туралы, мақсаттары, міндеттері, мазмұны жөнінде білетін болады</p> <p>Тілдік мақсаттар Пәндік лексика және терминология:</p> <ul style="list-style-type: none"> - материктер, аралдар, мұхитар; - Мұхитардың негізгі түрі, материктердің орналау түрлері; <p>Диалогқа/жазылымға қажетті тіркестер:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Материктер картада берілген жүйемен орналасқан ... оң жағына қарай орналасады; - Мұхитар картада ... сол жағына қарай орналасады; - орындауды тиімді тәсілмен орындау <p>Құндылықтарды игерту: Білім алушыларды бір-біріне деген құрмет көрсетуіне тәрбиелеу.</p> <p>Пәнаралық байланыс Өнер, биология сабағы</p> <p>АКТ-ны қолдану дағдылары: Аудиожазба, таныстырылым, интербелсенді тақта.</p>	<p>кешені, географиялық қабық жердің ерекше қабығы туралы түсінік беру</p> <p>Жетістік критерийлері: Табиғат кешені, географиялық қабық және оның заңдылықтары: тұтастығы, зат және қуат алмасуы, ырғақтылығы, туралы білім алады, өздігінен білім алу дағдылары дамиды. Білім алушылар материктер мен мұхиттар туралы білетін болады</p> <p>Тілдік мақсаттар Білім алушылар: Табиғат тіршілігін түсінуді дағдыға айналдырады.</p> <p>Пән лексикасы және терминология: Материктер, жер құрлысы, глобус, карта, белдеуліктер, бір тәулік.</p> <p>Диалог және жазылым үшін қажетті сөз тіркестер: Келесі көріністе сіздер тамашалайсыздар. Назарларыңызға ұсынылған қойылымда куәгері боласыздар.</p> <p>Құндылықтарды игерту: Өзіне және өзгелерге құрмет көрсетуі, сыпайы, ойын ашық білдіріп, тыңдауда, сабақты уақытында бастап, аяқтауда, тапсырмаларды нұсқалық бойынша толық орындауда.</p> <p>Пәнаралық байланыс Тарих және математика</p> <p>АКТ-ны қолдану дағдылары: Дүниежүзінің физикалық картасы, Атлас, Интербелсенді тақта.</p>
<p>3 минут</p>	<p>Сабақ барысы:</p> <p>1. Ұйымдастыру кезеңі /сәлемдесу, сыныпты түгендеу. Амандасу. Психологиялық ахуал туғызу. Мұғалім білім алушылардан, олардың көңіл күйлеріне сәйкес келетін смайликті таңдауды ұсынады.</p>

2 минут	Үй тапсырмасын тексеру, сұрау «иә, жоқ» әдісі бойынша сұрақтарға жауап береді.
13 минут	<p>Бейнеролик тамашалап, слайдпен жұмыстану. Жаңа тақырып бойынша жұмыс.</p> <p>Жұппен тапсырма орындайды.</p> <p>Жер шары бетінің жалпы ауданы 510,2 млн. км-ге тең. Ол материктер мен мұхиттарға бөлінген. Құрлықты құрайтын материктер мен аралдар үлесіне шамамен 149,1 млн км немесе бүкіл Жер бетінің 29,2%-ы келеді. Жер шарында барлығы алты материк бар. Материктер қалыптасуы мен қазіргі табиғат ерекшеліктеріне сәйкес, солтүстік және оңтүстік жарты шар материктеріне топтастырылып, мынадай тәртіппен қарастырылады: Еуразия (54 млн км астам), Солтүстік Америка (24,2 млн км), Оңтүстік Америка (18,3 млн км), Африка (30,3 млн км), Аустралия мен Мұхит аралдары (9,0 млн км-ге жуық), Антарктика (14 млн км). Материктерге таяу жағалаудағы қайраңдар мен материктік беткейлерде материктік аралдар орналасқан. Олар – жер қыртысындағы қозғалыстар әсерінен құрлықтың кейіннен бөлініп қалған бөліктері, көбінесе ауданы ауқымды келеді (Гренландия, Мадагаскар, Британ аралдары және т.б.). Мұхиттардың қозғалмалы бөліктерінде жанартаулық аралдар (Исландия, Гавай, Азор аралдары), ал судың беткі температурасы +25С-тан жоғары аймақтарында маржандық аралдар (Үлкен Аустрия Тосқауыл рифі, Маржан теңізінің аралдары) орналасқан. Аралдар жеке-дара және топ болып кездеседі, аралдар тобын архипелаг деп атайды. Жер шарындағы ірі архипелагтар қатарына Канаданың Арктикалық архипелагы, Малайя архипелагы, Шпицберген архипелагы жатады. Құрлық материктерге бөлінумен қатар, дүние бөліктеріне де жіктеледі. Дүние бөліктері дегеніміз құрлықтың ашылуы мен қоныстану ерекшеліктеріне сәйкес шартты түрде ажыратылатын тарихи-географиялық ірі аймақтар. Дүние бөліктері де алтау: Еуропа, Азия, Африка, («Ескі дүние»), Америка, Аустралия, Антарктика («Жаңа Дүние»).</p> <p>Жер шарының аса ірі материгі Еуразияны ежелгі грек географтары екі дүние бөлігіне ажыратқан. Бұл дүние бөліктері Месопотамияны мекендеген ежелгі халықтар – финикиялықтардың «эреб»-батыс, «асу»-шығыс деген сөздерінің негізінде Еуропа және Азия деп аталған. Кейінірек ашылған Солтүстік және Оңтүстік Америка материктері табиғат жағдайларының айырмашылықтарына қарамастан, біртұтас Америка дүние бөлігіне біріктірілген. Дүние бөліктерінің құрамына көршілес жатқан аралдар да енеді.</p> <p>Дүниежүзілік мұхит. Дүниежүзілік мұхиттың жалпы ауданы 316 млн. км, бұл Жер беті ауданының 70,8%-ын құрайды. Ол материктер арқылы төрт мұхит айдынына бөлінеді: Тынық, Атлант, Үнді және Солтүстік Мұзды мұхиттары.</p> <p>Дүниежүзілік мұхиттың ең терең жері – Тынық мұхиттағы Мариана</p>

	<p>шұңғымасы (11 022м). Мұхиттар құрлықтың бөліктерімен тығыз байланыста бола отырып, ондағы табиғат жағдайларының қалыптасуына зор ықпал жасайды.</p> <p>Жұппен постер жасап, картадан көрсете отырып қорғайды.</p> <p>ҚБ: Екі жұлдыз, бір ұсыныс</p>																															
<p>5 ми-нут</p>	<p>Жұппен жұмыс. Кесте толтыру.</p> <table border="1" data-bbox="284 409 798 1064"> <tr> <td colspan="2">«Ең ерекше»</td> </tr> <tr> <td>Өзіндік ерекшелігі</td> <td>Мұхиттың аты</td> </tr> <tr> <td>Ең үлкен</td> <td>Тынық мұхиты</td> </tr> <tr> <td>Ең суық</td> <td>Солтүстік мұзды мұхиты</td> </tr> <tr> <td>Ең жылы</td> <td>Тынық мұхиты</td> </tr> <tr> <td>Ең ұзын</td> <td>Атлант мұхиты</td> </tr> <tr> <td>Ең кіші</td> <td>Солтүстік мұзды мұхиты</td> </tr> <tr> <td>Ең аралы көп</td> <td>Тынық мұхиты</td> </tr> </table> <p>Өзара бағалау (дескриптор бойынша) Оқытудың мақсаты бойынша.</p> <table border="1" data-bbox="284 1232 778 2011"> <tr> <td>Бағалау критерийі</td> <td>Дескриптор</td> </tr> <tr> <td>Негізгі түсініктерін берілген тәсілдер ақылы көрсетеді.</td> <td>Мәліметтер мен тапсырмалардың дұрыс шешімдері арнайы мәліметтермен анықталды;</td> </tr> <tr> <td>Алған білімдерінің нәтижелерін тиянақты түрде салыстырады</td> <td>-Арнайы тапсырмалар мен салыстыру арқылы натурал сандардың мағанасын түсінді.</td> </tr> </table>	«Ең ерекше»		Өзіндік ерекшелігі	Мұхиттың аты	Ең үлкен	Тынық мұхиты	Ең суық	Солтүстік мұзды мұхиты	Ең жылы	Тынық мұхиты	Ең ұзын	Атлант мұхиты	Ең кіші	Солтүстік мұзды мұхиты	Ең аралы көп	Тынық мұхиты	Бағалау критерийі	Дескриптор	Негізгі түсініктерін берілген тәсілдер ақылы көрсетеді.	Мәліметтер мен тапсырмалардың дұрыс шешімдері арнайы мәліметтермен анықталды;	Алған білімдерінің нәтижелерін тиянақты түрде салыстырады	-Арнайы тапсырмалар мен салыстыру арқылы натурал сандардың мағанасын түсінді.	<p>Оқулықтағы мәтінге қойылатын дескрипторлар</p> <table border="1" data-bbox="861 454 1401 884"> <tr> <td>Бағалау критерийі</td> <td>Дескриптор</td> </tr> <tr> <td>Материктер мен мұхиттарды ажыратады. Мұхиттар мен материктердің санын біледі.</td> <td>Материк пен мұхиттарды ажырата алады. Мұхиттар мен материктердің санын біле алады.</td> </tr> </table> <p>ҚБ: Екі жұлдыз, бір ұсыныс. Жеке жұмыс істейді. Материктерді, аралдарды топтастыру.</p> <p>ҚБ: Кесік ін картаға Материктер мен мұхиттарды салу. Жеке жұмыс.</p> <table border="1" data-bbox="869 1512 1380 1814"> <tr> <td>Бағалау критерийі</td> <td>Дескриптор</td> </tr> <tr> <td>Материктер мен мұхиттарды, аралдарды топтасырады.</td> <td>Материк пен мұхиттарды, аралдарды топтасыра алады.</td> </tr> </table>	Бағалау критерийі	Дескриптор	Материктер мен мұхиттарды ажыратады. Мұхиттар мен материктердің санын біледі.	Материк пен мұхиттарды ажырата алады. Мұхиттар мен материктердің санын біле алады.	Бағалау критерийі	Дескриптор	Материктер мен мұхиттарды, аралдарды топтасырады.	Материк пен мұхиттарды, аралдарды топтасыра алады.
«Ең ерекше»																																
Өзіндік ерекшелігі	Мұхиттың аты																															
Ең үлкен	Тынық мұхиты																															
Ең суық	Солтүстік мұзды мұхиты																															
Ең жылы	Тынық мұхиты																															
Ең ұзын	Атлант мұхиты																															
Ең кіші	Солтүстік мұзды мұхиты																															
Ең аралы көп	Тынық мұхиты																															
Бағалау критерийі	Дескриптор																															
Негізгі түсініктерін берілген тәсілдер ақылы көрсетеді.	Мәліметтер мен тапсырмалардың дұрыс шешімдері арнайы мәліметтермен анықталды;																															
Алған білімдерінің нәтижелерін тиянақты түрде салыстырады	-Арнайы тапсырмалар мен салыстыру арқылы натурал сандардың мағанасын түсінді.																															
Бағалау критерийі	Дескриптор																															
Материктер мен мұхиттарды ажыратады. Мұхиттар мен материктердің санын біледі.	Материк пен мұхиттарды ажырата алады. Мұхиттар мен материктердің санын біле алады.																															
Бағалау критерийі	Дескриптор																															
Материктер мен мұхиттарды, аралдарды топтасырады.	Материк пен мұхиттарды, аралдарды топтасыра алады.																															
<p>5 ми-нут</p>																																

<p>1 минут</p>	<p>Кесікін картаға Материктер мен мұхиттарды салу. Жеке жұмыс. Сергіту сәті 1 минут</p> <p>Венн диаграммасы.</p> <table border="1" data-bbox="280 454 804 712"> <thead> <tr> <th data-bbox="280 454 368 712">Материктер</th> <th data-bbox="368 454 541 712">Артықшылығы</th> <th data-bbox="541 454 675 712">ұқсастығы</th> <th data-bbox="675 454 804 712">Мұхиттар</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>	Материктер	Артықшылығы	ұқсастығы	Мұхиттар					<p>Сергіту сәті 1 минут</p> <p>Сәйкестігін тап. жеке жұмыс. Материктер, аралдар. Мұхиттар шығанақтар</p>
Материктер	Артықшылығы	ұқсастығы	Мұхиттар							
<p>4 минут</p>	<p>ҚБ: Өзара бағалау «Сөйлемді толықтыру» ойыны арқылы қорытындылау</p> <div data-bbox="280 1055 1378 1335" data-label="Complex-Block"> </div> <p>Әр білім алушы түйінді ой айту</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бағалау- білім алушылардың үйренгенін тексеруді қалай жоспарлайсыз? • Белсенділік танытқан білім алушыларға баға қою 									
<p>5 минут</p>	<p>Рефлексия.</p> <p>Post-It</p> <p>Не нәрсе оңай болды? Не нәрсе қиын болды? Не білгіңіз келеді?</p> 									
<p>2 минут</p>	<p>Үйге тапсырма: §13 -14. Эссе жазу «Келесі ғасырда ғылым мен географ ғалымдар қандай мәселелерді шешетін болады?»</p>	<p>Үйге тапсырма. & 14 оқу, мазмұндау. Эссе жазу. «Отанымыз табиғатының бірегейлігі неде?»</p>								

Қысқаша талдау. Ұсынылған жаратылыстану пәні бойынша ҚМЖ 7-8 сынып біріктіріліп оқытылатын сыныптарға арналған. Сабақ «Материктер мен мұхиттар», «Материктердің және дүние бөліктерінің табиғат жағдайлары» тақырыбына арналған, сабақ мақсаты материктер мен дүние бөліктерін игеру және зерттеу тарихын сипаттау, картада мұхиттар мен құрлықтарды ажырата білу қажет. Жоғары сынып білім алушылары төмен сынып білім алушыларын бақылап, тексереді. Сабақ мақсатына жету үшін жеке, топтық тапсырмаларды ұйымдастырылады, мәтінмен жұмыс ұйымдастырылады, сұрақ-жауап арқылы тапсырма тексеріледі. Өздік жұмысынан кейін мәтіннен соң тапсырма «Сөйлемді толықтыр» ойыны арқылы орындалады. Сабақ өзара бірін-бірі бағалау, соңында кері байланыс «Post-ik» әдісімен жүргізіледі.

ҚМЖ №16

«Физика» пәнінен шағын жинақты мектептің 7-9-шы біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ

Пән: «Физика»		Мұғалімнің аты-жөні: Мантаев А.Е.	
Мектеп:		Краснознаменное орта мектебі	
	7-сынып		8-сынып
Сабақтың тақырыбы	Механикалық қозғалыс және оның сипаттамасы	Сабақтың тақырыбы	Механикалық қозғалыс
Осы сабақ арқылы іске асатын оқу мақсаттары (оқу бағдарламасын а сілтеме)	7.2.1.1 келесі терминдердің физикалық мағынасын түсіндіру - материялық нүкте, санақ жүйесі, қозғалыстың салыстырмалылығы, траектория, жол, орын ауыстыру	Осы сабақ арқылы іске асатын оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.2.1.1 материялық нүкте, санақ жүйесі, механикалық қозғалыстың салыстырмалылығы ұғымдарының мағынасын түсіндіру, жылдамдықтарды қосу және орын ауыстыру теоремаларын қолдану
Сабақтың мақсаты	Білім алушылардың барлығы: Оқулықта берілген тапсырмаларды орындайды. Тақырыпты меңгереді.	Сабақтың мақсаты	Білім алушылардың барлығы: қозғалыс материяның ажырамас бөлігі жайлы мағлұмат алады қозғалыс заңдарының Білім алушылардың

	<p>Қозғалыс ұғымын қалыптастыру, қозғалыстың салыстырмалығы, санақ денесі туралы түсінік қалыптастырады</p> <p>Білім алушылардың көпшілігі: Тақырыптың маңызы туралы дәлелдеп айтып бере алады.</p> <p>Білім алушылардың кейбірі: Білімді сыныптастарына түсіндіріп оқулықтан тыс ресурстар қоса алады.</p>		<p>көпшілігі: Дененің кез келген уақыт мезетінде бастапқы орны мен соңғы орнын қосатын кесіндінің және жолдың ұқсастығы мен айырмашылығын ажырата алады.</p> <p>Білім алушылардың кейбірі: Табиғаттағы денелердің орын ауыстыруына байланысты туындайтын механикалық қозғалыс туралы білім беру;</p>
<p>Бағалау критерийлері</p>	<p>Жеке, жұптық, топтық тапсырмаларды орындай алады. Сабақ барысында тыңдаушының назарын өзіне аудара алады.</p>	<p>Бағалау критерийлері:</p>	<p>1.Траектория, жол, орын ауыстыру шамаларының физикалық мағынасын біледі.</p> <p>2. Дененің санақ денесімен салыстырғандағы қозғалысы кезінде қалдырған іздерінің жағдайларға қарай түрліше аталуын біледі.</p> <p>3. Дененің кез келген уақыт мезетінде бастапқы орны мен соңғы орнын қосатын кесіндінің және жолдың ұқсастығы мен айырмашылығын ажырата алады.</p> <p>4.Олардың белгіленуі</p>

			мен өлшем бірліктерін жаза алады.																																
Тілдік мақсаттар	Термин: Траектория, жол, орын ауыстыру Терминология	Тілдік мақсаттар	Термин: Траектория, жол, орын ауыстыру Терминология																																
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>к/с</th> <th>қазақша</th> <th>орысша</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Траектория</td> <td>траектория</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>жол</td> <td>путь</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Орын ауыстыру</td> <td>Перемещение</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		к/с	қазақша	орысша		1	Траектория	траектория		2	жол	путь		3	Орын ауыстыру	Перемещение		<table border="1"> <thead> <tr> <th>к/с</th> <th>қазақша</th> <th>орысша</th> <th>ағылшынша</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>траектория</td> <td>траектория</td> <td>trajectory</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>жол</td> <td>путь</td> <td>distance</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Орын ауыстыру</td> <td>Перемещение</td> <td>movement</td> </tr> </tbody> </table>	к/с	қазақша	орысша	ағылшынша	1	траектория	траектория	trajectory	2	жол	путь	distance	3	Орын ауыстыру	Перемещение	movement
	к/с		қазақша	орысша																															
	1		Траектория	траектория																															
2	жол	путь																																	
3	Орын ауыстыру	Перемещение																																	
к/с	қазақша	орысша	ағылшынша																																
1	траектория	траектория	trajectory																																
2	жол	путь	distance																																
3	Орын ауыстыру	Перемещение	movement																																
Құндылықтарды дарыту	Еңбек өнімділігін арттыру үшін өнеркәсіпте біз траектория, жол, орын ауыстыруды үнемі өзгертіп отыруымыз керек	Құндылықтарды дарыту	Еңбек өнімділігін арттыру үшін өнеркәсіпте біз траектория, жол, орын ауыстыруды үнемі өзгертіп отыруымыз керек																																
Пәнаралық байланыс	Математика, бейнелеу (Сызбаларды математика мен бейнелеу өнері пәндерінде салып көрген)	Пәнаралық байланыс	Математика, бейнелеу (Сызбаларды математика мен бейнелеу өнері пәндерінде салып көрген)																																
Осыған дейін меңгерілген білім	Математика, бейнелеу пәнінен ғылыми жаратылыстану пәндерін оқу объектілерімен таныс (жүрілген жол, қалдырған із т.б)	Осыған дейін меңгерілген білім	Математика, бейнелеу пәнінен ғылыми жаратылыстану пәндерін оқу объектілерімен таныс (жүрілген жол, қалдырған із т.б)																																

Сабақ кезеңдері:	Жоспарланған әрекеттер	Жоспарланған әрекеттер	Ресурстар
Сабақтың басы: 1-2 минут	Ұйымдастыру кезеңі. Амандасу. Психологиялық ахуал туғызу. Мұғалім білім алушылардан, олардың көңіл күйдеріне сәйкес келетін смайликті таңдауды ұсынады	Ұйымдастыру кезеңі. Амандасу. Психологиялық ахуал туғызу. Мұғалім білім алушылардан, олардың көңіл күйдеріне сәйкес келетін смайликті таңдауды ұсынады	Смайликтер
Үй тапсырмасын сұрау (5 минут)			
3-5 минут	7-сынып білім алушылары бақылаушылар болады. Тапсырма: 9-сынып білім алушыларының жауаптарынан таныс емес терминдерді дәптерге жазып алу.	1. 7-сынып курсы еске түсіріп, шолу жасау Талқылау үшін сұрақтар беріледі (2 минут) 1. Физика ғылымында дененің қозғалғанын қалай білеміз? 2. Механикалық қозғалыс дегенді қалай түсінесіңдер? 3. Материя дегенді қалай түсінесіңдер? Қозғалыс тақырыбына арналған есептер қандай формулалармен шығарылады?	Оқулық, дәптер
Жетістік критерийлері	Жаңа терминдерді жазады: траектория, жол,	«Механикалық қозғалыс» тақырыбын	

	орын ауыстыру Кері байланыс: ауызша (аплодисмент)	қайталайды Кері байланыс: ауызша (аплодисмент)	
Сабақтың ортасы:	Жаңа білімді меңгерту:	Жаңа білімді меңгерту:	
Сабақтың мақсатын ашу			
6-7 минут	Алдыңғы тапсырмадан біздің сабағымыздың мақсаты қандай болуы мүмкін?	Бүгінгі сабақта біз сендермен қандай жұмыс атқарамыз?	
Жетістік критерийлері	материялық нүкте, санақ жүйесі, қозғалыстың салыстырмалылығы, траектория, жол, орын ауыстыру терминдерімен танысады.	жылдамдықтарды қосу және орын ауыстыру теоремаларын қолданып, есептер шығарады.	
8-17 минут	Жеке жұмыс «Ойлан, жұптас, бөліс» әдісін пайдаланып білім алушыларға тапсырма беріледі. Бұл тапсырманы бере отырып жеке, жұппен жұмыс істеу барысында іздену дағдыларын қалыптастырады. Тақырыпты оқып шығып, ішінен терминдердің анықтамаларын тауып алып дәптерге жазады. Сосын жұпта талқылайды. Дескриптор:	«Егер 5 минуты-ңыз болса» әдісі Бір есепті мұғалім көрсетеді, қалғанын өздері шығарады. (Жеке жұмыс) 1. Футбол ойнын бақылай отырып, шабуылшының ойын кезінде шамамен 8 км жүгіретіні анықталды. Осы қашықтық орын 	Оқулық, дәптер

	<ul style="list-style-type: none"> • «Траектория» терминінің анықтамасын тауып жазады; • «Жол» терминінің анықтамасын тауып жазады; • «Орын ауыстыру» терминінің анықтамасын тауып жазады; • Жұпта ой бөліседі. 	<p>ауыстыру ма, әлде жүрілген жол ма?</p> <p>2. Лифт 11-ші қабаттан 5-ші қабатқа түсті, сәлден соң 8-ші қабатқа көтерілді. Бір қабат биіктігін 4 м деп есептеп, лифтінің жүрген жолын және орын ауыстыруын табыңдар?</p> <p>Дескриптор:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Есептің берілгенін дұрыс жазады; • Керек формуланы жазады; • Формулаға сан мәндерін қойып, есепті шығарады; <p>Дұрыс жауабын жазады.</p>	
Жетістік критерийлері	Терминдердің анықтамаларын табады, дәптерге жазады, жұбымен бөліседі. «Басбармақ» әдісімен бағалау	Тақтадағы үлгі бойынша есептерді шығарады. Бірін – бірі өзара бағалау	
18-19 минут	Сергіту сәті: «Көңілді күн» видеожазба		
20-30 минут	<p>Топтық жұмыс «Ойлан, тап!»</p> <p>1. Қозғалып келе жатқан жолаушылар поезының вагонындағы үстелде кітап жатыр. Кітап:</p>	<p>Топтық жұмыс 1-есеп.</p> <p>Велосипедші еңіске қарай $0,5\text{ м/с}^2$ үдеумен қозғалып келеді. Егер велосипедшінің бастапқы жылдамдығы 6</p>	Маркерлер ватман

	<p>1. үстелге, рельске 2. вагонға, еденге 3. телеграф бағаналарына, жерге қатысты тыныштықта тұра ма, әлде қозғалыста ма? 2. Қозғалып келе жатқан жолаушылар автобусында бір жолаушы келе жатыр. Жолаушы: 1. орындыққа, еденге; 2. аялдамаға, жолға; 3. үйлерге, автобус терезелеріне қатысты тыныштықта тұра ма, әлде қозғалыста ма?</p> <p>Дескриптор:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мысалдардан тыныштық калпын дұрыс анықтайды; • Мысалдардан қозғалыс калпын дұрыс анықтайды; • Өз ойларын дәлелдейді. 	<p>м/с-қа тең болса, 0,1 мин өткенде оның жылдамдығы қандай болады? 2-есеп. Тыныштық күйден $0,2 \text{ м/с}^2$ үдеумен қозғала бастаған автомобиль қанша уақыт ішінде 10 м жол жүреді?</p> <p>Дескриптор:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Есептің берілгенін дұрыс жазады; • Керек формуланы жазады; • Формулаға сан мәндерін қойып, есепті шығарады; • Дұрыс жауабын жазады. 	
Жетістік критерийлері	Қозғалыс салыстырмалылығын түсінеді. «Бағдаршам» әдісімен бағалау	Күрделенген есептерді шығарады. «Бағдаршам» әдісімен бағалау	
Бекіту кезеңі: 31-36 минут	Жеке жұмыс Тест Механикалық қозғалыс дегеніміз не? а) Уақыт өтуіне қарай дене	Жұптық жұмыс Сұрақ – жауап 1 парак 1. Табиғатта абсолют тыныштықта	Сұрақтары бар парақшалар

	<p>бөлшектерінің орнының өзгеруі</p> <p>ә) Дененің бір орнынан екінші орынға орын ауыстыруы</p> <p>б) Дененің немесе дене бөлшектерінің уақыттың өтуіне қарай бір – бірімен салыстырғандағы</p> <p>в) Дененің кеңістікте орын ауыстыруы</p> <p>2. Дененің орын ауыстыруы дегеніміз не?</p> <p>а) Бастапқы орнын соңғы орнымен қосатын кесінді</p> <p>ә) Қандай да бір уақыт аралығында дене жүзіп өткен траекторияның ұзындығы</p> <p>б) Қозғалыстағы дененің бастапқы орнын оның келесі орнымен қосатын бағытталған кесінді</p> <p>в) Кез – келген дененің жүріп өткен жолы</p> <p>3. Табиғатта абсолют тыныштықта тұратын дене бола ма ?</p> <p>а) болады</p> <p>ә) болмайды</p> <p>б) болуы мүмкүн</p> <p>в) космоста дене</p>	<p>тұратын дене бола ма?</p> <p>2. Тыныштықтың салыстырмалы болатынын қандай мысалмен түсіндіруге болады?</p> <p>3. Ғылымда материя деп нені айтады?</p> <p>4. Оның негізгі қасиеті қандай?</p> <p>5. Материяның қасиеттерін сипаттайтын заңдар қалай тағайындалады?</p> <p>2 парак</p> <p>1. Механикалық қозғалыс дегеніміз не?</p> <p>2. Дене тең уақыт аралығында ұзындығы бірдей жол жүрсе ол қандай қозғалыс?</p> <p>3. Жылдамдық дегеніміз не?</p> <p>4. Қозғалыстағы нүктенің бастапқы және соңғы орындарын қосатын вектор</p> <p>5. Қозғалыстағы нүктенің кеңістіктегі сызатын сызығы...</p>	
--	---	---	--

	<p>тыныштықта болуы мүмкін</p> <p>4. Траектория деп</p> <p>а) Белгілі бір уақыт мезетіндегі және белгілі бір нүктедегі жылдамдық</p> <p>ә) Материялық нүктенің қозғалыс кезінде болып өткен кеңістік нүктелерінің жиынтығы</p> <p>б) Жылдамдығының бағыты да, шамасы да тұрақты болатын қозғалыс</p> <p>в) Дененің бастапқы орнын келесі орнымен қосатын бағытталған кесіндіні айтады.</p> <p>5. Жол дегеніміз</p> <p>а) Дененің санақ денесімен салыстырғандағы қозғалысы кезінде сызық түрінде қалдырған ізі</p> <p>ә) Дененің бастапқы орнын оның келесі орнымен қосатын бағытталған кесінді</p> <p>б) Денеге басқа денелер әрекет етпеген кездегі жылдамдығын сақтау</p> <p>в) Бақылау уақыты</p>		
--	---	--	--

	аралығында дененің жүріп өткен траекториясының ұзындығы.		
Жетістік критерийлері	Кілтпен өзін – өзі бағалау 5 балл - «өте жақсы» 4 балл – «жақсы» 3 балл – «тырысу керек»	Өзара бағалау Барлық сұраққа дұрыс жауап – «өте жақсы» Бір сұрақта қиыншылық – «жақсы» 2 – ден артық сұрақтарда қиыншылық – «тырысу керек»	
37-39 минут	<p>«Рефлексиялық шеңбер»</p> <p>Білім алушылар шеңберге тұрып, төмендегі сұрақтарға жауап береді.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☀ Сабақ барысында көңіл-күйіңіз қандай болды? Неліктен? ☀ Бүгін не білдіңіз? Сіз үшін не жаңалық болды? ☀ Сабаққа қатысуыңызды қалай бағалайсыз? ☀ Сабақта қандай қиындықтар туындады? <p>Сабақ аяқталғанда көңіл-күйіңіз қандай? Неліктен?</p>		
40 минут	Үйге тапсырма: §7-8 терминдерді жаттау	Үйге тапсырма: § 1 6-11 бет, 1 жаттығу	

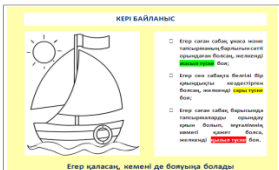
Қысқаша талдау. Ұсынылған ҚМЖ 7-9 сынып біріктіріліп оқытылатын сыныптарға арналған. Сабақ мақсаты: Механикалық қозғалыс және оған сипаттамасы беруді көздейді. Сабақтың басында өткен сабақ мазмұнымен байланыс орнатылу жоспарланған, сабақ барысында «Ойлан, жұптас, бөліс» әдісін пайдаланып білім алушыларға тапсырма беріледі, «Егер 5 минутыңыз болса» әдісі қолданылады, өздік жұмыста бір есепті мұғалім көрсетеді, қалғанын өздері шығарады. 7-9 сынып білім алушылар, траектория, жол, орын ауыстыру терминдерін түсінгендерін айтады. 9-сынып және 7-сынып білім алушыларын тексереді.

*«Информатика» пәнінен шағын жинақты мектептің 5-6-шы
біріктірілген сыныптарына арналған ҚМЖ*

Мектеп:	Бірлік ауылының НМ	
Мұғалімнің аты-жөні:	Мухитова Айнаш Жумабаевна	
	Қатысқандар саны:	Қатыспағандар саны: 0
Сабақтың тақырыбы	«Компьютерлік жады»	
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары	5.1.1.1 процессор мен қатты дискінің қызметін қарапайым деңгейде түсіндіру	7.1.1.1-компьютердің жады түрлерінің қызметін (жедел сақтау құрылғысы, тұрақты сақтау құрылғысы, сыртқы сақтау құрылғысы, кэш-жады) сипаттау
Сабақтың мақсаттары	Барлығы: компьютердің қызметін біледі Көбі: компьютердің негізгі құрылғыларын біледі Кейбіреуі: Анық сөйлеу арқылы, тақырыпты талқылайды.	
Бағалау критерийлері	Процессор мен қатты дискінің қызметін анықтай отырып, айырмашылықтарын салыстырады.	Сыртқы есте сақтау құрылғысы қандай мақсаттарда қолданылатынын анықтайды.
Тілдік мақсаттар	<p>Білім алушылар: Өз жұмысын сын тұрғысынан бағалайды (айтылым дағдысы)</p> <p>Пәнге қатысты терминдер: Принтер, сканер, модем, қатқыл диск, қатты диск, флеш-жады, оптикалық диск</p> <p>Пайдалы сөз тіркестер: Сыртқы жады ... үшін қажет Қатқыл диск ... үшін қолданылады. Модем бұл- Сканер бұл-</p>	
Құндылықтарды дамыту	Тапсырмаларды орындау кезіндегі ынтымақтастық, өзара сыйластық (жұптық, топтық жұмыстарда).	
Пәнаралық байланыстар	Тарих пәнімен – тарихи даталар, математика- көлемдерді есептеу	
Бастапқы білім	Миға шабуыл. Сұрақ – жауап әдісі. Компьютер дегеніміз не? Ақпараттың өлшем бірліктерін атаймыз? Ақпараттың ең кіші өлшем бірлігі? Қауіпсіздік техникасы туралы не білеміз?	
Сабақтың барысы		
Жоспарланған уақыт	Жоспарланған әрекеттер	Ресурстар
Басы 1 минут	<p>Ынтымақтастық ортасын қалыптастыру.</p> <p>Топпен жұмыс.</p> <p>«Жаттығу жасау» арқылы іске асады.</p> <p>Білім алушылар орындарынан тұрып: Өсеміз біз күліп-ойнап, Он саусақтың саласындай,</p>	<p>Арман –ПВ баспасы 5-сынып информатика оқулығы Авторы: Г.А. Көпеева,</p>

2 минут	<p>Өсеміз біз күліп-ойнап, Бір адамның баласындай.</p> <p>Жүппен жұмыс. Терминдік диктант арқылы өткен сабақпен байланыс орнатады</p>	Ү.Ділманова
5 минут	<p>«Текше сөйлейді» ойыны арқылы текшеде көрсетілген суреттер бойынша тақырыпты анықтау</p> <p>Суреттерде қандай құрылғыларды көріп тұрмыз?</p> <p>Негізгі құрылғыларға қай құрылғыларды жатқызуға болады?</p> <p>Қосымша құрылғыларға ше?</p> <p>USB-сақтау құралдарын қалай қолдану керек?</p> <p>Осы аталған анықтамалармен атауларды байланыстырып мұғалім жаңа тақырып пен бағалау түрлерін тақтаға жазады.</p> <p>Жаңа тақырып (презентация)</p> <p>(Ж). 7-сынып мұғалімнің көмегімен 5-сыныпқа компьютердің құрылғылары туралы өз білгендерін айтып береді</p> <p>(Жүппен жұмыс.) Білім алушылар жүппен білгендерін қайталап өтеді.</p> <p>5-сынып сканер, тінтуір, жүйелік блок, пернетақта, модем, принтер, құлаққап</p> <p>7-сынып – қатқыл диск, флеш- жады, DVD – Rom, CD диск</p> <p>1-тапсырма 5-сынып пен 7 -сыныпқа бірдей тапсырма «Пазл құрайық» ойыны.</p> <p>Әр топқа берілген түрлі түсті қағаз қиындыларының артқы жағында сурет бөлігі берілген, сол бөліктерді құрап, шыққан суретті сипаттап беру керек.</p> <p>(тінтуір, құлаққап, дыбыс калонкалары, монитор, флеш жады, қатты диск, аналық тақша)</p> <p>Дескриптор</p> <ul style="list-style-type: none"> - суреттегі құрылғылар атауын атайды; - құрылғылардың қызметін сипаттайды. <p>ҚБ №1 бір-бірін смайликтер арқылы бағалайды.</p> <p>2-тапсырма</p> <p>Жеке жұмыс. «Ойланайық!» әдісі.</p> <p>Әр білім алушыға карточка таратылады. Бүгінгі тақырыпқа байланысты суреттерді тауып белгіле.</p> <p>Дескриптор</p> <ul style="list-style-type: none"> - дұрыс табас суреттерді табады; 	<p>Арман- ПВ баспасы</p> <p>6-сынып информатика оқулығы</p> <p>Авторы: Е.А Вьюшкова, Н.В. Параскун, Б.Қ. Әбенев</p>
Ортасы		

	<p>- белгілейді.</p> <p>ҚБ №2 Бағдаршам көздерінің түстерін көтеру арқылы әр білім алушы өзін-өзі бағалайды.</p> <p>Саралаудың, «Дерек көздер», «Бағалау» әдісі жүреді.</p> <p>Кейбір білім алушыға: - Компьютерлік жад ол?</p> <p>Көмек қажет ететін білім алушыларға:</p> <p>- Компьютердің негізгі құрылғыларына не жатады?</p> <p>№ 3-тапсырма. Дәптермен жұмыс. «Көп нүктенің орнына тиісті сөз қою»</p> <p>5-сынып</p> <p>1).... сандық сигналдарды аналогтық сигналдарға айналдыратын және керісінше амал жасайтын құрылғы.</p> <p>2) Сканер механикалық құрылғы. Сканер - жазылған мәліметтің кезкелген түрін негізге сүйене отырып компьютерге жылдам енгізе алатын</p> <p>3)..... мәтіндік және ақпаратты бейнелеуге арналған құрылғы.</p> <p>Қажетті сөздер: монитор, сызбалық, модем, электрондық,, электронды, оптикалық</p> <p>7-сынып</p> <p>1)Қатты алмастырылмайтын дискілі жинақтаушы.</p> <p>2) орталық процессор, жедел микросхемалары, көбейту қуыс-орындары және есептеу..... басқа да кейбір жүйелік сыңарлары орналастырылған негізгі мөрлі</p> <p>3) дербес компьютердің шалғайлық құрылғыларды өзіне жалғастыратын қосқыш</p> <p>Қажетті сөздер: тарақша, порт, аналық тақша, тақша, жад, магниттік</p> <p>Дескриптор:</p> <p>Тиісті сөздерді дұрыс орналастырады</p> <p>Бағалау: «Блоб Ағашы» әдісі</p> <p>№4-тапсырма: «Кестені толтыр» әдісі</p> <p>5-сынып</p> <table border="1" data-bbox="592 1877 1141 2063"> <tr> <td>Құрылғының атауы</td> <td>Қызметі</td> </tr> <tr> <td>Модем</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Сканер</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Монитор</td> <td></td> </tr> </table>	Құрылғының атауы	Қызметі	Модем		Сканер		Монитор		<p>Жұмыс дәптері</p>
Құрылғының атауы	Қызметі									
Модем										
Сканер										
Монитор										

	<table border="1"> <tr> <td>Тінтуір</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Пернетақт</td> <td></td> </tr> </table>	Тінтуір		Пернетақт										
Тінтуір														
Пернетақт														
	<p>7-сынып</p> <table border="1"> <tr> <td>Құрылғының атауы</td> <td>Қызметі</td> </tr> <tr> <td>Порт</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Қатты диск</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Аналық тақша</td> <td></td> </tr> <tr> <td>USB</td> <td></td> </tr> <tr> <td>DVD- ROM</td> <td></td> </tr> </table>	Құрылғының атауы	Қызметі	Порт		Қатты диск		Аналық тақша		USB		DVD- ROM		
Құрылғының атауы	Қызметі													
Порт														
Қатты диск														
Аналық тақша														
USB														
DVD- ROM														
<p>Сабақтың соңы</p> 	<p>Кері байланыс. Желкенді кеме Сабақ барысында барлығын жетік түсінген кезде жасыл түске бояйды, сұрағы бар болса қызыл түске, көмек қажет болған кезде сары түске бояйды</p>													
<p>Сабақ бойынша рефлексия Сабақтың оқу мақсаты шынайы ма? Бүгін білім алушылар не білді? Сыныптағы ахуал қандай болды? Мен орындаған саралау шаралары тиімді болды ма? Мен бүкіл уақыт ішінде үлгердім бе? Мен өз жоспарыма қандай түзетулер енгіздім және неліктен?</p>	<p>«Мадақтау» әдісі «Блоб ағашы» әдісі «Желкенді кеме» арқылы «Кері байланыс» әдісі</p>	<p>АКТ-мен жұмыс барысында қауіпсіздік техникасын сақтау. Жұмыс барысында тазалықты сақтау</p>												

Қысқаша талдау. Ұсынылған информатика пәні бойынша ҚМЖ 5-6 сынып біріктіріліп оқытылатын сыныптарға арналған. Сабақ компьютер маңызды құрылғылар және компьютерлік жады тақырыптарына арналған. Сабақ мақсаты: процессор мен қатты дискінің қызметін қарапайым деңгейде түсіндіру және компьютердің жады түрлерінің қызметін (жедел сақтау құрылғысы, тұрақты сақтау құрылғысы, сыртқы сақтау құрылғысы, кэш-жады) сипаттау. Сабақтың басында өткен сабақ мазмұнымен байланыс орнатылу жоспарланған, сабақ барысында «Текше сөйле» әдісін пайдаланып білім алушыларға тапсырма беріледі, «Пазл құрайық», «Ойланайық», «Көп нүктенің орнына тиісті сөз қою» әдісі қолданылады, өздік жұмыста бір есепті мұғалім көрсетеді, қалғанын өздері шығарады. 5-6 сынып білім алушылар, траектория, жол, орын ауыстыру терминдерін түсінгендерін айтады. 6-сынып 5-сынып білім алушыларын тексереді. Қалыптастырушы бағалау конструктивті «Блоб ағашы», «Желкенді кеме», кері байланыс арқылы беріледі.

Қорытынды

Әдістемелік ұсынымдарда білім беру үдерісін ұйымдастыруға қойылатын талаптар ұсынылған, ШЖМ біріктірілген сыныптары үшін білім берудің жаңартылған мазмұнының оқу бағдарламалары бойынша қысқа мерзімді жоспарларды (сабақ жоспарларын) жасау, негізгі орта мектеп деңгейінде ШЖМ біріктірілген сыныптары үшін жаңартылған білім берудің оқу бағдарламалары бойынша қысқа мерзімді жоспарларды құру бойынша нақты әдістемелік ұсынымдар беріледі.

Авторлар сабақтың әр кезеңінің ерекшеліктерін, нақты педагогикалық үдерісте ұйымдастыру-әдістемелік байланысты жүзеге асыру үшін біріктірілген сыныптардағы оқу мақсаттары мен мазмұндық желілерді біріктіру – пәнішілік және пәнаралық интеграцияның мүмкін жолдарын ескереді. Ол үшін сабақтың әр кезеңінің мақсаты мен міндеттері толық сипатталған, оқытудың тиімді әдістері мен тәсілдері, әртүрлі жастағы сыныптың жұмыс түрлері, біріктірілген сынып үшін қолайлы қызмет түрлері берілген. Қысқа мерзімді жоспардың негізгі бөліміне ерекше көңіл бөлінеді, онда оқу тұтас және тұтас емес мәтіндерді оқу бойынша жұмыс стратегиялары берілген, жаңартылған бағдарламаны енгізгеннен кейін білім беру үдерісіне енгізілген графикалық органайзерлермен жұмысты ұйымдастыру тәсілдері сипатталған. Авторлар оқытудың даралануын қамтамасыз ету үшін сабақта саралаудың жалпыға ортақ қабылданған тәсілдерін жан-жақты сипаттайды. Орта білім мазмұнын жаңартудың ажырамас бөлігі критериалды бағалау болып табылады, мұғалімдерге қалыптастырушы бағалау түрлерін қолдануда кездесетін проблемаларды шешуге мүмкіндік береді. Авторлар жұмысында қалыптастырушы бағалау мен білім алушыларға кері байланыс беру түрлеріне (эмоциялық, ынталандырушы, конструктивті, дескрипторлар мен критериялар бойынша) көңіл бөлген.

Әдістемелік ұсынымдар ауыл мектептерінің білім алушылары тұлғасын дамыту үшін, оқытудың сапасын арттыру үшін әртүрлі жастағы оқыту мен әдістердің педагогикалық әлеуетін анықтауға ықпал етеді. Әдістемелік ұсынымдарда негізгі орта мектеп деңгейінде ШЖМ оқу пәндері бойынша біріктірілген сыныптар үшін орта мерзімді жоспар мен қысқа мерзімді сабақ жоспарларының үлгілері ұсынылды. Авторлар әзірленген әдістемелік ұсыныстардың пайдалы екендігіне сенімді, авторлардың пікірінше, ШЖМ біріктірілген сыныптарында оқыту сапасын арттыруға және қалалық және ауылдық мектептер арасындағы алшақтықты азайтуға ықпал ететін болады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы. Қазақстан Республикасы Президентінің 2016 жылғы 1 наурыздағы № 205 Жарлығы.
2. Қолданыстағы және жаңартылған бағдарламалар бойынша ШЖМ біріктірілген сыныптарында білім алушыларға оқу процесін ұйымдастыру механизмі. Әдістемелік құрал. I бөлім – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2018. – 258 б.
3. 2017-2018 оқу жылында Қазақстан Республикасының жалпы орта білім беретін ұйымдарында оқу процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері туралы. Әдістемелік нұсқау хат. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2018. – 258 б.
4. ШЖМ-да білім алушылардың өзіндік жұмысын ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар. Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2019. – 160 б.
5. Типовые правила деятельности по видам общеобразовательных организаций (начального, основного среднего и общего среднего образования), приказом Министра образования и науки Республики Казахстан №375 от 17 сентября 2013 года.
6. Kursak.net Электронный ресурс <http://kursak.net/osobennosti-organizacii-uchebno-vospitatelnogo-processa-v-malokomplektnoj-shkole/>
7. Дьяченко В.К. Диалоги о школе XXI века. – Алма - Ата, 1995.
8. Мкртчян М. А. и Бондаренко Л. В. «Изучение текстов по методике Ривина». Саяногорск, 1989
9. Мкртчян М. А. Общие методики коллективных учебных занятий. – Красноярск, 2002
10. Мкртчян М.А. Современная дидактика по В.К. Дьяченко. Педагогикалық альманах, №2, 2009, (с. 5-10).
11. Дьяченко В.К. Диалоги о школе XXI века. – Алма - Ата, 1995.
12. Цукерман Г.А. Виды общения в обучении. – Томск: Пеленг, 1993.
13. Руководство для учителя. Программа курсов повышения квалификации педагогов русского языка и литературы с казахским языком обучения в рамках обновления содержания среднего образования Республики Казахстан. - Назарбаев интеллектуальная школа.- Астана, Второе издание.- 2016.- с.17.
14. Руколеева Л. В. Методология формирования компетенции самоменеджмента.- Педагогикалық альманах. - Павлодар, 2011, №3 – с.18-25
15. Утегенова Б.М., Смаглий Т.И., Онищенко Е.А. Основы дифференцированного преподавания и обучения в современной школе (учебное пособие в помощь педагогам и студентам). Костанай: КГПИ. – 2017.- 98 стр.
16. Шункеева О.А. Альмурзаева Б.К., Жайтапова А.А., Сатыбалдина К.Т., Тулегенова Ш.И., Наурызалина Д.Г. Современная малокомплектная школа Казахстана – центр социокультурного развития и информационного

пространства села.// Фундаментальные исследования. 2015. -№2 (часть 14). С. 3175-3179.

17. Альмурзаева Б.К., Шункеева О.А. Жайтапова А.А., Наурызалина Д.Г., Сатыбалдина К.Т., Тулегенова Ш.И., Буркуталиа А.Т. Методическое пособие. Использование диалогового обучения в учебном процессе сельских школ. – Астана, 2015. – 89 с.

18. Понс А., Аморосо Д., Херчински Я., Хейфец И., Лекхид М., ОЭСР/Всемирный банк (2015), обзор ОЭСР школьных ресурсов: Казахстан, 2015, ОЭСР Publishing Париж. [http://g\[.dol.org/10.1787/978926424589-en](http://g[.dol.org/10.1787/978926424589-en).

Сабақ кезеңдеріне уақытты үлгілік бөлу кестесі

Ұзақтығы минутпен	Сыныптар	
	1	3
Басталуы 1-2 минут	Сәлемдесу, алдыңғы тақырыппен оқытумен, байланысты орнату үшін сәлемдесу, жұптарда, топтарда сөйлеу	Сәлемдесу, алдыңғы тақырыппен оқытумен, байланысты орнату үшін сәлемдесу, жұптарда, топтарда сөйлеу
«Белсенді бастауы» 3-5 минут	Білім алушылардың тақырып және оқу мақсатарымен танысады, тақтада жазылған сабақтан күтілетін нәтижені анықтайды. Сол үшін «Миға шабуыл», «Анаграмма», «Ребус», «кроссворд» т.б. жұмыстар ұйымдастырылады.	Білім алушылардың тақырып және оқу мақсатарымен танысады, тақтада жазылған сабақтан күтілетін нәтижені анықтайды. Сол үшін «Миға шабуыл», «Анаграмма», «Ребус», «кроссворд» т.б. жұмыстар ұйымдастырылады.
Тақырыбы бойынша жұмыс 6-11 минут	Түсіндіру, мұғалімнің басшылығымен жаңа материалды бекіту	Үйге берілген тапсырманы өз бетінше және өзара тексеру, жіберілген қаталерге талдау
Өз бетінше жұмыс 12-29 минут	Оқу мәтіні бойынша өзіндік жұмыс, графикалық органайзер құрастыру, есеп шығару және тапсырмаларды орындау	
Сабақтың соңы 30-35 минут	Өзара тексеру, өз бетінше тексеру, 5-сынып білім алушыларының тапсырмаларды орындау және бақылау	
36-40 минут	Қорытынды жасау, мұғаліммен кері байланыс, дискриптор бойынша қалыптастырушы бағалау, үй тапсырмасы	Қорытынды жасау, мұғаліммен кері байланыс, дискриптор бойынша қалыптастырушы бағалау, үй тапсырмасы

МАЗМҰНЫ

	Кіріспе	3
1.	Біріккен сыныптарға арналған жаңартылған білім мазмұны оқу жоспары бойынша қысқа мерзімді жоспарларды (сабақ жоспарларын) құрастыру талаптары	6
2.	Негізгі орта мектеп деңгейінде ШЖМ-да біріккен сыныптарға арналған жаңартылған білім мазмұны үшін қысқа мерзімді оқу жоспарларын даярлау бойынша әдістемелік ұсыныстар	16
3.	Қорытынды	156
4.	Пайдаланылған әдебиеттер тізімі	157
5.	Қосымша	160

Введение

В настоящее время в рамках обозначенных приоритетных направлений развития образования и науки Республики Казахстан ведется огромная работа по обновлению содержания образования. Основная цель обновления – это повышение качества среднего образования.

В современных условиях школа должна воспитывать, обучать и развивать высоконравственную, творческую, критически мыслящую личность, способную непрерывно повышать собственный уровень образования.

Изменения, происходящие в содержании современного образования, – перенос акцента с предметных знаний, умений и навыков, как основной цели обучения, на формирование универсальных способов деятельности, на развитие самостоятельности учебных действий – влекут за собой изменения и в организации учебного процесса.

В связи со спецификой малокомплектной школы, а именно, объединение учащихся в классы-комплекты, а также переходом Республики Казахстан к 12-летнему образованию, ориентированному на результат, выраженный в виде ключевых компетенций, особую значимость в современной общеобразовательной школе приобретает коллективная форма организации учебной деятельности учащихся [1].

Смена парадигмы образования является ответом на вызовы современности. Современная школа не должна просто учить обучающегося, а должна «научить учиться» самостоятельно в течение всей жизни, понимать, что сила – в примененных знаниях.

Учителя дополняют содержание обучения в соответствии с введением трехязычия, развивая коммуникативные навыки, которые эффективно используются при обучении школьным предметам, преподаваемым на казахском, русском, английском языках.

Предметом исследования является краткосрочное планирование совмещенного урока в среднем звене малокомплектных школ. *Объектом исследования* – развитие профессиональной конференции учителей МКШ по организации учебного процесса в совмещенных классах, обучающихся по программам обновленного содержания образования.

Цель: разработка методических рекомендаций по составлению краткосрочных планов урока по учебным программам обновленного содержания образования в совмещенных классах малокомплектных школ (5-9 классы), составление, проектирование и применение краткосрочных планов для повышения качества образования в малокомплектных школах для снижения разрыва качества образования в городских и сельских школах.

В соответствии с целью реализованы *следующие задачи:*

– раскрыты особенности составления краткосрочного планирования по обновленной учебной программе в рамках обновления содержания образования;

– рассмотрены формы и методы организации обучения учебных

дисциплин в разновозрастной совмещенной группе;

– продемонстрированы способы дифференциации для обеспечения широкого спектра индивидуализации и дифференциации образования в условиях МКШ;

– даны конкретные рекомендации по проектированию педагогического процесса в МКШ на основе системно-деятельностного подхода;

– разработаны требования к профессиональным компетенциям учителя МКШ по составлению КСП в совмещенных классах;

– разработаны и предложены примерные краткосрочные планы для 5-9 классов с учетом совмещения учащихся разновозрастных групп, ориентации на развитие академического языка учащихся для понимания изучаемой дисциплины.

Актуальность исследования определяется требованиями, предъявляемыми на современном этапе к содержанию и качеству преподавания в совмещенных классах малокомплектных школ, а так же необходимостью выработки конкретных рекомендаций по преподаванию в разновозрастных класс-комплектах.

Реорганизация системы МКШ обозначена в ГПРО РК на 2016-2019гг. и является одной из приоритетных и стратегических задач. Для реализации этих задач, в первую очередь, требуется готовность педагога МКШ к преобразованиям, его профессиональное развитие. Современная модель образования предъявляет новые требования к работе педагога МКШ: так как изменились цели и способы педагогической деятельности, способы организации учебного процесса, способы и формы оценивания, методическое обеспечение образовательного процесса. Малокомплектная школа (МКШ) является составной частью общегосударственной системы образования. Поэтому все изменения, происходящие в системе образования Республики Казахстан, непременно находят отражение в системе малокомплектных школ страны для повышения качества образования на основе современных информационных и педагогических технологий[1].

Сегодня акцент ставится на обеспечении государственных гарантий доступности и равных возможностей на получение качественного образования и успешную социализацию учащихся МКШ.

Научная новизна заключается в следующем: определены эффективные методы и приемы организации урока по программам обновленного содержания образования для совмещенных классов МКШ. Выявлен педагогический потенциал педагогических методов разновозрастного обучения и приемов для повышения качества преподавания для развития личности учащихся сельских школ.

Практическая значимость состоит в том, что разработанные рекомендации могут успешно применяться педагогами в среднем звене в условиях сельской малокомплектной школы. В данном пособии раскрыты лишь некоторые из методов и приемов обучения, обозначенных в обновленной программе. Между тем, авторы надеются, что это пособие поможет учителю

МКШ разобраться в сути совмещенного обучения и подборе эффективных приемов работы обучающихся для достижения целей обучения, определить свою педагогическую позицию и повысить свою педагогическую культуру.

Методологической базой методических рекомендаций выступают труды ученых, исследовавших природу совмещенного разноуровневого преподавания. Основными теоретическими источниками явились труды М.А.Мкртчяна, В.К. Дьяченко, Г.А. Цукерман, труды казахстанских исследователей Утегеновой Б.М., Смаглий Т.И., Онищенко Е.А., Шункеевой О.А. Альмурзаевой Б.К., Жайтаповой А.А., Сатыбалдиной К.Т., Тулегеновой Ш.И., Наурызалиной Д.Г. государственные нормативно-правовые документы ГПРОН на 2016-2019годы, учебные программы обновленного содержания среднего образования.

В ходе работы над подготовкой данных методических рекомендаций проведены обучающие семинары для учителей МКШ Акмолинской, Северо-Казахстанской областей, которые впоследствии предоставили фактический материал - краткосрочные планы для совмещенных классов МКШ. Объем фактического материала составляет 17 единиц на русском и 17 единиц на казахском языке.

1 Требования к составлению краткосрочных планов (планов урока) по учебным программам обновленного содержания образования для совмещенных классов.

Развитие системы МКШ обозначено в ГПРО РК на 2016-2019 гг. и является одной из приоритетных и стратегических задач. Для реализации этих задач, в первую очередь, требуется готовность педагога МКШ к преобразованиям, его профессиональное развитие. Современная модель образования предъявляет новые требования к работе педагога МКШ: так как изменились цели и способы педагогической деятельности, способы организации учебного процесса, способы и формы оценивания, методическое обеспечение образовательного процесса. Педагоги МКШ испытывают нехватку пособий и методических рекомендаций для учителей по организации учебного процесса в условиях МКШ, а также нуждаются в специализированных методиках обучения в классах с малой наполняемостью и в разновозрастных совмещенных классах. Данные методические рекомендации помогут учителям МКШ повысить свою профессиональную компетенцию в составлении краткосрочных планов (планов урока) для совмещённых классов. Поэтому авторы методических рекомендаций считают необходимым разработку требований к составлению КСП по учебным программам обновленного содержания образования для совмещенных классов. При этом показать все требования: санитарно-гигиенические, психолого-педагогические и подробно остановиться на методических требованиях.

Реализация общих требований к планированию урока - главная забота учителя. Составление краткосрочного плана зависит от профессиональных компетенций учителя. Общие требования к организации урока в малокомплектной школе не отличаются от обычных школ. В полном объеме сохраняются санитарно-гигиенические, психолого-физиологические, дидактические, воспитательные требования. К санитарно-гигиеническим относятся: оптимальный воздушный режим, мебель, правильное освещение, надлежащий температурный режим, чередование различных видов учебного труда, соответствие мебели возрастным и индивидуальным особенностям учеников.

Психолого-физиологические требования вытекают из принципа природосообразности. Необходимо учитывать анатомо-физиологические особенности детей среднего школьного возраста, заботиться о создании предпосылок для их психического, физического, социального развития.

- Проектирование развития учащихся в пределах изучения конкретного учебного предмета и конкретного урока;
- Учет в целевой установке урока психологической задачи изучения темы и результатов, достигнутых в предшествующей работе;
- Учет средств психолого-педагогического воздействия методических приемов, обеспечивающих развитие учащихся [2].

Дидактические требования опираются на закономерности процесса познания и предполагают:

- четкое формулирование образовательных задач в целом и их составных элементов, их связь с развивающими и воспитательными задачами. Определение места данного урока в общей системе уроков;

- определение оптимального содержания урока в соответствии с требованием учебной программы и целями урока, учетом уровня подготовки и подготовленности обучающихся;

- прогнозирование уровня усвоения обучающимися научных знаний, сформированности умений и навыков как на уроке, так и на отдельных его этапах;

- выбор наиболее рациональных активных методов, приемов и средств обучения, стимулирования и контроля, оптимального их воздействия на каждом этапе урока, выбор, обеспечивающий познавательную активность, сочетание различных форм коллективной и индивидуальной видов деятельности на уроке и максимальную самостоятельность в учении обучающихся;

- реализация на уроке всех дидактических принципов;

- создание условий успешного учения обучающихся;

- целенаправленное формирование мотивов обучения;

- организацию учебного процесса на логической основе (соблюдение этапов структуры урока);

- реализацию на уроке педагогических принципов обучения.

Воспитательные требования обусловлены задачами общенациональной идеи «Мәңгілік ел», программой «Рухани жаңғыру» и «Туған ел». Повышение воспитательного компонента, усвоение обучающимися нравственно-духовных ценностей является особенностью обновления содержания среднего образования. Все учебные дисциплины являются средством для становления нравственной гуманной личности, готовой к созиданию, поддержке. Идеи «Мәңгілік Ел» направлены на совершенствование у казахстанцев таких качеств, присущих высокоинтеллектуальной и конкурентоспособной личности, как патриотизм, национальное самосознание, национальный дух, гражданственность и социальная активность[3].

В связи с этим считаем совершенно необходимым разработку единых требований к составлению краткосрочных планов по учебным программам обновленного содержания образования для совмещенных классов. Учителю МКШ, работающему в совмещенных классах необходимо владеть специальным механизмом организации учебного предмета для достижения качества знаний учащихся. Предлагаем специфические требования организации урока в малокомплектной школе. В условиях совмещенного обучения и преподавания перед учителем встают следующие задачи:

- правильная организация обучения с привлечением всех видов деятельности;

- обеспечение полной занятости обучающихся;

- знание всех этапов урока и знание функций каждой части урока;
- учет разновозрастности обучающихся;
- эффективное и рациональное использование времени урока;
- тщательная подготовка к урокам.

Учителю необходимо организовать учебный процесс следующим образом:

- необходимо объединять в крупные блоки учебный материал, чтобы значительно увеличить объем изучаемого материала;

- в системе использовать организацию работы на уроках в форме сотрудничества (в паре, в паре сменного состава, индивидуальная работа, при которой продукт выполненного задания выносится на класс). Один вид деятельности должен перерасти в другой вид: например, индивидуальная в парную, потом в групповую, межгрупповую и в конце урока вновь вернуться к индивидуальному виду деятельности для того, чтобы продемонстрировать продвижения к цели обучения;

- для реализации поставленной учебной цели подбирать задания, как из учебника, так и самостоятельно из других ресурсов, чтобы способствовать развитию коммуникации, взаимодействия, взаимообучения между обучающимися разного возраста;

- улучшать качество организации самостоятельной работы при помощи введения в практику преподавания методик разновозрастного обучения: коллективный способ обучения (КСО), разновозрастная группа (РВГ), методика взаимопередачи тем (ВПТ), методика взаимообмена заданиями (ВОЗ), взаимопроверка индивидуальных заданий (ВИЗ). Перечисленные методики подробно описаны в работе М.А. Мкртчяна «Общие методики коллективных учебных занятий». Для организации занятий по любой из этих методик учебный материал особым образом структурируется. Изучение структуры модуля с целью определения границ знания и незнания и целеполагания является компетентностно-ориентированным;

- учить различным способам работы с учебным текстом, учебными пособиями, учить разным способам чтения. Для результативности и осмысленности процесса восприятия учебной информации использовать стратегии чтения текстов «до чтения», «во время чтения», «после чтения»;

- в системе использовать способы дифференциации, для индивидуализации обучения каждого ученика, с учетом индивидуальных способностей ученика, для учеников разной подготовленности - групповые задания;

- для развития речи учащихся необходимо использовать опоры, таблицы, схемы, модели, графические органайзеры, ориентиры построения текстовой информации. Учить использовать различные виды графических органайзеров для организации учебного материала;

- групповую работу целесообразнее применять при поисковой работе и проверке (взаимопроверке) знаний. Учение становится более эффективным, если самостоятельную деятельность учащихся сделать преимущественной, этой теме были посвящены методические рекомендации «Разработка методических рекомендаций по организации самостоятельной работы обучающихся МКШ»;

- задача учителя - соотнести свою деятельность и деятельность учащихся на уроке, не просто давать задание, а показывать задание с дескрипторами, фиксировать достижение учащихся через предоставление конструктивной своевременной обратной связи;

- с целью организации самостоятельной работы четко расписываются алгоритмы учебных действий школьника, готовятся разноуровневые дифференцированные задания, составляются комплекты тестов, карточки само- и взаимопроверки, само- и взаимоконтроля, графы с дескрипторами для учащихся, таблицы на поиск соответствий, тестовые задания закрытого или открытого типа, таблицы для быстрого контроля полученных знаний «Да - Нет», «Правда - Ложь», «Верю - не верю»;

- в условиях малокомплектной школы при подготовке к восприятию нового материала должна доминировать индивидуальная самостоятельная работа обучающегося: работа с учебником, чтение с пометами, наблюдения за языковыми явлениями по таблице с записью результатов наблюдения, рассматривание картин с определенным заданием и т.д. Наблюдение и анализ учебного материала начинаются разъяснениями учителя, в которых указываются цели, задания и приемы его выполнения;

- далее функции учителя, выражающиеся в стремлении обратить внимание обучающегося на необходимые для вывода факты, явления, закономерности, в подведении с помощью вопросов к умозаключению, принимают на себя указания, вопросы, предложения, заранее подготовленные и записанные учителем на доске. Отличительной особенностью уроков в малокомплектной школе является широкое использование всех видов раздаточного материала. Эта особенность также вызвана необходимостью проводить самостоятельную работу;

- основные требования к организации самостоятельной работы таковы. Содержание и характер её определяется задачами конкретного урока и целью изучения всей темы, при этом содержание должно быть посильным, а характер деятельности разнообразным, чтобы в усвоении материала принимали участие разные виды восприятия и памяти (слуховая, зрительная, двигательная). Важно предусматривать в содержании самостоятельной работы постепенное наращивание трудностей. Содержание заданий должно быть доступно учащимся. Это означает, что формулировка задания четкая, лаконичная, понятная каждому ребёнку, характер задания предполагает, что ученик владеет необходимыми для его выполнения исполнительскими операциями, умениями и навыками. В зависимости от конкретных задач урока, подготовки учителя и учащихся, наличия средств обучения самостоятельная работа может проводиться на разных этапах усвоения учебного материала: при подготовке к восприятию нового; при ознакомлении с новым; при первичном закреплении и совершенствовании формулируемых умений и навыков; при контроле и при повторении усвоенного [4].

На этапе завершения урока необходимо проведение формативного оценивания по дескрипторам или одного из видов конструктивного

формативного оценивания, где бы каждый обучающийся озвучил или написал о результатах своего продвижения к цели урока: что способствовало пониманию темы урока и стало причиной успеха или, что стало причиной не усвоения знаний. Формативное оценивание по критериям и дескрипторам так же способствует развитию самоуправления и самоменеджмента, так как обучающийся может сам фиксировать и контролировать освоенный, проработанный материал и тот материал, который ему необходимо заново проработать, чтобы достичь цели.

После выполнения заданий на каждом уроке ученик получает от учителя обратную связь, т.е. отзыв, отклик ответную реакцию на свои действия во время урока и событие. Обратную связь дает учитель, обучающийся, сам ученик, его сверстник [3.27]. Обратная связь – это информация учителя, представленная учащемуся об эффективности по отношению к намеченным целям обучения. Она должна быть нацелена на улучшение обучения. Обратная связь перенаправляет, перефокусирует действия ученика для достижения целей урока. Обратная связь может касаться сути учебной деятельности, процесса деятельности.

Авторы акцентируют внимание читателей на том, что правильно организованная обратная связь влияет не только наповышение успеваемости обучающихся, но и на развитие самоменеджмента и самоуправления обучающихся. Таким образом, педагог, реализующий обновленную программу образования, развивает компетенции самоменеджмента, самоуправления учащихся через систематическую организацию формативного оценивания и конструктивной обратной связи.

Для того чтобы написать требования к предметным компетенциям учителя, работающего в совмещенных классах малокомплектных школах, необходимо обратиться к нормативно-правовым документам:

Малокомплектные школы в организации образовательной деятельности руководствуются Законом Республики Казахстан «Об образовании», Государственными общеобязательными стандартами начального, основного среднего и общего среднего образования, а также Типовыми правилами деятельности по видам общеобразовательных организаций (начального, основного среднего и общего среднего образования), приказом Министра образования и науки Республики Казахстан №375 от 17 сентября 2013 года (далее – *Типовые правила*). [5]

Закон РК «Об образовании» определяет малокомплектную школу как общеобразовательную школу с малым контингентом обучающихся, совмещенными класс-комплектами и со специфической формой организации учебных занятий.

Деятельность малокомплектных школ и опорных школ (ресурсных центров) осуществляется в соответствии с *Типовыми правилами* и *Уставом школы*.

В соответствии с *Типовыми правилами* деятельности по видам общеобразовательных организаций (начального, основного среднего и общего

среднего образования) в малокомплектной школе:

- при совмещении и объединении классов в один класс-комплект число разновозрастных обучающихся не должно превышать 10 человек;
- при объединении трех или четырех классов применяется скользящий график организации учебных занятий;
- не допускается совмещенное обучение обучающихся первого класса и выпускных классов;
- при применении методик разновозрастного обучения допускается совмещение классов.

Также необходимо учитывать существующую практику объединения трех или четырех классов в МКШ согласно *п.11 Типовых правил*. Следовательно, рациональные варианты совмещения классов определяет школа. Рекомендуется обсуждение на заседаниях методических объединений и на педагогическом совете школы вопросов комплектации совмещенных классов с учетом количества классов и контингента детей [5].

Современному учителю МКШ необходимо обладать рядом дополнительных профессиональных компетенций, существенных для работы в условиях обновления содержания образования:

- Анализировать, отбирать, адаптировать учебные цели и содержание учебного материала к условиям совмещенного класса-комплекта.
- Адаптировать и конструировать оптимальные методы обучения в условиях совмещенного класса-комплекта.
- Управлять деятельностью обучающихся класса-комплекта не только при проведении однопредметных и однотемных уроков, но и разнотемных уроков.
- Проектировать индивидуальную образовательную траекторию развития обучающихся.
- Разрабатывать пакет контрольно-оценочных процедур для мониторинга индивидуального прогресса обучающихся.
- Вовлекать обучающихся в социокультурные, экономические процессы местного сообщества.
- Знать особенности обновленной образовательной программы.
- Знать учебную программу совмещенных классов.
- Понимать спиральность программы, видеть преемственность учебных целей, уметь адаптировать цели обучения в цели урока.
- Уметь группировать и синтезировать темы, которые можно вести совмещенно.
- Уметь разграничивать темы, которые не подлежат совмещению в преподаваемых классах для проведения их отдельно по скользящему графику.
- Учитель, организуя работу в совмещенном классе, должен владеть методиками преподавания в разновозрастных группах.
- Необходимо эффективно использовать время урока, распределять время между классами так, чтобы достичь усвоения учебного материала на уроке.

– Прогнозировать ожидаемый результат для каждого класса, строить работу класса так, чтобы не нарушить логику познавательного процесса каждого класса.

– Учителю необходимо стимулировать восприятие обучающимися новых знаний, их понимание, усвоение, запоминание обучающимися разного возраста и различного уровня подготовленности.

– Необходимо вести одновременно воспитательный процесс во всех классах.

– Формировать базисные компоненты образования: умения учиться самому, взаимодействовать со всеми участниками учебного коллектива, развивать потребность в новых знаниях и формировать субъективные позиции ученика, применять полученные знания.

- Среднесрочный план разрабатывается учителем в каждой школе самостоятельно с учетом максимально допустимой нагрузки учащихся.

- Продолжительность урока – 40 мин.

- Учителю следует помнить, что уроки, не подлежащие совмещению, планируются по скользящему графику и ставятся в разное время.

- В условиях МКШ школьное расписание уроков должно составляться отдельно для вариативного компонента и инвариантных предметов. Факультативные занятия следует планировать на дни с наименьшим количеством обязательных уроков.

- Между началом факультативных уроков и последним уроком вариативных уроков должен быть перерыв 45 минут.

- При составлении расписания для среднего звена необходимо чередовать предметы естественно-математического и гуманитарного цикла.

- При совпадении целей обучения в разных классах разрешается внести изменения в ССП и запланировать совмещенные уроки, например, предмет «Русский язык» 5 класс тема раздела «Живые организмы: растения» и 6 класс тема раздела «Живые организмы: животные», в которых так же наблюдается совпадение учебных целей с усложнением по принципу спиральности. Эти разделы в долгосрочном плане размещены в 3 четверти, но в разной последовательности. Допускается изменить последовательность изучения темы раздела и запланировать их вместе в режиме совмещения. Предмет «Русская литература» раздел первый в 5 классе и 6 классе «Былины» и «Мифы народов мира» имеют много совпадений в целях обучения, изучении терминов литературы. Эти разделы легко можно вести в совмещенных классах, осуществляя преемственность изучаемых тем, расширяя кругозор учащихся, вызывая интерес к изучению устного народного творчества и словесности разных народов, интегрируя с казахской литературой.

- В старших классах при изучении отдельных интегрирующих тем допускается совмещение естественно-математических дисциплин как биология, химия, физика, где учителем акцент делается на профильное обучение и целостное видение обучающимися взаимосвязи этих учебных дисциплин.

- Домашнее задание учащимся дается с учетом возможности их выполнения в следующих пределах: 5-6 классы – 20 мин на одну учебную дисциплину, 7-8 классы - 30 минут на одну учебную дисциплину.

- Уметь подбирать эффективные методы обучения, способствующие развитию мыслительных навыков, задания для достижения учебных целей по Д. Блуму, согласно возрастанию сложности наращивая знания и академической речи обучающихся.

- Организовывать самостоятельную деятельность учащихся по самостоятельному добыванию знаний, с разными ресурсами (учебником, интернетом, дополнительной справочной литературой, не сплошными текстами), организовывать работу с использованием графических органайзеров, работу с учебником.

Учителю малокомплектной школы необходимо руководствоваться следующими традиционными основополагающими принципами организации урока и специально разработанными принципами для малокомплектных школ

1. Понимание принципов природосообразности – задания готовятся с учетом возрастных особенностей учащихся, и идет наращивание информации: от простого к сложному, спиральность.

2. Применение принципа развивающего обучения, целью которого является развитие каждого ученика.

3. Применение принципа комплексно-тематического построения образовательного процесса.

4. Принцип индивидуализации и дифференциации заключается в том, что подбираются соответствующие общему содержанию способы учебной работы учащихся разного возраста; отбираются групповые и индивидуальные формы занятий для каждого класса, учитывается специфика содержания учебного материала.

5. Принцип интеграции образовательных областей в соответствии с возрастными особенностями и возможностями воспитанников.

6. Принцип педагогизации учебной деятельности. Старшие учащиеся обучают младших, опрашивают домашнее задание, консультируют в выполнении задания. Учитель готовит старшеклассников к работе с учениками младших классов как организаторов учебного процесса.

7. Принцип взаимообучения, который заключается в том, что каждый ученик может выступать как обучающийся и обучающий. В.К. Дьяченко в дополнение к традиционным принципам касательно МКШ сформулировал следующие, приведём систему принципов построения учебного процесса, по В.К. Дьяченко, приемлемые для МКШ [4].

8. Принцип завершенности – это такое качество обучения, когда обучаемые могут не только воспроизводить получаемые от обучающихся знания и опыт, но и обучать других, ничего при этом, не упуская и не искажая. Завершенность обучения включает в себя сознательность, прочность, активность, наглядность, доступность, учет возрастных и индивидуальных

особенностей, систематичность, т.е. все положительные принципы традиционного обучения. Завершенность – это результат системы принципов, но на первом месте должен стоять принцип непрерывности и безотлагательности.

9. Принцип непрерывности и безотлагательности – передачи того, что изучается и осваивается, другим людям. Если ученик может изложить теоретическую часть новой темы, объяснить и показать, как применяется теория на практике, то его знание темы поднимается до уровня знания учителя. Учебный процесс становится непрерывным, безотлагательным и завершенным. Это можно реализовать только тогда, когда каждый ученик становится учителем по изучаемой теме и работа происходит в парах. Между школьниками возникает сотрудничество, оно становится всеобщим (все учащиеся одновременно и ученики, и учителя).

10. Принцип всеобщего сотрудничества и товарищеской взаимопомощи. Чтобы овладеть материалом наиболее эффективно, необходимо не только изучать, но и обучать других: излагать, отвечать на вопросы, давать объяснения, контролировать качество усвоения, анализировать и оценивать ответы, давать рекомендации. Такое сотрудничество должно носить всеобщий характер.

11. Принцип разнообразия тем и индивидуального темпа продвижения в освоении учебного материала. Темп продвижения у всех разный, поэтому одни значительно продвигаются вперед, а другие задерживаются и значительно отстают, разновозрастность становится помехой, необходимо устранить ее, поэтому коллектив становится разновозрастным и разноуровневым.

12. Принцип разновозрастности и разноуровневости – важнейшее условие высокоэффективного и естественного всеобщего сотрудничества, при котором каждый учащийся продвигается вперед в соответствии со своими способностями, трудолюбием и интересами.

Методические требования к созданию краткосрочного плана в совмещенных классах малокомплектных школ:

1. Необходимо понимание единства учебной программы и всех видов планирования ДСП, ССП, КСП и цели каждой подструктуры составляют единое целое.

2. При планировании учитывать, что это постоянно повторяющийся процесс, все текущие планы составляются на основе предыдущих планов, именно это обеспечивает его непрерывность.

3. Учебный процесс не статичное явление, природные, сезонные и социальные явления могут внести в планирование некоторые незначительные изменения, поэтому планированию характерны стабильность и гибкость. План может корректироваться в случае необходимости, причиной этого могут стать: активированные, праздничные, карантинные дни.

4. Следующим признаком краткосрочного плана является точность – достаточная детализация приемов и методов обучения, соблюдение всех этапов урока, четкий расчет времени каждого этапа.

5. Прогностичность - обеспечение комплексного характера планирования. Прогнозирование и планирование промежуточной работы в разрезе раздела, а так же предвидение промежуточных и конечных результатов в изучении раздела и урока.

6. Обеспечение единства обучающих и развивающих целей, направленных на развитие предметных и языковых навыков.

7. Организация самостоятельной деятельности обучающихся через исследовательскую деятельность, работу с графическими органайзерами, трансформацию и обработку информации, работу со сплошными и не сплошными текстами.

8. Соблюдение спиральности обучения, планируемое содержание и формы организации заданий организованы в последовательности от простого к сложному, наращивая знания, умения и навыки.

9. Критериальное оценивание проводится с учеником и для ученика, чтобы он мог понять свои достижения и дальнейшую свою работу по достижению учебной цели. Оценивание должно быть объективным, должно оцениваться через критерии и дескрипторы.

10. Учителю следует помнить, что отсутствие оценки – худшая оценка. Отсутствие оценки дезорганизует обучающихся. Предоставление конструктивной своевременной обратной связи ученику по его продвижению к целям обучения мотивирует и организует.

11. Учителю необходимо вовлекать обучающихся в разные виды учебной деятельности: индивидуальную, парную, групповую межгрупповую и вновь индивидуальную. Для усиления мотивационного аспекта, а так же повышения результативности урок рекомендуется завершать индивидуальным видом деятельности: «Двухминутное эссе», «Три момента полезности данного урока», «Моя работа на уроке», «ЗХУ», анкета «Я на уроке», «Где понадобятся знания, полученные на данном уроке?»

12. Планировать объем домашнего задания на закрепление изученной темы из расчета 20 минут на выполнение.

13. Для совмещенных классов организовывать исследовательскую работу с различными графическими органайзерами, после которой давать возможность озвучить результаты своей работы.

2 Методические рекомендации по составлению краткосрочных планов по учебным программам обновленного содержания образования для совмещенных классов МКШ на уровне основной средней школы.

Эффективность урока в МКШ зависит от его подготовки и планирования. Существует много моментов, которые необходимо учитывать при планировании уроков. Учителю необходимо определить способы активизации мыслительной деятельности учащихся, поддерживать мотивацию в обучении и развивать языковые навыки, следует определить этапы уроков, в которых происходит деятельность по оцениванию.

Готовясь к уроку, учитель должен хорошо продумать логику учебного процесса, чтобы предвидеть, где возникнут затруднения, и ему необходимо подключиться к работе. Часть уроков в классах - комплектах может иметь общие этапы, когда все ученики выполняют одну и ту же работу - слушают объяснение учителя, играют, выполняют задание. Например: На уроках русского языка общими могут быть: занятие по чистописанию словарный диктант работа с картиной грамматический разбор и т.д. Итак, правильное комплектование объединенных классов, умелое составление расписания, планирование урока, характер учебного оборудования, его рациональное применение на уроках влияют на организацию учебных занятий, а, следовательно, и на качество обучения в малокомплектной школе. Считаем правильным напомнить функции и особенности каждого вида планирования

Образовательная деятельность учащихся организована в соответствии с долгосрочным, среднесрочным и краткосрочным планированием. Между долгосрочными, среднесрочными и краткосрочными планами существует очень тесная взаимосвязь. Планирование предполагает выбор средств и способов достижения целей педагогического процесса, последовательность действий субъектов в осуществлении намеченного, сроков выполнения. Планирование призвано обеспечить заинтересованность всех участников педагогического процесса и учете отдаленных результатов деятельности. Каждый вид планирования выполняет свою функцию.

Остановимся на особенностях каждого вида планирования. Долгосрочный план – это документ, устанавливающий рамки и стандарты для каждого класса, который отражает последовательность изучения тем, периодичность и прогресс развития предметных и языковых навыков. Долгосрочный учебный план нужен учителю для целостного видения, чтобы наблюдать целеполагание по всем 4-м навыкам речевой деятельности предметных компетенций на весь учебный год, помогает увидеть прогресс в развитии каждого навыка. В нем не находят отражение темы и цели уроков - это рамочный документ, устанавливающий стандарт.

Среднесрочный план более детален и конкретен, он отражает изучаемые темы, сквозные темы, цели, содержание, интернет-ресурсы, виды деятельности, формы работы и название учебных пособий, которыми пользуется учитель. Среднесрочное планирование должно показать расширение и углубление одних

и тех же языковых навыков в разрезе раздела, позволяет увидеть тему в разрезе серии уроков. Среднесрочное планирование обычно осуществляется группой учителей или отдельно взятым учителем, структурирующим учебную программу в последовательную серию уроков. Среднесрочное планирование конкретизирует ориентиры, определенные долгосрочным планом и осуществляется на более короткий период. В среднесрочных планах формулируют основные задачи на установленный период. В нем отражаются темы обучения на каждую четверть или раздел. Распределение часов внутри разделов можно варьировать по усмотрению учителя. Для совмещенных классов при несовпадении разделов в порядке очередности изучения допускается изменение последовательности изучения того или иного раздела. Например, в 5 классе сквозная тема раздела «Живые организмы: растения». Синтаксис и пунктуация. Лексико-грамматический материал Тире между подлежащим и сказуемым, выраженным именем существительным в И. п. Этот раздел дает много возможностей для совмещения, так как очень близок с изучаемым материалом 6 класс, здесь учителю разрешается изменить очередность изучения раздела в 6 классе и поменять его с разделом «Спорт и диета»

В 6 классе Раздел «Живые организмы: животные». Морфология. Орфография. Слитное / раздельное написание местоимений. Учебные цели на аудирование и говорение совпадают в оценивании звучащей речи с позиции «нравится / не нравится» «правильно / неправильно», аргументируя свою позицию и с точки зрения структуры высказывания и логики изложения материала. Через изучение лексических тем учащиеся совмещенных классов расширяют свой кругозор о живых организмах, растениях и животных, синтезируют информацию, получают целостное знание об окружающем мире. Вместе с тем идет развитие языковых навыков слушания и говорения, оценки звучащей речи не только с позиции «нравится / не нравится» «правильно/неправильно», но и с точки зрения содержания и структуры высказывания. Навык чтения развивается через организацию работы по извлечению информации для выполнения конкретной задачи, продолжается работа во время чтения находить особенности различных типов текста, распознавать характерные черты и языковые особенности. Навык письма развивается через привлечение учащихся к написанию эссе-рассуждение, эссе-повествования и корректировке текста, исправляя орфографические и пунктуационные ошибки.

В среднесрочных планах, базируясь на системе целей и подходах к обучению, даются рекомендации для учителя по проведению занятий по темам и разделам, чтобы показать прогресс идей и целей, показывают расширение и углубление одних и тех же языковых и предметных навыков, даются рекомендации к организации деятельности учащихся на уроках, а также ресурсы (интернет, тексты, упражнения, видео - и аудиоматериалы и др.)

Краткосрочное планирование – это детальный план урока по определённой теме, который имеет чёткие цели, критерии оценки, критерии

успеха, формы работ по развитию конкретных языковых навыков. Краткосрочные планы включают ясные методические рекомендации к планированию содержания уроков по предмету. Иначе говоря, краткосрочное планирование включает конкретные способы использования ресурсов, необходимых для достижения целей, определенных в среднесрочных и долгосрочных планах. Краткосрочный план – или план урока – составляется учителем самостоятельно по примерному шаблону, представленному в конце среднесрочного плана.

Планирование уроков содействует пониманию учителями: *для кого* планируется серия последовательных уроков, *чему* необходимо научить и *какой метод* оценивания необходимо использовать. Краткосрочный план включает в себя цели урока, задачи урока, используемое оборудование и план – конспект. В идеале каждый пункт урока может быть просчитан по минутам[3].

Есть много моментов, которые необходимо учитывать при планировании уроков в малокомплектной школе при организации совмещенных классов. Учителю необходимо определить способы активизации мыслительной деятельности учащихся разновозрастных групп, поддерживать мотивацию в обучении и развивать языковые навыки, следует определить этапы уроков, где возможно взаимодействие и взаимообучение участников образовательного процесса, в которых будет происходить деятельность по формативному оцениванию.

Следующей особенностью обновления содержания является повышение воспитательного компонента, усвоение учащимися нравственно-духовных ценностей. Учебные дисциплины являются средством для становления нравственной гуманной личности, готовой к созиданию, поддержке. В основе обновленной программы по предмету лежат идеи «Мәңгілік Ел», которые направлены на совершенствование у казахстанцев таких качеств, присущих высокоинтеллектуальной и конкурентоспособной личности, как патриотизм, национальное самосознание, национальный дух, гражданственность и социальная активность. В контексте претворения в жизнь общенациональных идей «Мәңгілік Ел» включены сквозные темы «Моя семья», «Моя малая родина», «Казахстан- наш общий дом», «Моя Родина- Казахстан», «Праздники и традиции народов Казахстана» и др.,.

Обновление содержания школьного образования предполагает широкое использование межпредметных связей с другими школьными предметами: «Казахский язык», «Иностранный язык», «История Казахстана», «Всемирная история», «Самопознание», «Основы права», «Искусство», «Познание мира», «Информатика». Для этого благоприятную основу создают смежные или сквозные темы. Обновленная программа предоставляет учащимся большие возможности для нравственно-духовного самосовершенствования, понимания смысла жизни и предназначения человека.

Учителю следует помнить, что план урока должен отражать его специфику. Поэтому удобнее пользоваться общепринятым шаблоном поурочного планирования. Особенность его в том, что в одном и том же плане

урока параллельно определяется содержание учебных занятий в двух или нескольких классах и общая их организация. План должен быть максимально кратким, но в то же время информативным, содержать материал, необходимый для проведения урока. В нем четко формируется тема урока, цели и названия этапов, вопросы и т.д. В плане следует отразить содержание заданий для самостоятельной работы. Вопросы, задания, примеры, задачи из учебников переписывать нет необходимости, достаточно указать страницу учебника и номера заданий. Задания, подготовленные самим учителем можно записать либо в план, либо на отдельные листочки, карточки, на которые в плане урока делается ссылка. В плане урока следует включить дополнительный материал (вопросы, задания), который может быть использован в беседе или дан учащимся, досрочно справившимся с основным заданием. В плане урока должны быть указаны учебные пособия, использованные на нём. Большое значение имеет точное время начала и окончания каждого этапа урока. Это поможет полнее реализовать задуманную организацию детей.

Урок - основная форма обучения и воспитания в малокомплектной школе, как и в обычной школе. Как всегда, учитель ведет занятие с постоянным составом учеников и по установленному расписанию, но класс – разновозрастный. В этом основное отличие урока в малокомплектной школе, его преимущества и недостатки, сложности и особенности. Пошаговое руководство по планированию урока предоставляет поддержку для классной практики учителя. В общепринятом шаблоне краткосрочного плана должны найти отражение следующие моменты:

- Графа УРОК отражает тему урока, номер урока в системе раздела.
- Дата
- ФИО учителя
- Школа
- Количество присутствующих и отсутствующих на уроке.
- Классы совмещенные, в которых планируется урок.
- Цель обучения каждого класса, которым способствует данный урок,

извлекается из долгосрочного плана – она показывает, что ученики должны усвоить к концу урока. Эта цель адаптируется и распаковывается для конкретного этого урока и преобразуется в СМАРТ-цель – показывает, что необходимо сделать учащемуся для достижения цели обучения. В условиях МКШ учитель имеет возможность установить взаимосвязь тем, изучаемых в разных классах, это дает возможность для одних повторить изученный материал, для других увидеть перспективы развития той или иной темы.

- Языковая цель – показывает, какие термины академического языка учащиеся освоили к концу урока. В предметно-специфический словарь учитель-предметник вносит те термины, слова и словосочетания, которые будут способствовать пониманию и осмыслению темы урока, продвигать ученика к достижению цели урока. Академический язык является ключевым инструментом для изучения предметного содержания и улучшения

мыслительной деятельности, умения работать с понятиями этого предмета. Для этого учителем предоставляются фразы, необходимые для работы в группе, умения задавать вопросы, приводить аргументы, доказательства.

- Предшествующее обучение – обеспечит непрерывность, взаимосвязь данного урока с предыдущим обучением, может способствовать установлению связи с последующими темами уроков. Для повышения результативности урока, осмысленного обучения рекомендуется в начале урока проводить минуты на проговаривание темы и содержания предыдущего урока учащимися каждого класса отдельно, например, упражнения «Говорение по кругу», «Говорение в паре», «Передай дальше» после этапа повторения, учитель дает обратную связь ученикам, связывая темы и цели обучения, это дает возможность установить взаимосвязь изучаемых тем разных классов.

- Межпредметные связи – показывают взаимосвязь данного урока с другими дисциплинами, помогает установить целостное видение «все во всем».

Малокомплектная школа обладает рядом преимуществ, которые желательно знать и рационально использовать в повседневной практической деятельности:

- индивидуальный подход к учащимся с учетом типа их темперамента и нервной системы, особенностей развития, склонностей и интересов, уровня знаний и умений;

- личностно-ориентированный подход в обучении, при котором личное общение выступает как цель и средство обучения и воспитания, как понимание внутренней позиции ученика. Ученик и учитель «слышат» друг друга;

- благоприятные условия для сотрудничества, организации совместной деятельности и общения обучающихся разных классов;

- число учащихся небольшое, поэтому учитель имеет возможность в течение урока опросить каждого ученика, лучше изучить индивидуальные особенности детей;

- учащиеся старших классов имеют больше возможностей для оказания помощи младшим, так как они ежедневно в одно и то же время находятся в одной классной комнате, опросить младшего школьника, объяснить тему урока, способы решения задачи.

Безусловно, специфика МКШ, накладывает свой отпечаток на организацию учебного процесса. Урок - основная форма обучения и воспитания в малокомплектной школе, как и в обычной школе. Как всегда, учитель ведет занятие с постоянным составом учеников и по установленному расписанию, но класс – разновозрастный. В этом основное отличие урока в малокомплектной школе, его преимущества и недостатки, сложности и особенности. Каждый урок в классе-комплекте – это фактически два-три урока в одном одновременно. Поэтому учитель:

– вынужден 4–5 раз перестраиваться на работу то с одним, то с другим классом, не упуская из виду главную цель в каждом;

– должен распределять время между классами так, чтобы достичь усвоения главного на уроке;

– знает, как действовать, чтобы не нарушить логику познавательного процесса;

– способен стимулировать восприятие новых знаний, их понимание, усвоение, запоминание детьми разного возраста и различного уровня подготовленности;

– должен одновременно вести воспитательный процесс во всех классах;

– прилагает усилия для формирования базисных компонентов образования: умения учиться, потребности в новых знаниях и т.д.

Работа в разновозрастном классе сложна не только для учителей. Для учеников она тоже представляет известные трудности и неудобства. Для академически успешных детей – это уникальная возможность углубленно изучать преподаваемый предмет. Согласимся, что сложные умения, которые могут пригодиться в жизни, выработать непросто, приходится тратить много сил. Помним, что «научить учащихся учиться» - главная цель обновления содержания образования:

- сосредоточиваться на выполнении своего задания по дескриптору;

- не слушать объяснений учителя для другого класса;

- обращать внимания на картинки и другие материалы, предназначенные только для него и его одноклассников, не отвлекаться на другие материалы;

- не слушать ответы учеников другого класса, если учитель не давал на это установку;

- моментально перестраиваться, когда учитель обращается к ним.

Совмещение классов, смежное и разновозрастное, имеет свои сложности: педагогу необходимо выстраивать учебный процесс так, чтобы учащиеся разновозрастных совмещенных классов за один урок получали полноценные знания по двум, а в ряде случаев, трем темам. Для этого требуется работа с целями обучения, поиск совпадающих спиральных целей, которые можно совместить, а также интеграция двух (трех) планов урока в один с обеспечением полной занятости всех детей в учебном процессе. В связи с тем, мы рекомендуем составлять один план урока для совмещенной аудитории. При организации учебной деятельности перед учителями МКШ остро стоит вопрос о правильном распределении и использовании времени, планировании уроков с оптимальным чередованием самостоятельной работы с работой под руководством учителя, с учетом индивидуальных особенностей учащихся, их умения работать самостоятельно.

Краткосрочный план ориентирован на стадии: вызов, погружение, рефлексия. Эти стадии реализуются через структуру: начало, середина, конец, каждая из которых имеет свои цели и функции.

Этап начало урока призван дать «стартап» работы, должен включать активное, мотивирующее задание для вывода на тему урока, совместную с детьми постановку цели урока, знакомство с содержанием занятия. Этот этап помогает освежить знания по пройденной теме, мотивирует и мобилизует учащихся. На этом этапе учащиеся устанавливают взаимосвязь с предыдущим обучением, узнают тему и цель урока для каждой возрастной группы отдельно

и совмещенного класса в целом. Учитель может сказать, через какие задания учащиеся достигнуть поставленных целей урока, представит им ожидаемый результат или дескриптор. На этом этапе эффективно задание на говорение в парах по содержанию предыдущего урока, проведение мозгового штурма по определенной проблеме. Это могут быть кроссворды, ребусы, анаграммы, шарады для быстрого включения учащихся в тему урока. Для эффективного опроса и проверки готовности к уроку рекомендуется передача содержания предыдущего урока через упражнение «Говорим по кругу», где ведущий начинает первую фразу из параграфа домашнего задания, следующий ученик продолжает «Говорение в паре», «Продолжи дальше». Это упражнение для учителя дает возможность проверить готовность к уроку каждого учащегося, для учащихся дает возможность выровнять фоновые знания по содержанию урока, развивает навык говорения и слушания, сосредоточиться на содержании учебного материала. Учителем могут быть предложены контрольные тестовые вопросы для индивидуального или парного выполнения. Упражнение на поиск соответствий так же активизирует мыслительную деятельность, способствует развитию понимания изученной темы и готовности к изучению нового материала. Напомним, что этап начала урока не должен превышать 5-6 минут. За это время учитель обеспечивает готовность учащихся к восприятию новой информации.

Этап середина урока несет основную нагрузку. Активное начало может обеспечить проблемная ситуация, интерактивный метод, игра. Отличительной чертой этапа является градация учебного материала «от простого к сложному». В ходе урока учителю необходимо дать ученику возможность поработать индивидуально, в паре, в малой группе. Урок на этапе завершения должен вернуться к индивидуальной работе, чтобы ученик мог определить свой прогресс. Виды деятельности на уроке необходимо подбирать так, чтобы они способствовали развитию самостоятельной работы над учебным материалом. В протяжении урока учитель четко ставит цели перед каждым классом, демонстрирует критерии оценивания, дескрипторы. Учащиеся работают и четко отслеживают соответствие / несоответствие своей работы представленным дескрипторам. Это облегчает работу учителя и возлагает ответственность за результат от учителя к ученику. Учителю в совмещенном классе необходимо останавливаться на разъяснении цели, показать прогресс этой цели, например, в 5 и в 6 классе, тогда учащиеся будут видеть, что их задания похожи и усложняются по витку спирали «от простого к сложному». На уроке для организации взаимодействия можно организовать опрос старших учащихся своих младших товарищей, взаимообучение старших, проверку задания по дескрипторам, работу по составлению вопросов. Только такое взаимодействие учащихся разновозрастной группы можно считать эффективным совмещением, где одни имеют возможность повторить пройденный материал, другие имеют возможность опережающего обучения.

Организация работы в совмещенных классах МКШ по обновленной методике обучения будет способствовать социализации и формированию ключевых компетентностей обучающегося, это:

№	Ключевая компетенция	Пояснение
1	информационная	готовность работать с информацией, добывать её из учебника и других источников, например, из образовательного сайта, обрабатывать её, изменять;
2	коммуникативная	готовность к общению с другими людьми, формируется на основе информационной компетентности, ученик одного класса общается и совместно обучается с учеником другого возраста или другого села, когда приезжает в ресурсный центр;
3	кооперативная	готовность к сотрудничеству с другими людьми, формируется на основе двух предыдущих;
4	проблемная	готовность к решению проблем, формируется на основе трёх предыдущих.

Этот подход к определению ключевых компетенций соответствует пониманию фундаментальных целей образования, сформулированных в документах ЮНЕСКО.

При планировании учебного процесса в совмещенных классах следует помнить о его особенностях, специфике, которые заключаются в:

- обучении по разноуровневым программам [6];
- индивидуально различном темпе прохождения учебного материала;
- учете скорости прохождения материала;
- учете психологических особенностей различных возрастных групп учащихся, уровне их развития и подготовки на данном этапе;
- правильном распределении времени занятий учителя с учениками одного и другого класса [7] Смотрите в приложении №1.

Таким образом, в условиях обновления содержания от педагога МКШ требуется ответственность, мобильность, умение применять новые методики в условиях малой наполняемости класса, комплектности. Современная модель образования диктует новые требования к работе педагога МКШ, так как изменились цели, содержание педагогической деятельности, инновационный подход в обучении, учебно-методическое и ресурсное обеспечение образовательного процесса, система оценивания учебных достижений учащихся. Поэтому учителю необходимо создавать позитивную атмосферу обучения, вовлекать всех учащихся, использовать эффективные методы преподавания, организовывать, управлять и планировать групповую (межгрупповую или работу в малых группах), индивидуальную, парную или коллективную формы работы, эффективно использовать материалы, ресурсы и

дополнительные материалы для проведения запланированных уроков, согласно установленным целям, наблюдать за учащимися и предоставлять обратную связь [8, 9, 10, 11, 12].

В совмещенном классе каждый ученик бывает в позиции обучающего, проверяющего, тренирующего, как это советовал великий Я.А. Коменский. В своей книге «Великая дидактика» Ян Амос Коменский изложил «Основы прочности (основательности) обучения и учения». «Многое спрашивать, усваивать и учить других», – в этом заложена тайна великой учености. Я.А. Коменский пытался поставить каждого ученика в положение обучающего других во время классных занятий, когда некоторые ученики воспроизводили то, что для всех рассказывал и объяснял учитель. А остальным он советовал упражняться в обучении других вне школы, во время отдыха, прогулок или дома, так как при групповом способе не каждому учащемуся предоставляется возможность воспроизвести только что воспринятое, научить этому другого. Обучая других, он учится сам и при этом интенсивно развивается. Общеизвестно, что развитие и становление ребенка происходит тогда, когда он вступает во взаимодействие со всеми участниками образовательного процесса.

Основные признаки коллективного занятия: отсутствие общего фронта, разные маршруты продвижения учащихся (на второй фазе – на этапе закрепления нового материала). Можно сказать, что коллективные занятия – это учебные занятия в такой группе, где каждый ребенок учится за счет средств и способов, соответствующих его индивидуальным особенностям. Управление учебным процессом (т.е. сменой учебных ситуаций) осуществляют не только учителем, управленческие функции выполняются совместно учителями и учениками. Каждый ребенок не только учится и учит, каждый включен в управленческую деятельность. Для этого в учебном процессе, кроме «пространства учебных занятий», есть специальное место для «рефлексии и программирования». За счет рефлексии, программирования и проектирования и т.п., в которые включаются все – и педагоги, и ученики, – происходит управление учебно-воспитательным процессом. Ученики включены в организацию, рефлексию и управление учебным процессом через такие структуры, как группы постоянного или сменного состава, совет командиров, общий сбор. Кроме этого, в самом учебном процессе они могут выполнять разные функции, например, вести учет, помогать дежурному учителю, быть командирами сводных отрядов. Только при организации коллективных учебных занятий можно формировать у учащихся универсальные способы мыследеятельности или ключевые компетенции.

Эффективность учения прямо зависит от сосредоточенности ученика. Поэтому учителя в классах-комплектах больше, чем в обычных, вынуждены уделять внимания умению школьников работать самостоятельно. Наиболее важная особенность урока в классе-комплекте, объединенном классе – обязательное проведение самостоятельной работы учащихся. Если учитель, занимающийся с одним классом, может включать или не включать в урок задания для самостоятельной работы учеников, определяя эту возможность

характером изучаемого материала, то учитель малокомплектной школы такого выбора не имеет. Наличие двух - трех классов определяет необходимость таких заданий, они входят составляющими практически в каждый этап урока, чаще всего она организуется на этапе середине урока. Следующая особенность состоит в зависимости объема самостоятельной работы детей от объема работы учителя с другим классом. В таких условиях самостоятельная деятельность по существу носит неуправляемый характер, так как в процессе выполнения заданий ученики фактически лишены помощи со стороны учителя, занятого работой с другим классом. По этой причине урок в малокомплектной школе состоит из чередования двух четко выраженных компонентов - работы учащихся под руководством учителя (РУ) и самостоятельной деятельности школьников (СД): РУ -> СД-> РУ -> СД -> РУ [4].

При организации самостоятельной работы в МКШ педагогу, следует руководствоваться теми же основными требованиями, что и в обычной школе, а именно:

- Самостоятельная работа должна соответствовать программным требованиям;
- Самостоятельная работа должна развивать логическое мышление, то есть надо будить мысль ученика;
- Вся самостоятельная работа должна быть посильной для учеников; в этом случае она может быть выполнена сознательно.

Виды самостоятельной работы должны быть разнообразными как по форме, так и по содержанию. При организации самостоятельной работы следует соблюдать принцип систематичности: каждая самостоятельная работа должна проверяться и оцениваться. Самостоятельная работа должна иметь место не только при закреплении знаний, но и на других этапах урока.

Готовя детей к выполнению работы самостоятельно, надо поставить цель разъяснить учащимся методы выполнения самостоятельной работы, а если необходимо, то дать образец работы. Особое внимание надо уделять слабым ученикам, по возможности дать им дополнительные разъяснения, а для сильных учащихся подготовить дополнительные задания повышенной трудности. Эти задания можно приготовить заранее на доске, на плакате или на отдельных карточках. В условиях одновременной работы учителя с несколькими классами, педагог лишен возможности постоянного контроля за ходом выполнения самостоятельной работы учащихся, поэтому важно научить детей самоконтролю. Большое значение для развития навыков самоконтроля имеет приём взаимопроверки. Дети обмениваются выполненными работами друг с другом, с тем, чтобы проверить самостоятельно работу одноклассников. Исследования показывают, что самостоятельная работа детей на уроках в малокомплектных школах занимает больше 50% учебного времени, тогда как в обычной школе на самостоятельную работу отводится около 20% урока[4]. Поэтому педагог должен научить детей работать самостоятельно. Основу самостоятельной работы составляют упражнения, которые должны выполнить

ученики для усвоения знаний, умений, способов их применения. Сегодня в системе образования - это ведущий тренд.

До настоящего времени чаще других используются следующие формы организации усвоения новых знаний:

- учитель объясняет материал, подкрепляет свое изложение наглядностью, а ученики усваивают и запоминают;

- дети приобретают новые знания, умения в процессе поисковой деятельности, эвристической беседы, наблюдения, анализа, сравнения фактов под руководством учителя.

Названные формы не дают нужного результата, так как это однонаправленное обучение от учителя к ученику. Нет взаимодействия между учащимися, нет коммуникации. Большое значение для развития навыков самоконтроля имеет приём взаимопроверки, которые повышают результативность усвоения учебного материала, повышают мотивацию и ответственность за полученные знания. Дети обмениваются выполненными работами друг с другом, с тем, чтобы проверить самостоятельно работу одноклассников.

Мы хотим продемонстрировать следующие виды работы с текстом, которые рекомендует обновлённая учебная программа. Традиционно учебный материал в учебниках представлен в виде сплошных и не сплошных текстов. Во время самостоятельной работы учителем организуется работа с учебным текстом. Результат работы обучающихся по чтению учебного текста зависит от мастерства учителя. Методы работы по развитию читательской компетентности школьников в МКШ во многом совпадают с методами обучения в обычной школе. Напомним, что чтение – это способ восприятия информации, поэтому раздел «Чтение» поможет учащимся в понимании информации, выявлению структурных частей текста и определению основной мысли, пониманию применения лексических и синтаксических единиц в прочитанном тексте, формулированию вопросов и оцениванию прочитанного материала [13.с.13]. Мы живем в условиях переизбытка информации, поэтому умение читать и извлекать нужную информацию, осмысливать её, преобразовывать и использовать в процессе деятельности стало важнейшим умением. Чтение связано с пониманием и освоением всех школьных дисциплин. Это залог успешного учения, успешного самообразования в течение всей жизни. Задача учителя – научить ребенка читать «правильно», «эффективно», «продуктивно». Для развития читательской компетентности школьников предназначена технология продуктивного чтения. Несмотря на то, что это довольно известная технология, многим учителям ее применение доставляет определенные сложности. Ученику всегда важно знать, с какой целью он читает, поэтому перед чтением обязательно поставить цель чтения. Работу по эффективному чтению предполагается начинать с начального звена и вести работу во всех классах. Продемонстрируем особенности использования стратегий эффективного чтения в среднем звене. Работу по чтению необходимо разделить на этапы: предтекстовый, текстовый и послетекстовый. На предтекстовом этапе

учитель предлагает обучающимся следующие задания: «О чем вас заставляет задуматься название текста? Как вы думаете, о чем пойдет речь в данном тексте? Рассмотрите иллюстрацию к тексту и скажите, о чем будет данный текст? Напишите 5 слов или терминов, которые вы ожидаете встретить в данном тексте». Во время чтения текста учитель предлагает выписывать ключевые слова, известную и неизвестную информацию, пересказать соседу абзац в пяти предложениях. Уместно задание с пометами: известная, интересная, неизвестная информация. Задание – выбери заголовок к каждому абзацу поможет обучающемуся составить план по содержанию учебного текста. В текстовом периоде много работы планировать не рекомендуем, так как идет сам процесс восприятия учебной информации. На послетекстовом этапе учитель предлагает задать вопросы друг другу в паре или малой группе по содержанию текста. Учитель может организовать работу с толстыми и тонкими вопросами. На данном этапе самостоятельной работы в совмещенном классе учащиеся старших классов могут:

- опросить младших школьников;
- посмотреть выписанные ключевые слова;
- проверить, как они провели работу с текстом;
- какое название к абзацу выбрали;
- проконтролировать соответствие вопросов содержанию текста;
- проверить допущенные ошибки, объяснить их;
- оценить работу по критериям и представленным дескрипторам.

Таблица № 1. Стратегии чтения учебного текста

«До чтения»	«Во время чтения»	«После чтения»
О чем заставляет задуматься название текста	Читать и выделять ключевые слова	Обобщить абзац в одном предложении
Выберите 5 слов, которые вы ожидаете встретить в тексте	Рассказать абзац в 2-3 предложениях	Составить толстые и тонкие вопросы. Куб познания – работа с вопросами
Работа с иллюстрациями (прогнозировать по картинкам)	Чтение с пометами	Составьте шпаргалку для соседа по парте, чтобы он сумел пересказать учебный материал
Написать ассоциации к названию	Озаглавьте абзац	Чтение с пометами или маркирование. Стратегия Инсёрт
После просмотра иллюстраций создать кластер	Словарная работа по разъяснению новых слов	Проблема (основная мысль) комментарии (детали).
Разгадывание ребуса для выхода на тему урока	Стоп-кадр. Учитель показывает картину и	Каково было ваше мнение о ... до

	задает вопрос, что было до, что было после	знакомства с этим учебным материалом?
Предварительная словарная работа	Чтение с остановками. Учитель останавливает чтение и задает вопрос по прочитанному абзацу чтение, просит прогнозировать, что будет дальше	Пересказ истории от имени другого персонажа?
	Заполнить графический органайзер, таблицу, составить опорную схему, группировать, делить информацию на столбцы	Расставить иллюстрации в порядке правильной последовательности событий, описать этот фрагмент
	Заполнение таблицы ЗХУ	Создание графического органайзера по цели обучения
		Создание письма по форме ПОПС, РАФТ, эссе

Данная таблица помогает учителю подготовить задание для учащихся. Учитель может выбрать на свое усмотрение по одному заданию из каждой стратегии, что будет способствовать продуктивному чтению.

Под продуктивным чтением – традиционно понимают целенаправленно организованный поиск информации в прочитываемом тексте. Результатом продуктивного чтения является понимание. Вторым результатом чтения является восприятие прочитанного текста. Под восприятием текста понимается вовлеченность или включенность человека в чтение. Включиться в чтение на уроках литературы обозначает:

- Читать – и представлять картины, героев.
- Читать – и ставить себя на место героев.
- Читать – и переживать.
- Читать – и участвовать в действии.
- Читать – и задумываться над содержанием.
- Читать – и предполагать конец истории.
- Читать – и реагировать на прочитанное: смеяться, грустить.
- Читать – и удивляться, радоваться – испытывать эмоции.

На послетекстовом этапе учитель предлагает обучающимся преобразовать сплошной текст в несплошной через создание опорной схемы, таблицы, кластера, графического органайзера. Процесс преобразования требует навыков высокого порядка: анализировать, синтезировать, группировать, проводить выборочную работу. Таким образом, во время самостоятельной

работы эффективное использование стратегий чтения «до чтения», «во время чтения», «после чтения» способствует правильному усвоению входящей информации, готовит учащихся к дальнейшей работе по осмыслению прочитанного текста. Теперь рассмотрим использование несплошных (дискретных) и смешанных типов текста в среднем звене МКШ. С целью развития функциональной грамотности учащихся в учебниках по обновленным программам значительно расширено количество несплошных текстов. На основе анализа результатов участия Казахстана в международных исследованиях PISA, PIRLS был изменен ракурс изучения учебных дисциплин в сторону реального использования знаний для решения жизненных задач. Сегодня девиз организаций образования и педагогов - «Научить учиться», цель среднего образования - способствовать становлению самостоятельной и самобытной личности [2. 5]. Учащиеся с первого класса встречаются с несплошными текстами - учатся находить несплошные тексты в окружающей действительности: правила дорожного движения, схема эвакуации из здания школы, схема классных кабинетов школы и своей комнаты и др. Учебники, составленные по обновленным учебным программам по всем предметам, содержат достаточное количество несплошных текстов. Умение работать с несплошными текстами развивает навыки высокого порядка обучающихся [1.4]. В условиях малокомплектной школы и совмещенных классах так же нельзя оставить без внимания работу с этими видами текста. При работе над несплошным текстом обучающиеся должны уметь определить цель создания данного текста, целевую аудиторию текста, средства достижения цели несплошного текста, особенности рассматриваемого вопроса.

Напомним, что к несплошным текстам относятся:

- графики;
- диаграммы;
- схемы (кластеры);
- таблицы;
- географические карты и карты местности;
- план помещения, местности, сооружения;
- входные билеты, проездные железнодорожные билеты;
- расписание движения транспорта;
- карты сайтов.

Ученикам предлагаются задания:

- определить цель создания данного текста;
- определить целевую аудиторию текста;
- определить средства достижения цели несплошного текста;
- найти особенности рассматриваемого вопроса;
- озвучить содержание несплошного текста;
- составить вопросы к тексту;

- составить план пересказа содержания несплошного текста, хотим отметить, что в данном случае пересказ рассматривается не как простое воспроизведение текста, а как применение полученных знаний;
- оценить содержание несплошного текста (чем полезен, где может понадобиться, как и где можно использовать данный текст);
- сделать выводы по содержанию несплошного текста.

Авторы хотят показать вопросы, которые нужно задавать при чтении любого текста, которые будут способствовать повышению продуктивности чтения:

- О чем пишет автор? (предмет)
- Почему автор пишет об этом? (цель текста)
- Кто автор? (авторский голос)
- Кому пишет автор? (целевая аудитория)
- В противовес кому пишет автор? (дискуссия)
- В чем суть? (утверждение)
- Что из этого следует? (вывод)
- Как автор доказывает это? (доказательство)
- Как автор пытается убедить читателя? (техника убеждения).
- Что стоит за всем этим? (скрытые предположения).

Безусловно, это последовательная работа за один урок ученика научить отвечать на эти вопросы учитель отдельной учебной дисциплины не сможет. Поэтому рекомендуем педагогам естественно-математических и гуманитарных дисциплин совместно обсудить и вводить эти вопросы постепенно, регулярно и систематически. Работа над этими вопросами развивает научное видение текста.

В середине урока в качестве самостоятельной работы после чтения текста обучающимся можно предложить работу с графическими органайзерами. Графический органайзер (далее ГО) – это то, что помогает организовать информацию на листе бумаги с целью улучшения понимания, усвоения, запоминания, анализа учебного материала. ГО способствует процессу организованного обучения, способствует удовлетворению образовательных потребностей учеников в достижении учебных целей. Программа повышения квалификации учителей Руководство для учителя дает следующее определение: «графический организатор - инструмент, который использует визуальные символы, чтобы выразить знания, понятия, мысли или идеи и отношения между ними. Он способствует концентрации мышления учащихся, созданию схем и представлению свои мыслей для других. Графические организаторы могут быть использованы для поддержки планирования, понимания и общения» [13.с.21]. Продемонстрируем особенности работы с ГО и некоторые из них. ГО решает задачу формирования навыков критического анализа, сравнения, обобщения, умения устанавливать причинно-следственные связи, классифицировать явления, строить логические и критические рассуждения, умозаключения, выводы на основе приведения. Работа над ГО

способствуют развитию коммуникативных навыков, глубокому пониманию и анализу художественного произведения и теоретического текста. ГО развивают функциональную грамотность учащихся, способствуют развитию критического мышления, навыков передачи информации (визуализации) текстового характера в другую форму. Необходимость использования ГО обусловлено прежде всего тем, что на уроках обучающимся приходится работать с большим потоком информации, которые он не может запомнить и освоить полностью. А.А. Леонтьев писал: «...мы должны учить понимать текст» [8. с.21].

В период курсовой подготовки на курсах повышения квалификации по обновлению содержания учебных предметов, учителя используют такие ГО, как: «ЗХУ – знал, хочу узнать, узнал», «Светофор», «Лестница успеха», «Одиночный пузырь», «Двойной пузырь», «Диаграмма Венна» и вводят в свою практику преподавания новые, ранее не использованные графические органайзеры. Вместе с тем, можно увидеть затруднения в их использовании, потому, что каждый ГО предназначен для решения своей задачи и организации информации.

Учителя и учащиеся могли бы использовать ГО для развития предметных знаний и языковых навыков, так как ученик при использовании ГО получает возможность проведения своего собственного исследования, делает свои первые шаги в интересный мир открытий. Учителю ГО дает возможность руководить исследовательской деятельностью ученика, оказывать поддержку ученика в достижении целей обучения и удовлетворении образовательных потребностей.

Важно использовать ГО в соответствии с целями обучения. Продемонстрируем это, используя типовой учебный план, через систему целей обучения рассматриваемых предметов. Рекомендуем вводить ГО последовательно, в совмещенных классах давать задания по одному органайзеру. Учитель дает время учащимся для ведения исследования не менее 10 минут урока. Во время работы учитель подходит к группам и задает вопрос: «Чем вы сейчас заняты? Что вы делаете? Как вы это делаете?» Эти вопросы дадут учителю возможность увидеть, на сколько обучающиеся понимают свою деятельность и осуществить дифференциацию через диалог и поддержку. Сначала можно давать двум классам один органайзер так как это поможет достижению одной цели обучения. После завершения работы над постером ученики выбирают спикера, который защищает работу, на защиту выделяется 3-4 минуты. Другие группы оценивают - это важный этап для развития навыков говорения, слушания, оценивания, на него уходит 2-3 минуты. Учителю необходимо рационально использовать время урока и учить этому учащихся. После этого необходимо дать обратную связь, чтобы продемонстрировать удачи и затруднения в выполнении этого задания. Рекомендации к дальнейшему выполнению заданий подобного рода. Следует помнить, что обратная связь является одним из средств формирования понимания хода учебного процесса, позволяет определить уровень достижения целей и задач обучения, информирует учителя об успехах и затруднениях учащихся.

Организация эффективной обратной связи является основой успешного обучения [13.с.16].

Постепенно в совмещенном классе, можно дать двум группам два органайзера. Например: «Гора истории» и «Круги на воде». После выполнения работы учитель использует прием «Карусель»: предлагает группам, выполнявшим один вид работы, обменяться работами для уточнения и расширения информации. Это дает возможность учащимся увидеть и сравнить свое видение и с видением другой группы, сделать выводы, провести само- и взаимооценку, способствует расширению и углублению понимания информации.

В совмещенных классах, когда учащиеся запомнят назначение каждого органайзера, можно давать сразу несколько органайзеров. Учащиеся выполняют работу, используя только один цвет маркера. По завершению самостоятельной работы в группе рекомендуем использовать прием «Кочевник», когда выполненный одной группой органайзер «кочует» из группы в группу. Учащиеся знакомятся с работой соседней группы (класса), маркером другого цвета дополняют, уточняют информацию. В каждой группе органайзер находится 5-7 минут. Этого времени достаточно для ознакомления и внесения дополнений. После того, как органайзеры побывали во всех группах, они возвращаются к его первым создателям, которые знакомятся с дополнениями. Начинается этап обсуждения. Ученики размещают свои работы на стенде и озвучивают свою позицию и ту информацию, которую дополнили другие группы, благодарят за уточнение. Эту работу также можно назвать «расширением информации» Одновременная работа с разными органайзерами позволяет увидеть целостную картину произведения или другого учебного текста. Акцентируем внимание педагогов на этом моменте. Умение благодарить учащихся за дополнения будет способствовать созданию благоприятной коллаборативной среды, развивать способность прислушиваться к мнению других, воспитывает толерантность и умение созидать, не видеть в других оппонентов.

Перейдем к рассмотрению ГО для других учебных дисциплин. Работа с ГО развивает универсальные учебные навыки, которые необходимы для изучения дисциплин естественно-математического и гуманитарного цикла.

ГО подходят для организации самостоятельной работы по всем учебным дисциплинам. В тоже время некоторые ГО хороши для использования на уроках языковых дисциплин и литературы, например, ГО «Гора истории», «График эмоций», «Луковица», «Персонаж на стене», «Силуэт на стене», «Сюжетная таблица», «Читательский дневник». Мы их представим в таблице №2.

Таблица №2. Цели использования графических органайзеров для языковых уроков и литературы с 5 по 9 классы.

1.	Графический органайзер	Цель обучения предметов «Русский язык»,	Цель обучения предмета «Русская, казахская
----	-------------------------------	--	---

		«Казахский язык», «Английский язык»	литература»
2.	«Круги на воде» - представляет собой пять кругов, расположенных по возрастанию от малого к большому. Важная и главная информация располагается от центра к краю по степени уменьшения значимости	7.СГ 1- понимать основное содержание текста, извлекая главную и второстепенную информацию, известную и неизвестную информацию	7.ПО 2 – иметь общее представление о художественном произведении, понимать главную и второстепенную информацию, понимать художественное произведение в деталях, включая известную и неизвестную информацию
1.	«Луковица» - позволяет сделать анализ от идеи и темы к содержанию и обратно - от содержания к теме и идее		7.АИ 2 - определять тему и идею произведения, выражая своё мнение о поступках героев
2.	«Гора истории» представляет собой четырехугольники, расположенные по возрастающей линии. От самой высокой фигуры стрела направлена вниз к последнему четырехугольнику. Заполнение «Горы истории» начинают слева направо: зачин, события, события. На пике «горы» записывают кульминацию произведения, от которой спускается стрелка к развязке. Работа над ГО	7. СГ 6 - оценивать прослушанный материал с точки зрения содержания, использования языковых средств для привлечения внимания, структуры и логики изложения материала	7. АИ 3 - выделять в тексте произведения элементы композиции, объяснять роль эпиграфа и его смысл

	способствует развитию логического мышления, учащиеся выстраивают последовательность событий, видят структуру произведения и делают выводы		
3.	<p>«Персонаж на стене» / «Силуэт на стене» представляет собой силуэт предполагаемого персонажа произведения. Вовнутрь «силуэта» учащиеся записывают все, что знают о нем. Снаружи записывают вопросы, которые хотели бы задать этому персонажу по тексту. Работа с этим ГО способствует внимательному прочтению, максимальному извлечению информации об отдельном персонаже для дальнейшего анализа, тренирует в составлении «толстых» и «тонких», проблемных вопросов, извлекать нравственные уроки из поступков персонажей произведения. Через вопросы ученик учится осмысливать идею произведения, мотивы поступков героев произведения. Ученик выбирает информацию, касающуюся только данного персонажа,</p>	<p>7. Ч 8 - сравнивать стилистические особенности различных текстов с учетом композиции и языковых особенностей, цели и целевой аудитории; 7. П 3 - представлять информацию в виде иллюстраций, комиксов, в т.ч. с использованием информационно-коммуникационных технологий, представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм</p>	<p>7. АИ 4- анализировать в прозаическом, драматическом и лирическом произведениях эпизоды, важные для характеристики главных и второстепенных героев; АИ 5 - характеризовать героев произведения на основе деталей и цитат из текста; АИ 6 - анализировать сюжет и композицию, художественные образы и оформлять своё представление в таблицах, схемах, кластерах, презентациях и др; АИ 8 - анализировать изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса в художественном тексте (аллитерации, ассонансы, аллегории, инверсии, анафоры), основные приемы комического (сатира,</p>

	сравнивать его с другими героями		юмор, гротеск, ирония, сарказм и др.)
4.	<p>«График эмоций» представляет собой график, вертикальная часть которого обозначает эмоции. От нуля вверх - положительные, а от нуля вниз – отрицательные. Горизонтальная черта отражает события. Учащиеся анализируют, сопоставляя события и эмоциональное состояние героев произведения. Позволяет реализовать различные учебные цели урока: во-первых, видеть структуру и композицию текста; во-вторых, характеризовать эмоции и чувства персонажей на протяжении всего текста, видеть их в динамике, системе; в-третьих, помогает увидеть и объяснить целостную картину произведения, подводит к пониманию темы и идейного замысла произведения. Все это позволяет учащимся качественно усвоить и понять изучаемый материал, развить коммуникативные навыки</p>	7. П 3 - представлять информацию в виде иллюстраций, комиксов, в т.ч. с использованием информационно-коммуникационных технологий, представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм	<p>7. ОС 1 - участвовать в обсуждении произведения, выражая мнение о героях и событиях;</p> <p>7. АИ 6. анализировать сюжет и композицию, художественные образы и оформлять своё представление в таблицах, схемах, кластерах, презентациях и др.</p>

5.	<p>«Рыбья кость»/ Фишбоун позволяет выявить причинно-следственные связи в произведении. В голове рыбы пишут идею, причинно-следственные связи заполняют скелет рыбы и в хвосте записывают выводы по произведению</p>	7.Ч5 - формулировать вопросы на основе причинно-следственных связей, делать, выводы и заключения	<p>7. ПО 2 понимать художественное произведение в деталях, включая известную и неизвестную информацию;</p> <p>7. ПО 5. пересказывать (кратко, подробно, выборочно) содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях</p>
6.	<p>«Сюжетная таблица» или «Читательский дневник» представляет собой таблицу с графами: Кто? Что? Что происходит? Где? Как? Когда?</p> <p>Ученик читает текст и заполняет графы. Это развивает навык восприятия информации, позволяет запомнить до 90% информации. Если в произведении несколько персонажей, то позволяет увидеть их поступки и выйти на анализ героев произведения</p>	7. П 3 - представлять информацию в виде иллюстраций, комиксов, в т.ч. с использованием информационно-коммуникационных технологий, представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм	<p>7. ПО 2 понимать художественное произведение в деталях, включая известную и неизвестную информацию;</p> <p>7. ПО 5. пересказывать (кратко, подробно, выборочно) содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях;</p> <p>7. АИ 6. анализировать сюжет и композицию, художественные образы и оформлять своё представление в таблицах, схемах, кластерах, презентациях и др.</p>
7.	<p>«Диаграмма Венна» двойная/ тройная</p> <p>Двойная дает возможность полного, целостного видения</p>	<p>Развивает все навыки: слушание, говорение, чтение, письмо.</p> <p>7 Ч 7 - Сравнение</p>	7. АИ 6. анализировать сюжет и композицию, художественные образы и оформлять

	<p>темы, позволяет проанализировать в отдельности, выявить особенности, сходства и различия.</p> <p>Тройная - позволяет увидеть системные связи как между всеми тремя рассматриваемыми явлениями, так и выделить сходства между двумя близлежащими сравниваемыми предметами или явлениями</p>	<p>стилистических особенностей различных текстов с учетом цели и целевой аудитории, композиционных и языковых особенностей</p>	<p>своё представление в таблицах, схемах, кластерах, презентациях и др.</p>
8.	<p>«Одиночный пузырь» «Двойной/тройной пузырь» Позволяет выявить особенности персонажа, личности, явления или события</p>	<p>7. П 3 - представлять информацию в виде иллюстраций, комиксов, в т.ч. с использованием информационно-коммуникационных технологий, представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм</p>	<p>7. АИ 6. анализировать сюжет и композицию, художественные образы и оформлять своё представление в таблицах, схемах, кластерах, презентациях и др.</p>
9.	<p>«Радиальная диаграмма» предназначена для целостного видения большого многопланового произведения, таких, как: «Мертвые души», «Война и мир», «Анна Каренина» и др.</p>	<p>7. П 3 - представлять информацию в виде иллюстраций, комиксов, в т.ч. с использованием информационно-коммуникационных технологий, представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм</p>	<p>7. АИ 6.- анализировать сюжет и композицию, художественные образы и оформлять своё представление в таблицах, схемах, кластерах, презентациях и др.</p>
10.	<p>«Линия времени» позволяет пронаблюдать</p>	<p>7.СГ1.- понимать основное содержание текста,</p>	<p>7. АИ 6.- анализировать сюжет и композицию,</p>

	последовательность событий в произведении для дальнейшего анализа	извлекая главную и второстепенную, известную и неизвестную информацию	художественные образы и оформлять своё представление в таблицах, схемах, кластерах, презентациях и др.
11.	«Айсберг» Позволяет определить явную и скрытую информацию, текст и подтекст. Учитель предлагает обучающимся изображение айсберга над водой и под водой. На верху учащиеся записывают явную информацию, в нижней части айсберга скрытую информацию и поднимаемые проблемы		определить явную и скрытую информацию, текст и подтекст

ГО хороши для использования на уроках естественно-математического цикла, например, ГО «Диаграмма Венна», «Радиальная диаграмма», «Одиночный, двойной, тройной пузырь», «Рыбья кость / Фишбоун», «Уровневая лестница», «Круги на воде», «Линия времени», «Таблицы и опорные схемы», «Ментальная карта», «Кластер». Мы их представим вместе с совмещаемыми учебными целями по предметам «Математика», «Естествознание», «Физика» в таблице №3.

Таблица №3. Цели использования графических органайзеров для предметов естественно-математического цикла с 5 по 9 классы.

	Графический органайзер	Цель обучения предметов «Математика», «Естествознание», «Физика»	Цель обучения предмета «Математика», «Естествознание», «Физика»
1.	«Круги на воде» - представляет собой пять кругов, расположенных по возрастанию от малого к большому. Важная и главная информация располагается от центра к	понимать основное содержание текста, извлекая главную и второстепенную информацию, известную и неизвестную информацию;	иметь общее представление о художественном произведении, понимать главную и второстепенную информацию,

	краю по степени уменьшения значимости.		понимать в деталях, включая известную и неизвестную информацию;
2.	Таблица из двух, трех столбцов Информация группируется и располагается по категориям или группам.	Математика 5.1.1.2 усвоить понятия четных и нечетных чисел; «Естествознание» для 5-6 классов 5.6.1.1 определять компоненты экосистемы; 5.6.1.2 классифицировать виды экосистем; 5.6.2.1 классифицировать организмы по царствам живой природы; 5.6.2.2 характеризовать одноклеточные и многоклеточные организмы	Математика 6.1.1.1 понимать, что показывает отношение двух чисел; «Естествознание» для 5-6 классов 6.6.2.1 использовать характерные особенности организмов для определения видов растений и животных; 6.6.2.2 исследовать многообразие живых организмов в местных экосистемах
3.	Одиночный, двойной пузырь Позволяет выявить особенности явления или события, учит сравнивать и различать свойства одного явления или двух и более явлений.	«Естествознание» для 5-6 классов 5.6.1.1 определять компоненты экосистемы; 5.6.1.2 классифицировать виды экосистем; 5.6.1.4 сравнивать естественные и искусственные экосистемы 5.4.2.1 описывать свойства живых организмов; 5.5.1.2 различать	«Естествознание» для 5-6 классов 6.6.1.3 объяснять переход энергии и веществ в экологической пирамиде 6.5.1.2 называть и

		температуру и тепловую энергию;	приводить примеры процессов, протекающих с выделением и поглощением энергии;
4.	Рыбья кость / Фишбоун позволяет выявить причинно-следственные связи в исследуемом тексте. В голове рыбы пишут идею, причинно-следственные связи заполняют скелет рыбы и в хвосте записывают выводы по теме.	«Естествознание» для 5-6 классов 5.6.1.3объяснять влияние экологических факторов на функционирование экосистем; 5.6.3.2 исследовать экологические проблемы своего региона;	«Естествознание» для 5-6 классов 6.6.1.2объяснять причины смены экосистем; 6.6.1.1графически представлять и объяснять взаимосвязь компонентов экосистем; 6.6.1.1 графически представлять и объяснять взаимосвязь компонентов экосистем; 6.6.1.2 объяснять причины смены экосистем; 6.6.1.3 объяснять переход энергии и веществ в экологической пирамиде
5.	Моделирование круговорота Тема: Процессы в неживой природе. Выстраивается последовательность и спиральность явлений.	«Естествознание» для 5-6 классов 5.4.1.1 называть процессы, происходящие в неживой природе (круговорот веществ в природе, выветривание, горообразование, климатические процессы)	«Естествознание» для 5-6 классов 6.4.1.1 моделировать процессы, происходящие в неживой природе (горообразование, выветривание, круговорот веществ в

			природе).
6.	<p>Уровневая лестница понятий Тема: Процессы в живой природе. Помогает увидеть уровни развития или уровни понятий, определенную иерархию, усложнение событий или явлений</p>	<p>«Естествознание» для 5-6 классов 5.4.2.2 описывать уровни организации живых организмов;</p>	<p>«Естествознание» для 5-6 классов 6.4.2.2 объяснять процессы, присущие живым организмам; 6.4.2.3 различать типы питания организмов; 6.4.2.4 составлять сбалансированный рацион питания; 6.4.2.5 тестировать пищевые продукты на наличие органических веществ;</p>
7.	<p>Двойная, тройная диаграмма Венна Позволяет выявить особенности явления или события, учит сравнивать и различать свойства. В общую часть круга обучающийся записывает совпадающие свойства и качества исследуемого материала, во внешние круги записывают особенности сравниваемых явлений.</p>	<p>«Естествознание» для 5-6 классов 5.6.1.1 определять компоненты экосистемы; 5.6.1.2 классифицировать виды экосистем; 5.6.1.4 сравнивать естественные и искусственные экосистемы 5.4.2.1 описывать свойства живых организмов; 5.5.1.2 различать температуру и тепловую энергию;</p> <p>Физика 7 класс 7.2.2.3 различать и приводить примеры пластичных и упругих деформаций.</p>	<p>«Естествознание» для 5-6 классов 6.6.1.3 объяснять переход энергии и веществ в экологической пирамиде</p> <p>6.5.1.2 называть и приводить примеры процессов, протекающих с выделением и поглощением энергии; Физика 9 класс</p>

			9.2.2.3 объяснять природу силы тяжести, силы упругости, силы трения.
8.	Карта истории или линия времени позволяет пронаблюдать последовательность событий в тексте для дальнейшего анализа, помогает построить план ответа, создать шпаргалку для ответа товарища.	Физика 7 класс 7.2.1.7 находить скорость тела по графику зависимости перемещения от времени при равномерном движении	Физика 9 класс 9.2.1.10 описывать движение тела, брошенного горизонтально, используя кинематические уравнения равнопеременного и равномерного движения 9.2.1.13 описывать равномерное движение тела по окружности, используя понятия линейных и угловых величин

Можно сделать вывод о том, что правильное использование учителем графических органайзеров на уроке делает уроки разнообразными, непредсказуемыми, что повышает внутреннюю мотивацию школьников к изучению предмета и интерес к познавательной деятельности, самостоятельному поиску, развивает навыки работы в коллективе, навыки публичного выступления с предоставлением доказательств и аргументов, умение логически мыслить, открывает простор для развития исследовательских навыков, развивает навыки высокого порядка. Умение обрабатывать и визуализировать информацию сплошного текста в несплошной текст – это еще одна возможность развития функциональной грамотности учащихся. Работа над графическими органайзерами оказывает поддержку в удовлетворении индивидуальных потребностей учащихся, создают условия для самовыражения обучающихся малокомплектных школ. Обучающимся после работы над ГО необходимо дать возможность озвучить то, что они сделали индивидуально, в паре или в малой группе. После работы над ГО необходимо провести формативное оценивание, где обучающиеся озвучивают свои успехи и достижения, как работа над ГО помогла им достичь поставленной учебной цели.

Мы акцентировали внимание своих читателей на том, что научить учащихся учиться – одна из приоритетных целей образования сегодня. В понятие «умение учиться» входит множество умений. Это и умение воспринимать первичную информацию, размышлять над воспринятым знанием, умением, способом; умение запоминать, усваивать; умение преобразовывать и применять знания [13.17]. А также умение контролировать и оценивать качество результата, процесса, включающее в себя умения:

- сравнивать знания и действия с образцом, эталоном;
- проверять по внешнему образцу;
- соотносить с внутренней нормой (выделять норму действия, результата, артикулировать её, выделять допустимые – недопустимые отклонения);
- восстанавливать, осознавать ход решения, рассуждения;
- выделять сильные, слабые стороны, верные – неверные решения, результат;
- оценивать эффективность, качество, полезность (актуальную, перспективную), совершенного, сделанного;
- выработать критерии для оценки своей работы и напарника [14 с. 22]

Во время самостоятельной работы учащихся, учитель не забывает о дифференциации. МКШ дает большие возможности для дифференциации и индивидуализации учебного процесса. Под дифференциацией в обучении – понимают практику разнообразия уроков для размещения различных учащихся в одном классе. Например, размещение инструкций в соответствии с потребностями, способностями и интересами учащихся и для удовлетворения их различных образовательных уровней [10]. Дифференциация обучения позволяет организовать учебный процесс на основе учета индивидуальных особенностей личности, обеспечить усвоение всеми учениками содержания образования, которое может быть различным для разных учащихся, но с обязательным для всех выделением инвариантной части. Для дифференциации учителем дается один материал, но при этом от каждого обучающегося разный ожидается итог: один может составить толстые или тонкие вопросы, другой учащийся может составить план высказывания или шпаргалку, по которой сосед по парте смог бы пересказать, третий учащийся выписывает ключевые слова и выявляет главную и второстепенную мысль. При этом, предоставляя всем ученикам инструкцию, нужно убедиться в том, что каждый понимает, что от него ждут (ожидаемый результат). На уроке языка или литературы можно предложить творческое задание придумать продолжение. Во время самостоятельной работы учитель задает вопросы: «Чем вы заняты? Как вы это делаете? В какой последовательности делаете или решаете задачу?» Если обучающиеся могут сразу ответить, значит, они понимают, что делают. Так учителем осуществляется дифференциация через диалог и оказание поддержки. Учитель может использовать способ дифференциации по темпу, для обучающихся может подготовить несколько дополнительных заданий, а для

медлительных учащихся дать дополнительное время. Некоторые ученики могут работать с более сложными источниками. Диапазон источников будет варьироваться от текстов для дискуссий до сложных текстов. Учитель может заблаговременно подготовить словари или сайты, ученику предлагают посмотреть и поработать с терминами из разных источников, увидеть их сходство и различие. У обучающихся формируется культура работы с различными источниками – это будет дифференциация по источникам. Учитель знает уровень знаний своих учеников, это позволяет ему подготовить задания разной сложности, для этого им используются таксономия Блума. Следующий способ дифференциации - оценивание. Ученики оцениваются учителем постоянно через реплики (вы в правильном направлении, у вас хорошо получается, измените подход, уточните информацию, как можно сделать по-другому, какое еще решение можно найти).

Во время самостоятельной работы и после нее важно проведение различных видов формативного оценивания. В условиях обновления содержания школьного образования изменяется и система оценивания деятельности учащихся. Изменились принципы оценивания. Оценивание достижений ученика идет в соответствии с критериями успеха, осуществляется с помощью формативного и суммативного оценивания (об оценивании речь пойдет ниже). Напоминаем, что формативное оценивание является составной необходимой частью критериального оценивания.

Незнание педагогами МКШ видов формативного оценивания приводит к неэффективным результатам обучения в классах с малой наполняемостью или же приводит к гиперконтролю, как следствие, к высокому уровню тревожности обучающихся. По этой причине, мы подробно остановимся на этом виде оценивания. Формативное оценивание - это вид оценивания, которое проводится непрерывно и обеспечивает обратную связь между учителем и учащимися, что позволяет своевременно корректировать учебный процесс, при этом результаты и не фиксируются в виде оценок [11. с.22]. Перед проведением оценивания учителю важно ознакомить учащихся с целями обучения и критериями успеха. При ФО обучающийся имеет право на ошибку и ее исправление. Это позволяет определить возможности обучающегося, выявить этап, на котором ученик испытывает трудности, помочь в достижении наилучших результатов, своевременно корректировать учебный процесс.

Оценивание напрямую связано с целями преподавания: оценивают те же навыки, которые развивали. Оценивание направлено на коррекцию навыков, знаний, на повышение мотивации учащегося, на определение достижений каждого учащегося. Для сбора данных об успеваемости и прогрессе в обучении в течение года осуществляется два вида оценивания: формативное и внутреннее суммативное оценивание, которые составляют внутришкольное оценивание. Формативное оценивание применяется учителями для ежедневного отслеживания того, достиг ли ученик на уроке конкретной поставленной цели, и для планирования следующего урока с учетом этого. Внутреннее суммативное оценивание разрабатывается для того, чтобы предоставить

учителям и учащимся информацию об успеваемости учащихся в конце каждой четверти и учебного года.

Работа по обновленной программе поможет учащимся усвоить языковые нормы, совершенствовать свои учебные навыки. Учащиеся получают знания, которые позволят им применять приобретенные навыки в любой жизненной ситуации. Вся система критериального оценивания направлена на развитие обучающегося, повышение его интереса и мотивации к обучению. Этого можно достичь, если установить ясные и измеримые критерии оценивания, понятные каждому обучающемуся и его родителям. Целью критериального оценивания является получение объективной информации о результатах обучения обучающихся на основе критериев оценивания и предоставление ее всем заинтересованным участникам для дальнейшего совершенствования учебного процесса. Критериальное оценивание введено не так давно и координаторы по критериальному оцениванию есть не во всех школах, поэтому есть необходимость в его разъяснении для педагогической и родительской общности.

Наблюдение за процессом оценивания на уроках у коллег показало, что не всеми учителями правильно используются возможности формативного оценивания. В большинстве случаев процесс ограничивается лайками «нравится/ не нравится», цветовыми обозначениями «верно/неверно», что совершенно не способствует развитию аналитического и критического мышления и речи учащихся. Эти приемы предназначены для поддержки мотивации учащихся, мы же хотим акцентировать внимание учителей на формативном оценивании, которое с помощью дескрипторов помогало бы учащимся дойти до цели урока и поддерживали бы обучение. Учителю следует различать, что виды ФО бывают эмоциональными, мотивирующими и конструктивными и соответственно правильно отбирать для своего урока

Так в начале урока после обеспечения связи с предыдущим обучением или работы с ребусом, кроссвордом проводится эмоциональное ФО, для повышения мотивации учащихся, создания позитивного настроения к уроку: «Аплодисменты», «Смайлики», «Звездочки», «Градусник настроения», «Сигнал рукой - кулачки». В этих случаях учитель может оценить не только результат, но и старание ученика.

Поддержку этого стремления может осуществить похвалой, комплиментом, одобрением. Чаще всего учителями используются ФО для выявления эмоционального состояния учащихся. Он обычно демонстрируется приемом «Смайлик» (положительная, нейтральная или отрицательная эмоция), приемом «Светофор»: зеленый цвет, что помогло мне хорошо понять тему урока; желтый цвет, что я не понял; красный цвет, что мешало мне в понимании темы, какие трудности у меня возникли. Тогда как совершенно необходимо научить соотносить цели и результат: что необходимо было сделать и что получилось. Во время ответов учащихся учитель просит быть к себе добрее или быть к себе строже, учит быть объективным к себе и товарищам. ФО может дать реакцию на использованные учителем методы и приемы обучения. ФО

может дать отклик на эмоциональное состояние учеников и после работы по определенной теме, а может дать обратную связь на содержание пройденного материала и отражать уровень освоения темы.

После парной работы, устного ответа учащегося уместно проведение мотивирующего ФО: «Похвала и одобрение товарища», «Две звезды и одно пожелание другу», «Комплименты напарнику», «Сэндвич». Его проводят для оценки старания ученика, чтобы он убедился, что движется в правильном направлении. Мы говорили о том, что задания составляются по принципу «от простого к сложному». Учителю не нужно подбирать критерии и дескрипторы к каждому заданию, а важно выбрать самое значимое упражнение или задание, составить к нему дескриптор. В конце урока необходимо проведение конструктивного ФО, где обучающиеся индивидуально показывают свою работу, анализируют свои достижения, отмечают затруднения и те моменты, над которыми еще предстоит поработать.

Существуют следующие стратегии формативного оценивания при развитии навыков слушания и говорения, которые можно применять на уроках русского, казахского, английского языков, гуманитарных дисциплин: «Бинго», «Займи позицию», «Заполнение листа ответов», «Нарисуй фигуру», «Автобусная остановка», «Лист самооценивания», «Оценивание по образцу», «Оценка эксперта», «Две звезды, одно пожелание», «Сигнал рукой», «Светофор», «Речевые образцы учителя» и другие.

«Лестница успеха»: ученикам предлагается расположить свой смайлик на лестнице со значками «Все понял, почти все понял, но есть вопросы, не все понятно». Отклик на содержание учебного материала учащиеся могут дать при заполнении таблицы «Знаю, хочу узнать, узнал» - этот вид отклика способствует развитию критического мышления, осознанного обучения.

Мы хотим обратить внимание на непрерывность процесса оценивания в ходе обучения. В отличие от традиционного оценивания, когда оценка выставлялась учителем в конце урока как вердикт, ФО проводится после окончания каждого этапа урока и обязательно соотносится с поставленной перед заданием целью. Учитель напоминает ученикам: «Что мы должны были сделать? С какой целью вы выполняли задание? Как вы узнали, что вы достигли цели? Как вы узнали, что вы выполнили правильно?». Учитель наблюдает за работой учеников, помогая в осознании уровня достижения цели. Если ученик увидел свою ошибку, он имеет возможность ее исправить и достигнуть цели.

ФО – это текущее оценивание, которое проводится в соответствии с целями обучения учебных программ как часть преподавания и обучения, для того, чтобы ребенок понял, что он движется в правильном направлении.

ФО может проводиться как учителем, так и учащимися, при этом используются разные виды оценивания: самооценивание, взаимооценивание, оценка учителем. При самооценивании ученик учится смотреть на себя со стороны, соотносить свою деятельность с учебной задачей: «Нам надо было прослушать и понять, о чем говорится в сказке. Я узнал, что в сказке говорится

о том, как все тянули дружно репку, поэтому я хорошо работал». «Я хорошо работал, потому что правильно расставил картинки из сказки». При взаимооценивании ученики учатся давать аргументированную оценку работе товарища. В этом возрасте ученики желают дать хорошую оценку, но не знают, как. При взаимооценивании учителю следует помочь ученикам соотнести результат работы ученика с целями задания, тогда учащиеся смогут давать объективную оценку: «Он работал хорошо, потому что он правильно ответил на вопросы, он правильно подобрал слова». Ученик не говорит: «Нравится или не нравится», а пытается дать объективную оценку согласно дескрипторам.

При ФО учащийся имеет право на ошибку, ее исправление, это позволяет определить возможности обучающегося, своевременно выявить уровень достижений, скорректировать процесс обучения. В старших классах формативное оценивание могут усложнить следующими вопросами: *«Что было непонятно в этом задании, как вы собираетесь справиться с этим?»*. Или предлагаются фразы, которые необходимо дополнить:

1. *Мне было интересно....*
2. *Сегодня я узнал (а).....*
3. *Сегодня я научил (а) ся (сь) применять....*
4. *У меня получилось...*
5. *У меня вызвало затруднения....*
6. *Я почувствовал (а) или осознал (а)...*
7. *Мне стоит поработать над осмыслением...*

Существует еще одна особенность процесса оценивания. Он играет важную роль в формировании мотивов к обучению. Мотивация во время оценивания либо возрастает, либо снижается. Но отрицательно влияет на школьника отсутствие оценки, ученик видит безразличие со стороны взрослого и теряет интерес к обучению, поэтому очень важно, чтобы дети видели заинтересованность, как со стороны педагогов, так и со стороны родителей. Известный российский исследователь Б.Г. Ананьев пишет: «Отсутствие оценки является самым худшим видом оценки, поскольку это воздействие не ориентирующее, а дезориентирующее, не положительно стимулирующее, а депрессирующее объект, заставляющее человека строить собственную самооценку не на основе объективной оценки, в которой отражены действительные его знания, а на весьма субъективных истолкованиях намеков, полупонятных ситуаций, поведения педагога и учеников» [15,16,17,18].

Дескрипторы к заданию должны быть ясными, точными, чтобы решение учителя при оценивании было объективным. Кроме того, дескрипторы позволяют определить, на каком этапе выполнения задания учащийся испытывает трудности. В разделе «Традиции и фольклор» даны следующие цели по развитию навыка слушания: понимать значение знакомых слов, имеющих отношение к повседневной жизни, демонстрировать понимание через комментирование, задавание вопросов. По развитию навыка чтения обозначена цель: читать целыми словами. Приведем дескриптор к заданию: понимает

значение слов по теме «Наурыз», комментирует видеоролик и находит слова, относящиеся к данной теме, отвечает на вопросы и задает вопросы по теме.

Важно продумать, с помощью какого приема будет оцениваться то или иное задание, следует менять формы ФО, чтобы они учащимся не наскучили и не стали привычными.

Учителем проводится обратная связь как пленарное заседание после каждого задания, которые имеют цель осмысления происходящего на занятиях. Обратная связь, во время которой ученики озвучивают свое личное мнение о том, что они делали, как это делали, что у них получилось, что могло получиться еще лучше и почему они достигли именно такого результата. Учителю следует помнить, что обратная связь – это конкретное действие, ситуация, направляющая к цели, процессу получения, а также понимания спорных вопросов и проблем. Высказывания для обратной связи:

1. вы/ты справились с заданиями, требующих односложных ответов
2. у вас/тебя получилось составить....
3. смогли найти соответствия,
4. смогли применить полученные знания
5. смогла правильно сгруппировать по признакам,
6. смогла извлечь необходимую информацию
7. Необходимо доработать применение правила
8. Повторить тему
9. Учись/тесь находить ключевые слова, которые помогут в составлении плана
10. Учись/тесь находить соответствия,
11. Учись/тесь группировать по признакам значение новых/ непонятных /незнакомых слов ищи/ те в словарях
12. Внимательно относиться к написанию орфограмм, применению правил.
13. Избегать слов «но», «не знаешь, не понимаешь, не умеешь, не смог/ не получается»

Напоминаем, что обратная связь – это информация учителя, представленная учащемуся об эффективности по отношению к намеченным целям обучения. Она должна быть нацелена на улучшение обучения. Обратная связь перенаправляет, перефокусирует действия ученика для достижения целей урока. Обратная связь может касаться сути учебной деятельности, процесса деятельности. Обратная связь – является одним из средств формирования понимания о ходе учебного процесса, позволяет определить уровень достижения целей и задач обучения, информирует учителя об успехах и затруднениях учащегося. Организация эффективной обратной связи является основой успешного обучения.

Авторы акцентируют внимание читателя на том, что правильно организованная обратная связь влияет не только на повышение успеваемости учащихся, но и на развитие самоменеджмента и самоуправления учащихся.

Таким образом, можно прийти к выводу, что формативное оценивание совершенно необходимо, чтобы научить ребенка учиться. Учителю необходимо подбирать форму и прием для проведения ФО каждого задания, чтобы формировать положительную мотивацию к учебе у школьников. При этом следует помнить, что учителю необходимо оценивать не только результат, но и старание ученика. Учителю следует помнить о принципах критериального оценивания, а именно то, что оценивание осуществляет взаимосвязь обучения и оценивания, оно должно быть ясным и доступным, непрерывно проводиться с учеником и для ученика, направленным на развитие ученика. Учитель может сделать так, чтобы ученик мог видеть свое продвижение вперед, видеть свой успех. Успех, как известно, рождает успех. В школе не должно быть неудачников, поэтому главная задача учителя – заметить даже самое маленькое продвижение ученика вперед и поддержать его. Мы можем утверждать, что педагог, реализующий обновленную программу образования, развивает компетенции самоменеджмента, самоуправления учащихся через систематическую организацию формативного оценивания и конструктивной обратной связи Таблица № 4.

Таблица № 4 Разновидности ФО

Формативное оценивание		
Эмоциональное	Мотивирующее	Конструктивное
		Задание с дескрипторами
Смайлики	Похвала	Дерево познания
Аплодисменты	Обратная связь	Дерево Блоба
Термометр настроения	Две звезды одно пожелание	Лестница успеха
Сигнал рукой	Комплименты	Светофор
Острова надежды, радости, успеха, переживаний, грусти, разочарования	Сэндвич	Перевернутая пирамида
		Чемодан, мясорубка и корзина
		Рефлексивная мишень
		Двойной круг
		Выходной билет
		Стена вопросов/ парковка вопросов
		Пять пальцев
		Плюс, минус, интересно
		Бинго

Таблица № 5 Разъяснение особенностей конструктивных ФО:

№	Приём ФО	Действия ученика
1	Светофор	Ученик записывает, что по этой теме получилось

		хорошо, а что вызвало затруднения или не получилось;
2	Перевернутая пирамида	Ученик записывает три момента, которые он вынес из урока, два момента затруднения и один вопрос, который он хотел задать;
3	Дерево познания	На одну сторону дерева ученик записывает, в каких видах деятельности он участвовал, в другую – что из содержания занятия он вынес, понял, будет использовать;
4	Дерево Блоба	После выполнения всех заданий урока обучающийся показывает результативность своей работы через размещение своего человечка на разных местах дерева. Чем выше ученик размещает своего человечка, тем выше он продвинулся к достижению учебной цели;
5	Чемодан, мясорубка, корзина	Ученик распределяет информацию урока на ту, которая пригодится в дальнейшем, ту, которую необходимо переработать, и не нужную;
6	Таблица ЗХУ	Ученик записывает известную и неизвестную информацию, и то, что он планирует изучить, прочитать по этой теме;
7	Лестница успеха	Ученик на нижней ступеньке лестницы записывает те вопросы, которые вызвали затруднения, на второй ступеньке то, с чем справился, и на верхней ступеньке записывает то, что он понял, освоил - информацию, которая стала знанием;
8	Стена вопросов/ парковка вопросов	Ученики дают ответы по содержанию предыдущего занятия, это позволяет обеспечить связь с предыдущим обучением;
9	Пять пальцев	Какие знания, опыт я сегодня получил? Б (безымянный) – близость цели. Что я сегодня делал и чего достиг? С (средний) - состояние духа. Каким было сегодня мое преобладающее настроение, состояние духа? У (указательный) - услуга, помощь. Чем я помог, чем порадовал или чему поспособствовал? Б (большой) - бодрость, физическая форма. Каким было мое состояние сегодня? Что я сделал для своего здоровья?
10	Рефлексивная мишень	Ученик проводит оценку содержания, форм и методов работы, которые помогли понять тему урока, оценку деятельности учителя (в чем была его помощь), оценку своей деятельности. Чем ближе показатели ученика к центру, тем ближе ученик к успеху;

11	Плюс, минус, интересно	Ученик распределяет информацию по разделам «плюс, минус, интересно» и определяет зону своего ближайшего развития.
12	Выходной билет	Учитель дает несколько заданий с дескрипторами, учащийся выполняет, проверяет. При выполнении всех заданий и проверке напарником получает выходной билет. Этот вид оценивания развивает тайм менеджмент и ответственность, повышает интерес к изучению дисциплины.

Образец примерного анализа ДСП по русскому языку 5-6 классов, Я-1.

Авторы считают правильным представить два разных вида анализа ДСП: текстовый и в виде несплошного текста. Это обусловлено тем, что читатели могут воспринимать разные виды текста: сплошной и несплошной. После чтения анализа по представленным учебным дисциплинам учитель МКШ может самостоятельно провести анализ по своей учебной дисциплине. Представляем анализ ДСП по русскому языку 5-6 классов, Я-1.

Изучение образовательной программы, в частности ДСП 5-6 классов показали возможность работы в совмещенных классах. Так в 1 четверти тема раздела 5 класса «Культура: язык и общение». Лексико-грамматический материал включает Морфологию. Синтаксис и пунктуацию, что совпадает с темой раздела 6 класса. «Путешествия и достопримечательности». Морфология и орфография. Синтаксис и пунктуация. Учитель на разном материале может ставить одни учебные цели: Совпадение наблюдается в разделе аудирование и говорение, чтение, письмо. Разница есть в разделе соблюдение речевых норм. 5.1.1.1, 6.1.1.1 понимать основное содержание текста, определять главную информацию и 5.1.3.1, соответственно 6.1.3.1 пересказывать содержание текстов подробно, кратко, выборочно содержание. Учитель имеет возможность для разных классов по разным текстам дать одинаковое задание: прочитать, пересказать, выделить главную и второстепенную информацию. Задать вопросы к тексту, и ответить на них в ходе парной работы. Для закрепления материала по грамматике предлагается, чтобы учащиеся 6 класса рассказали о категории склонения, рода, числа, падежа имен существительных. 5 класс выполняет поисковую работу по учебному тексту, извлекает существительные, определяет род, число, падеж. Учащиеся 6 класса в это время работают над материалом правописание суффиксов *ек* и *ик* в именах существительных. После этого учащиеся 6 класса проверяют качество выполнения задания младшими. Таким образом, учащиеся вовлекаются в учебную деятельность как обучающийся, как обучающий, как проверяющий.

Тема второго раздел в 5 и 6 классе не совпадает, но грамматика имеет много соприкосновений – это правописания *He* с именными частями речи, Правописание суффиксов - *чик* и – *щик*, чередование гласных в корне слова, проверяемые и непроверяемые гласные в корне. Совпадение в правилах

правописания и оформления предложений с прямой речью и словами автора
Учебные цели раздела: говорение и аудирование 5.1.2.1, 5.1.5.1 и 6.1.5.1, 6.1.3.1
6.1.4.1 взаимосвязаны между собой, предполагают возможность обучение или контроль старшими учащимися своих младших одноклассников. По разделу: Чтение. Определение типов текста и понимание сплошных и несплошных текстов поможет организовать взаимообучение и взаимоконтроль. Если ученики 5 класса осваивают ознакомительный вид чтения, то ученики 6 класса работают с комментированным чтением. Предварительно учитель может рассказать об универсальных учебных навыках, которые помогут в изучении разных учебных дисциплин и разных способах чтения, их особенностях, потом дать задание, после работы учащиеся дают обратную связь, как ими осуществлялось ознакомительное и комментированное чтение. Ученики имеют представление об универсальных учебных навыках.

По разделу: Письмо ученики 5 класса создают тексты повествования и описания в разных стилях с учетом целевой аудитории, составляют простой план, после того как учащиеся 6 класса рассказывают о структуре простого плана: введение, основная часть, заключение. Учащиеся 6 класса повторяют типы текстов и тренируются в разных видах изложения текстов-описаний от 3-го лица.

2 четверть. Совпадение сквозной темы раздела «Жизненные ценности» и «Структура семьи и семейные ценности» Учащиеся 5 класса работают с лексико-грамматическим материалом: Прямое и переносное значение слов. Синонимы, омонимы, антонимы, и многозначные слова, а учащиеся 6 класса погружаются использование фразеологических оборотов, Интеграция и совмещение в данной области можно найти в поиске синонимов к фразеологическим оборотам. 6 класс погружается в морфологию именных частей речи и узнают о разрядах и склонении имен прилагательных.

При совмещенных занятиях учебные цели совпадают в 5.3.2.1 и 6.1.2.1. определять основную мысль, опираясь на вопросы, словосочетания и ключевые слова. 5.2.5.1 формулировать вопросы отражающие отношение к тексту. Учащиеся 6 класса строят монолог описательного или повествовательного характера с элементами рассуждений с опорой на схему, план, иллюстрации, 6.3.3.1 получают задания представить информацию в виде комиксов, в том числе с использованием ИКТ. Учащиеся 6 класса тренируются в написании творческих работ, предполагая себя в данной ситуации, описывая собственные ощущения. Готовые работы, учащиеся 6 класса могут прочитать ученикам 5 класса, сформулируют вопросы, отражающие отношение к тексту (чем понравился текст, чем не понравился текст, почему возникли трудности в понимании текста...).

Тема раздела «Мир профессий» и «Традиции празднования нового года в Казахстане и за рубежом» учащиеся 5 класса продолжают погружение в раздел лексики русского языка изучают заимствованные, эмоционально-окрашенные слова, гиперболу, эпитет, сравнение. Ученики 6 класса уделяют внимание культуре речи. При внешнем отсутствии совпадения темы, можно увидеть

совпадение в спиральности учебных целей: 5.1.4.1 прогнозировать содержание по отрывкам текста и 6.1.4.1 прогнозировать развитие сюжета по ключевым словам. Во время чтения ученики 5 класса учатся понимать применение прямого и переносного значения слов, синонимов, антонимов, омонимов, многозначных слов, использованных автором в тексте для различных целей. Учащиеся 6 класса наблюдают за учениками 5 класса и пытаются понять применение фразеологизмов, обращений, однородных членов предложения. При правильном подходе ученики не только вовлекаются в процесс повторения изученного пройденного материала, но и имеют возможность получения опережающего обучения, развития универсальных навыков: выборочной работы, чтение с пометами, комментированное чтение, составление различных планов, составление вопросов к изученному материалу, определять главную мысль через ключевые слова, через вопросы, деление на абзацы – все эти навыки научат учеников учиться.

3 четверть. Раздел «Мир фантазий». Синтаксис и пунктуация 5 класса совпадает с разделом «Выдающиеся личности народа Казахстана». Морфология и орфография. Синтаксис и пунктуация. На учебном материале, представленном в учебнике учащиеся 5 класса реализуют учебные цели 5.1.6.1 оценивать звучащую речь с позиции «нравится /не нравится», «правильно / неправильно», аргументируя свою позицию. Идет закрепление целей 5.2.2.1 определять основную мысль на основе содержания и композиции. И применения прямого и переносного значения слов синонимов. Учащиеся 6 класса тренируются в извлечении главной и второстепенной информации, учатся обмениваться мнением по предложенной теме. По развитию навыка письма идет тренировочная работа по написанию эссе-повествования, эссе-рассуждение. Согласно спиральной учебной программы учащиеся 6 класса развивают цель 6.2.4.1 определять и различать типы текстов и создают тексты: описание, повествование рассуждение; распознавать характерные черты языковые и жанровые особенности текстов публицистического стиля с учетом целевой аудитории. Учитель предлагает вспомнить материал по типам текстов, особенности каждого типа текста, и организовать совместную работу по реализации цели 5.3.7.1 и 6.3.7.1 корректировать текст, исправляя орфографические и пунктуационные ошибки с помощью словаря. Для этого подходит работа по взаимопроверке.

В 5 классе сквозная тема раздела «Живые организмы: растения». Синтаксис и пунктуация. Лексико-грамматический материал Тире между подлежащим и сказуемым, выраженным именем существительным в И. п. Этот раздел дает много возможностей для совмещения, так как очень близок с изучаемым материалом 6 класс, здесь учителю разрешается изменить очередность изучения раздела в 6 классе и поменять его с разделом «Спорт и диета».

В 6 классе Раздел «Живые организмы: животные». Морфология. Орфография. Слитное / раздельное написание местоимений Учебные цели на аудирование и говорение совпадают в оценивании звучащей речи с позиции

«нравится / не нравится» «правильно / неправильно», аргументируя свою позицию и с точки зрения структуры высказывания и логики изложения материала. Через изучение лексических тем учащиеся совмещенных классов расширяют свой кругозор о живых организмах, растениях и животных, синтезируют информацию, получают целостное знание об окружающем мире. Вместе с тем идет развитие языковых навыков слушания и говорения, оценки звучащей речи не только с позиции «нравится / не нравится» «правильно/неправильно», но и с точки зрения содержания и структуры высказывания. Навык чтения развивается через организацию работы по извлечению информации для выполнения конкретной задачи, продолжается работа во время чтения находить особенности различных типов текста, распознавать характерные черты и языковые особенности. Навык письма развивается через привлечение учащихся к написанию эссе-рассуждение, эссе-повествования и корректировке текста, исправляя орфографические и пунктуационные ошибки.

Мы продемонстрировали текстовый анализ с поиском тем для совмещения на материале ДСП 5-6 классов школы с русским языком обучения. Такую сопоставительную работу можно провести по всем учебным дисциплинам.

Образец долгосрочного плана по учебному предмету «Физика» для 7-8 совмещенных классов уровня основного среднего образования обучающихся по обновленным программам

Разделы долгосрочного плана	Темы/Содержание раздела долгосрочного плана.	Цели обучения, общие для 2-х классов
7. Физические величины и измерения. 8. Постоянный электрический ток.	7.1.3.1. Точность измерений и вычислений Запись больших и малых чисел. 8.1.3.1. Исследование зависимости силы тока от напряжения на участке цепи.	7.1.3.1 8.1.3.1
7. Физические величины и измерения. 8. Тепловые явления.	7.1.3.2. Определять размер малых тел методом рядов. 7.1.3.3. Измерение физических величин. 8.1.3.2. Сравнение количеств теплоты при смешивании воды разной температуры.	7.1.3.2 7.1.3.3 8.1.3.2 8.1.3.3
7. Давление. 8. Тепловые явления.	7.3.1.1. Молекулярное строение твердых тел, жидкостей и газов. 8.3.1.1. Тепловое движение, броуновское	7.3.1.1 8.3.1.1

	движение, диффузия.	
7. Давление. 8. Тепловые явления.	7.3.1.2. Молекулярное строение твердых тел, жидкостей и газов. 7.3.1.3. Давление твердых тел 8.3.1.2 Температура, способы ее измерения, температурные шкалы. 8.3.1.3 Температура, способы ее измерения, температурные шкалы.	7.3.1.2 7.3.1.3 8.3.1.2 8.3.1.3
7. Давление. 8. Агрегатные состояния вещества.	7.3.1.4. Давление в жидкостях и газах, закон Паскаля. 7.3.1.5. Давление в жидкостях и газах, закон Паскаля. 8.3.1.4. Плавление и кристаллизация твердых тел, температура плавления, удельная теплота плавления.	7.3.1.4 7.3.1.5 8.3.1.4
7. Работа и мощность. 8. Постоянный электрический ток.	7.2.3.1. Механическая работа. Мощность. 7.2.3.7. Механическая работа. Мощность. 7.2.3.8. Механическая работа. Мощность. 8.4.2.12. Работа и мощность электрического тока.	7.2.3.1 7.2.3.7 7.2.3.8 8.4.2.12

Образцы краткосрочных планов (далее КСП) для совмещенных классов членов творческой группы по разным учебным дисциплинам.

КСП № 1.

КСП по казахскому языку (Я-2) для совмещённых классов МКШ	
Пән: қазақ тілі Т2 Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі: 13-бөлім Ер есімі ел есінде 5-сынып Батыр туса-ел ырысы 7-сынып	Мектеп: Целиноград ауданы Опан ауылы №23 негізгі мектебі
Күні:	Мұғалімнің аты-жөні: Нурмагамбетова Б.С.
Сынып: 5-7 «б»	Қатысқандар саны: 3/3 Қатыспағандар саны:
Сабақ тақырыбы	Ер есімі ел есінде (5-сынып) Батыр туса-ел ырысы (7-сынып)

<p>Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)</p>	<p>5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау; 7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну;</p>	
<p>Сабақ мақсаттары</p>	<p>Барлық оқушылар: Мәтіннің мазмұнын түсінеді, сұрақ арқылы нақты ақпаратты айтады. Көптеген оқушылар: Тақырып бойынша мәліметтер жинақтап, постер, презентация құрастырады, білетін батырларды атай алады. Кейбір оқушылар: Дереккөздерін пайдалана отырып, Ұлы Отан соғысы, қазақтан шыққан батырлар және олардың ерліктері туралы диалог, монолог арқылы айта алады.</p>	
<p>Бағалау критерийлері</p>	<p>-берілген мәтіннің мазмұнын түсініп, сұрақ арқылы негізгі ақпаратты анықтайды. - кілтті сөздер қолданып постер құрастырады сол бойынша әңгімелейді. -Ұлы Отан соғысы жайлы, батырлардың ерліктерін айтады.</p>	
<p>Тілдік мақсаттар</p>	<p>Ерлік, соғыс ардагері, қару-жарак</p>	
<p>Құндылықтарды дарыту</p>	<p>Оқушыларды қазақ тілін білуге, қастерлеуге баулу. Тарихты білуге, батырлардың ерен еңбектерінен үлгі алуға үйрету.</p>	
<p>Пәнаралық байланыстар</p>	<p>Тарих, информатика</p>	
<p>АКТ қолдану дағдылары</p>	<p>Интербелсенді тақта</p>	
<p>Бастапқы білім</p>	<p>Бастауыш сыныпта Ұлы Отан соғысы жайлы алған білімдері бар</p>	
<p>Сабақ барысы</p>		
<p>Сабақтың жоспарланған кезеңдері</p>	<p>Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет</p>	<p>Ресурстар</p>

<p>Сабақтың басы</p> <p>5 мин</p>	<p>Ұйымдастыру (Сыныппен амандасу, түгендеу) жұппен өткен сабақ мазмұнын қайталау. Ж.</p> <p>(Сабақтың мақсатын ашу)</p> <p>Ұлы Отан Соғысы жайлы не білесіңдер? Қандай батырларды білесіңдер? Жерлес ардагерлер туралы не білесіз.</p> <p>Батыр сөзіне кластер құрастыру.</p> <p>Батыр</p> <p>Оқушылардың пікірі</p> <p>Өте жақсы балалар, біздің бүгінгі сабағымыздың тақырыбы-5-сыныпта «Ер есімі ел есінде» (грамматикалық тақырыбы- Есімдік және оның түрлері) , 7-сыныпта «Батыр тусалырысы» (грамматикалық тақырыбы - Көмекші есімдер) деп аталады.</p>	
<p>Сабақтың ортасы</p> <p>5 мин</p> <p>10 мин</p>	<p>Сыныпты екі топқа бөлемін. 5-сынып I топ, 7-сынып II топ.</p> <p>Миға шабул</p> <p>Екі сыныпқа интерактивті тақтадан тақырыпқа қатысты дайындалған слайдтарды көрсетіледі. Ұлы Отан соғысының батырларымен таныстырамын.</p> <p>(Рақымжан Қошқарбаев, Бауыржан Момышұлы т.б.)</p> <p>Көріп болған соң, 5-сынып не көргендерін, қандай ой түйгендері туралы айтады. 7-сынып 5-сынып айтпаған ойларды тереңірек толықтырады.</p> <p>Жаңа мәлімет. (грамматикалық тақырып)</p> <p>Есімдік - зат есімнің, сын есімнің, сан есімнің орнына жұмсалатын сөз табы. Есімдіктер тәуелденеді, септеледі, жіктеледі. Есімдік мағынасына қарай жеті топқа бөлінеді</p> <p>Жіктеу есімдігі</p> <p>Сілтеу есімдігі.</p> <p>Сұрау есімдігі.</p> <p>Өздік есімдігі.</p> <p>Жалпылау есімдігі.</p> <p>Белгісіздік есімдігі.</p> <p>Болымсыздық есімдігі.</p> <p>Көмекші сөздер- асты, үсті, арты, жаны, қасы, маңы, іші, сырты. Мысалы: батырдың аты, соғыс ардагері, ескерткішің үсті, ескертіштің</p>	<p>Слайд көрсетіледі</p> <p>Оқулық 123-бет (5-сынып)</p> <p>Оқулық 138-бет (7-сынып)</p> <p>Сөздікпен жұмыс</p>

қасы т.б.

Мағынаны тану.

Интерактивті тақтадан тақырыпқа қатысты жаңа сөздермен таныстырамын, аудармасын айтамын. Оларға оқимын екі сынып та қайталайды.

1-тапсырма. (айтылым) жұптық жұмыс

1-топ. Оқулықтағы 3-мәтінді оқып, мазмұнын қасындағы **жұптарына** айту, постер құрау, қорғау 123-бет, бір-біріне түсіндіру

2-топ Оқулықтағы 3-мәтінді оқып, мазмұнын қасындағы **жұптарына** айту, постер құрау, қорғау 138-бет, сұрақ- жауап алмасу.

2-тапсырма (жазылым) жеке жұмыс

1-топ. Көп нүктенің орнына есімдіктерді мағынасына қарай қойып жаз.

кітапханға бардым. (Мен)

..досына кітап сыйлады. (Ол)

.. таптымас досың (сен)

2-топ. Көмекші есімдерді пайдаланып шағын мәтін құрастыр.

Мысалы: Алматының үйінің артында үлкен бақ бар. Бақтың іші күзге таман сап-сары кілемдей. Бірде Алматы бақтың ішімен келе жатып, жаралы қоянды көрді. Ол қоянды көтеріп үйіне алып келді.

Оқушылар топ ішінде бір-бірлерін тексеріп, өзара бағалайды.

3-тапсырма

1-топ

«Ретін тап» әдісі. топтық жұмыс

Оқушыларға бүгінгі тақырыпқа байланысты төрт бөліктен тұратын мәтін беремін. Олар мәтінді мағынасына қарай ретін тауып орналастыру қажет. Жылдам әрі дұрыс

7 мин

«өзара бағалау» әдісі

«ретін тап» әдісі
«екі жұлдыз бір тілек» арқылы бағалау

<p>5 мин</p>	<p>кұрастырған топты «Екі жұлдыз бір тілек» арқылы бағалаймыз.</p> <p>2. Сонау заманда Қабанбай, Бөгенбай, Наурызбай сынды батыр бабаларымыздан басталатын ерлік істер кешегі Желтоқсан оқиғасына дейін жалғасты.</p> <p>1. Қазақта ежелден жерін жаудан, елін езгіден, қызын күндіктен, ұлын құлдықтан қорғаған батырлары көп болған.</p> <p>3. Олардың күрес жолдары мен ерен ерліктерінің бәрі Тәуелсіздік, ел, жер үшін болды.</p> <p>4. Осы жолда көптеген ер азаматтар тер төгіп, өз жандарын құрбан етті.</p> <p>2-топ. «Ретін тап» әдісі. топтық жұмыс Оқушыларға бүгінгі тақырыпқа байланысты төрт бөліктен тұратын мәтін беремін. Олар мәтінді мағынасына қарай ретін тауып орналастыру қажет. Жылдам әрі дұрыс құрастырған топты «Екі жұлдыз бір тілек» арқылы бағалаймыз.</p> <p>1. Сонау заманда Қабанбай, Бөгенбай, Наурызбай сынды батыр бабаларымыздан басталатын ерлік істер кешегі Желтоқсан оқиғасына дейін жалғасты.</p> <p>2. Қазақта ежелден жерін жаудан, елін езгіден, қызын күндіктен, ұлын құлдықтан қорғаған батырлары көп болған.</p> <p>3. Олардың күрес жолдары мен ерен ерліктерінің бәрі Тәуелсіздік, ел, жер үшін болды.</p> <p>4. Осы жолда көптеген ер азаматтар тер төгіп, өз жандарын құрбан етті.</p> <p>Сәйкес ақпаратты табады, төмен сынып жоғары сынып оқушысына жаңа сөздерді айтады, сұрақ қояды. Жоғары сынып төмен сыныпты жоспар жасауға үйретеді.</p>	
--------------	---	--

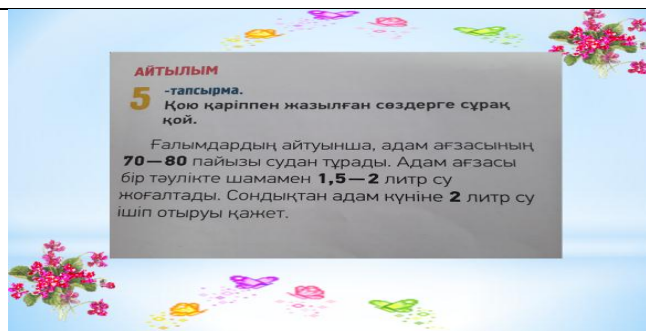
Сабактың соңы 3 мин	ҚБ Тапсырма •Есімдіктердің түрлерін ата және мысалдар келтір 5-сынып. Көмекші сөздерді ата, мысалдар келтір.7-сынып Дескриптор: Білім алушы — есімдіктердің түрлерін атайды, мысалдар келтіреді. Көмекші сөздерді атап, мысалдар келтіреді. Рефлексия. Екі сыныпқа да мидың суреті салынған қағаздар таратып беремін. Батырларымыздың есімдерін, ерліктерін не үшін ұмытпау керекпіз? Ж. Әр оқушы сабақтан түйгендерін, өз ойларын суреттегі мидың ішіне жазады.	
Саралау –оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?	Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы
Диалог және қолдау көрсету. Оқушыларға сұрақтар қою арқылы тақырыптың мазмұнын кеңірек ашуға көмектесемін.	ҚБ «шапалақ» әдісі арқылы бағалау «өзара бағалау» әдісі	Оқушылар сыныпта қауіпсіздік техникасын сақтайды.

Краткий анализ. Данный КСП по казахскому языку в школе с русским языком обучения имеет совпадения в теме и целях обучения, запланировано взаимодействие учащихся в разных видах деятельности: парной, групповой и межгрупповой деятельности. Близкие темы имеют почти одни лексические единицы, по этой причине легко организовать взаимодействие обучающихся через задания диалога, старшие ученики объясняют личные, притяжательные и падежные окончания, еще и контролируют выполнение. Старшие ученики имеют возможность повторения пройденного материала, обучения младших товарищей. Младшие обучающиеся будут иметь возможность опережающего обучения. Урок завершается индивидуальной работой, где каждый ученик даст себе отчет о своих продвижениях к цели обучения.

КСП по учебному предмету «Казахский язык Я-2» 5-6 класс для совмещенного класса		
Пән: қазақ тілі мен әдебиеті Я-2.	«Целиноград ауданы білім бөлімі Қосшоқы ауылының №13 негізгі мектебі» ММ. Мұғалімнің аты-жөні: Умербаева У.Х.	
Күні: 29.11.18	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі: Әсем қала -Астана!	
Сынып: 5, 6 Т2 Біріктірілген сыныптар	Қатысқан оқушылар саны: 9	Қатыспағандар: 0
Сабақтың тақырыбы:	5-сынып Әсем қала – Астана! (сан есімді қайталау) 5-сынып Судың маңызы (қайталау)	
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	6.3.6.1 - мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау; 6.4.3.1 - кәсіби сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу; сан есімдердің түрлерін ажырата білу.	
Сабақтың мақсаттары:	Мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзетеді, редакциялайды; кәсіби сөздердің қолданыс аясын түсінеді және ажырата біледі. Сан есімдердің түрлерін ажырата біледі.	
Бағалау критерийі:	<ul style="list-style-type: none"> емле ережелеріне сүйеніп мәтіндегі орфографиялық қателерді түзете алады, редакциялайды; сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп мәтіндегі пунктуациялық қателерді түзете алады, редакциялайды; 	
Тілдік мақсаттар:	Пәнге тән лексика мен терминология: ағза, кешен, ғимарат, сәулетші, тамшы, пайыз. Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер: Менің ойымша/пікірімше..., Менің көзқарасым тұрғысынан..., Менің көзқарасым бойымша..., Мен сенімдімін..., Мені таңқалдыратыны...	
Құндылықтарды игерту:	Ел астанасы туралы мәтіндер арқылы туған елге сүйіспеншілігін ояту	
Пәнаралық байланыс:	Тарих пәні, жаратылыстану	
Бастапқы білім	Туған жердің төсінде. Сусыз өмір жоқ	

Жоспар		
Сабақтың жоспарланған кезеңдері	Жоспар бойынша орындалуы тиіс іс-әрекеттер	Дерек-көздер
Сабақтың басы 0-5	<p>Қызығушылығын ояту Елорда Киелі менің Елордам, Арудай сұлу таранған. Береке-бірлік, достықтың Тұнығынан нәр алған. Жайнай бер, жаңа Астанам, Ертегідей ғажап бас қалам. Ынтымақтың тербеп бесігін, Тәуелсіз ел көшін бастаған. Сәуленді шаш еліңе, Нұрыңды төк жеріңе. Киелі менің Елордам, Бақ болып қонған төріме. Кезекшімен әңгіме.</p> <p>Психологиялық ахуал; «Шаттық шеңбері» жүректен жүрекке астанам тілек. Оқушыларға байтерек сувенирі беріледіекі оқушылар Астанаға бір сөйлемнен тілек білдіреді. Оқушыларға бағалау парақтары таратылады. Осы параққа әр оқушы тапсырманы орындаған сайын 1 балл жазып отырады. Сабақ соңында сол смайлмктер саналады.</p> <p>Үй тапсырмасын тексеру. -Эссе «Астана»; су туралы (зерттеу жұмысы).</p> <p>Ребусты шешу. Арнайы дыбысты тыңдау. Тақырыпты анықтау Мәтін тыңдай алдында берілетін сқрақтар: Астана Қайда орналақан? Н.Назарбаев қандай қала салі идеясын берді? Есен өзенінің алабы деген сөзтіркеске синоним табыңыз. Жазықтығы, ресми көшіру деген сөздердің баламасын беріңіз. Жоғары сынып оқушылары төмен</p>	<p>Бейнебаян</p> <p>Ребус</p>

	<p>сынып оқушыларын тексереді, сұрақ қояды.</p> <p>Астана Қазақстанның орталық бөлігінің солтүстігінде Ақмола облысында Есіл өзенінің алабындағы өзен маңы жазықтығында орналасқан. Қазақстанның заманға лайық жаңа астанасын салу идеясы Мемлекет басшысы Нұрсұлтан Назарбаевқа тиесілі.</p> <p>Астананы ресми көшіру 1997 жылғы 10 желтоқсанда жүзеге асты.</p> <p>Бейнероликті көрсету.</p> <p>Ролик бойынша сұрақтарға жауап беру.</p>																			
<p>Сабақтың ортасы 5-10</p> <p>10-25</p>	<p>Мәтінмен жұмыс Оқушылар мәтінді мәнерлеп оқиды. Мазмұнын түсіндіреді. Сұрақтарға жауап береді.</p> <p>«Отансүйгіш», «Отансүйгіштік», «Отан».</p> <p>Топтық жұмыс. Әр топ постер жасайды. Тұжырымды ойларын қарталарға түсіріп, топтық жұмыстары қорғалады.</p> <p>1 топ – 2 топ –</p> <p>Сергіту сәті</p> <p>Астана әнінен қандай сөздерге аударма жасайаласыз? Жалпы мазмұнын айтып беріңіз, қандай эмоциямен осы ойды автор білдіреді.</p> <p>Жазылым тапсырмасы Сөздік жұмыс. Мына сөздердің аудармасын тауып сәйкестендіру;</p> <table border="0" data-bbox="496 1794 1118 2007"> <tr> <td>Тамшы</td> <td>→</td> <td>Архитектор</td> </tr> <tr> <td>Сұйық</td> <td>→</td> <td>комплекс</td> </tr> <tr> <td>Ағза</td> <td>→</td> <td>капля</td> </tr> <tr> <td>Сәулетші</td> <td>→</td> <td>жидкий</td> </tr> <tr> <td>Пайыз</td> <td>→</td> <td>организм</td> </tr> <tr> <td>Кешен</td> <td>→</td> <td>процент</td> </tr> </table>	Тамшы	→	Архитектор	Сұйық	→	комплекс	Ағза	→	капля	Сәулетші	→	жидкий	Пайыз	→	организм	Кешен	→	процент	<p>Постер жасау</p> <p>А. Жорабаеваның «Астана» әні орындалады. Астана туралы слайд көрсетіледі.</p>
Тамшы	→	Архитектор																		
Сұйық	→	комплекс																		
Ағза	→	капля																		
Сәулетші	→	жидкий																		
Пайыз	→	организм																		
Кешен	→	процент																		

2-таратпа

Жазылымнан кейінгі тапсырма

Сәйкестірген сөздермен сөйлем құрастырыңыз, сан есімдікті қосуға тырысыңыз. Астанада суға байланысты қандай мәселе бар? Әрине, су тазалығы мәселесі бар, Осы мәселені шешу үшін көп ғалымдар еңбектеніп жатыр.

Дескриптор:

- Мәтіндегі орфографиялық қателерді емле ережелеріне сүйеніп түзетеді, редакциялайды;
- Мәтіндегі сан есімдерді тауып оларды сөзбен жазады.
- Емле ережелеріне сүйеніп, жауаптарын дәлелдейді.

Бағалау

Мұғалім бағалау критерийлері бойынша не сәтті, не сәтсіз болғанына тоқталып, сындарлы кері байланыс береді.

25-30

30-35

Оқушылар да өзара топтар бір-біріне кері байланыс береді.

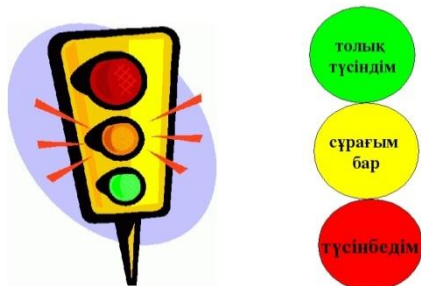
Сабақтың соңы

Рефлексия

35-40

«Бағдаршам»

Рефлексия “Бағдаршам”

Тақтада бағдаршамның суреті ілулі тұрады. Бағдаршамның әр түсәне сәйкес түстеріне сәйкес стикерлер таратылады. Мұғалім олардың сабақты меңгергендеріне байланысты стикерлерді жапсыруларын сұрайды.

Жасыл карточка көтерген оқушылар барлығын түсінді.

- Не түсіндің? Жоспар құрыңыз.

Сары және қызыл карточка көтергендер:

- Сендерге не түсініксіз?

Сабақты қорытындылау

Мұғалім «Әсем қала - Астана!»; «Судың маңызы» тақырыптары бойынша сабақты қорытындылайды. Астананың ел астанасы болуы үшін жасаған Елбасы ұсынысы, ол идеяның шығу тарихы туралы судың маңызы мен қасиеттері туралы айтып, сабақты қорытындылайды.

Қосымша ақпарат

Дифференциация – Сіз оқушыларға көбірек қолдау көрсету үшін не істейсіз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай тапсырма беруді көздеп отырсыз?

Бағалау – Оқушылардың ақпаратты қаншалықты меңгергенін қалай тексересіз?

Денсаулық және қауіпсіздік ережелерін сақтау

<p>Ойлану Сабақ мақсаттары/оқу мақсаттары жүзеге асырымды болды ма? Бүгін оқушылар нені үйренді? Сыныптағы оқу атмосферасы қандай болды? Дифференциацияны жүзеге асыру қолымнан келді ме? Мен жоспарланған уақытымды ұстандым ба? Мен жоспарыма қандай өзгерістер енгіздім және неліктен?</p>	<p>Төменде берілген бөлімді осы сабақ туралы ойларыңызды жазу үшін пайдаланыңыз. Сол жақ бағанда берілген сабағыңызға қатысты ең маңызды сұрақтарға жауап беріңіз.</p>
---	--

Қысқаша талдау. Ұсынылған шағын жинақталған орыс тілді мектепке 5-6 сыныпқа арналған қазақ тілі пәнінен сабақ жоспары Астана –әсем қала-5сынып, су маңызы -6 сынып тақырыбы бойынша әзірленген, әлеуметтендіруге және қоршаған орта туралы білімін кеңейтетін тақырыпқа арналған. Тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау, берілген сөздерге баламасын беру, синоним табу сөйлемде қолдануды арқылы сөз қорын молайтуға ықпал етеді. Білім алушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беруді мақсатын қойған. Сол мақсатқа жету үшін бірнеше тапсырмалар жоспарланған. Сабақ басында шаттық шеңбері, бейнеролик көру алдында сұрақ қою, ән тындап, мазмұнын айту, сәйкестендіруге арналған жаттығу, сөздік қорын сөздерді қолданыс арқылы молайтады Қалыптастырушы бағалау балдарын санап бағдаршам арқылы жүргізіледі, кері байланыс кезінде екі жұлды бір тілек арқылы өтеді.

КСП № 3.

<p align="center">КСП по учебному предмету «Русская литература» 6-7 класс для совмещенного класса</p>		
Дата:	<p>Учитель Батабекова Гулбакирам Жайдархановна МКШ №10 аула Ынтымак Целиноградского района Акмолинской области</p>	
	6 класс. Присутствуют -	7 класс. Присутствуют -
Учебник	Русская литература, авт. Е.В. Бодрова, Алматыкітап. 2018	Русская литература, авт. Савельева В.В., Атамұра, 2017
Раздел	Мифы народов мира	Притчи и легенды в литературе
Тема урока:	Мифы Древней Греции (о Геракле)	1. Притча о блудном сыне
Цели обучения, которые достигают ся на	6.1.1.1 понимать термины: художественный мир, миф, мифический герой, мифологический образ, рассказ, портрет, пейзаж,	7.1.1.1 понимать термины: притча, легенда, баллада, басня, литературное направление, классицизм, фантастический рассказ, художественная деталь,

<p>данном уроке (ссылка на учебную программу)</p>	<p>метафора, олицетворение, риторические фигуры, антитеза, перифраз; эпос, лирика, драма как роды литературы; 6.1.2.1 иметь общее представление о художественном произведении, понимать главную и второстепенную информацию.</p>	<p>лирический герой, ритм и рифма, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора; 7.1.2.1 понимать художественное произведение в деталях, включая известную и неизвестную информацию; 7.1.4.1 составлять сложный план.</p>
<p>Цели урока:</p>	<p>-понимает термины: художественный мир, миф, мифический герой, мифологический образ, метафора, олицетворение; -имеет общее представление о художественном произведении, понимает главную и второстепенную информацию. Составляет простой план.</p>	<p>- понимает термины: притча, легенда, баллада, басня, литературное направление, художественная деталь, аллегория; -понимает художественное произведение в деталях, включая известную и неизвестную информацию; - составляет сложный план.</p>
<p>Критерии оценивания:</p>	<p>-понимает термины: художественный мир, миф, мифический герой, мифологический образ, пейзаж, метафора, олицетворение; -имеет общее представление о художественном произведении, находит главную и второстепенную информацию в прочитанном тексте.</p>	<p>- понимает термины: притча, легенда, баллада, басня, литературное направление, художественная деталь, аллегория; -понимает художественное произведение в деталях, определяет известную и неизвестную информацию в прочитанном тексте; -составляет сложный план к тексту.</p>
<p>Языковые цели</p>	<p>Ученики умеют работать с текстом, находить главную и второстепенную информацию, имеют общее представление о художественном произведении, понимают главную и второстепенную информацию.</p>	<p>Ученики умеют работать с текстом, понимают художественное произведение в деталях, определяют известную и неизвестную информацию в прочитанном тексте, обсуждают в группах ; умеют составлять к тексту сложные планы. Акцентировать внимание учащихся на изобразительных средствах</p>

	Работают с терминами: художественный мир, миф, мифический герой, мифологический образ, пейзаж, метафора, олицетворение.	языка. Работают с терминами: притча, легенда, баллада, басня, литературное направление, художественная деталь, аллегория.	
Привитие ценностей	Воспитание гражданственности. Привитие семейных ценностей: любовь к родителям, родным. Воспитание уважения к взрослым, к чужому труду, к чужой культуре, формирование навыков сотрудничества между учащимися в групповой работе.		
Уровень мыслительных навыков	Применение и анализ.	Анализ и синтез (создание нового).	
Межпредметные связи	Всемирная история, самопознание		
	Использование интернет ресурсов, видеоматериалов		
Предварительные знания	Урок строится на знаниях, приобретённых учащимися ранее и на предыдущем уроке. Ученики знают об античной культуре (всемирная история), имеют представление о мифах.	Урок строится на знаниях, приобретённых учащимися ранее и на предыдущем уроке. Ученики знают о притчах, имеют представление о теме и идее художественного текста.	
Ход урока			
Запланированные этапы урока	Действия, запланированные для выполнения на уроке		Ресурсы
	6 класс	7 класс	
Орг. момент (2 мин) Начало урока	Организационный момент. Создание коллаборативной среды. К. Игра «Найди пару». На доске термины и определения найди соответствие		

<p>Проверка домашнего задания 8 мин.</p>	<p>Проверка домашнего задания.</p> <p>Карточки (раздаются всем учащимся)</p> <p>И. №1 Античный мир №2 Античная культура №3 Мифы</p> <p>Ученики дают определения терминам.</p>	<p>Актуализация знаний, полученных на предыдущем уроке и подготовка к восприятию материала с аналитической точки зрения.</p> <p>Карточки И. №1 Притча как жанр №2 Художественный текст №3 Художественный мир Ученики дают определения терминам.</p> <p>По завершении работы ФО «Аплодисменты».</p>	<p>Ответы 6 класса проверяет 7 класс, а карточки 7 класса – учитель. Комментарий учителя.</p>
<p>Середина урока 20 мин.</p>	<p>Работа с текстом И. Г. Стратегия «Джигсо-1» И. Каждый ученик читает свой отрывок. Г. В группе пересказывают содержание своего отрывка, чтобы получился полный текст. Обсуждение в группе. Дифференциация по способу «Диалог и оказание поддержки». И. ГО Стратегия «Круги на воде». Дескрипторы: -имеет общее представление о художественном произведении; -находит главную и второстепенную</p>	<p>Работа с текстом И.Г. Стратегия «Джигсо-1» И. Каждый ученик читает свой отрывок. Г. В группе пересказывают содержание своего отрывка, чтобы получился полный текст. Обсуждение в группе. 2. В группе составляют сложный план текста. Дифференциация по способу «Диалог и оказание поддержки». И. ГО Стратегия «Круги на воде». Дескрипторы: - понимает художественное произведение в деталях;</p>	<p>Учитель озвучивает цели урока. Прописываются дескрипторы к работам. 6 класс: учебник, стр.13-14 7 класс: учебник, стр.9-10</p> <p>Фломастеры/маркеры, плакаты.</p>

	информацию в прочитанном тексте; -Оформляет органайзер; -Составляет связный рассказ по органайзеру.	-определяет известную и неизвестную информацию в прочитанном тексте; -Оформляет органайзер; -Составляет связный рассказ по органайзеру.	
Дифференциация по темпу	Задание. Подготовить 1 толстый и 3 тонких вопроса к Гераклу.	Задание. Подготовить 1 толстый и 3 тонких вопроса к притче блудному сыну.	
Рефлексия 6 мин	«Стена вопросов» Учащиеся в конверты кладут вопросы к следующему уроку.		
	Составить синквейн (пятистишие) 6 класс Геракл Еврисфей Зевс	Составить синквейн (пятистишие) 7 класс Отец Младший сын Старший сын	
Домашнее задание 3 мин	Дифференциация по уровню 1) Прочитать миф об одном подвиге Геракла (по выбору). 2) Прочитайте миф об одном подвиге Геракла и напишите небольшое эссе (от 50 до 80 слов) на тему «Сила героя в чем?»	Дифференциация по уровню 1) Напишите свой рассказ по картине Рембрандта «Возвращение блудного сына». 2) Сравните сюжеты «Притчи о блудном сыне» и картины Рембрандта «Возвращение блудного сына» и напишите эссе (от 70 до 90 слов) на тему «Образ блудного сына в литературе и искусстве».	
Подведение итогов урока (1 мин) Обратная связь учителя относительно достижения учебной цели. Что такое первичное и вторичное произведение.			

Краткий анализ. Представленный КСП по русской литературе имеет совпадение в изучаемом разделе, теме, так как касаются устного народного творчества, спиральность и преемственность наблюдаются в литературоведческих терминах. В начале урока запланировано обеспечение связи с предыдущим обучением, работа с терминами, где 7 класс проверяет понимание терминов 6 классом, в середине урока запланирована работа с одним графическим органайзером для выявления главной и второстепенной информации в изучаемых текстах. После этого каждый класс выступает с результатами своего исследования, другой класс тренируется в составлении вопросов к данному выступлению. Урок завершается индивидуальной работой составлением синквейна. Положительным моментом данного конспекта

является работа по составлению вопросов для стены вопросов, которые будут использованы на следующем уроке для связи с предыдущим обучением.

КСП № 4.

Lesson plan

КСП по английскому языку для совмещенных классов МКШ		
Long-term plan: Unit 8	School: Poltavka secondary	
Date:	Teacher name: Tastekeeva Alla	
Grade: 5/7	Number present:	absent:
Lesson title: Healthy lifestyle with sport		
Learning objectives	7.C7 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing 7.L4 understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics 7.L5 recognize the opinion of the speaker(s) in supported extended talk on a range of general and curricular topics 7.S6 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges	
Lesson objectives	All learners will be able to: -listen to the explanation about some kinds of sports and quote their names -recognize the names of sports/food -make sentences using the modal verb should/shouldn't Most learners will be able to: -discuss how and what kind of sports helps to our health and body -interview your classmates about their lifestyle -describe your lifestyle or daily routine Some learners will be able to: -estimate any connection or differentiation of healthy life with sport. -debate how to preserve our way of life	
Assessment criteria	<ul style="list-style-type: none"> • Tell what Paul eats every day. • Interview your classmates about their lifestyle • Describe your lifestyle or daily routine • Get a lot of information about Kazakh national sport games 	
Value links	Learners are taught to be healthy through sport and proper nutrition. A secular society with high spirituality (Mangilik Yel, 3)	
Cross curricular links	History	
ICT skills	Interactive board	
Previous learning	Sleep is the way of healthy lifestyle “question is from me and answer is from you”	
Plan		

Planned timings	Planned activities	Resources
Start 3 min	<p>(W) Greetings – Good morning! I am very glad to see you. How are you feeling yourselves today! Let me to check your active. I'll name you any sport game and you must interpret its playing. (basketball, football, swimming, raising the barbell, tenge alu, baige, asyk atu)</p>	
5 min	<p>(W) Brainstorming Activity 1 Students listen to the explanation about sports and classify the names of sports they think appropriate to them. (teacher points the student, who must say only one example) After the finishing, students divide into three groups: outdoor sports, indoor sports, intellectual sports.</p>	CD
5 min	<p>(W,f) Content. A question is from me and answer is from you. Activity 2 Revision of previous learning and introduction of the next lesson. Effective teaching methods:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What will you do if you get a headache? – If I get a headache, I'll take an aspirin. 2. What will you do if you feel tired? – If I feel tired, I will stop and have a rest for half an hour 3. What will you do if you get stressed? – If I get stressed, I will try to get more sleep. 4. What would you do if you had enough time? – If I had enough time, I would join a gym. 5. What would you do if you had a cold? – If I had a cold, I would stay at home. 6. What should you do to be healthy? – I should do sport, eat only healthy food, refuse bad habits. 7. What kind of sports do you like and why? – I like football, because I can run a lot in the fresh air. I like tennis because it is useful for our eyes and whole muscles of our body. 8. What Kazakh national sport games do you know? – audaryspak, kokpar, asyk atu, togyz kumalak, etc. 9. What does asyk atu develop? - It develops such habits as accuracy and precision. 10. What skills does togyz kumalak develop? – It develops mathematical skills. <p>Theme of the lesson: <u>Healthy life with sport</u></p>	

<p>Middle 6 min</p>	<p>(I)Listening. Answer key words. Activity 3 Listen to Paul, a professional swimmer, and complete his daily menu with the words below. 1. Egg 2. Cheese 3. Yoghurt 4. Bananas 5. Sugar 6. Pasta 7. Beef 8. Tomatoes 9. Chicken 10. Potatoes 11. Pizza 12. Apples</p> <table border="1" data-bbox="336 450 1171 680"> <tr> <td data-bbox="336 450 751 495">Descriptor</td> <td data-bbox="756 450 1171 495">A learner</td> </tr> <tr> <td data-bbox="336 501 751 680"></td> <td data-bbox="756 501 1171 680">✓ choose the right word from the box and complete the sentences</td> </tr> </table>	Descriptor	A learner		✓ choose the right word from the box and complete the sentences	<p>CD Excel, G.7. Skills 8c, 4a. p.93</p>																															
Descriptor	A learner																																				
	✓ choose the right word from the box and complete the sentences																																				
<p>6 min</p>	<p>(G) Speaking. Healthy lifestyle with sport. Activity 4 <u>Group 1.</u> Answer the questions. Find someone in the class with the same taste <u>Group 2.</u> Imagine you are an interviewer on a TV health show. Interview your partner about their lifestyle.</p>	<p>Excel, G.7. Skills 8c, 5. p.93</p>																																			
<p>3 min</p>	<p><u>Group 3.</u> Choose three or four Kazakh national sport games. Tell the rules and show the other how to play them.</p> <p style="text-align: center;">Differentiation by tasks</p> <p>(G,W) Group 1 Students contrast their own answers with others and give the analyze of the whole class. Teacher helps them and focuses their ideas to the right direction.</p>	<p>Excel, G.7. Skills 8a, 9. p.89</p>																																			
<p>3 min</p>	<table border="1" data-bbox="336 1406 1219 1917"> <thead> <tr> <th data-bbox="336 1406 603 1496">How often do you ..</th> <th data-bbox="608 1406 767 1496">Every day</th> <th data-bbox="772 1406 900 1496">Often</th> <th data-bbox="904 1406 1059 1496">Someti mes</th> <th data-bbox="1064 1406 1219 1496">Never</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="336 1503 603 1547">eat out?</td> <td data-bbox="608 1503 767 1547"></td> <td data-bbox="772 1503 900 1547"></td> <td data-bbox="904 1503 1059 1547"></td> <td data-bbox="1064 1503 1219 1547"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="336 1554 603 1644">eat homemade food?</td> <td data-bbox="608 1554 767 1644"></td> <td data-bbox="772 1554 900 1644"></td> <td data-bbox="904 1554 1059 1644"></td> <td data-bbox="1064 1554 1219 1644"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="336 1650 603 1740">eat junk food like burgers?</td> <td data-bbox="608 1650 767 1740"></td> <td data-bbox="772 1650 900 1740"></td> <td data-bbox="904 1650 1059 1740"></td> <td data-bbox="1064 1650 1219 1740"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="336 1747 603 1836">drink fizzy drinks?</td> <td data-bbox="608 1747 767 1836"></td> <td data-bbox="772 1747 900 1836"></td> <td data-bbox="904 1747 1059 1836"></td> <td data-bbox="1064 1747 1219 1836"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="336 1843 603 1888">drink water?</td> <td data-bbox="608 1843 767 1888"></td> <td data-bbox="772 1843 900 1888"></td> <td data-bbox="904 1843 1059 1888"></td> <td data-bbox="1064 1843 1219 1888"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="336 1895 603 1917">eat fruit?</td> <td data-bbox="608 1895 767 1917"></td> <td data-bbox="772 1895 900 1917"></td> <td data-bbox="904 1895 1059 1917"></td> <td data-bbox="1064 1895 1219 1917"></td> </tr> </tbody> </table>	How often do you ..	Every day	Often	Someti mes	Never	eat out?					eat homemade food?					eat junk food like burgers?					drink fizzy drinks?					drink water?					eat fruit?					<p>Other groups give their marks with thumb</p>
How often do you ..	Every day	Often	Someti mes	Never																																	
eat out?																																					
eat homemade food?																																					
eat junk food like burgers?																																					
drink fizzy drinks?																																					
drink water?																																					
eat fruit?																																					
<p>3 min</p>	<p>Examples: -Arman, Aislu and Kuanysh sometimes eat out. -I, Gulnar, Saule, Zhubanysh and Asel eat homemade</p>																																				

	<p>every day. (G,W) Group 2 Students use the internet to find some information about our traditional sport games. Teacher helps to identify and click only basic idea of the topics. (G,W) Group 3 Students prepare then show their TV program using the next questions: -Do you have a healthy lifestyle? Why(not)? – How much sleep do you get every night? – What exercise do you do every week? – What is your favorite sport? Teacher checks the formulating of their sentences gives ideas if they need.</p>																																																			
<p>End 2 min 4 min</p>	<p>(W) Feedback</p> <p>The teacher suggests to sing the patriotic song “Развевающийся синий флаг” only one verse.</p> <p style="text-align: center;">Differentiation by outcomes</p> <p>Evaluation Final Self-Assessment: Tick your level and complete the sentences</p> <table border="1" data-bbox="336 1189 1193 1749"> <tr> <td>Group 1</td> <td>po or</td> <td>fai r</td> <td>go od</td> <td>ex ce lle nt</td> </tr> <tr> <td>1. I can identify outdoor, indoor, intellectual sports.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2. I could tell what Paul ate every day.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3. I can describe my lifestyle or daily routine</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4. Things you found interesting.....</td> <td colspan="4"></td> </tr> <tr> <td>5. Things I learned...</td> <td colspan="4"></td> </tr> <tr> <td>6.Question I still have...</td> <td colspan="4"></td> </tr> </table> <table border="1" data-bbox="336 1783 1193 2054"> <tr> <td>Group 2</td> <td>po or</td> <td>fai r</td> <td>go od</td> <td>ex ce lle nt</td> </tr> <tr> <td>1. I can identify outdoor, indoor, intellectual sports.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2. I could tell what Paul ate every</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Group 1	po or	fai r	go od	ex ce lle nt	1. I can identify outdoor, indoor, intellectual sports.					2. I could tell what Paul ate every day.					3. I can describe my lifestyle or daily routine					4. Things you found interesting.....					5. Things I learned...					6.Question I still have...					Group 2	po or	fai r	go od	ex ce lle nt	1. I can identify outdoor, indoor, intellectual sports.					2. I could tell what Paul ate every					<p>Presentation</p> <p>Assessment cards</p>
Group 1	po or	fai r	go od	ex ce lle nt																																																
1. I can identify outdoor, indoor, intellectual sports.																																																				
2. I could tell what Paul ate every day.																																																				
3. I can describe my lifestyle or daily routine																																																				
4. Things you found interesting.....																																																				
5. Things I learned...																																																				
6.Question I still have...																																																				
Group 2	po or	fai r	go od	ex ce lle nt																																																
1. I can identify outdoor, indoor, intellectual sports.																																																				
2. I could tell what Paul ate every																																																				

day.				
3. I can tell about our Kazakh traditional sport games				
4. Things you found interesting.....				
5. Things I learned...				
6.Question I still have...				
Group 3	po or	fai r	go od	ex cel lent
1. I can identify outdoor, indoor, intellectual sports.				
2. I could tell what Paul ate every day.				
3. I interviewed my classmates about their lifestyle and can answer to their questions.				
4. Things you found interesting.....				
5. Things I learned...				
6.Question I still have...				

ADDITIONAL INFORMATION

Differentiation – how do you plan to give more support? How do you plan to	Assessment – how are you planning to check learners' learning?	Health and safety check
<ul style="list-style-type: none"> • Provide less able learners while they have pair discussion. • Differentiation by grouping • Differentiation by tasks • Differentiation by outcomes 	<ul style="list-style-type: none"> • Speaking is assessed while observing pair work, group work • Learner`s achievements are assessed by evaluation final self-assessment 	<ul style="list-style-type: none"> • Learners will be safely seated at a comfortable distance away from electrical outlets and cables, monitors and recorders.
Reflection Were the lesson objectives/learning objectives realistic? Did my planned activities work well? Did I stick to timings?		Use the space below to reflect on your lesson. Answer the most relevant questions from the box on the left about your lesson.

What changes and differentiation should I make next time?	
Summary evaluation What two things went really well (consider both teaching and learning)? 1: 2: What two things can improve the lesson (consider both teaching and learning)? 1: 2: What have I learned from the reflection of the learners? (difficulties of individuals or all the learners)	

Краткий анализ. Сквозная тема дает возможность для совмещенного урока по английскому языку, совпадение целей обучения, спиральность программы. В КСП предусмотрено взаимодействие в парах, группах для запоминания изучаемой лексики, речевых оборотов, грамматических норм. Учащиеся будут взаимодействовать в диалоге, практике постановки вопросов и ответов, совместно проводить поисковую деятельность по теме спорт и спортивные игры. Урок соответствует требованиям, предъявляемым к КСП для совмещенных классов.

КСП № 5.

КСП по математике для совмещенных классов МКШ		
1. тема: 5 класс Степень числа. Тема: 7 класс Степень с натуральным показателем и ее свойства	2. Школа: КГУ «Андреевская средняя школа» СКО	
3. Дата:	4. Имя учителя: Заляева Кымбат Баржаксыевна	
5. КЛАСС: 5/7	6. Количество присутствующих:	отсутствующих:
Цель (и) обучения, которым способствует данный урок	5.1.1.3 знать определение степени натурального числа; 5.1.1.4 уметь представлять натуральное число в виде десятичной записи; 7.2.1.1 знать определение степени с натуральным показателем;	

1. Записать сумму чисел в виде произведения

$$5+5+5+5+5=$$

$$2,3 + 2,3 + 2,3 + 2,3 + 2,3=$$

$$0+0+0+0=$$

2. Записать произведение равных сомножителей

$$8 \cdot 8 \cdot 8 \cdot 8 \cdot 8=$$

$$\frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} =$$

$$0 \cdot 0 \cdot 0=$$

Карточки с заданием.

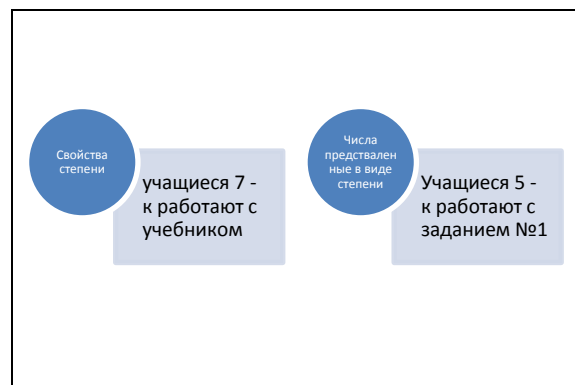
Выполняя задание №1, используется метод «Айболит», оказание помощи 7 – классника 5 - класснику. Старший ученик объясняет, понятие степени младшему товарищу. В паре сформулировать определение степени.

Карточка №1

Г. Деление на группы (Карточки по теме урока)

Задание №2 Создать графический органайзер «Двойной пузырь»

(Степень с натуральным показателем)

«Двойной пузырь»
Графический органайзер. Карточка №3. Учебник

Некоторые учащиеся 5/7 классов подбирают примеры к свойству
Все учащиеся определяют числа, представленные в виде степени.
Оказание поддержки учащимся через диалог. Учитель задает вопросы: Что вы делаете? Как находите свойства? Как возводите в степень? Выслушивая ответы,

Учебник
Алгебра, 7 класс,
А.Е.Абылкасымова,
И.Б.Бекбоев,
А.А.Абдиев,З.А.Жумагулова. Алматы: Мектеп

<p>Конец урока (5 минут)</p>	<p>учитель корректирует действия учеников. Взаимооценивание групп через прием «Две звезды одно пожелание» После взаимооценивания учащиеся возвращаются к работе в паре.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Задание №3</p> <p>1. Доказать, что $12^4 > 0, -12^3 < 0$</p> <p>2. В пункте 1 указать основание и показатель степени.</p> </div> <p>Все учащиеся указывают основание и показатель степени. Некоторые доказывают свойства степени.</p> <p>И. Работа на вычисление степени. Работа по учебнику №10, №14 – выполняют учащиеся 7 класса. ФО для 5 класса Задание №4</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Определите верное равенство. Если есть таковы исправьте на верное.</p> $2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 = 2 \cdot 4$ $3 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 3 = 3^5$ $5 \cdot 5 \cdot 5 \cdot 5 \cdot 5 = 5^3$ $11 \cdot 11 \cdot 11 \cdot 11 \cdot 11 = 5^{11}$ </div> <p>Обратная связь учителя: Что помогло вам достичь учебной цели? Что необходимо сделать, чтобы запомнить прием возведения в степень? Формативное оценивание – самооценивание Анкета «Я на уроке» На уроке у меня получилось Мне было интересно....., потому что.... Я узнал, что... Я научился... Затруднения вызвали ... Информация урока мне понадобится в будущем... К концу урока мое настроение....</p> <p>Подведение итогов урока. Постановка домашнего задания Прокомментировать задания, дать необходимые указания.</p>	
------------------------------	--	--

Дополнительная информация		
Дифференциация – каким образом вы планируете представить закрепление темы? Как вы планируете озадачивать более сильных учащихся?	Оценивание – как вы планируете проверить обучение учеников?	Межпредметные связи Проверка здоровья и безопасности Информационно-коммуникационные технологии Ценности
<p>Зачастую это не означает создание различных заданий для разного обучения; напротив дифференциация является неким урегулированием ваших запланированных заданий, направленных на ответ и удовлетворение различных потребностей в обучении учащихся.</p> <p>Примеры:</p> <p><u>Работа с карточками</u> Максимальная поддержка: Использование рисунков и слов на карточке, чтобы позволить учащимся провести взаимосвязи между различными выборами. Некоторая поддержка: Используйте только слова на карточках. Минимальная поддержка: Оставьте некоторые карточки незаполненными и дайте задание ученикам заполнить пробелы самостоятельно.</p> <p><u>Комментирование текста:</u> Максимальна поддержка: выделите ключевые детали в тексте, на обратной стороне дайте ответы (в перевернутом виде) внизу страницы. Некоторая поддержка: Выделите ключевые детали</p>	<p>Ниже представлены несколько техник для оценивания обучения, которые вы можете использовать для проверки обучения учеников во время урока:</p> <p>Мини-доски Используя оборотную сторону своего пропуска, ученики могут: записывать ответы на короткие вопросы, отражать их уровень «работы над достижением», использовать их для заданий типа «правда», «ложь».</p> <p>Самоклеющиеся стикеры Визуальные средства для демонстрации прогрессии по прошествии некоторого времени, или для осуществления обратной связи со всем классом</p> <p>Карточки с цветами светофора Карточки могут быть использованы, чтобы показать понимание инструкций, могут быть привязаны к результатам (Например, красный цвет = ВСЕ, желтый = БОЛЬШИНСТВО, зеленый = НЕКОТОРОЕ КОЛИЧЕСТВО)</p> <p>Головы вниз, палец вверх (поддерживаю, не поддерживаю) Похоже на предыдущий пример с карточками, однако, вы можете выбирать учеников произвольно, чтобы они объяснили свой выбор</p>	<p>Определите:</p> <ul style="list-style-type: none"> - В каких других предметах их обучение будет закреплено или улучшено - Где будут использованы информационные и коммуникационные технологии для улучшения обучения - Каким образом учащиеся обучают «ценностям» через учебную программу

<p>в тексте, ученики должны определить эти использованные детали.</p> <p>Минимальная поддержка: Ученикам предлагается текст без каких-либо подсказок, чтобы они могли самостоятельно определить, выделить ключевые моменты и прокомментировать их.</p>	<p>Передвижение по классу</p> <p>Можно рассматривать в нескольких концептах: 1) каждый угол класса может представлять собой «полностью согласен», «согласен», «не согласен», «полностью не согласен». 2) поддержать то изображение, которое наилучшим образом соответствует вашей позиции. 3) привести доводы в пользу правильного примера/ определения.</p> <p>Оценивание сверстников и самооценка</p> <p>Ожидаемые результаты обучения должны быть четкими и прозрачными для учеников, с учениками можно определять, когда они достигли несколько или все из критериев оценивания, и устанавливать цель для улучшения.</p>	
<p>Рефлексия</p> <p>Были ли цели урока/цели обучения реалистичными? Что учащиеся сегодня усвоили? Какова была атмосфера во время обучения? Хорошо ли работала запланированная мной дифференциация? Придерживался ли я запланированного времени? Какие изменения я сделал в своем плане и почему?</p>	<p>Используйте отведенное ниже место для написания отзыва о своем уроке. Ответьте на самые важные вопросы о вашем уроке из таблицы слева.</p>	
<p>Итоговая оценка</p> <p>Какие две вещи прошли действительно хорошо (учтите преподавание и учение)?</p> <p>1:</p> <p>2:</p> <p>Какие две вещи смогли бы улучшить урок (учтите преподавание и учение)?</p> <p>1:</p> <p>2:</p> <p>Что я узнал нового из этого урока о классе или об отдельных учениках, что может видоизменить мой следующий урок?</p>		

Краткий анализ. Спиральность программы дает возможность для совмещения урока математики 5 и 7 классов. В представленном КСП по математике учащиеся тренируются в определении степени натуральных чисел и в знании степени с натуральным показателем. Взаимодействие и взаимообучение предусмотрено через работу с карточками разной сложности, совместным изучением параграфа и работы по решению задач. Исследовательская деятельность осуществляется через работу с графическим органайзером. В результате старшеклассники могут повторить пройденный

материал, а младшие обучающиеся получить опережающие знания. Урок соответствует требованиям, предъявляемым к КСП для совмещенных классов.

КСП № 6.

КСП по математике для 5-7 совмещенных классов МКШ	
Раздел ДСП:	5 кл. - Диаграммы 7 кл. – Окружность. Геометрическое построение
Школа:	КГУ «Надеждинская ОШ», Кызылжарского района, СКО
Дата: 4 четверть	Ф.И.О. учителя Асташова Людмила Владимировна Участвовали: 4+4. Отсутствовали: 0
Класс: 5, 7	Математика 5 кл. – геометрия 7 кл.
Тема урока:	5кл. «Окружность. Круг» 7 кл. «Окружность, круг, их элементы и части»
Учебные цели для достижения на этом уроке (ссылка на учебную программу)	5.3.2.1. – усвоить понятия окружности, круга и их элементов (центр, радиус и диаметр). 7.1.1.28. – знать определения окружности и круга, их элементы (центр, радиус, диаметр, хорда).
Цель урока	5 кл. ВСЕ: - знают понятия: окружность, круг, центр окружности, радиус и диаметр. БОЛЬШИНСТВО:- различают понятия окружности и круга, находят диаметр и радиус. Строят окружность. НЕКОТОРЫЕ: - различают круг и окружность, сектор и находят градусную меру сектора. Изображают круговой сектор с заданным углом. 7 кл. ВСЕ – знают понятия: окружность, круг, центр окружности, радиус и диаметр, хорда, секущая, касательная. Различают понятия окружности и круга. Строят окружность и круговой сектор. БОЛЬШИНСТВО – Показывают круговой сектор и находят его градусную величину. Находят центральный угол, дугу окружности. НЕКОТОРЫЕ – доказывают теорему о диаметре и хорде, определяют градусную величину кругового сектора.
Критерии оценки	5 кл – называет определения окружности, круга, радиуса, диаметра. Находит их по рисунку. 7 кл – называет определения: окружности, круга, радиуса, диаметра, хорды, секущей, касательной. Чертит их и показывает на чертеже.
Языковые цели	Учащиеся объясняют понятия окружности, круга и их элементы, используя терминологию. <i>Предметная лексика и терминология:</i> окружность, круг, радиус, диаметр, центр окружности, хорда, центральный угол, круговой сектор, дуга. <i>Сочетания, используемые для диалога и письма:</i> Окружность – это Круг – это... Отличие окружности и круга – ... Диаметр – это...

	<p>Радиус – это.... Хорда – это.... Как связаны между собой диаметр и радиус..... Круговой сектор – это..... Центральный угол – это.... Секущая – это... Касательная – это....</p>	
Привитие ценностей	<p>(при актуализации темы и цели урока) свободное общение и выражения своего мнения: (работа индивидуальная и работа в парах) (при формулировании определения для понятия: Окружности, круга и их элементов) прививается ценности: здоровье, дружба и забота об окружающих.</p>	
Межпредмет-ные связи	<p>Естествознание 6 кл. тема: Сферы Земли и их составляющие. География 8 кл. тема: Географические карты. (построение диаграмм)</p>	
Предшествующие знания по теме	<p>Понятия точки, прямой, отрезка, луча.</p>	
Ход урока		
Запланированные этапы урока	Виды запланированных упражнений на уроке	Ресурсы
Начало урока	<p style="text-align: center;">Консолидация внимания учащихся.</p> <p>Подготовка к уроку. Организационный момент. Проверка домашнего задания (по готовому образцу). II. «Верю – не верю» с целью формирования интереса к изучению урока темы «Окружность. Круг» и создания положительной мотивации учащихся. Участникам-работают парами (внешний и внутренний круг) - предлагаются верные и неверные высказывания. Вопросы: 1. Верите ли вы, что окружность – это кривая линия? 2. Верите ли вы, что круг – это плоская фигура? 3. Верите ли вы, что у круга и окружности есть центр? 4. Верите ли вы, что круг не является многоугольником? 5. Верите ли вы, что круг ограничен окружностью? 6. Верите ли вы, что диаметр в два раза больше радиуса? (коммуникативные способности, способность творчески применять знания). Учитель выводит на нову тему урока. Отвечая на вопросы определяется тема и цели урока. Учитель знакомит с критериями оценивания на уроке для каждого класса (на доске написано все: Тема и критерии для каждого класса). Деление на 2 группы (разновозрастные 5 и 7 кл). Собрав картинку разрезанную на части. 1 группа – рисунок</p>	<p>Учебники: Математика 5 кл. 1,2 ч. Абылкасымова А.Е. и др. – Алматы: Мектеп, 2017</p> <p>Геометрия 7 кл. Смирнов В.А., Туяков Е.А. – Алматы: Мектеп, 2017г</p> <p>На слайде ответы д/з</p>

круга и его примеры, 2 группа – рисунок окружности и его примеры.

Изучение нового материала. (навыки- языковые: слушания и говорения)

(Г) **Метод «Говорим по кругу».** **Задание 1.** (для 5 и 7 кл) Каждой группе даны картинки. Нужно пользуясь учебником найти все определения и подписать элементы.

1 гр. – Круга.

2 гр. – Окружности.

После презентации каждой группой своего материала.

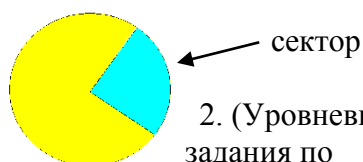
Ответить в чем сходство и различие – круга и окружности. (с помощью кругов Эйлера на доске. По очереди от каждой группы).

Оценивание: Методом (оцени достижения) (прививается ценности: здоровье, дружба, уважение мнения другого, забота об окружающих. Навыки – способность работать в группе, критическое мышление).

Демонстрация Презентации (по новой теме: Круг – его элементы. Окружность – его элементы.)

(П.) Учащиеся разбиваются по парам: 5кл с 5кл, 7 кл с 7 кл. **Выполняют практическое задание 2. Метод «Построй и покажи».** (навыки критического мышление).

5 класс. 1. Построить окружность и провести два радиуса. Раскрасить разным цветом полученные части окружности. Направить учащихся для определения понятия кругового сектора.

2. (Уровневые задания по учебнику)

Уровень А. № 891. Постройте окружность с радиусом длиной 1) 3см; 2) 1см5мм.

№ 892. Постройте окружность с диаметром длиной: 1) 50мм; 2) 6см.

№ 893. Круг разделили на 2 сектора. Сколько градусов содержит один угол сектора, если другой угол сектора содержит: 1) 25° 2) 90° 3) 126°

Уровень В. 1. Диаметр Земли равен приблизительно 12700 км. Диаметр Земли меньше диаметра Юпитера в 11 раз. Найдите радиус Юпитера

2. № 896. В круге провели два радиуса и получили два сектора. Могут ли углы этих секторов быть: 1) оба острые; 2) оба прямые; 3) оба тупые; 4) оба развернутые? Покажи.

Демонстрация Презентации

Приложение 1

Учебник:
Математика
5кл.2ч.
Абылкасымова
А.Е. и др. –
Алматы: Мектеп,

7 класс. 1. Изобразить круговой сектор и найти его градусную величину.

2. (Уровневые задания по учебнику)

Уровень А. № 18.4. Найдите диаметр окружности, если известно, что он на 55 мм. больше радиуса этой окружности.

№ 18.5. Арбуз разрезали на две равные части. Радиус окружности в разрезе 15см. Какой диаметр имел арбуз?

№ 18.6. Юрта – древнейшее и в то же время современное жилище кочевников (рис.18.6, а). Юрты бывают разные по размерам. Найдите радиус, образованный от: а) шанырака (купол юрты, рис. 18.6,б), если его диаметры 1м; 1,2м; 1,4м; 2м; б) кереге (круглая вертикальная стена, рис.18.6,в), если диаметры юрты 5м; 6м; 7м; 10м.

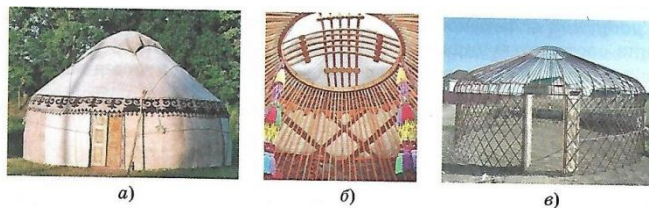

Рис. 18.6

Уровень В. № 18.10. расстояние между точками А и В равно 2см. Найдите меньший возможный радиус окружности, проходящий через эти точки.

№ 18.13. на клетчатой бумаге изобразите центр О окружности, проходящий через данные точки А, В, С, Д. (рис.18.10).

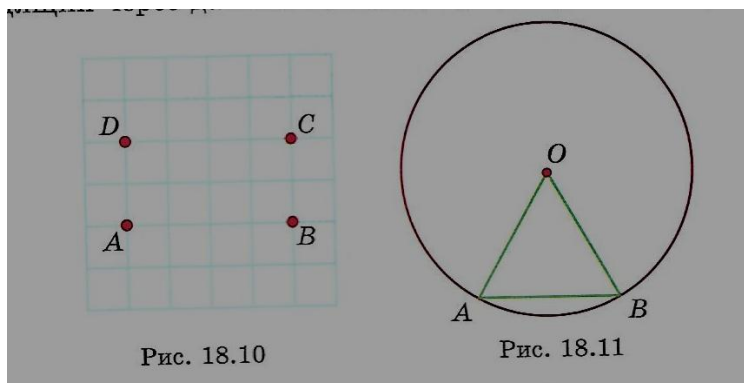

Рис. 18.10

Рис. 18.11

№ 18.14. Хорда АВ окружности равна ее радиусу ОА (рис. 18.11). Чему равен угол АОВ?

Оценивание методом Оцени достижения (за каждое задание Уровня А – 1б, Уровня В – 2б).в таблице.

(И). ФО:

Уровни мыслительных навыков – применение.

5 кл – называет определения окружности, круга, радиуса, диаметра. Находит их по рисунку.

7 кл – называет определения: окружности, круга, радиуса, диаметра, хорды. Чертит их и показывает на чертеже.

2017.

Приложение 1

Учебник:
Геометрия 7кл.
Смирнов В.А.,
Туяков Е.А. –
Алматы: Мектеп,
2017г

Приложение 2.

5 кл. Задание 3.

По рисунку определите:

Центр	_____	
Радиус	_____	
Диаметр	_____	

Дескриптор: *Обучающийся*

- указывает центр окружности;
- указывает радиус и диаметр окружности;

Задание 3

По рисунку определите:

<p>a.</p>	<p>b.</p>	<p>c.</p>	<p>d.</p>
Радиус: _____	Радиус: _____	Радиус: _____	Радиус: _____
Диаметр: _____	Диаметр: _____	Диаметр: _____	Диаметр: _____

Дескриптор: *Обучающийся*

- находит радиус окружности;
- находит диаметр окружности.

7 кл. Задание 3.

Задание

По чертежу определите:

	<p>Центр: _____</p> <p>Радиус: _____</p> <p>Диаметр: _____</p> <p>Хорда: _____</p> <p>Касательная: _____</p> <p>Секущая: _____</p>
	<p>Центр: _____</p> <p>Радиус: _____</p> <p>Диаметр: _____</p> <p>Хорда: _____</p> <p>Касательная: _____</p> <p>Секущая: _____</p>

Дескрипторы: обучающийся

- Указывает центр окружности
- Указывает радиус
- Указывает диаметр
- Указывает хорду
- Указывает секущую
- Указывает касательную.

Учитель проверяет задания по дескрипторам. Дает устную обратную связь ученикам. В таблицу **Оцени достижения** – ставит количество полученных плюсов. (балов).

Совместная работа 5 кл и 7 кл.

«Кто быстрее?» (Устные упражнения):

1. Диаметр круга равен 130 см, найдите его радиус.
2. Диаметр круга равен 150 см, найдите его радиус.
3. Радиус окружности равен 39 см, найдите его диаметр.
4. Радиус окружности равен 47 см, найдите его диаметр.

	<p>5. Число секторов, на которые разбивает круг два радиуса, равно ____.</p> <p>6. Круг – это... назови примеры из жизни.(1,2)</p> <p>7. Окружность – это.... назови 2 примера из жизни.</p> <p>8. Если в круге два сектора и один из них содержит 50°, то другой угол содержит ____</p>																															
<p>Конец урока</p>	<p>4. Рефлексия</p> <p>Таблица с заданиями на доске. Оцени достижения:</p> <table border="1" data-bbox="360 577 1137 992"> <thead> <tr> <th>Ф. И. ученика</th> <th>Проверка д/з (по готовому образцу)</th> <th>Задание 1</th> <th colspan="2">Задание 2 Ур А Ур В</th> <th>Задание 3</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5 кл. 1 ученик</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2 ученик</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>7 кл. 1 ученик</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2 ученик</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Общий итог урока ФО «Лестница успеха». Стикеры, куда добрался по данной теме. (по количеству полученных плюсов могут определить).</p>	Ф. И. ученика	Проверка д/з (по готовому образцу)	Задание 1	Задание 2 Ур А Ур В		Задание 3	5 кл. 1 ученик						2 ученик						7 кл. 1 ученик						2 ученик						
Ф. И. ученика	Проверка д/з (по готовому образцу)	Задание 1	Задание 2 Ур А Ур В		Задание 3																											
5 кл. 1 ученик																																
2 ученик																																
7 кл. 1 ученик																																
2 ученик																																
<p>Дифференциация – каким образом Вы планируете оказать больше поддержки? Какие задачи Вы планируете поставить перед более способными учащимися? Дифференциация на уроке выполнена. Так как задание дается от простого к сложному. В группе делают простое задание А. Парой – по сложнее (задание А и В). Индивидуально – сложное задание.</p>	<p>Оценивание – как Вы планируете проверить уровень усвоения материала учащимися?</p> <p>Оценивание осуществляется в таблице Методом Оцени Достижения. (на этапе проверки домашнего задания – взаимооценивание, при выполнении индивидуального задания – самопроверка.</p>	<p>Здоровье и соблюдение техники безопасности</p>																														
<p>Рефлексия по уроку <i>Были ли цели урока/цели обучения реалистичными? Все ли учащиеся достигли ЦО? Если нет, то почему? Правильно ли проведена дифференциация на уроке? Выдержаны ли были временные этапы урока? Какие отступления были от плана урока и почему?</i></p>	<p><i>Используйте данный раздел для размышлений об уроке. Ответьте на самые важные вопросы о Вашем уроке из левой колонки.</i></p>																															

Общая оценка
Какие два аспекта урока прошли хорошо (подумайте как о преподавании, так и об обучении)?
1:
2:
Что могло бы способствовать улучшению урока (подумайте как о преподавании, так и об обучении)?
1:
2:
Что я выявил (а) за время урока о классе или достижениях/трудностях отдельных учеников, на что необходимо обратить внимание на последующих уроках?

Краткий анализ. В представленном КСП по математике наблюдается совпадение тем по принципу спиральности, это расширение и углубление темы. Это дает возможность для совместного изучения темы, осуществления взаимодействия, взаимоопроса и взаимопомощи при решении задач по определению понятий окружности и диаметра. Учителем предусмотрены задания, имеющие практическую значимость и связь с жизнью, что повышает интерес к изучению диаметра и окружности. Для учеников представлены задания создадут условия для взаимодействия и взаимообучения. Ученики 5 класса получают опережающие знания по теме, а 7 класс получает возможность обучить младших, задать контролирующие вопросы и повторить пройденный материал. Урок соответствует требованиям, предъявляемым к КСП для совмещенных классов.

КСП №7.

КСП по русской литературе (Я2) в совмещенном классе (5-6)		
5 класс:		6 класс
2-я четверть Раздел 3		2-я четверть Раздел 3
Тема раздела: Ценности: дружба и любовь		Тема раздела: Климат: погода и времена года
Дата:	Ф.И.О. учителя: Исакова Л.С.	
КЛАСС: 5-6	Количество присутствующих:	Количество отсутствующих:
Урок 2	Тема урока: С. Михалков. «Мы с другом друзья», Надежда Бичурина «Чей гриб?»	
Цели обучения, которые необходимо достичь на данном уроке		
5.1.3.1- понимать основное содержание произведений литературы/ фрагментов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определять тему;	6.1.1.1- понимать основную информацию сообщения продолжительностью до 2-4 минут, определяя ключевые слова;	
5.2.1.1 - владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы;	6.2.1.1- владеть словарным запасом, включающим паронимы, заимствованные слова;	
	6.4.5.1- писать эссе (объем 80 -100 слов) по картине/ теме, учитывая особенности текста-	

5.4.5.1 - писать эссе (объем 60-80 слов) по данному началу/концу, учитывая особенности текста повествования;	описания	
5.4.3.1- представлять информацию в виде схемы;	6.4.3.1 представлять информацию в виде иллюстраций, сюжетных рисунков, комиксов, в т.ч. с использованием ИКТ;	
Цели урока		
Все учащиеся смогут:	Все учащиеся смогут:	
пользуясь поддержкой учителя смогут понимать основное содержание произведений фольклора и литературы/фрагментов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определять тему;	Учащиеся понимают основную информацию сообщения продолжительностью до 2-4 минут, определяя ключевые слова; опираясь на поддержку учителя. использовать простые и сложные предложения, выражающие изъяснительные отношения;	
Большинство учащихся смогут:	Большинство учащихся смогут:	
использовать словарный запас, включающим синонимы, антонимы, омонимы; представлять информацию в виде схемы;	использовать словарный запас, включающим паронимы, заимствованные слова; представлять информацию в виде схем, иллюстраций, сюжетных рисунков, комиксов, в т.ч. с использованием ИКТ;	
Некоторые учащиеся смогут:	Некоторые учащиеся смогут:	
использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения, сомнения.	использовать простые и сложные предложения, выражающие изъяснительные отношения;	
Языковая цель	Учащиеся могут: - писать эссе (объем 60-80 слов) по данному началу/концу, учитывая особенности текста повествования; писать эссе (объем 80 -100 слов) по картине/ теме, учитывая особенности текста-описания. Ключевые слова и фразы: лексические и грамматические единицы, паронимы, заимствованные слова;	
Полиязычие: <i>приятель</i> – жақын таныс, ДОС; <i>пятак</i> – монета; <i>чиж</i> – шымшық; <i>настежь</i> – айқара, шалқасынан; <i>ашық тұр</i> ; <i>управдом</i> – управляющий домом (үй басқарушысы); <i>юннаты</i> – табиғат зерттеуші жас өспірімдер; <i>расписка</i> – қолхат		
Основные термины и словосочетания: Уж, этаж, чертёж, ёж, чиж, зоопарк, юннат, зоосад, поздний, сторож		
Предыдущее обучение		
Учащиеся учились определять тему, сформулировать основную мысль текста; согласовывать имена прилагательные с именами существительными в единственном числе; составлять предложения, используя предложенные слова; высказывать простые оценочные суждения;	Учащиеся учились понимают содержание рассказов, поэтических произведений/фрагментов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определяя тему и основную мысль,	
План		
Планируемое время	Запланированная деятельность	Ресурсы

<p>Начало 1 мин.</p> <p>1 мин.</p> <p>2 мин.</p>	<p>К Психологический настрой. Учащиеся поворачиваются друг к другу: Я на друга погляжу: «Здравствуй!- весело скажу,- С добрым утром! Как дела?» «Все отлично, как всегда!»</p> <p>II. Актуализация знаний. К ЗАДАНИЕ 1. Какое слово зашифровано: РАДБУЖ? Расставьте буквы так, чтобы получилось слово. Подумайте, что каждый из вас знает об этом слове и что вы хотите узнать.</p> <p>(Деятельность учащихся) К Прогнозирование учащимися темы урока.</p> <p>ФО Словесная похвала(Молодцы) Целеполагание: Деление на группы: Стратегия «Пазлы». Группы «Исследователи», «Умники» собирают пословицы в соответствии с темой урока. 5 класс собирает пословицу, 6 класс объясняет значение пословицы, могут привести еще примеры пословиц о дружбе.</p>	<p>Набор букв</p>
<p>Середина урока</p> <p>5 мин</p>	<p>III. Изучение нового материала. К ЗАДАНИЕ 2: Какие ассоциации вызывает у вас слово «дружба». Назовите по одному слову (5класс), выраженному именем прилагательным, согласованным словосочетанием (6 класс)</p> <p>Стратегия «Ассоциации» ФО мотивирующее «Похвала учителя» (Г) работа в группах Предтекстовая работа О чем будет этот ролик? Кто участники данной истории? К. просмотр видеоролика Надежда Бичурина «Чей гриб?» На лесной опушке Ссорились подружки. За грибами пошли, Лишь один гриб нашли. Чей же гриб? Как им быть? Как грибочек поделить? Говорит одна: «Он мой, Я возьму его домой». Отвечает ей другая: «Ой, ты хитрая какая! Лучше я его возьму, Своей маме отнесу». Долго спорили они, Поделить гриб не могли. Смотрят – а на веточке Сидит мама-белочка, Рядышком бельчата – Весёлые ребята. Удивились девочки,</p>	<p>Пословицы о дружбе</p> <p>ИКТ</p> <p>blob:4E87CD3F-8953-43A3-A52B-E6B444CFD1FB</p> <p>Учебник 6 класса «Русский язык и литература»</p>

<p>5 мин</p>	<p>Улыбнулись белочке. Сразу спор они решили – Грибок белке подарили. Помахали ей рукой И отправились домой. Очень рада белочка: «Ах, какие девочки! Свою дружбу сохранили, И бельчат накормили».</p> <p>К. ЗАДАНИЕ 2 Послетекстовая работа через использование стратегии «Сундучок вопросов» Почему поссорились девочки? О чем вы переживали, когда смотрели ролик? Чему радовалась белочка? Почему вы разделяете эту радость? Чему вас научила эта история? В вашей жизни были такие случаи? Как название стихотворения отражает тему произведения? -Определите основную мысль стихотворения? ФО «Две звезды одно пожелание» за ответы и рассуждения</p>	<p>«Сундучок вопросов» с вопросами</p>
<p>3 мин.</p>	<p>УЧАЩИЕСЯ 6 КЛАССА И ЗАДАНИЕ 3 «Закончи предложение»: Учащиеся определяют идею произведения, закончив предложения: Стихотворение учит нас, что в жизни нужно... В стихотворении звучит мысль о том, что друзья,,, Ключевыми словами стихотворения являются... 6 класс Самостоятельно выполняют Упр. 1. Ознакомиться с информацией. Упр. 4. (Найти паронимы) ФО лист взаимооценивания 6 класс проверяет 5 классников, исправляет ошибки и объясняет. 5 класса рассказываю правила о синонимах, омонимах, антонимах. Слово учителя: мы вместе работали с видеороликом, теперь перейдем к чтению текста. Вспомните тему урока, сделайте прогноз о чем будет второй текст? Поэт С. В. Михалков написал замечательное стихотворение о дружбе. Прочитайте отрывок из стихотворения. Найдите ключевые слова. УЧАЩИЕСЯ 5 КЛАССА самостоятельно читают стихотворение С.Михалкова «Мы с приятелем друзья», Мы с приятелем вдвоем замечательно живем! Мы такие с ним друзья — куда он. Туда и я! Мы имеем по карманам: две резинки, два крючка, две больших стеклянных пробки, двух жуков в одной коробке, два тяжелых пяточка.</p>	<p>Раздаточный материал: Пустая таблица «Лист взаимооценивания» Карточка – информатор</p>

<p>Закрепление: 5 мин. 12 мин.</p>	<p>Мы живем в одной квартире, Все соседи знают нас. Только мне звонить — четыре, А ему — двенадцать раз. И живут в квартире с нами Два ужа И два ежа, Целый день поют над нами Два приятеля-чижа. И про наших двух ужей, Двух ежей И двух чижей Знают в нашем новом доме Все двенадцать этажей. Мы с приятелем вдвоем Просыпаемся, Встаем, Открываем настежь двери, В школу с книжками бежим... И гуляют наши звери По квартирам по чужим. Забираются ужи К инженерам в чертежи. Управдом в постель ложится И встает с нее дрожа: На подушке не лежится — Под подушкой два ежа! Раньше всех чижи встают И до вечера поют. Дворник радио включает — Птицы слушать не дают! Тащат в шапках инженеры К управдому Двух ужей, А навстречу инженерам Управдом несет ежей. Пишет жалобу сосед: «Никому покою нет! Зоопарк отсюда близко. Предлагаю: всех зверей Сдать юннатам под расписку По возможности скорей». Мы вернулись из кино — Дома пусто и темно. Зажигаются огни. Мы ложимся спать одни. Еж колючий, Уж ползучий, Чиж певучий — Где они? Мы с приятелем вдвоем Просыпаемся,</p>	<p>Учебник 5 класса «Русский язык и литература»</p> <p>бумага, фломастеры, графический органайзер «Двойной пузырь».</p>
---	---	---

	<p>Встаем, По дороге к зоопарку Не смеемся, не поем. Неужели зоосад Не вернет зверей назад? Мы проходим мимо клеток, Мимо строгих сторожей. Сто чижей слетают с веток, Выбегают сто ежей. Только разве отличишь, Где какой летает чиж! Только разве разберёшь, Где какой свернулся ёж! Сто ужей на двух ребят Подозрительно шипят, Сто чижей кругом поют, Сто чижей зерно клюют. Наши птицы, наши звери Нас уже не узнают. Солнце село. Поздний час. Сторожа выводят нас. — Не пора ли нам домой? Говорит приятель мой. Мы такие с ним друзья — Куда он, Туда и я!</p> <p>6 класс Самостоятельно выполняют Упр. 205 Сколько слов записано в опорных схемах? Что вы можете рассказать о своей дружбе? Почему нужно беречь друга? Учащиеся 6 класса на основе знаний, полученных ранее, совместно с учащимися 5 класса заполняют графический органайзер «Гора истории». Карточка-информатор: что общего в прочитанных стихотворениях? К.П. (Деятельность учащихся) Ученики выполняют задания, проводят взаимооценивание по стратегии «Анкета я на уроке».</p>	
<p>Конец 1-2 мин</p> <p>2 -3мин</p>	<p>Дифференцированное домашнее задание: - Выучить пословицы о дружбе - Написать интересный случай, произошедший с твоим другом или подругой - Сделать зарисовку или картинку /комиксы по теме «Дружба» Рефлексия. Прием «Лесенка успеха» Нижняя ступенька – у меня ничего не получилось. Средняя ступенька – у меня были проблемы. Верхняя ступенька – мне все удалось.</p>	

Краткий анализ. Объединяющим компонентом данного КСП по русской литературе в школе с казахским языком обучения является сквозная тема «Жизненные ценности» и спиральность раздела языкознания Лексика: синонимы, антонимы, паронимы. Цель урока: понимание литературного произведения, использовать в речи соответствующую лексику, писать эссе по теме дружба. Представленный в КСП материал позволят увидеть возможное взаимодействие обучающихся, совместное обсуждение, поисковую работу по изучаемой лексической теме, обогащение словарного запаса и развития коммуникативных навыков. В итоге обучающиеся подготовятся к написанию эссе по теме «Дружба». Урок соответствует требованиям, предъявляемым к КСП для совмещенных классов.

КСП № 8.

КСП по биологии для 5-6 совмещенного класса МКШ		
Раздел ДСП: 5.1 В Человек. Земля. Вселенная 6.1 В Человек. Земля. Вселенная	Школа: Основная школа №13 Целиноградский район, Амолинская область	
Дата:	Учитель: Кабылкадырова Г.А.	
Класс: 5 - 6	Количество присутствующих: 8	отсутствующих:
Тема урока:	5 кл. - Жизнь на Земле 6 кл.- Общие сведения о Земле	
Цели обучения, которые помогают достичь данный урок (Ссылка на программу)	5.2.4.1 Описывать возникновение жизни на Земле 5.2.4.2 Определять условия необходимые для жизни на Земле. 6.2.2.1 Объяснять наблюдаемые на Земле процессы и явления 6.2.2.2 Объяснять свойства Земли	
Цели урока:	Учащиеся: 5 кл. раскрывают сущность жизни. Выявляют отличия живого от неживого. Сами ищут ответы на вопросы. Формируют мировоззренческий взгляд об единстве растительного и животного мира с условиями внешней среды. Осознают необходимость охраны всего живого. 6 кл Учащиеся могут: Понять и определить процессы и явления происходящие на Земле и описать их свойства	

Критерий оценивания	<p>Учащиеся: 5 кл Знают о возникновении жизни на земле Описывают периоды жизни на Земле Могут различать разные периоды жизни на Земле Называют условия необходимые для жизни Знают области применения условия необходимых для жизни</p> <p>Учащиеся: 6 кл Знают причины смены дня и ночи и времен года Могут изобразить процессы и явления происходящие на Земле Описывают и анализируют внутреннее строение Земли</p>
Языковая цель	<p>5 кл: Учащиеся могут: устно называть условия, необходимые для жизни <i>Предметная лексика и терминология:</i> Эры, периоды, кайназой, мезозой, эволюция, свет, тепло, вода <i>Полезные фразы для диалога/письма :</i> Жизнь на земле Условия, необходимые для жизни По моему мнению изменяется По моему, влияет.....</p> <p>6 кл Учащиеся определяют наблюдаемые процессы и явления Земли, а так же устно и письменно их описывают. Анализируют и описывают различные источники (навыки письма, чтения, слушания) Лексика и терминология Вселенная</p>
	<p>Солнечная система Ось Солнцестояние Равноденствие Полезные выражения для диалогов и письма: Земля вращается..... Солнцестояние происходит когда..... числа происходит равноденствие Времена года меняются потому что.....</p>

Привитие ценностей	Глобальное гражданство: осуществляется при объяснении темы: появление жизни на Земле Привитие школьных ценностей осуществляется в ходе групповых, парных работ (уважение, сотрудничество)	
Межпредметные связи	Реализуется межпредметная интеграция филологическими науками, всемирной историей и искусством. Учащиеся используют навыки работы с текстами, которые приобрели на уроках казахского, русского и английского языках. Используют знания по всемирной истории о древней цивилизации. При строительстве жилого дома, необходимы знания в искусстве.	
Навыки использования ИКТ	Умение работать с поисковой системой Google, Википедия. Навык работы с презентацией Power Point для демонстрации темы.	
Предыдущее обучение	Учащиеся используют знания, полученные на предыдущем уроке: о сферах Земли 6 кл. В пятом классе учащиеся научились объяснять происхождение и называть строение и состав Земли. 5.2.2.1 объяснять происхождение планеты Земля	
Ход урока		
Этапы урока	Этапы урока	Этапы урока
Начало урока 0-3 мин	<p>✚ Организационный момент «Настроимся на урок» - 1 мин.</p> <p>✚ П. Эмоционально – положительный настрой на урок, через говорение в парах по содержанию предыдущего урока 2мин.</p> <p>✚ Сообщение целей и задач урока.</p>	
4-6 5кл	<p>Учитель: Вот мы говорим, что жизнь продолжается, жизнь сохраняется. (<i>Вопрос к учащимся</i>). Г. 5кл <u>А что такое жизнь?</u> <u>Откуда и как появились первые живые существа на Земле?</u> На эти вопросы мы и должны сегодня с вами постараться ответить.</p>	
7-12 бкл	<p>Предлагаю просмотр видеофрагмента: https://www.youtube.com/watch?v=DCBfRzK13kc 2. Вызов: Г. 6кл</p>	
		Презентация https://www.youtube.com/watch?v=DCBfRzK13kc

13-15	<p>Что изображено на доске? Как вы думаете как это связано с нашей сегодняшней темой урока? По желанию учащихся выслушать пару ответов.</p> <p>3. Целеполагание Обсуждение темы урока и критериев оценивания. Лексика и терминология урока. «Что мы знаем?» Актуализировать пройденный материал через следующие вопросы:</p>	<p><u>13кс</u></p> <p>Презентация 1-слайд.</p>
16-26	<p>1. Какие теории были в древности на счет формы Земли?</p>	<p>Презентация 2-4 слайд</p>
5 кл	<p>2. За какое время Земля совершает полный оборот вокруг Солнца?</p> <p>3. Что мы знаем о природном спутнике Земли?</p> <p>4. Какова внутренняя структура Земли?</p> <p>5. Как мы исследовали внутреннюю часть Земли</p> <p>Учитель: Ребята, вспомните, а сразу ли возникло, то разнообразие живых организмов, которое существует сейчас? (Рассуждают).</p>	<p>Презентация 5- слайд</p>
5 кл	<p>И действительно все происходило поэтапно. Главной целью нашего урока будет выяснить: когда и как появлялись живые организмы на Земле. И в итоге мы должны будем создать с вами _ в процессе совместной работы <u>хронологию времени</u>. (учащиеся делятся на группы, им раздаются тексты).</p> <p>Учитель: Представьте, что все мы сегодня музейные работники и нам нужно создать музей исторического периода появления жизни на Земле. В первом зале можно будет увидеть картину, происходящую 500 млн. лет назад, во втором зале – историю, которой 350 млн. лет, в третьем – грандиозные события, возраст которых 225 млн. лет, в четвертом – появление предков современных организмов, происходящее 65 млн. лет назад. (Для каждой группы, на стол расставляются таблички с указанием временных рамок и тексты, ноутбуки для работы, набор картинок)</p>	<p>Флипчарт, Маркер, картинки</p>
27-29	<p>Группы учащихся создают свой «зал в музее»: 1 зал: определяют, где появились первые живые организмы на Земле и рассказывают какие животные и растений были в 550 млн. лет назад. 2 зал: рассказывают о живых организмов, которые существовали в период – 350 млн. лет назад. Указывают существенные отличия в размещении живых организмов данного периода.</p>	
30-35		

оценивает другую группу по дескрипторам.				Приложение 1 Презентация 6 - слайд
Критерий оценивания	н/п	Дескрипторы	+/-	
Определяют условия необходимые для жизни на Земле	1	Назовут условия, необходимые для жизни		
	2	Знает области применения условий, необходимых для жизни		
<p><i>Дифференциация: Работа с карточками.</i> Ученикам с быстрым темпом, можно дать еще одно задание: попросить самим из карточек с названиями разных животных и растений, живущих в разных условиях, группировать их по условиям жизни.</p> <p>4. Объяснение учителя Парная работа. Работа с текстом. Учащимся раздается текст. Один из учащихся читает текст с целью составить вопросы, второй – с целью ответить на вопросы. На ознакомление с текстом дается 3 минуты и 2 минуты на составление вопросов. (<i>Дифференциация выражается в составлении закрытых и открытых вопросов, в их содержании, в синтезе информации итд.</i>) Обратная связь. Учитель делает заметки в журнале наблюдений, после вместе с учащимися подводят итоги.</p> <p>«Физкультминутка» групповая игра Учащиеся делятся на две группы 1-группа: Показывают процесс вращения Земли (Земля и Солнце) 2-топ: Показывают процесс вращения Луны (Луна, Земля, Солнце)</p> <p>5. Закрепление Учащиеся в мини-группах выполняют следующие задания: Задание 1. Заполни пустые места Задание 2. Напишите дни в которые происходят процессы солнцестояния и равноденствия Задание 3. Напиши слои внутреннего строения Земли Почему в наше время внутренне строение Земли не изучено до конца?</p>				Презентация 8 - слайд
				Презентация 9-11 слайды
				Устно/письменно

	<p><i>ФО:</i> * <i>наблюдение и комментарии учителя;</i> * <i>взаимооценивание по дескрипторам;</i> * <i>обратная связь учителя;</i></p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p style="text-align: center;"><i>Дескрипторы:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Знают причины смены дня и ночи и времен года ✓ Могут изобразить процессы и явления происходящие на Земле ✓ Описывают и анализируют внутреннее строение Земли ✓ Самооценивание по вышеуказанным критериям. </div> <p>Учащиеся проводят взаимооценивание в группах по дескрипторам. Учитель по необходимости дополняет ответы учащихся, комментирует и дает обратную связь.</p> <p>Индивидуальная работа. Учащиеся определяют ось Земли и наклон оси вращения.</p> <p>Оценивание: <i>ФО:</i> * <i>наблюдение и комментарии учителя;</i> * <i>взаимооценивание по дескрипторам;</i> * <i>обратная связь учителя;</i></p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p style="text-align: center;"><i>Дескрипторы:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Знают наклон оси вращения; ✓ Объясняют причины и последствия наклонного расположения Земли </div> <p>Учащиеся проводят взаимооценивание в парах по дескрипторам. Учитель по необходимости дополняет ответы учащихся, комментирует и дает обратную связь.</p> <p>Обсуждение всем классом. Подведение итогов урока</p>	
<p><i>Конец урока</i> 38-40 5-6 кл</p>	<p>Рефлексия. Анкета «Я на уроке».</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Я узнал ... 2. Я научился... 3. Мне понравилось ... 4. Я затруднялся... 5. Мое настроение ... 6. Я работал (а) отлично, в полную силу своих возможностей. 7. Я работал (а) хорошо, но не в полную силу, испытал (а) чувство неуверенности, боязни, что 	

6 кл	<p>ответу неправильно. Обратная связь учителя, о продвижении учащихся к достижению учебной цели. Завершение урока. Домашнее задание подготовить сообщение на тему «Луна – спутник Земли»</p>	
<p>Дифференциация – каким образом Вы планируете оказать больше поддержки? Какие задачи Вы планируете поставить перед более способными учащимися? Дифференциация может быть выражена в подборе заданий, в ожидаемом результате от конкретного ученика, в оказании индивидуальной поддержки учащемуся, в подборе учебного материала и ресурсов с учетом индивидуальных способностей учащихся (Теория множественного интеллекта по Гарднеру). Дифференциация может быть использована на любом этапе урока с учетом рационального использования времени</p>	<p>Оценивание – как Вы планируете проверить уровень усвоения материала учащимися? Оценивание через критерий оценивания Самооценка; Взаимооценивание;</p>	<p>Здоровье и соблюдение техники безопасности Здоровье-сберегающие технологии. Используемые физминутки и активные виды деятельности</p>
<p>Рефлексия по уроку</p> <p>Были ли цели урока/цели обучения реалистичными? Все ли учащиеся достигли ЦО? Если нет, то почему? Правильно ли проведена дифференциация на уроке? Выдержаны ли были временные этапы урока? Какие отступления были от плана урока и почему?</p>		<p>Используйте данный раздел для размышлений об уроке. Ответьте на самые важные вопросы о Вашем уроке из левой колонки.</p>

Общая оценка
Какие два аспекта урока прошли хорошо (подумайте как о преподавании, так и об обучении)?
1:
2:
Что могло бы способствовать улучшению урока (подумайте как о преподавании, так и об обучении)?
1:
2:
Что я выявил (а) за время урока о классе или достижениях/трудностях отдельных учеников, на что необходимо обратить внимание на последующих уроках?

Краткий анализ. Представленный КСП по биологии демонстрирует совпадение сквозной темы и учебных целей, это дает возможности для совмещения познавательного процесса 5-6 классов. Тема взаимосвязь человека и земли позволяют учащимся рассказывать друг другу учебный материал, организовать работу по стратегиям чтения, после чтения организовать совместную работу по составлению вопросов и ответов, исследовательской работы над графическим органайзером «Хронология времени». Представленные дескрипторы позволят к концу урока вернуться к индивидуальной работе, сделать анализ своего продвижения к цели урока. Урок соответствует требованиям, предъявляемым к КСП для совмещенных классов.

КСП №9.

КСП для совмещенных классов МКШ	
РазделДСП:	Школа: КГУ «Рублевская средняя школа» СКО
Дата:	ФИО учитель: Закирина Асем Мерекеевна
класс: 7-8	Участвовали: Не участвовали:
Тема урока	Понятия: клетка, ткань, орган, система органов
Цели обучения, достигаемые на этом уроке	7.4.2.1 объяснять понятия: клетки, ткани, органы, системы органов 8.4.2.1 классифицировать клеточный уровень живых организмов
Цель урока	Все учащиеся смогут - объяснять понятия клетки, ткани, органы, системы органов. Большинство учащихся будут -устанавливать соответствие между рисунками и понятиями клетка, ткань, орган, система органов, организм. Некоторые учащиеся смогут

	<p>-определять клетки, ткани, органы, системы органов.</p> <p>-классифицировать клеточный уровень живых организмов</p>	
Критерии оценивания	<p>- Дают определение понятий <i>клетки, ткани, органы, системы органов</i>.</p> <p>- Классифицируют примеры на клетки, ткани, органы, системы органов.</p> <p>- Устанавливают соответствие между рисунками и понятиями (клетки, ткани, органы, системы органов).</p>	
Языковые навыки	<p>Учащиеся могут:</p> <p>- использовать термины: клетка, ткань, орган, система органов в устной и письменной речи, при описании рисунков и диалоге</p> <p>Предметные термины Клетка, ткань, орган, система органов</p> <p>Ключевые фразы Клетка — это структурная единица... В отличие от клетки, ткань ... Клетки образуют... Ткань образует... Я знаю, что это не орган/ткань/клетка, так как... Думаю, это орган/ткань/клетка Так как ... Это не может быть орган/ткань/клетка, потому что он/она не -имеет...</p>	
Прививаемые ценности	<p>Формирование уважения к мнению одноклассников в группе, дружелюбие, необходимость совместного планирования деятельности при работе в группах, обеспечивает терпимость и уважительные отношения учащихся, формирование ответственности за полученные знания.</p>	
Межпредметная связь	<p>Химия, физика, медицина, естествознание, самопознание способствует целостному восприятию окружающей среды.</p>	
Предыдущие знания	<p>«Естествознание», (5-6 класс) - животные и растения состоят из клеток, тканей и органов</p>	
Ход урока		
Запланированные этапы урока	Виды упражнений, запланированных на урок:	Ресурсы

**Начало
урока**

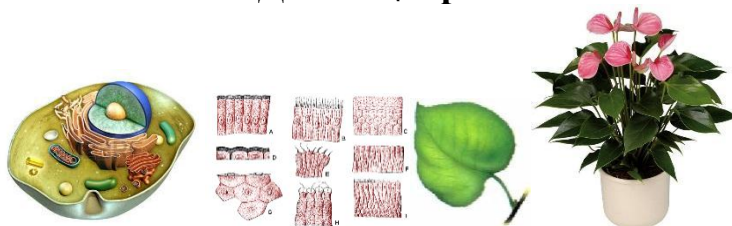
Психологический настрой «Говорение по кругу»

обеспечение связи с содержанием предыдущего урока – 2 мин.

Г. Вызов: Прием «Домино»

Учащимся предлагается собрать домино и раскрыть тему урока. У каждого на парте лежат домино с картинками (клетки, ткани, органы, системы органов и организм) и листочки с терминами. Цель работы - раскрыть тему урока и обозначить учебные цели.

Домино\картинки

Учащиеся называют тему урока и сами озвучивают цель урока.

Актуализация знаний по пройденному

материалу «Классификация живых организмов»

П. Учащимся предлагаются задания на выбор разной сложности (дифференцированный подход)

Задание 1 Определите, к каким царствам относятся изображенные организмы.

Цель: определять систематическое положение живых организмов.

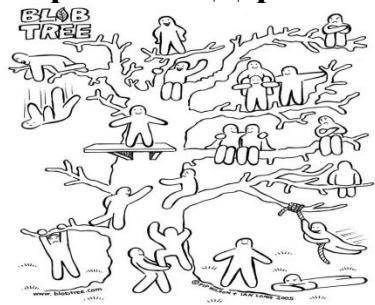
Критерий оценивания	Дескриптор Обучающиеся
<ul style="list-style-type: none"> Перечисляют царства живых организмов; Определяют систематическое положение живых организмов 	- определяют царства животных по рисунку;
	распределяют предложенные организмы по пяти царствам;
	соотносят названия с таксономическими группами.

	1	2	3	4	5
Царст-					

Картинки
клетка,
ткани,
органы,
системы
органов и
организм

	<table border="1" data-bbox="411 150 1139 197"> <tr> <td>во</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table> <p>Задание 2 1 Определите, к каким царствам относятся изображенные организмы.</p> <table border="1" data-bbox="411 327 1227 562"> <tr> <td>Бактерии</td> <td>Протисты</td> <td>Грибы</td> <td>Животные</td> <td>Растения</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	во						Бактерии	Протисты	Грибы	Животные	Растения						
во																		
Бактерии	Протисты	Грибы	Животные	Растения														
Середина урока	<p>Создание коллаборативной среды: деление на группы – «Геометрические фигуры» Учитель предлагает учащимся вытянуть фигуру со своим номером группы. Работа с интернет источниками по терминам или со словарем, каждая группа вытягивает свой термин и дает ему определение. Клетка, ткань, орган, система органов и организм Cell, tissue, organ, organ system, organism. Жасуша, ұлпа, мүше, мүшежүйесі, ағза. АМО «Карусель» передвижение спикеров по часовой стрелке, знакомство с понятиями. ФО. Групповое взаимооценивание эффективности деятельности групп. Работа в группах. Прием «Кластер» На разных столах раскладываются информационный материал, связанный с темой (книги, рисунки, наглядные пособия) Каждая группа составляет кластер, опираясь на вопросы, предоставленные учителем</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. виды тканей растений 2. виды тканей животных 3. системы органов растений 4. системы органов животных <p>Дескрипторы Знают виды тканей растений и животных. Умеют составлять кластер Сравнивают ткани растений и животных. Определяют сходство и различие клеток, тканей и органов растений и животных. <i>Защита кластера каждой группы. Оценивание групп, используется прием «Светофор».</i></p>	<p>фигуры интернет источник карточки с терминами: клетка, ткань, орган, система органов, организм Использование «академического языка»</p>																

	<p>Зеленый цвет – все было понятно Желтый цвет – возникали вопросы Красный цвет – нужно доработать и указать конкретно, что доработать.</p> <p>Разминка «Бос жорга» Г. Закрепление материала «Верно, неверно» Задание</p> <table border="1" data-bbox="414 448 1252 1579"> <tr> <td data-bbox="414 448 678 616">Клетка - это</td> <td data-bbox="678 448 1045 616">Структурная и функциональная единица всего живого</td> <td data-bbox="1045 448 1252 616">Верно, неверно</td> </tr> <tr> <td data-bbox="414 616 678 884">Ткань - это</td> <td data-bbox="678 616 1045 884">это часть тела человека, животного или часть растения, которая выполняет определённую функцию.</td> <td data-bbox="1045 616 1252 884">Верно, неверно</td> </tr> <tr> <td data-bbox="414 884 678 1142">Орган -</td> <td data-bbox="678 884 1045 1142">это часть тела человека, животного или часть растения, которая выполняет определённую функцию.</td> <td data-bbox="1045 884 1252 1142">Верно, неверно</td> </tr> <tr> <td data-bbox="414 1142 678 1444">Система органов -</td> <td data-bbox="678 1142 1045 1444">это группа органов, которые имеют общий план строения, общее происхождение и выполняют общую функцию.</td> <td data-bbox="1045 1142 1252 1444">Верно, неверно</td> </tr> <tr> <td data-bbox="414 1444 678 1579">Организм -</td> <td data-bbox="678 1444 1045 1579">это биологически целостная структура.</td> <td data-bbox="1045 1444 1252 1579">Верно, неверно</td> </tr> </table> <p>Критерии оценивания 1. выполнил все верно - 5 баллов 2. допустил ошибки – 3 балла 3. допустил более 3 ошибок – 1-2 балла</p> <p><u>Взаимооценивание</u> Прием «Лестница успеха» 1 ступень «Испытываю трудности» 2 ступень «Усвоил тему, но еще есть трудности» 3 ступень «Усвоил новые знания и смогу их применить»</p>	Клетка - это	Структурная и функциональная единица всего живого	Верно, неверно	Ткань - это	это часть тела человека, животного или часть растения, которая выполняет определённую функцию.	Верно, неверно	Орган -	это часть тела человека, животного или часть растения, которая выполняет определённую функцию.	Верно, неверно	Система органов -	это группа органов, которые имеют общий план строения, общее происхождение и выполняют общую функцию.	Верно, неверно	Организм -	это биологически целостная структура.	Верно, неверно	<p>Показ видео-слайдов</p> <p>Карточки с заданиями</p>
Клетка - это	Структурная и функциональная единица всего живого	Верно, неверно															
Ткань - это	это часть тела человека, животного или часть растения, которая выполняет определённую функцию.	Верно, неверно															
Орган -	это часть тела человека, животного или часть растения, которая выполняет определённую функцию.	Верно, неверно															
Система органов -	это группа органов, которые имеют общий план строения, общее происхождение и выполняют общую функцию.	Верно, неверно															
Организм -	это биологически целостная структура.	Верно, неверно															

	<p><i>VIII. Рефлексия</i> <i>«Лестница успеха»</i></p> 	
<p>Конец урока</p>	<p>Задание на дом</p> <p>1. для Базового уровня - знать термины: клетка, ткани, органы, системы органов, организм</p> <p>2. для продвинутого уровня - найти в интернет-ресурсе, историю возникновения клетки.</p> <p>3. для опережающего уровня - написать эссе на тему: История открытия клетки»</p> <p>Рефлексия «Дерево знаний»</p> <p>Определить свое место на этом дереве знаний</p>	<p>7 класс авторы: Е.А Очкур, Ж. Ж Курманга лиева</p> <p>8 класс авторы: Е.А Очкур, Ж. Ж Курманга лиева</p>
<p>Дифференциация – каким способом вы хотите больше оказывать поддержку? Какие задания вы дадите ученикам более способным по сравнению с другими?</p>	<p>Оценивание – как Вы планируете проверять уровень усвоения материала учащимися?</p>	<p>Охрана здоровья и соблюдение техники безопасности</p>

КСП№ 10.

<p align="center">КСП по химии для совмещенного класса МКШ</p>		
<p>1. УРОК химии:</p>	<p>2. Школа: Надеждинская средняя школа СКО</p>	
<p>3. Дата:</p>	<p>4. Имя учителя: Эйрих Т.С.</p>	
<p>5. КЛАСС: 7 кл. - Модель атома 8 кл. Строение атома по Резерфорду атомное ядро</p>	<p>6. Количество присутствующих:</p>	<p>отсутствующих:</p>

<p>Цель (и) обучения, которым способствует данный урок</p>	<p>-7 кл. Знать различие молекул и атомов Знать, что каждый химический элемент имеет свой символ. -8 кл. Понимать, что электроны в атомах распределяются последовательно по энергетическим уровням 8 кл. Записать 10 графических формул химических элементов.</p>	
<p>Цели урока</p>	<p>Обеспечить усвоение учащимися знаний о строении атома и атомного ядра. Учить применять полученные знания на практике. Научиться пользоваться таблицей Д. Менделеева. Все учащиеся будут уметь: Строение вещества, атом и молекула. Знать, что каждый элемент имеет свой символ Большинство учащихся будут уметь: Атом имеет сложное строение. Умеют строить атом и распределять электроны по электронным облакам Некоторые учащиеся будут уметь: Пользоваться таблицей Менделеева.</p>	
<p>Языковая цель</p>	<p>Учащиеся могут: усвоили к концу урока понятия Атом, молекула, электрон, химический элемент Предметно-специфический словарь и терминология: Список слов/фраз, которыми владеют учащиеся: Строение атомного ядра...Изотопами называются... Модель атома по Резерфорду.. Полезный набор (ы) фраз для диалогов и письма: - “Я считаю, что автор намеревался ...” Модель атома помогла мне.. Теперь я могу определить количество атомов....</p>	
<p>Предшествующее обучение</p>	<p>Все тела состоят из вещества. Вещества делимы, состоят из атомов и молекул.</p>	
<p>План</p>		
<p>Запланированное время</p>	<p>Запланированные задания</p>	<p>Ресурсы</p>
<p>Начало Учтите время для введения/разъяснения для заданий, а также</p>	<p>КЛАССНЫЙ РАСПОРЯДОК: когда ученики входят в класс Приветствие, всеобщ. Психологический настрой через говорение в группе по содержанию предыдущего урока «Говорение по кругу».</p>	<p>Учебник Закирова Н.А. изд-во «Арман ПВ». Астана. Определите</p>

<p>время для обратной связи.</p>	<p><u>НАЧАЛО:</u> Стартер. Какие ключевые слова вы можете написать на доске, которые нам помогут понять новую тему урока? Ученики делят доску на две половинки и каждый класс записывает ключевые термины по своей теме, записывают необходимые учебные навыки, которые помогут понять новую тему. ФО. Словесная похвала учителя Стадия вызова «Ребята. Химических элементов всего 82, а разнообразие мира очень велико. И.-2 мин Попробуйте каждый объяснить мне многообразие окружающего мира. <u>Учитель:</u> Цель урока размещена на доске, критерии успеха каждому ученику клеим в тетрадь. Каждый ученик, наклеив цель, читает цель, объясняет, что он должен знать в конце урока. <u>РАЗВИТИЕ:</u> И. Задание 1. Анимация «Модель атома Резерфорда» учащиеся составляют вопросы, что им не понятно в анимации. Гр. Задание 2. Чтобы ответить на ваши вопросы прочитаем п.6 ученики 7 класса и п10 ученики 8 класса. П. После прочтения, ребята отвечают в парах на свои же вопросы. ФО. Взаимооценивание в паре «Две звезды, одно пожелание» Задание Г. 3.Разбиваемся на группы, рассчитавшись на 1-2. Составляем кластер. 7 класс рисунок молекулы, атома, схема строения атома. Г. 8 класс - атом, схема строения атома по Резерфорду. Распределение электронов по энергетическим уровням. Знать понятия изотоп,</p>	<p>необходимые ресурсы для урока.</p> <p>Инд. работа, межпредметная связь с естествознанием</p>
----------------------------------	---	---

нуклон.

Задание 4. Расписать состав первых 10 химических элементов. П.

ИОНЫ

№		Водород H	Гелий He	Литий Li
1	Модель атома			
2	Заряд ядра			
3	Число протонов			
4	Число электронов			

ФО. Самооценивание «Эта работа была для меня полезна, потому, что...»

Во время урока собираюсь оценить, достигают ли учащиеся целей и развивают ли они свое обучение через обратную связь, Словесную похвалу, поддержку. Обзор кластеров, корректирование направления деятельности

Учащихся, что бы получить верный результат.

Что вы будете делать, чтобы поддержать учащихся, которые не достигают поставленных целей? Еще раз обратимся к цели урока и при необходимости сузим ее.

Г. Защита кластеров.

И. Снежный ком.

И. Заполни таблицу строение атомов.
По схеме:
Порядковый номер, атомная масса,
число электронов, число протонов,
число нейтронов. Это для 8 класса . 7
класс составляет кроссворд: по
следующим словам
«атом, молекула» нужно поставить
вопросы.

РАСПОРЯДОК:

В чем заключаются мои стандартные
действия для учеников?

Критерий оценивания	дескриптор
Знает строение атома по Резерфорду	Сколько электронов вмещает первая оболочка
	Определение изотопа
	Нукло
	Протон
	Нейтрон

ПЛЕНАРИЙ: обратная связь Учитель
комментирует достижения учеников,
что помогло достичь цели, над чем
стоит поработать, чтобы улучшить
результаты

Дополнительная информация

Дифференциация – каким образом вы планируете представить закрепление темы? Как вы планируете озадачивать более сильных учащихся?	Оценивание – как вы планируете проверить обучение учеников?	Межпредметные связи Проверка здоровья и безопасности Информационно- коммуникационные технологии Ценности
Зачастую это не означает создание различных заданий для разного	Ниже представлены несколько техник для оценивания обучения,	Определите: - В каких других предметах их

<p>обучения; напротив дифференциация является неким урегулированием ваших запланированных заданий, направленных на ответ и удовлетворение различных потребностей в обучении учащихся.</p> <p>Примеры:</p> <p><u>Работа с карточками</u></p> <p>Максимальная поддержка: Использование рисунков и слов на карточке, чтобы позволить учащимся провести взаимосвязи между различными выборами.</p> <p>Некоторая поддержка:</p> <p>Используйте только слова на карточках.</p> <p>Минимальная поддержка: Оставьте некоторые карточки незаполненными и дайте задание ученикам заполнить пробелы самостоятельно.</p> <p><u>Комментирование текста:</u></p> <p>Максимальна поддержка: выделите ключевые детали в тексте, на обратной стороне дайте ответы (в перевернутом виде) внизу страницы.</p>	<p>которые вы можете использовать для проверки обучения учеников во время урока:</p> <p>Мини-доски Используя обратную сторону своего пропуска, ученики могут: записывать ответы на короткие вопросы, отражать их уровень «работы над достижением», использовать их для заданий типа «правда», «ложь».</p> <p>Самоклеющиеся стикеры Визуальные средства для демонстрации прогрессии по прошествии некоторого времени, или для осуществления обратной связи со всем классом</p> <p>Карточки с цветами светофора Карточки могут быть использованы, чтобы показать понимание инструкций, могут быть привязаны к результатам (Например, красный цвет = ВСЕ, желтый = БОЛЬШИНСТВО, зеленый = НЕКОТОРОЕ КОЛИЧЕСТВО)</p> <p>Головы вниз, палец вверх (поддерживаю, не поддерживаю) Похоже на предыдущий пример с карточками, однако, вы можете выбирать учеников произвольно, чтобы они объяснили свой выбор</p>	<p>обучение будет закреплено или улучшено</p> <ul style="list-style-type: none"> - Где будут использованы информационные и коммуникационные технологии для улучшения обучения - Каким образом учащиеся обучают «ценностям» через учебную программу
---	--	--

<p>Некоторая поддержка: Выделите ключевые детали в тексте, ученики должны определить эти использованные детали.</p> <p>Минимальная поддержка: Ученикам предлагается текст без каких-либо подсказок, чтобы они могли самостоятельно определить, выделить ключевые моменты и прокомментировать их.</p>	<p>Передвижение по классу Можно рассматривать в нескольких концептах: 1) каждый угол класса может представлять собой «полностью согласен», «согласен», «не согласен», «полностью не согласен». 2) поддержать то изображение, которое наилучшим образом соответствует вашей позиции. 3) привести доводы в пользу правильного примера/определения.</p> <p>Оценивание сверстников и самооценка Ожидаемые результаты обучения должны быть четкими и прозрачными для учеников, с учениками можно определять, когда они достигли несколько или все из критериев оценивания, и устанавливать цель для улучшения.</p>	
--	---	--

Краткий анализ. Представленный КСП по химии позволяет совместить урок в 7 и 8 классе по строению атома. Предполагается совместная работа по составлению схемы молекулы атома, строению атома. Освоение темы осуществляется через деятельностный подход. Использование рисунков и слов на карточке, что позволит учащимся провести взаимосвязи между различными выборами. К заданию представлены дескрипторы, предполагается смена видов деятельности: парная, индивидуальная, групповая и предоставляется возможность для взаимообучения, взаимопроверки, совместного поиска. Конце урока даны дескрипторы для самооценивания, запланирована обратная связь обучающимся по продвижению к достижению цели урока. Урок соответствует требованиям, предъявляемым к КСП для совмещенных классов.

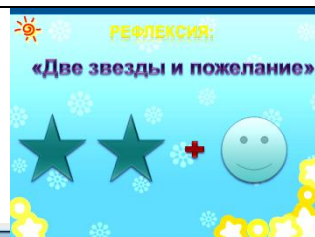
КСП № 11.

КСП по информатике для совмещенных классов МКШ	
Урок информатики Класс: 7-8	Краснознаменская средняя школа СКО

Дата:		Панчук Иван Александрович	
Тема урока 7класс: Графическое представление табличных данных Тема урока 8 класс: Решение прикладных задач		Количество присутствующих:	Количество отсутствующих:
Цели обучения, которые достигаются на данном уроке	7.2.2.3 – создавать диаграммы в электронной таблице 8.2.2.3 – использовать встроенные функции для решения задач с применением электронных таблиц		
	<p>Все учащиеся будут уметь: - представлять табличные данные в графическом виде.</p> <p>Большинство учащихся будут уметь: - анализировать, делать выводы, практическое применять табличный процессор MS Excel 2007.</p> <p>Некоторые учащиеся будут уметь: - разрабатывать индивидуальное решение для предложенных задач.</p>		
Языковые цели	<p>Учащиеся: Представляют табличные данные в графическом виде (строить диаграммы); анализируют данные по их графическому представлению (диаграммы).</p> <p>Предметно-специфический словарь и терминология: таблица, ячейка, строка, столбец, лист, формула, диаграмма, форматирование данных ячеек.</p> <p>Полезная серия фраз для диалога/письма: я использовал, принял решение. Для решения задачи мы использовали словосочетания «форматирование данных ячеек», «мастер диаграмм», «обработка данных»; Для наглядного представления данных можно использовать «графическое представление данных таблицы».</p>		
Предшествующее обучение	Есть навыки работы с таблицами в текстовом процессоре. Умеют осуществлять поиск информации в сети Интернет, сортировать информацию.		
Ход урока			
Запланированные этапы урока	Запланированная деятельность на уроке		Ресурсы

<p>Начало урока</p>	<p>1. Установление благоприятной обстановки</p> <p>Девизом к нашему сегодняшнему уроку послужат слова Чарльза Бербиджа: “Я услышал и забыл, увидел и запомнил, сделал и понял! «О чем говорят эти слова?</p> <p>Г. Что означают эти слова? Одним из эффективных способов обучения на уроке информатики это, конечно, практическая работа. Но любая практическая работа не обходится без анализа, синтеза и оценки.</p> <p>1. Актуализация пройденного материала Г.</p> <p>Для актуализации пройденного материала используем <i>прием «Крестики-нолики»</i> (учитель готовит вопросы, на которые можно ответить «да» или «нет»). Если ученик отвечает «да», то поднимает правую руку, если «нет», то поднимает две руки.</p> <p>2. Целеполагание Г.</p> <p>В качестве постановки цели урока <i>прием «Кинометафора»</i> просмотрев фрагмент видео «Построение диаграмм в Excel».</p> <p>Для активизации межпредметной связи на уроке учащиеся просматривают видео «Метеостанция». Ученики поднимают флажки с наименованием учебного предмета, с которым, по их мнению, будет интегрирован урок.</p>	<p>Информатика 7, 8 класс, Р.А. Кадиркулов, А. Рыскулбекова, Алматыкітап Проектор + компьютер, 4 компьютера, раздаточный материал,</p> <p>https://youtu.be/klxL3XzeSB8 - видео по созданию диаграмм, https://www.youtube.com/watch?v=uHSHs9xauII видео про метеостанцию.</p>
<p>Середина урока</p>	<p>П. 7 класс Деление на пары через прием «Геометрические фигуры». Разрезанные на 2 части геометрические фигуры разного цвета.</p> <p>Г. Далее используем <i>метод «Джигсо»</i> для взаимообучения по тексту «мастер диаграмм» и после объединяются и составляют кластер.</p> <p>8 класс Совместно с учителем составляют критерии для оценивания кластера и оценивают работу 7 класса через <i>прием «Две звезды, одно пожелание»</i>.</p> <p>(П) Учащиеся защищают свои кластеры.</p> <p><i>Разминка «Мультзарядка»</i></p> <p>Задание №1 (8 класс)</p>	<p>https://www.youtube.com/watch?v=KsUToN0Mt64 видео разминка</p>

Продemonстрируйте учащимся таблицу с данными прогноза погоды на 2 недели.

Прогноз погоды - <https://www.meteoprog.kz>

Пт, 28 апреля		Температура воздуха, °С	Атм. давл., мм рт.ст.	Ветер, м/с	Влажность воздуха, %	Ощущается, °С
Ночь	Ясно	+4	758	2	81	+4
Утро	Ясно	+10	758	3	60	+10
День	Ясно	+18	756	4	37	+18
Вечер	Ясно	+13	754	4	54	+13

Учитель попросит учащихся использовать данные из таблицы построить график и ответить на следующие вопросы: В какой день ожидается самая холодная погода? В какой день ожидается самая тёплая погода? Как будет меняться погода в предстоящие дни? (будет похолодание, потепление и т.п.).

Дескрипторы:

- ✓ Проводят анализ таблицы и указывают в какой день ожидается самая холодная погода и сильный ветер
- ✓ Из данных таблицы выбирают день, в который ожидается самая теплая погода и нормальное атм. давление
- ✓ Предсказывают погоду на ближайшие три дня (температуру воздуха, скорость ветра и давление воздуха).

(Ф) оценивание прием «Светофор».

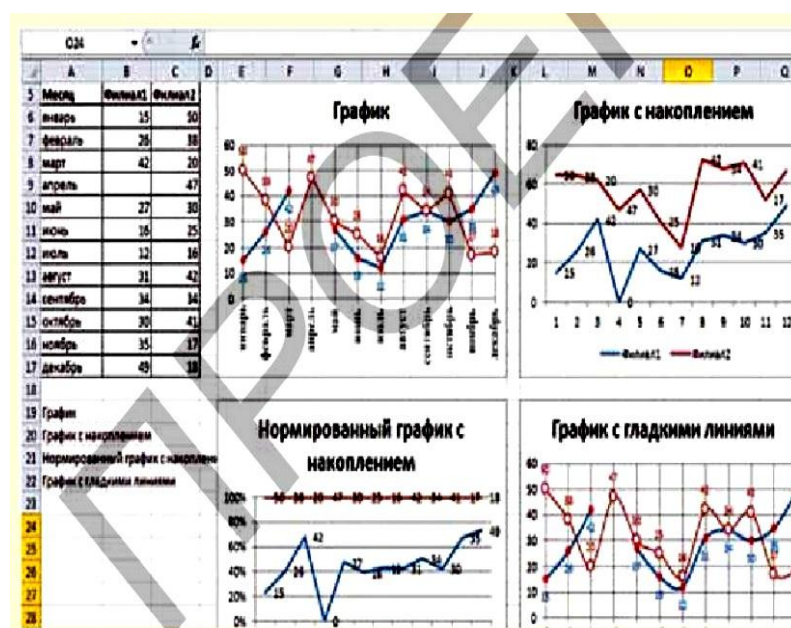
(Тем временем 7 класс) П.

Задание

Учащиеся в парах выполняют задания (расчет на 1 и 2)

Уровень А

1. Какие типы диаграмм существуют?
2. Почему у одной диаграммы имеется несколько видов?
3. Можно ли поменять подписи данных у готовой диаграммы?
4. Как можно поменять тип диаграммы?
5. Как удалить диаграмму?
6. Какой график наиболее информативный и почему?

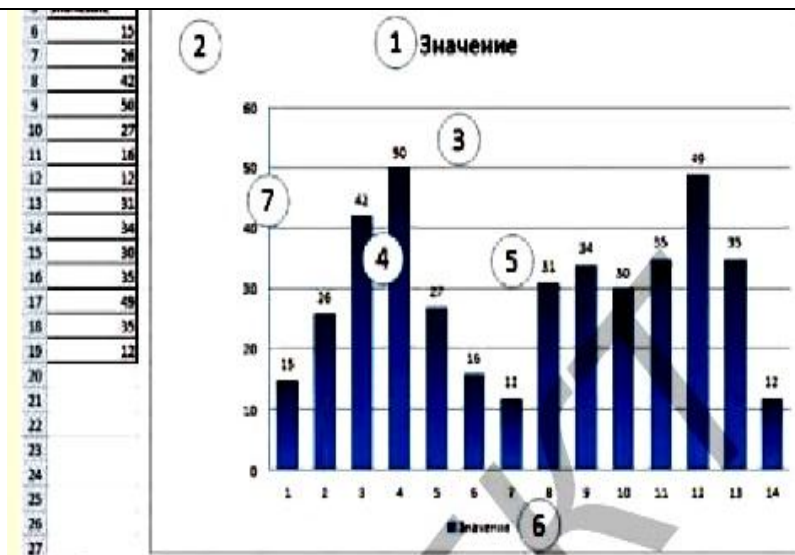

Учитель: обратная связь по содержанию урока. Что помогло достичь цели урока, что необходимо сделать для улучшения работы - словестная оценка

Рефлексия после выполнения задания: дерево Блоба

Задание для 7 класса

Номера 1, 2, 3, 4, 5, буказывают на названия элементов диаграммы. Выпишите их и объясните, с какой целью эти элементы диаграммы используются.

задание для 8 класса
 Постройте диаграмму (2-3 разных типов) по данным таблицы.

	А	В
1	Площадь континентов	
2	Название континента	Площадь (млн.кв.км)
3	Европа	10,00
4	Азия	43,40
5	Северная Америка	24,71
6	Южная Америка	17,84
7	Австралия	7,66
8	Антарктида	14,10
9	Африка	30,30
10	Всего:	148,01

Дескрипторы:

- Объясняют типы данных
- Анализируют данные
- Строят диаграмму по данным таблицы

И. Прием Обобщение в одном предложении.

Попросите учащихся 7 класса обобщить изученную тему в одном предложении, которое отвечало бы на вопросы «кто? что? где? когда? почему? и как?»

	Учащиеся 8 класса оценивают выполненную работу.	
Конец урока	<p>Рефлексия</p> <p>И. 7 класс: Прием «Резюме». Ученики письменно отвечают на серию вопросов, которые помогут выявить их отношение к уроку, предмету, учителю. Подобную технику рекомендуется использовать раз в неделю или в месяц. Некоторые типовые вопросы: 1. Что нравится на уроках? 2. Что не нравится на уроках? 3. Можешь ли ты учиться лучше по предмету? 4. Что мешает учиться лучше? 5. Поставь отметку учителю по десятибалльной системе. Обоснуй ее.</p> <p>И. 8 класс: Анкета «я на уроке»</p>	
<p>Дифференциация – каким образом Вы планируете оказать больше поддержки? Какие задачи Вы планируете поставить перед более способными учащимися?</p>	<p>Оценивание – как Вы планируете проверить уровень усвоения материала учащимися?</p>	<p>Здоровье и соблюдение техники безопасности</p>
<p>Класс поделен на три группы по 2 человека (предполагается работа в парах)</p> <p>Дифференциация на уроке выражена в разноуровневых заданиях. Учащиеся на уроке имеют выбор работать в паре или индивидуально.</p>	<p>прием «Две звезды, одно пожелание»</p> <p>прием «Светофор»</p> <p>прием «Обобщение в одном предложении»</p>	<p>прием «Крестик-нолики» прием «Кинометафора» прием «Кластер» метод «Джигсо» практическая работа за компьютером разминка «Мультзарядка»</p>
<p>Рефлексия по уроку</p> <p>По моему мнению, все учащиеся достигли поставленной цели («создавать диаграммы в табличном процессоре MS Excel 2007»)</p> <p>Все задания урока были направлены на работу с мастером диаграмм. При выполнении задания имели право выбора сложности задания в зависимости от</p>	<p><i>Используйте данный раздел для размышлений об уроке. Ответьте на самые важные вопросы о Вашем уроке из левой колонки.</i></p> <p>Исходя из того что урок информатики как и все другие уроки, обязательно должен включать теоретическую часть и практическую. Текущий урок не является исключением. Теоретические знания подкреплены практическими заданиями. Так же при работе ученики имеют возможность</p>	

своих знаний и умений. Временные рамки этапов урока выдержаны.	выполнять задания разного уровня сложности.
<p>Общая оценка Какие два аспекта урока прошли хорошо (подумайте как о преподавании, так и об обучении)? 1:Выполнение теоретического задания. 2: Выполнение практических заданий. Что могло бы способствовать улучшению урока (подумайте как о преподавании, так и об обучении)? 1: Включить прием «Мозговой штурм» в ход урока. Что я выявил за время урока о классе или достижениях/трудностях отдельных учеников, на что необходимо обратить внимание на последующих уроках?</p>	

Краткий анализ. КСП по информатике для 7-8 совмещенного класса преследует цель: создавать диаграммы в электронной таблице, использовать встроенные функции для решения задач с применением электронных таблиц. Это хорошо совмещаемые цели, которые открывают возможность для сотрудничества, взаимодействия, взаимообучения. На уроке будут использоваться «Джиксо» для работы со сплошным текстом, создаваться несплошные тексты, урок осуществляет связь с жизнью, направлен на профилизацию обучающихся, каждое задание имеет свои дескрипторы, проводятся ФО «Светофор», урок соответствует требованиям, предъявляемым к КСП для совмещенных классов.

КСП № 12.

КСП по информатике для совмещенных классов МКШ	
Раздел долгосрочного плана:	Школа: КГУ «Надеждинская основная школа», Кызылжарского района, СКО
Дисциплина Информатика Тема урока	6 кл. - Представление информации. 5 кл. – Информация и ее обработка.
	Присутствовали: 4+4 Отсутствовали: 0
Дата	Ф.И.О. учителя Асташова Людмила Владимировна
Тема урока: 6 кл 5 кл	«Передача информации»

	«Информация вокруг нас»
Учебные цели для достижения на этом уроке (ссылка на учебную программу)	6.2.1.3 - приводить примеры каналов связи, источников и приемников информации. 5.2.1.1. – перечислять и представлять информацию в разных формах.
Цель урока	6 кл. ВСЕ: - приводят примеры каналов связи, источников и приемников информации. БОЛЬШИНСТВО:- различают виды передачи информации. НЕКОТОРЫЕ: - сравнивают особенности и взаимосвязь участников передачи информации (источник и приемник). 5 кл. ВСЕ – перечисляют информацию в разных формах. БОЛЬШИНСТВО – представляют информацию в разных формах НЕКОТОРЫЕ – сравнивают и классифицируют разные формы информации
Критерии оценки	6 кл. Приводит примеры источников и приемников при передаче информации. Определяет канал связи. 5 кл. Перечисляют разные формы информации. Представляют информацию в разных формах.
Языковые цели	Учащиеся объясняют приведенные примеры информации, виды информации, каналов связи, источников и приемников, используя терминологию. <i>Предметная лексика и терминология:</i> передача информации, источник информации, приемник, канал связи. <i>Сочетания, используемые для диалога и письма:</i> Информатика – это Информация – это... Виды информации (по способу восприятия:.... (по способу представления...) Источник информации – это... Информационный канал – это... Приемник информации – это... Информационные каналы бывают
Привитие ценностей	(при актуализации темы и цели урока) свободное общение и выражения своего мнения: (работа индивидуальная и работа в парах) (при формулировании определения для понятия Информатика, информация, виды информации, «передача информации»)

	прививается ценности: здоровье, дружба и забота об окружающих . .	
Межпредметные связи	Биология 6 кл, Тема «Человек», (при изучении новой темы Виды информ каналов: глаза, уши, нос, язык..)	
Предшествующие знания по теме	Понятия информации, информатики, источника и приемника информации, виды информации.	
Ход урока		
Запланированные этапы урока	Виды запланированных упражнений на уроке	Ресурсы
Начало урока	<p>Консолидация внимания учащихся. Подготовка к уроку. Организационный момент.</p> <p>Г. «Большой и малый круг» - опрос домашнего задания. Внутренний круг – вопрос, внешний круг – ответ.</p> <p>- Назвать устройства ввода и вывода - информация – это - виды информации ... - назовите виды беспроводных сетей. - самый популярный интерфейс. (коммуникативные способности, способность творчески применять знания).</p> <p>Деление на 2 группы: Метод. Дата рождения. 1 гр - у кого день рождение летом; 2гр – у кого день рождение зимой. Учитель демонстрирует изображения</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <p>и спрашивает учеников о чем говорят эти картины..</p> <p>Вопросы учителя наводящие:</p> <ul style="list-style-type: none"> - О чем говорят нам эти рисунки? (о передачи информации) - По вашему мнению о чем мы будем 	Учебник Е.А. Вьюшкова Информатика 5-6 клсс изд-во Арман ПВ 2018г

<p>Середина урока</p>	<p>говорить на уроке сегодня? - Какие цели поставим перед собой и чего попытаемся достигнуть? Просит попробовать сформулировать тему и цель урока. Отвечая на вопросы определяется тема и цели урока. Учитель знакомит учащихся с критериями оценивания урока для каждого класса. (на доске написана Тема урока и критерии для каждого класса.) Изучение нового материала (демонстрация презентации по картинкам). Навыки слушания. (Инд). Обсуждение в классе с учителем 6 класс вспоминает, рассказывая 5 классу понятия: Информатики, информации, виды информации. По своей теме: «передача информации». навыки говорения. (П.) Ученики в парах приводят дополнительные примеры: 5 кл. - информации, виды информации, 6 кл. - передачи информации... (Г.) Метод Сценарий сюжета. 6 кл. - <i>Задание1. Каждая группа должна придумать и представить свой сценарий сюжета, в котором используются различные способы передачи информации. 1 гр – с помощью устной речи. 2гр – с помощью текстовых сообщений. Можно взять примеры из мультфильмов, сказок. Пока первая группа показывает сюжет. Вторая группа – определяет источник, канал связи и приемник. А потом наоборот.</i> 5 кл – <i>Задание 1. Каждая группа должна соотнести виды информации по разным способам и привести примеры. 1 гр – по способу восприятия, 2 гр – по способу представления. Пока первая группа презентует свою работу, 2 гр приводит свои примеры. И наоборот: 2гр</i></p>	
---------------------------	---	--

презентует, а 1 гр приводит примеры.

Оценивание: Методом (Две звезды одно пожелание) (прививается ценности: здоровье, дружба и забота об окружающих. Навыки – способность работать в группе).

(II) Учащиеся в паре выполняют задание: методом «Заполни таблицу» (навыки – критического мышления).

6 кл. Задание 2. Определите источник, приемник и канал связи, допишите свои 3 примера ситуаций.

№	Ситуация	Ис-точ-ник	При-ем-ник	Канал связи
1	Учитель русского языка объясняет тему урока			
2	Мама смотрит телевизор.			
3	Воспитатель читает сказку детям			
4	Иностранец спрашивает дорогу жестами на своей футболке			
5				
6				

5 кл. Задание 2. Зная, что мы получаем информацию по различным каналам, заполните таблицу по образцу:

№	Пред-мет	Свойс-тво	Канал	Орган

1	Будильник	Звон	Слух	Ухо
2	Радио			
3	Телевизор			
4	Газета			
5	Дорожные знаки			
6	Книга			

Оценивание методом Оцени достижения (за каждую ситуацию – плюсики).

(И). 6 кл - **Задание 3. Метод Поиск по слову.** Прочитайте отрывок из произведения французского писателя Антуане де Сент-Экзюпери «Маленький принц», ответьте на вопросы: (ученики делают в тетради индивидуально) (ценности – ответственность, навыки – чтения, языковые навыки)

- 1) Кто передает информацию Маленькому принцу?
- 2) Что делает Маленький принц с этой информацией?
- 3) Сколько сторон участвует в процессе передачи информации?
(текст с учебника) стр. 47.

Текст:

Лис замолчал и долго смотрел на Маленького принца. Потом сказал:

- *Пожалуйста, приручи меня!*
- *Я бы рад, отвечал маленький принц, - но у меня так мало времени. Мне ещё надо найти друзей и узнать разные вещи.*
- *Узнать можно только те вещи, которые приручишь, - сказал Лис. – У*

людей уже не хватает времени что – либо узнавать. Они покупают вещи готовыми в магазинах. Но ведь нет таких магазинов, где торговали бы друзьями, и потому люди больше не имеют друзей. Если хочешь, чтобы у тебя был друг, приручи меня!

- А что для этого надо делать? – спросил Маленький принц.
- Надо запастись терпением, - ответил Лис. – Сперва сядь вон там, поодаль, на траву – вот так. Я буду на тебя искоса поглядывать, а ты молчи. Слова только мешают понимать друг друга. Но с каждым днем садись немножко ближе.

Назавтра Маленький принц вновь пришел на то же место.

- Лучшие приходи всегда в один и тот же час, - попросил Лис. – Вот, например, если ты будешь приходить в четыре часа, я уже с трёх часо в почувствую себя счастливым. И чем ближе к назначенному часу, тем счастливее. В четыре часа я уже начну волноваться и тревожиться. Я узнаю цену счастью! А если ты приходишь всякий раз в другое время, я не знаю, к какому часу готовить свое сердце... нужно соблюдать обряды.

Оценивание-методом Оцени достижения контрольными вопросами (за каждый ответный вопрос – плюсики).

5 кл. - **Задание 3. Проверь себя. Тест. Стр.16 учебника.**

Тест для 5 класса.

1.Наибольшее количество информации человек получает при помощи:

- А. Осязание и зрение; В. Обоняние и слуха;
- С. Слуха и зрения; Д. Зрения и вкуса

2.Вы описали в электронном письме свои впечатления о просмотренном фильме. Эта информация будет:

- А. Слуховой; В. Осязательной;
С. Зрительной; Д. Письменной

3. Информация, представленная в этом учебнике по информатике, является в основном:

- А. Текстовой и графической;
В. Графической и слуховой;
С. Электромагнитной и зрительной;
Д. Цифровой и музыкальной.

4. Какой носитель люди не используют для хранения информации?

- А. Бумагу В. Диск С. Камень
Д. Воду

5. Какой носитель древние люди использовали для хранения информации?

- А. Танцы В. Рисунки. С. Жесты
Д. Звуки

6. Звуковую информацию передают через:

- А. Книгу В. Радио С.
Журнал Д. Плакат.

Самооценивание. Методом «Оцени достижения».

(И) ФО:

Уровни мыслительных навыков – применение.

6 кл. Критерии оценивания:

- Приводят примеры источников и приемников при передаче информации

5 кл. Критерии оценивания:

- Определяет разные формы представления информации.

6 кл. Задание: 4

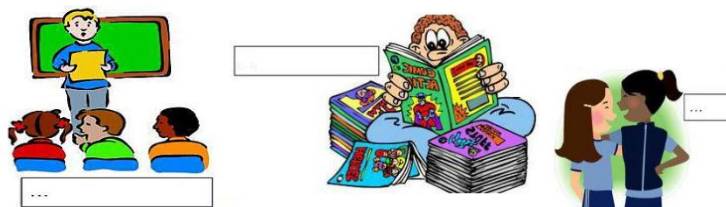
Прочитайте фрагмент из сказки «Чудесная шуба Алдар-Косе»

.... Алдар-Косе сделал вид, что и слышать не хочет. А сам одним глазом смотрит на теплую шубу, а другим на байского скакуна любуется. — Шубу отдам и денег прибавлю! — стал соблазнять бай.— Денег мне не надо. Вот если коня дашь в придачу, тогда подумаю. Обрадовался бай, согласился.

Снял свою шубу и отдал коня. Надел Алдар-Косе лисьью шубу, пересел на байскогоскакуна и помчался, обгоняя ветер. Хорошо теперь было Алдар-Косе ездить от аула к аулу в теплой шубе, на хорошем коне.

1. Дополните предложение (Слова подсказки*: источник, приемник, канал, двусторонняя, односторонняя)
 В данной сказке Алдар-Косе является _____ информации, а бай - _____ информации, при этом связь _____.

Задание 2. Рассмотрите изображения. Определите источник и приемник информации.

Дескрипторы: обучающийся

- Указывает источник информации
- Указывает приемник информации
- Указывает канал связи.

5 кл. Задание: 4.

Укажите вид информации для каждого изображения.

Дескриптор: обучающийся записывает формы представления информации.

Учитель проверяет задания по дескрипторам. Дает устную обратную связь ученикам. В таблицу **Оцени достижения** – ставит количество полученных плюсов.

Домашнее задание

Привести примеры: бкл- на каждый вид процесса передачи данных.

5 кл – на все виды информации.

Конец урока

4. Рефлексия

Таблица с заданиями. Начерчена на доске.

Оцени достижения:

Ф.И. ученика	Опрос домашнего задания. (сколько вопросов – столько плюсов)	Задача 1	Задание 2	Задание 3	Задание 4

Лестница успеха. Стикеры, куда добрался по данной теме. (по количеству полученных плюсов могут определить).

<p>Дифференциация – каким образом Вы планируете оказать больше поддержки? Какие задачи Вы планируете поставить перед более способными учащимися?</p> <p>Дифференциация на уроке выполнена. Так как задание дается от простого к сложному. В группе делают простое задание А. Парой – по сложнее (задание В). Индивидуально – сложное задание С.</p>	<p>Оценивание – как Вы планируете проверить уровень усвоения материала учащимися?</p> <p>Оценивание осуществляется в таблице Методом Оцени Достижения. (на этапе проверки домашнего задания – взаимооценивание, при выполнении индивидуального задания – самопроверка.</p>	<p>Здоровье и соблюдение техники безопасности</p>
<p>Рефлексия по уроку</p> <p><i>Были ли цели урока/цели обучения реалистичными? Все ли учащиеся достигли ЦО? Если нет, то почему? Правильно ли проведена дифференциация на уроке? Выдержаны ли были временные этапы урока? Какие отступления были от плана урока и почему?</i></p>		<p><i>Используйте данный раздел для размышлений об уроке. Ответьте на самые важные вопросы о Вашем уроке из левой колонки.</i></p>
<p>Общая оценка</p> <p>Какие два аспекта урока прошли хорошо (подумайте как о преподавании, так и об обучении)?</p> <p>1: 2:</p> <p>Что могло бы способствовать улучшению урока (подумайте как о преподавании, так и об обучении)?</p> <p>1: 2:</p> <p>Что я выявил (а) за время урока о классе или достижениях/трудностях отдельных учеников, на что необходимо обратить внимание на последующих уроках?</p>		

Краткий анализ. Представленный КСП по информатике для совмещенных 5-6 классов МКШ имеет совмещаемую тему Информация и спиральные цели обучения. Учителем запланировано различное взаимодействие обучающихся: взаимообучение, взаимопрезентация, совместная работа, В ходе работы обучающиеся 5 класса расширяют свои познания о способах передачи и приеме информации, 6 классники о каналах передачи информации, способах хранения и создания информации. Для сохранения интереса представлены задания с дескрипторами, по которым обучающиеся отслеживают свое

продвижение к достижению цели урока. В конце урока запланировано конструктивное формативное оценивание и обратная связь. Урок соответствует требованиям, предъявляемым к КСП для совмещенных классов.

КСП №13.

**Краткосрочный план для совмещенного 5-6 класса по учебному предмету
«История Казахстана»**

Дата:	ФИО учителя Назыкенова Бибигуль Сапарбековна учитель истории. КГУ «Краснокиевская средняя школа»	
	5 класс	6 класс
Тема урока:	Общественное устройство кангюев.	Государство Караханидов.
Цели обучения:	5.1.2.2 объяснить особенности социальных групп 5.3.1.2 объяснить формирование древних государственных объединений	6.3.1.3 – объяснять особенности развития тюркских государств в X – нач. XIII вв.
Цели урока:	Объяснять общественное устройство кангюев	Определять особенности формирования и развития государства Караханидов
Критерии оценивания:	– Знают временные рамки существования государства, источники по истории кангюев - Показывают на карте местоположение расселения кангюев - Делают выводы об исторических источниках кангюев.	-Описывают формирование государства Караханидов -Объясняют внутривосточное положение государства Караханидов -Показывают на карте местоположение расселения Караханидов. -Делают выводы об исторических источниках о Караханидов .
Языковые цели	Озвучивают видеоматериал (навык говорения и письма); Работают с информационными текстами (навык чтения). Лексика и терминология, специфичная для предмета: Кангюи, военный союз, письменность, Сыма Цянь.	Озвучивают видеоматериал (навык говорения и письма); Работают с информационными текстами (навык чтения). Лексика и терминология, специфичная для предмета: государство Караханидов, западное ханство, восточное ханство, ислам, архитектура, икта, государственно-административное устройство

	Культура и цивилизация		
Привитие ценностей	Воспитание гражданственности, патриотизма, национального самосознания, готовности служить интересам общества. Воспитание уважения к окружающим, формирование навыков сотрудничества между учащимися групповой и парной работе, академической честности		
Межпредметные связи	Казахская литература, всемирная, география		
Навыки использования ИКТ	Использование интернет ресурсов, видеоматериалов		
Предварительные знания	Знает о городской культуре кангюев	Знает об образовании и распаде ранних тюркских государств на территории Казахстана.	
Ход урока			
Запланированные этапы урока	Действия, запланированные для выполнения на уроке		Ресурсы
	5класс	6 класс	
1.Организационный момент	Приветствие учащихся. Приветствие! На трех языках Сәлеметсіз бе балалар! good morning! Здравствуйте! Говорение в парах повторение содержание предыдущего урока Для чего нам нужно знать городскую культуру Караханидов? Что нам даст изучение общественного устройство кангюев?		История Казахстана (с древнейших времен до наших дней). В 5–и томах. Том 2. – Алматы: «Атамұра», 2010. Байпаков К.М. Учебники, карта, ресурсы интернета и т.д.
2. Начало урока	Проверка домашнего задания. (карточки) раздаются всем учащимся (индивидуальная работа) 1 какие племенные союзы вы знает..... 2 места расселения	Проверка домашнего задания. (карточки) раздаются всем. (индивидуальная работа) Что вы знаете о тюркских государствах? Почему Атлахская	Карточки для 5 класса, 6 класса 5 класс проверяет в парах себя и 6 себя в парах

	<p>уйсунов.... 3 название уйсунь впервые встречаются в китайских источниках 4 Столица уйсунов..... 5 Уйсунь в антропологическом отношении являются...</p>	<p>битва имела большое историческое значение? В 552 году борьбу тюрков против Жужанского каганата возглавил – каган? Период существования Карлукского каганата? В период раннего средневековья тюркские племена поклонялись своему тотему?</p>	
--	--	---	--

Что дает изучение нам карт?
Контуром линии отделите внутреннюю границу Казахстана .

- ЛГМА** Тюркские племена в X в.
- Приблизительная территория государства Караханидов к 90-м гг. X в.
- Территория, присоединенная Караханидами в 90-е гг. X в.

Контуром линии отделите границ Казахстана внешнюю.

Карта разрезается и дается одна 5классу, вторая 6 классу .
Создаются группы

<p>2. Осмысление</p>	<p>Парный вид работ просмотр видео Обсуждение в группе. №1. Прочитать в учебнике «Источники по истории кангюев» с.113-114 пар.23. 1.Обозначить время существования государственного объединения кангюев. 2.Назвать источники по истории кангюев. 3.Назвать численность кангюев. Составление ГО «Карта истории» Формативное оценивание</p>	<p>Парный вид работы просмотр видео « Государство Караханидов» с сайта БілімLand. видео коллекции о Караханидов – 5 минут. Учитель Мы будем с вами создавать программу новостей о государстве Караханидов. Каждая подгруппа получает задание по определённой теме. Ребята необходимо подготовить текст для новостей и презентацию. Времени для презентации новостей – 10 минуты. Формативное оценивание Учитель организует работу учащихся. На предыдущем уроке было дано опережающие домашние задание узнать о караханидах.</p>	<p>Учителем дается готовые цели к уроку. Прописывает ожидаемый результат</p> <p>http://www.vostlit.in fo (Восточная литература. Средневековые исторические источники Востока и запада)</p>
-----------------------------	---	--	---

	<p>Дескрипторы: -называют общественное устройство кангюев -знают термины, -понимают взаимосвязь кангюи и уйсуни - показывают на карте территорию кангюев - приводят важные 2 факта из общественной устройства -составляют план ответа по кангюям</p>	<p>Дескрипторы: - понимают значение термин карахиды, икта - показывают на карте территорию государства Караханидов; - приводят важные 2 факта из политической истории государства. - приводят причины объявления ислама государственной религией государства Караханидов. - составляют вопросы по караханидам</p>	
<p>Закрепление новой темы стратегия «Свободный микрофон» - 5 вопросов для историка</p>			
	<p>Вопросы по таксономии Блума 1. Ученые установили, что примерногг. до н.э. кангюи оказали помощь гуннам в борьбе с кем? 2. По китайским данным, союз племен кангюев насчитывал ... кибиток или примерно сколько человек? 3. Они могли выставить до 120 тысяч.... кого? 4. Сообщения китайских хроник говорят о существовании двух правителя кангюев – летней и</p>	<p>1 Назовите титул правителя Караханидского государство? 2 Кто был родоначальником династии Караханидов? 3 Назовите территорию Караханидского государство? 4 Назовите столицу Караханидов? 5 Что такое икта? 6 Кто такие илак и тегин? 7. Дайте характеристику устройству Илак и Тегин?</p>	<p>Стул Дается комментарий к уроку</p>

	зимней. 5. Дайте характеристику общественному устройству кангюев?		
Рефлексия	<p>Прием «Дерево Блоба» -2 минуты</p> <p>Учащиеся описывают что нового они узнали на уроке ?</p> <p>1 группа 5 класс Где расслеялись кангюи? Кто такие кангюи? Что нового вы узнали о кангюях?</p> <p>2 группа 6 класс Где образовалось государство Караханидов? Особенности государство Караханидов?</p> <p>Учителем проводится обратная связь.</p>		

Краткий анализ. В представленном краткосрочном плане для совмещенного 5-6 класса по учебному предмету «История Казахстана» запланировано осуществление связи с предыдущим обучением, объединяющие вопросы по истории Казахстана, индивидуальная работа по карточкам. Положительным моментом данного урока является привлечение обучающихся к использованию образовательного ресурса «Bilimlend» после просмотра видеоресурса, учащиеся составляют вопросы, заполняют таблицы. На этапе закрепления темы предусмотрена работа «Свободный микрофон», где даны вопросы по таксономи Блума от репродуктивного до творческого уровня, через этот вид работу будет осуществлена дифференциация. Урок планируется завершить конструктивным видом ФО «Дерево Блоба». Урок соответствует требованиям, предъявляемым к КСП для совмещенных классов.

КСП по физике для совмещенных 7- 8-х классов в МКШ в обновлённой системе образования.		
Раздел долгосрочного плана:	Школа:	
Дата	Учитель: Кулжанбекова Жулдыз	
Класс 7	Участвовали:	Отсутствовали:
Класс 8	Участвовали:	Отсутствовали:
	7 класс	8 класс
Тема урока	7.2 Скалярные и векторные физические величины.	8.3 Теплопроводность, конвекция, излучение
Учебные цели для достижения на этом уроке (ссылка на учебную программу)	7.1.2.2 - различать скалярные и векторные физические величины и приводить примеры	8.3.2.2 - сравнивать различные виды теплопередачи
Цели урока	<p>Все учащиеся различают векторные и скалярные величины, приводят примеры</p> <p>Большинство учащихся: - складывают и вычитают коллинеарные вектора</p> <p>Некоторые учащиеся: смогут давать характеристику скалярным и векторным физическим величинам</p>	<p>Все учащиеся: сравнивать различные виды теплопередачи.</p> <p>Большинство учащихся: определять каждый из видов теплопередачи.</p> <p>Некоторые учащиеся: будут приводить примеры теплопередачи в природе.</p>
Критерий оценки	<p>Учащийся достиг целей обучения, если:</p> <ul style="list-style-type: none"> - различают векторные и скалярные величины; - приводят примеры скалярным и векторным физическим величинам; - складывают и вычитают коллинеарные вектора; - дает характеристику скалярным и векторным физическим величинам 	<p>Учащийся достиг целей обучения, если:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сравнивать различные виды теплопередачи; - определить каждый из видов теплопередачи; - приводить примеры теплопередачи в природе;

Языковые цели	<i>Учащиеся используют слова и словосочетания для демонстрации понимания темы:</i> вектор, скаляр, физическая величина, коллинеарные вектора, эксперимент, идея опыта, результаты, план	<i>Учащиеся используют слова и словосочетания для демонстрации понимания темы:</i> теплопроводность, конвекция, излучение, энергия, молекулы, агрегатные состояния вещества, температура, тепловое движение		
Привитие ценностей	Уважение и сотрудничество , через активную деятельность в групповой и индивидуальной работе. Умение слышать и слушать , в процессе обобщения полученных знаний.			
Межпредметная связь	Естествознание, 5 класс. Биология 6,7 класс. Химия 7 класс.			
Предшествующие знания	Знания математики (7 класс), определение цены деления шкалы и погрешностей измерительных приборов	Связь с химией (молекулы, температура)		
Ход урока				
Запланированные этапы	7 класс		8 класс	
	Виды запланированных упражнений на уроке	Ресурсы	Виды запланированных упражнений на уроке	Ресурсы
Организационный момент: (2 минуты)	1.Приветствие. 2.Определение отсутствующих. 3.Проверка готовности учащихся и кабинета к уроку. 4.Постановка целей и задач. 5. Создание коллаборативной среды. 6.Деление по парам.	Классный журнал Электронный журнал	1.Приветствие. 2.Определение отсутствующих. 3.Проверка готовности учащихся и кабинета к уроку. 4.Постановка целей и задач. 5. Создание коллаборативной среды. 6.Деление по парам.	Классный журнал Электронный журнал
Начало урока: (3 минуты)	Учитель предлагает учащимся проверить себя	Слайд 1 Учебник 7 класса Карточки	Проверка домашнего задания. Создание ситуации успеха.	Учебник 8 класса

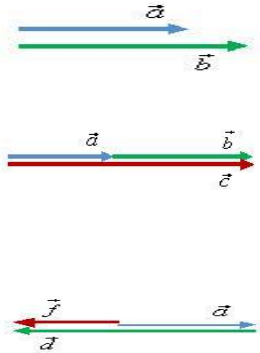
<p>Задание №1 (7 минут)</p> <p>Критерий оценивания: -знают учебный материал на данном этапе урока Дескрипторы: - умеют применять кратные и дольные приставки и при записи</p>	<p>по теме прошлого занятия («Определение цены деления шкалы и погрешностей измерительных приборов»). Для этого учащимся в парах необходимо определить цену деления, погрешность и их показания. Это задание выводится на слайд. Далее, учитель проверяет две-три пары учащихся. Далее учитель предлагает учащимся выполнить письменное задание в парах</p> <p>Устное оценивание учителем и оценивание ответов друг</p>	<p>с заданиями</p>	<p>На уроке уделяю большое внимание, поощряю активное участие учащихся. Каждой паре начинаю задавать вопросы, время ограничено в течении 7 минут. Время на раздумье 10 секунд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Какую энергию называют внутренней? 2. Как изменяется внутренняя энергия газа при расширении, сжатии? Привести примеры. 3. Обладает ли внутренняя энергия тело температурой 0^0 C? 4. Одно и то же вещество может находится в твёрдом, жидком и газообразном состоянии. В каком из состояний энергия больше, меньше? 5. Приведите пример, подтверждающий, что при расширении газа его температура понижается, при 	<p>Предлагаю стратегию «Эстафета ответов».</p> <p>Какая пара набрала больше ответов набирает большее количество звёзд.</p> <p>Получают звезду за каждый правильный ответ. Краткий ответ одна звезда, развёрнутый две звезды, творческий три звезды.</p> <p>Звезду получают учащиеся, которые отвечали. Побеждает тот ряд, который заработал большее количество звёзд.</p>
--	---	--------------------	---	---

<p>больших и малых чисел; - понимают перевод единиц измерения в СИ и применяют знания для перевода названных единиц в основные ; - рассуждают о полученной информации.</p>	<p>друга. Взаимооценивание. Светофоры.</p>		<p>сжатии-увеличивается 6. Как изменяется внутренняя энергия при расширении газа, сжатии? 7. Какие превращения энергии происходят при подъеме тела и при его падении? 8. Что происходит с механической энергией при ударе свинцового шара о свинцовую плиту?</p>	
<p>Середина урока: (25 минут) Задание № 2 Критерий оценивания: - различают векторные и скалярные величины</p>	 <p>Учитель предлагает вниманию учащихся картинку, которая будут являться «проблемным» вопросом урока: Учитель задает вопросы к рисунку:</p>	<p>Картинка №1. Тексты и постеры на группу Набор вырезанных векторов Слайд 2</p>	<p>С целью активизации внимания, демонстрирую видео используя видео на диске с трансляцией опыта, теплопроводности, конвекции, излучения. Предлагаю учащимся высказать своё мнение по поводу увиденного. Объявляю конкретную тему</p>	<p>Видео материал, картинки Карточки с таблицами №1, 2 Письменная работа в тетрадях.</p>

<p>ны; - знают как вычитаются и складываются вектора. - самостоятельно заполняют таблицу. Дескрипторы: - отличаются скалярные величины от векторных; - понимают, что такое коллинеарные вектора - складывать и вычитать коллинеарные вектора - объясняют условия протекания, связанные с</p>	<p>1. Что показывают стрелки? 2. Почему некоторые стрелки одного цвета? 3. Что означает скорость равна 54 км/ч? Учащиеся приводят свои предположения по каждому вопросу. После чего, учитель спрашивает у класса, что они будут сегодня изучать. Учащиеся приводят свои предположения, и учитель выводит на слайд тему урока, цели обучения и критерии успеха, а также раздает карточки для вклеивания темы урока, ЦО, КУ. Далее учитель предлагает ознакомиться с терминами на русском, казахском и английском языках, проговаривая их и учащиеся проговаривают вслед за</p>		<p>и цели урока. Предлагаю соединить разрезанные картинки. 4 части-формируются команды. Работая с учебником заполняют таблицу. Деление на группы применяю для актуализации знаний. На каждой картинке с обратной стороны стоит номер от 1 до 4. Каждая группа заполняет таблицу сравнения, используя текст учебника. Подхожу к каждой группе проверяю, направляю. По результатам групповой работы, организую оценку друг друга группами. Предлагаю каждой смешанной группе заполнить таблицу №1. Для группы экспертов более сложную таблицу №2. Цель: Дает возможность приготовить</p>	
---	---	--	--	--

<p>агрегативным состоянием - определяют виды теплопередачи</p>	<p>учителем. После чего учитель предлагает учащимся в парах проработать термины (учащиеся проговаривают друг другу и одновременно вклеивают карточки в тетради). Далее учащиеся распределяются на две группы с помощью «Рандомного колеса» - «Скаляры» и «Векторы». (учитель предварительно вносит фамилии и имена учащихся в программу). Каждой группе раздаются бумажные ресурсы, а также вопросы к тексту, по которым каждая группа составит небольшой постер. Вопросы: 1) Что такое векторная/скалярная величина; 2) Чем скалярная величина</p>		<p>вопросы для смешанных групп. Участвуют в групповых обсуждениях, заполняют таблицу. Распределяют работу в группе, выбирают эксперта, таймера. Выполнив задание обмениваются таблицами для проверки. Каждая группа записывает свои замечания на стикерах, прикрепляя к таблице. Синий, красный, черный, зелёный. Индивидуально выполняют задание группа экспертов, заполняют сравнительную таблицу.</p> <table border="1" data-bbox="853 1400 1181 1657"> <thead> <tr> <th>Пример</th> <th>Вид теплопередачи</th> <th>В каком из видов происходит перенос энергии («вещества»?)</th> <th>В какой происходит</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Нагревание металлической ложки в горячем чае.</td> <td>теплопроводность</td> <td>энергия</td> <td>Все кроме вакуума</td> </tr> <tr> <td>Нагревание воды в кастрюле на плите.</td> <td>конвекция</td> <td>вещество</td> <td>Жидкость газы</td> </tr> <tr> <td>В шерстяной кофте теплее чем в тонкой рубашке.</td> <td>теплопроводность</td> <td>энергия</td> <td>Все кроме вакуума</td> </tr> <tr> <td>Батарея передает тепло.</td> <td>конвекция</td> <td>вещество</td> <td>Жидкость газы</td> </tr> <tr> <td>Отражающая пленка на окне нагревается, стекло без пленки не нагревается.</td> <td>излучение</td> <td>Электромагнитное излучение</td> <td>Все</td> </tr> </tbody> </table> <p>Экспертная группа формируется из успешных учащихся. Каждый учащийся из группы экспертов идёт в гости в группу со</p>	Пример	Вид теплопередачи	В каком из видов происходит перенос энергии («вещества»?)	В какой происходит	Нагревание металлической ложки в горячем чае.	теплопроводность	энергия	Все кроме вакуума	Нагревание воды в кастрюле на плите.	конвекция	вещество	Жидкость газы	В шерстяной кофте теплее чем в тонкой рубашке.	теплопроводность	энергия	Все кроме вакуума	Батарея передает тепло.	конвекция	вещество	Жидкость газы	Отражающая пленка на окне нагревается, стекло без пленки не нагревается.	излучение	Электромагнитное излучение	Все
Пример	Вид теплопередачи	В каком из видов происходит перенос энергии («вещества»?)	В какой происходит																								
Нагревание металлической ложки в горячем чае.	теплопроводность	энергия	Все кроме вакуума																								
Нагревание воды в кастрюле на плите.	конвекция	вещество	Жидкость газы																								
В шерстяной кофте теплее чем в тонкой рубашке.	теплопроводность	энергия	Все кроме вакуума																								
Батарея передает тепло.	конвекция	вещество	Жидкость газы																								
Отражающая пленка на окне нагревается, стекло без пленки не нагревается.	излучение	Электромагнитное излучение	Все																								

	<p>отличается от векторной/ чем векторная величина отличается от скалярной;</p> <p>3) Векторные/скалярные физические величины;</p> <p>4) Обозначение векторной/скалярной величины. <i>(Текст общий)</i></p> <p>Учитель оговаривает правила выступления групп, регламент: каждой команде отводится по 3 минуты, после выступления, другая команда может задавать уточняющие вопросы. После выступления каждой группы учитель дополняет информацию о векторах. Дает определение и объясняет, что такое коллинеарные вектора, а также как вычитаются и складываются вектора</p>		<p>своими вопросами.</p>	
--	--	--	--------------------------	--

				
<p>Конец урока: (4 минут)</p> <p>Домашнее задание:</p>	<p>Рефлексия урока: Учитель подводит итог урока и проводит беседу с классом по критериям успеха. Учитель раздает стикеры с вопросами: «Что вызвало у вас затруднения? Что нам пока тяжело воспринять?». Обсуждение затруднений. Учебник физики 7 класс, страница 17.</p> <p>Если были затруднения в восприятии материала, тогда учитель предлагает учащимся в качестве дополнительного материала обратиться к</p>	<p>Стикеры с вопросами</p>	<p>Рефлексия урока: Даю направляющие вопросы учащимся для осознания того, что он от себя ожидал:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Что на уроке было главным? - Что было интересным? (следует различать главное и интересное) - Что нового сегодня узнали? Чему научились? <p>Домашнее задание Задаю домашнее задание прочитать § 5,6,7 упр. 2,3,4. Выписать правила в тетрадь. (всем) Экспериментальное задание № 3,4 (некоторые)</p>	<p>Стратегия «Вопрос-итог» Учащиеся оценивают себя самостоятельно</p>

	следующему сайту: http://fizmat.by/kursy/fiz_velichina		
Дифференциация	Оценивание – как Вы планируете проверять уровень освоения материала учащимися?	Охрана здоровья и соблюдение техники безопасности	
В течении всего урока применяются задания которые помогают ученикам использовать различные навыки. Задания индивидуального характера разработаны таким образом, что ученик сможет работать в своем темпе, Учитель внимательно наблюдает за ходом урока, оказывает поддержку учащимся, которые будут испытывать трудности при выполнении заданий. Работа в группах поможет ученикам оказать Группы будут разбиты таким образом, чтобы можно было проследить методику взаимопомощи.	На уроке будут использоваться методы проверки освоения материала: -Самооценивание; -Взаимооценивание; -Словесное поощрение; -Обратная связь осуществляется в устной форме в формате «учитель-ученик», «ученик-ученик», используется развернутый комментарий, выделяющий положительные стороны ответа и, если необходимо, рекомендации.	На уроке используется смена видов деятельности учеников, что позволит быстро переключаться с одного вида деятельность на другой. На уроке используются исключительно активные методы работы. Так же будет проведена разгрузочная минутка.	

Краткий анализ. В представленном краткосрочном плане для совмещенного 7-8 класса по учебному предмету «Физика» показано изучение темы «Скалярные и векторные физические величины» 7 класс и «Теплопроводность, конвекция, величины» 8 класс. Поставлены цели обучения - различать скалярные и векторные физические величины и приводить примеры и сравнивать различные виды теплопередачи. Для достижения поставленных целей запланировано осуществление связи с предыдущим обучением, объединяющие вопросы по физике, индивидуальная работа по карточкам, эстафета ответов, работа с проблемными вопросами, парная работа с терминами, составление классификации «рондомного колеса», «скляры», «векторы». Положительным моментом данного урока является привлечение обучающихся к использованию видеоресурса после просмотра, обучающиеся составляют вопросы, заполняют таблицы. Урок планируется завершить конструктивным видом ФО «Вопрос - итог» для самооценки каждого ученика и

предоставлением обратной связи и объявлением домашнего задания. Урок соответствует требованиям, предъявляемым к КСП для совмещенных классов.

КСП № 15.

КСП по истории Казахстана для совмещенных классов МКШ			
Тема урока:	<p>6 кл. Материальная и духовная культура тюрков</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Какой вклад внесла тюркская культура в развитие мировой цивилизации?</p> <p>8 кл. Устное народное творчество казахов в XVIII веке</p> <p><u>Исследовательский вопрос:</u> Как исторические события XVIII века отражены в произведениях акынов и жырау?</p>		
Дата: 4.11	ФИО: Кабдрахманова Гульзада Манаповна СШ: №26 села Маншук Целиноградского района		
Класс: 6, 8	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">Количество присутствующих: 7</td> <td style="width: 50%;">отсутствующих:</td> </tr> </table>	Количество присутствующих: 7	отсутствующих:
Количество присутствующих: 7	отсутствующих:		
Цели обучения, которые достигаются на данном уроке (ссылка на учебную программу)	<p>6.2.3.2 – определять вклад аль-Фараби и других ученых в развитие средневековой науки;</p> <p>6.2.2.4 – объяснять историческую значимость трудов М. Кашгари, Ю. Баласагуни и А. Яссауи для описания общества тюркского периода.</p> <p>7.2.2.1 – оценивать значимость народного фольклора и музыкальных произведений как исторических источников</p>		
Цели урока	<ul style="list-style-type: none"> • Будут знать имена исторических личностей. • Определить их роль и вклад в развитии культуры. • Дать оценку деятельности исторических личностей. 		
Критерии оценивания	<ul style="list-style-type: none"> • Оценить значение деятельности исторических личностей для развития Казахстана. • Анализ исторических событий связанных с именами исторических личностей. • Определить ценность трудов исторических личностей в качестве исторических источников. 		

Языковые цели	Заполняют сюжетную таблицу (навыки чтения и письма). Определяют главную информацию (навыки говорения). Лексика и терминология: акын, жырау, шежире, исторические источники, айтыс, кюи, сери, сал, жоктау, жар-жар. Полезные выражения для диалогов и письма: Шежире – это ... Устное народное творчество включает в себя ...	
Привитие ценностей	Ценности «Мәңгілік ел»: воспитание патриотизма, уважения к истории казахского народа	
Межпредметные связи	Казахская литература, география	
Применение ИКТ	Видеоролик	
Предварительные знания	Прием «Продолжи цепочку», рассказывают об исторических личностях	
Ход урока		
Запланированные этапы урока	Запланированная деятельность на уроке	Ресурсы
Начало урока 10 мин	<p>К Приветствие. Упражнение на концентрацию внимания. Упражнение «Дальтоник» Называют вслух при чтении следующего цветного текста цвета слов. Именно цвета, а не то, что написано. Красный. Зеленый. Синий. Желтый. Фиолетовый. Оранжевый. Коричневый. Синий. Красный. Черный. Зеленый. Голубой. Желтый. Коричневый. Черный. Зеленый. Синий. Фиолетовый. Голубой. Желтый. Черный. Красный. Оранжевый. Коричневый. Актуализация знаний. Прием «Продолжи цепочку». В группе называют друг другу имена исторических личностей и вкратце рассказывают о них. Формативное оценивание: аплодисменты друг другу. Учитель объявляет тему и цели урока, просит выполнить задание по приему</p>	<p>Рисунки Плакат Клей Маркер</p>

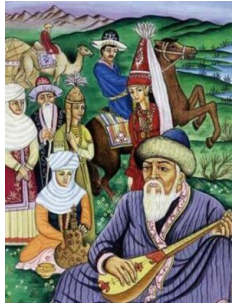
«Дерево Блоба». Учащиеся определяют свое место на «дереве Блоба» и объясняют причину выбора.

ГР

Задание №1

Упражнение «Собери коллаж». Учащимся 6 класса даются рисунки, с помощью которых они должны собрать коллаж.

<https://www.youtube.com/watch?v=tOLPy9le6OY>

Учащиеся 8 класса записывают в тетради свои ответы. По истечении отведенного времени учащиеся 8 класса проверяют работу 6 класса и комментируют работу. *юрта, еда, кюй, домбра, стихотворение, пословицы и поговорки, загадки, религия, одежда, легенды, дом,*

	<p>Подведение итогов. Показ видеоролика. Учащиеся записывают новые слова. Находят определения новых слов: жар-жар, терме, жыршы, беташар, кюй, айтыс. Страница 46.</p>											
Середина урока	<p>Исследование и анализ Чтение текста. Работа с учебником, с раздаточными материалами. 6 класс страница 8 класс страница 43-44 Задание №2 ПР Заполняют сюжетную таблицу.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Кто?</th> <th>Что?</th> <th>Когда?</th> <th>Где?</th> <th>Почему?</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Кто?	Что?	Когда?	Где?	Почему?						<p>Графический органайзер «Что, где, когда?»</p> <p>Учебник История Казахстана. Алматы, «Атамұра», 2018 З.Е.Кабульдинов, Ж.Н.Калиев, А.Т.Бейсембаева</p>
Кто?	Что?	Когда?	Где?	Почему?								
20 мин	<p>8 класс спрашивает учеников 6 класса. <i>Дескрипторы к заданию:</i> -называют имена ученых, акынов и жырау; -определяют главную деятельность исторических личностей; -приводят свои аргументы. Презентуют свою работу. ФО: «Собери яблоки». Учащиеся оценивают ответы разными сортами яблок. Объединяются в две группы с помощью разноцветных стикеров. Задание №3 ГР прием «Круги на воде». Проанализируйте текст от главной информации до второстепенной.</p>	<p>Яблоки красные, зеленые и желтые Разноцветные маркеры, бумаги формата А3.</p>										
												

	<p>К Каждая группа презентует свои работы в творческой форме. Защита постера. ФО: «Собери яблоки». Задание №4 Театральная постановка. Покажите один из видов народного творчества. Айтыс, жар-жар, беташар. ФО: словесная оценка, похвала.</p>	
<p>Конец урока 10 мин</p>	<p>Взаимопроверка. Алгоритм работы по методике взаимопроверки в парах сменного состава: – Прочитай один вопрос напарнику вслух. – Изложи свой ответ на этот вопрос. – Выслушай ответ напарника на его вопрос. – Смени напарника. Рефлексия Возврат к «Дереву Блоба». Учащиеся определяют свое место на «дереве Блоба» после изучения темы и объясняют причину выбора. Домашнее задание Составить 5 вопросов.</p>	<p>Карандаш «Дерево Блоба»</p>

Краткий анализ. В представленном КСП по истории Казахстана для совмещения 6-8 класса. Учитель выбрал разные темы, совмещение можно организовать благодаря учебным целям и это получилось хорошо. В начале урока через игру «Продолжи цепочку» осуществляется связь с предыдущим обучением. Учащиеся определяют составляющие материальной и духовной культур, находят связи с жизнью великих людей, которые внесли определенный вклад в историю казахского народа. Индивидуальная работа выполняется посредством работы над ГО «Читательский дневник» и переходит к парной работе, где ученик 8 класса опрашивает ученика 6 класса. Положительным моментом является выбор и сортировка ответов по качеству, что повысит стимул учащихся. Урок соответствует требованиям, предъявляемым к совмещенным урокам.

КСП по самопознанию для совмещённых классов МКШ		
Тема урока: Самопознание. «В семейном кругу» 10 класс «Мир в семье – мир в обществе» 9 класс	Школа: КГУ «Токушинская школа - гимназия»	
Дата:	ФИО учителя: Афанасьева Людмила Андреевна	
КЛАСС: 9, 10 классы	Количество присутствующих:	Количество отсутствующих:
Цели обучения, которым способствует данный урок	<ul style="list-style-type: none"> • Расширить представления учащихся о роли семьи в жизни человека и общества • расширить представления учащихся о любви как об общечеловеческой ценности как основе крепкой и благополучной семьи. Формирование жизненной позиции к созданию семьи с нравственными ценностями. 	
Цели урока	<p>Все учащиеся смогут: узнать подробнее о семьях своих одноклассников, создать модель семьи</p> <p>Большинство учащихся смогут: рассказать о своих семьях, формируется позитивное отношение</p> <p>Некоторые учащиеся смогут: задумаются о своем будущем о модели семьи с нравственными ценностями.</p>	
Языковая цель	<p>Учащиеся могут: К концу урока учащиеся смогут создать модель семьи как ячейку общества, поймут взаимосвязь хорошая семья – благополучное общество</p> <p>Предметно-специфический словарь и терминология: семья, любовь, взаимопонимание, гармония, уважение, мир, ячейка общества, институт семьи.</p>	
Ресурсы	<p>Листочки в виде кирпичей, фломастера, листы бумаги.</p> <p>9 - И В Калачаева, Г И Калиева, Т В Леканова - Алматы: ННПООЦ «Бөбек», 2019 г – 180с.</p> <p>10 - Г И Калиева, Т В Леканова, Н Н Маркус - Алматы: ННПООЦ «Бөбек», 2019 г – 176с.</p>	
Предыдущее обучение		
План		

Планируемые сроки	Планируемые действия	Ресурсы
Начало урока	<p>Приветствие. Учитель выводит на экран цели и ожидаемый результат. Знакомит детей с темой урока.</p> <p>Позитивный настрой Концентрация на свете. Г. По руководству Омаровой Г.А. Пожалуйста, сядьте удобно, спинку держите прямо. (Текст из пособия) Потихонечку можно открывать глаза. Спасибо.</p> <p>Упражнение «Имя существительное» (мозговой штурм) МГ.Учитель. Инструкция: за 1 минуту необходимо назвать как можно больше существительных, связанных с семьей. Мама, папа, бабушка, дедушка, брат, сестра, муж, жена, дом, семья, любовь, забота, труды и радости, несчастья и печали, привычки и традиции. Анализ: какие существительные названы в числе первых трех? Почему? На одном научном семинаре прозвучало такое определение , «Это малая социальная группа, объединенная жильем, общим бюджетом и родственными связями». Вы согласны с таким определением? Не хватает сердечной привязанности, душевной близости, взаимоуважении, любви.</p> <p>Цитата Г. «Всякая социальная доктрина, пытающаяся разрушить семью, негодна и, кроме того, неприменима. Семья – это кристалл общества».</p> <p><i>Виктор Гюго</i> Как вы понимаете данную цитату? Что такое ячейка общества? Как вы понимаете фразу институт семьи?</p>	Методическое руководство для учителей предмета «Самопознание» Алматы,-2013 с. стр 79-80
Середина урока	Групповая деятельность	2 ватмана,

	<p>На одном научном семинаре прозвучало такое определение , «Это малая социальная группа, объединенная жильем, общим бюджетом и родственными связями». Вы согласны с таким определением? Не хватает сердечной привязанности, душевной близости, взаимоуважении, любви. Мы сейчас определим, какие бывают семьи, необходимо придумать прилагательные к слову «семья»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «с»- счастливая, славная, спортивная, современная, симпатичная.... 2. «е»- единая, единственная, единомыслящая.... 3. «м»- маленькая, милая, музыкальная, многодетная, мечтательная 4. «я»- ясная, яркая... <p><i>Дайте свое определение «семьи»</i></p> <p>Семья является своего рода убежищем, позволяющим пережить все трудности и невзгоды. Это тот тыл, за который обычно не беспокоишься. Человеку необходимо ощущать себя нужным и понятым. Семья - это единомышленники, которые всегда будут на твоей стороне, которые готовы выслушивать любые твои занудства, человек, которому просто-напросто будет хорошо тогда, когда и тебе хорошо и на поддержку, которого можно рассчитывать в трудные минуты.</p>	<p>карандаши, фломастеры</p>
<p>Конец урока</p>	<p>Творческая деятельность</p> <p>С глубокой древности дом для человека был не только строением, в котором он стремился отдохнуть от трудов, укрыться от губительного холода, нестерпимого зноя или от насилия. Дом давал возможность человеку на маленьком пространстве огромного мира реализовать свою свободу и создать тот мир, который соответствует его духовно-</p>	<p>Бумага в виде кирпичей, скотч или магниты</p>

	<p>нравственным ценностям, потребностям и привычкам. Чтение рассказа «Белый платок» автор Сара Патриция Джон.</p> <p>СЕГОДНЯ МЫ БУДЕМ СТРОИТЬ ДОМ СВОЕЙ СЕМЬИ (модель семьи)</p> <p>Учащимся предлагается построить из кирпичей дом: любовь, милосердие, трудолюбие, вера, умение прощать, насилие, взаимопонимание, предательство, умение слушать и говорить, умение светиться, конфликты, нежность, эгоизм, измена, холод, одиночество, защита, уважение, семейные традиции, поддержка, преданность, забота, ...</p> <p>Анализ работы.</p> <p>Создание семьи это упорный труд. Именно семья для каждого человека – неисчерпаемый источник любви, преданности и поддержки. В семье закладываются основы нравственности, духовности и терпимости. Именно семья признается основным носителем культурных образцов, наследуемых из поколения в поколение, а также необходимым условием социализации личности. Именно в семье человек обучается социальным ролям, получает основы образования, навыки поведения.</p>	
Рефлексия	<p>- Чем вам понравилось урок?</p> <p>- Какие моменты урока не вызвали интерес?</p>	
Ритуал прощания	<p>-Урок хочется завершить стихотворением «Берегите близких и родных».</p> <p>Натали Чернега</p> <p>Берегите близких и родных. Время очень быстро утекает. Вы цените с ними каждый миг, Что порою мы не замечаем. Вы цените с ними каждый час, Каждый вдох, и каждое мгновенье. Не дано предугадать сейчас, Время их ухода и забвенья.</p>	Спокойная мелодия

	<p>Нужно их беречь, пока они Живы и нуждаются в заботе. Вы побеспокойтесь о живых Но не завтра, а уже сегодня! Берегите близких и родных! - Закройте глаза и подумайте о тех людях, которые любят вас бескорыстно, пусть их любовь всегда живет в вашем сердце.</p>	
--	---	--

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В методических рекомендациях представлены требования к организации образовательного процесса, составлению краткосрочных планов (планов урока) по учебным программам обновленного содержания образования для совмещённых классов МКШ, даны конкретные методические рекомендации по составлению краткосрочных планов по учебным программам обновленного содержания образования для совмещённых классов МКШ на уровне основной средней школы.

Авторами были учтены особенности каждого этапа урока, пути возможной внутрипредметной и межпредметной интеграции – объединению целей обучения и содержательных линий в совмещённых классах для осуществления в реальном педагогическом процессе организационно-методических связей. Для этого подробно описаны назначение и задачи каждого этапа урока, даны возможные эффективные приемы и методы обучения, формы работы разновозрастного класса, виды деятельности, приемлемые для совмещённого класса. Особое внимание уделено основной части краткосрочного плана, где даны стратегии работ по чтению учебного сплошного и несплошного текстов, описаны способы организации работы с графическими органайзерами, которые введены в образовательный процесс после внедрения обновленной программы и вызывают ещё много вопросов у учителей-предметников. Авторами подробно описаны общепринятые способы дифференциации на уроке для обеспечения индивидуализации обучения. Неотъемлемой частью обновления содержания среднего образования является критериальное оценивание, вместе с тем, учителя испытывают затруднения в применении видов формативного оценивания. В работе авторами уделено внимание разновидностям (эмоционального, мотивирующего, конструктивного, по дескрипторам и критериям) формативного оценивания и предоставления обратной связи обучающимся. Методические рекомендации способствуют выявлению педагогического потенциала педагогических методов разновозрастного обучения и приемов для повышения качества преподавания для развития личности учащихся сельских школ.

В методических рекомендациях предложены образцы среднесрочного плана и краткосрочных планов уроков для совмещённых классов по учебным предметам МКШ на уровне основной средней школы. Авторы уверены в полезности разработанных методических рекомендаций, которые по мнению авторов, способствуют повышению качества преподавания в совмещённых классах МКШ и снижению разрыва между городскими и сельскими школами.

Список литературы

1. Государственная программа развития образования и науки Республики Казахстан на 2016-2019 годы. Указ Президента Республики Казахстан от 1 марта 2016 года № 205.
2. Механизм организации учебного процесса обучающихся в совмещенных классах МКШ по действующей и обновленной программам обучения. Методическое пособие. I ч. - Астана: НАО имени И. Алтынсарина, 2017. – с.
3. Об особенностях организации образовательного процесса в общеобразовательных школах Республики Казахстан в 2017-2018 учебном году: Инструктивно-методическое письмо. – Астана: Национальная академия образования им. И. Алтынсарина, 2018.
4. Разработка методических рекомендаций по организации самостоятельной работы обучающихся МКШ. НАО им. И. Алтынсарина. – Нур-Султан, 2019, 170 стр.
5. Типовые правила деятельности по видам общеобразовательных организаций (начального, основного среднего и общего среднего образования), приказом Министра образования и науки Республики Казахстан №375 от 17 сентября 2013 года.
6. Kursak.net Электронный ресурс <http://kursak.net/osobennosti-organizacii-uchebno-vospitatelnogo-processa-v-malokomplektnoj-shkole/>
7. Дьяченко В.К. Диалоги о школе XXI века. – Алма - Ата, 1995.
8. Мкртчян М. А. и Бондаренко Л. В. «Изучение текстов по методике Ривина». Саяногорск, 1989
9. Мкртчян М. А. Общие методики коллективных учебных занятий. – Красноярск, 2002
10. Мкртчян М.А. Современная дидактика по В.К. Дьяченко. Педагогикалық альманах, №2, 2009, (с. 5-10).
11. Дьяченко В.К. Диалоги о школе XXI века. – Алма - Ата, 1995.
12. Цукерман Г.А. Виды общения в обучении. – Томск: Пеленг, 1993.
13. Руководство для учителя. Программа курсов повышения квалификации педагогов русского языка и литературы с казахским языком обучения в рамках обновления содержания среднего образования Республики Казахстан. - Назарбаев интеллектуальная школа.- Астана, Второе издание.- 2016.- с.17.
14. Руколеева Л. В. Методология формирования компетенции самоменеджмента.- Педагогикалық альманах. - Павлодар, 2011, №3 – с.18-25
15. Утегенова Б.М., Смаглий Т.И., Онищенко Е.А. Основы дифференцированного преподавания и обучения в современной школе (учебное пособие в помощь педагогам и студентам). Костанай: КГПИ. – 2017.- 98 стр.
16. Шункеева О.А. Альмурзаева Б.К., Жайтапова А.А., Сатыбалдина К.Т., Тулегенова Ш.И., Наурызалина Д.Г. Современная малокомплектная школа Казахстана – центр социокультурного развития и информационного

пространства села.// Фундаментальные исследования. 2015. -№2 (часть 14). С. 3175-3179.

17. Альмурзаева Б.К., Шункеева О.А. Жайтапова А.А., Наурызалина Д.Г., Сатыбалдина К.Т., Тулегенова Ш.И., Буркуталиа А.Т. Методическое пособие. Использование диалогового обучения в учебном процессе сельских школ. – Астана, 2015. – 89 с.

18. Понс А., Аморосо Д., Херчински Я., Хейфец И., Лекхид М., ОЭСР/Всемирный банк (2015), обзор ОЭСР школьных ресурсов: Казахстан, 2015, ОЭСР Publishing Париж. [http://g\[.dol.org/10.1787/978926424589-en](http://g[.dol.org/10.1787/978926424589-en).

Таблица прмерного распределения времени на этапы урока.

Продолжительность в минутах	Классы		
	1	2	3
Начало 1-2	Приветствие, говорение в парах, группах для обеспечения связи с предыдущим обучением	Приветствие, говорение в парах, группах для обеспечения связи с предыдущим обучением	Приветствие, говорение в парах, группах для обеспечения связи с предыдущим обучением
«Стартап» 3-5	Организация работы обучающихся, знакомство с темой, целями урока и показ ожидаемых результатов на доске. В качестве стартера «мозговой штурм», «анаграммы» и другая совместная работа.	Организация работы обучающихся, знакомство с темой, целями урока и показ ожидаемых результатов на доске. В качестве стартера «мозговой штурм», «анаграммы» и другая совместная работа.	Организация работы обучающихся, знакомство с темой, целями урока и показ ожидаемых результатов на доске. В качестве стартера «мозговой штурм», «анаграммы» и другая совместная работа.
Погружение в тему 6-11	Объяснение, первичное закрепление нового материала под руководством учителя	Самостоятельная взаимопроверка домашнего задания, анализ допущенных ошибок	Самостоятельная взаимопроверка домашнего задания, анализ допущенных ошибок
Самостоятельная работа 12-29	Самостоятельная работа с учебным текстом, графическим органайзером или решение задач, выполнение упражнений		
Конец урока 30-35	Взаимопроверка, самопроверка, контроль за выполнением заданий 5 классниками или опрос.	Взаимопроверка, самопроверка, контроль за выполнением заданий 5 классниками или опрос.	Взаимопроверка, самопроверка, контроль за выполнением заданий 5 классниками или опрос.
36-40	Подведение итогов, обратная связь учителя, формативное оценивание по дескрипторам, домашнее задание	Подведение итогов, обратная связь учителя, формативное оценивание по дескрипторам, домашнее задание	Подведение итогов, обратная связь учителя, формативное оценивание по дескрипторам, домашнее задание

Содержание

	Введение.....	161
1.	Требования к составлению краткосрочных планов (планов урока) по учебным программам обновленного содержания образования для совмещенных классов	164
2.	Методические рекомендации по составлению краткосрочных планов по учебным программам обновленного содержания образования для совмещенных классов МКШ на уровне основной средней школы	174
3.	Заключение	315
4.	Список литературы.....	316
5.	Приложение	318

**ШЖМ-ДА БІРІККЕН СЫНЫПТАРҒА АРНАЛҒАН ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ
МАЗМҰНЫ ОҚУ ЖОСПАРЛАРЫНА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ САБАҚ ЖОСПАРЛАРЫН
ҚҰРАСТЫРУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
ПО СОСТАВЛЕНИЮ КРАТКОСРОЧНЫХ ПЛАНОВ УРОКА ПО УЧЕБНЫМ
ПРОГРАММАМ ОБНОВЛЕННОГО СОДЕРЖАНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ ДЛЯ
СОВМЕЩЕННЫХ КЛАССОВ МКШ**

Басуға 29.11.2019 ж. қол қойылды. Пішімі 60×84 1/16.
Қағазы офсеттік. Офсеттік басылыс.
Қаріп түрі «Times New Roman». Шартты баспа табағы 20

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
«Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы» РМҚК
010000, Нұр-Сұлтан қ., Мәңгілік Ел 8, «Алтын Орда» БО, 15-қабат

Подписано в печать 29.11.2019 г. Формат 60×84 1/16.
Бумага офсетная. Офсетное издание.
Тип шрифта «Times New Roman». Усл.печ.л. 20.

Министерство образования и науки Республики Казахстан.
РГКП «Национальная академия образования им. И. Алтынсарина»
010000, г. Нур-Султан, пр. Мәңгілік Ел, 8, БЦ «Алтын Орда», 15 этаж